

Tâ'ib Mehmed Çelebi ve Dîvânı

Thesis submitted to the
Institute of Social Sciences
in partial satisfaction of the requirements for the degree of

Master of Arts
in
Turkish Language and Literature

Bogazici University Library

14

39001101906157

by

Güler Doğan

Boğaziçi University

2003

Tâ'ib Mehmed Çelebi, Sebki-i Hindî üslûbunu benimsemiş bir 17. yüzyıl şairidir. Nâ'ilî'nin talebesi olan ve şair biyografilerinde hayatına dair kâfi miktarda malumat bulamadığımız Tâ'ib'in kendisi ve eseri üzerine herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bu çalışmaya esas teşkil eden Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'nde Yz A 378 numarada kayıtlı yazma, Tâ'ib Mehmed Çelebi'nin mürettep dîvânının bilinen yegane nüshasıdır. Dîvân, tab'olunmamıştır. Mürettep dîvânın, elde tek nüshasının bulunması ve bu nüshanın müstensihinin imla hususunda titiz davranmamış olması, metni tespit etmede bir takım güçlüklerle karşılaşmamıza yol açmıştır.

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'nde bulunan mürettep dîvân, ilgili yazma kataloğunda Osman-zâde'nin dîvânı olarak kaydedilmişse de yapılan çalışmalar neticesinde Tâ'ib Mehmed Çelebi'nin mürettep dîvânı olduğu anlaşılmıştır.

Bu çalışma hazırlanırken mürettep dîvân baz alınmış; metni tespit etmede bir şiir mecmuası içerisinde olup dîvânçe hususiyeti gösteren; Tâ'ib mahlasıyla yazılmış şiirlerden ise mürettep dîvânla müşterek olan otuz beş gazelden tenkitli olarak istifade edilmiştir. Bahsi geçen nüshada, Tâ'ib mahlasıyla yazılmış olan diğer nazım parçaları ise bir nazire ve bir tarih kıt'ası neticesinde hasıl olan şüphelerden ötürü metne dahil edilmemiştir. Bahsi geçen şiir mecmuasındaki nazım parçaları, bazı çalışmalarda, Osman-zâde Tâ'ib Ahmed adında bir 18. yüzyıl şâirinin şiirleri olarak mütalaa edilmişlerse de bu çalışma neticesinde bu şiir mecmuasındaki kimi şiirlerin Mehmed Çelebi'ye, kimilerinin ise 18. yüzyılda yaşamış olan Osman-zâde'den başka bir diğer şâire ait oldukları tespit edilmiştir.

Bu alışma hazırlanırken her aşamasını titizlikle takip eden, metni tespit etmede ve metnin tahlilini yapmada yardımlarını esirgemeyen Günay Kut Hanımefendi'ye, metin ve inceleme kısmındaki yardımlarından ötürü Zehra Toska Hanımefendi'ye ve Hidayet Yavuz Nuhoglu'na içten teşekkür ederim.

ABSTRACT

Taib Mehmed Çelebi and His *Divan*

by

Güler Doğan

This thesis aims at presenting the Turkish *Divan* by Taib Mehmed Çelebi who lived in the 17th century and wrote poetry in the Indian Style. Our study will establish the text of *Divan*, his only known work, dwell on its form, content and style, and also provide information on his life and literary personality.

Taib was from Istanbul and worked as a scribe at the Imperial Council. He was a student of Naili who was a representative of the Indian Style in Ottoman lands.

In fact we have two texts of *Divan* in relation to Taib Mehmed. One of them, which is our main source of study, is a complete divan that is wrongly attributed in the published manuscript catalogue to Osmanzade Taib Ahmed (1136/1723). The second incomplete divan is attributed in various works to the same person. We have established that the first work belongs to Taib Mehmed, while the second consists of poems by Taib Mehmed as well as another poet from the 18th century.

In the present work, *Divan* is examined in terms of form, content and style. In terms of form, statistical information is provided about the poetry forms, meter, rhyme and *redif* and then an assessment is made. The content is studied in two parts, namely religious and historical-mythological elements. In the section on religious elements, the terminology related to God is cited; the quoted or alluded Qoranic verses and Prophetic Traditions are enumerated with their references and translations; and lastly, the prophets and religious events mentioned in the text are specified. As for the historical-mythological elements, brief information is given on

historical and mythological events and personalities as well as on where and how they appear in the text. Finally, in the section on style, stylistic and linguistic characteristics of *Divan* are discussed and also examples are provided for proverbs, phrases and literary arts employed.

In the conclusive part are our conclusions reached through a study of the poet's life and his *Divan*. At the end of the thesis, an index of compound words and adjectives as well as a copy of the text of *Divan* are appended.

ÖZET

Tâ'ib Mehmed Çelebi ve Dîvânı

Güler Doğan

Bu çalışma, 17. yüzyılda yaşamış ve Sebk-i Hindî üslûbu ile şiirler yazmış olan Tâ'ib Mehmed Çelebi'nin hayatı ve edebî şahsiyetine dair malumatla birlikte bilinen tek eseri olan Türkçe dîvânının metnini tespit ederek şekle, muhtevaya ve üslûba dair bir takım bilgiler sunmayı amaçlamaktadır.

Tâ'ib, İstanbullu'dur ve Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliği vazifesinde bulunmuştur. Sebk-i Hindî üslûbunun Osmanlı sahasındaki mümessillerinden Nâ'ilî'nin talebesidir.

Elimizde Taib Mehmed'le irtibatlı iki metin bulunmaktadır. Bunlardan çalışmamıza esas teşkil edeni, ilgili yazma kataloğunda hatalı olarak Osman-zâde Tâ'ib Ahmed'in (öl. 1136/1723) eseri olarak aktarılmıştır. İkinci nüsha ise çeşitli çalışmalarda yine aynı kişiye ait olarak sunulmuştur. Nüshalardan ilkinin Tâ'ib Mehmed'e ait olduğu, ikincisinin ise Tâ'ib Mehmed'in ve bir diğer 18. yüzyıl şairinin şiirlerini içerdiği tespit edildi.

Tâ'ib Dîvânı, şekil, muhteva ve üslûp hususiyetleri bakımından incelemeye tâbi tutulmuştur. Şekil hususiyetleri bahsinde, nazım şekilleri, vezin, kâfiye ve redif'e dair dîvânın istatistikî bilgileri sunulmuş ve değerlendirmesi yapılmış; muhteva hususiyetleri dinî unsurlar ve tarihî, mitolojik unsurlar olmak üzere iki ayrı bölümde incelenmiş; dinî unsurlar bahsinde Allah'a dair dîvânda yer alan terminoloji aktarılmış, iktibas edilen yahut telmih yoluyla işaret olunan ayet ve hadisler referansları ve çevirileriyle aktarılmış ve nihayet dîvânda anılan peygamberler, dinî hadiseler aktarılmıştır. Muhteva hususiyetlerinin ikinci bölümü olan tarihî ve

mitolojik unsurlar bahsinde ise dîvânda zikredilen tarihî, mitolojik olaylar ve şahsiyetlerin, kısa bilgilerle birlikte hangi beyitte hangi yönleriyle anıldıkları belirtilmiştir. Üslûp bahsinde, dîvânın üslûp ve dil özellikleri aktarılmış; dîvânda geçen atasözü ve deyimlere, dîvânda kullanılan edebî sanatlara örnekler verilmiştir.

Sonuç kısmında şairin hayatı ve dîvânın incelemesi neticesi varılan yargılar aktarılmış; sonraki çalışmalara yönelik öneriler arzedilmiştir. Çalışmanın sonuna, dîvânda geçen terkip ve bileşik sıfatların indeksi ve dîvânın aslı eklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	v
ÖZET.....	vii
KISALTMALAR.....	xi
1.TÂ'İB'İN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	1
1.1.Hayatı.....	7
1.2.Edebî Kişiliği.....	12
1.2.1.Tesirler.....	20
2.DÎVÂNIN İNCELENMESİ.....	26
2.1.Şekil Hususiyetleri.....	26
2.1.1.Nazım Şekilleri.....	26
2.1.2.Vezin.....	28
2.1.3.Kafiye.....	32
2.1.4.Redif.....	33
2.2.Muhteva Hususiyetleri.....	34
2.2.1.Dinî Unsurlar.....	34
2.2.1.1.Allah.....	35
2.2.1.2.Âyet ve Hadisler.....	35
2.2.1.3.Peygamberler Hadiseler ve Diğer Unsurlar.....	39
2.2.2.Tarihî Mitolojik Kahramanlar ve Diğer Unsurlar.....	41
2.3.Üslûp.....	44
2.3.1.Dil Hususiyetleri.....	44
2.3.2.Atasözü ve Deyimler.....	48

2.3.3.Edebî Sanatlar.....	49
2.4.Sonuç.....	57
3.NÜSHA TAVSİFLERİ.....	61
4.METİN TESPİTİYLE ALAKALI HUSUSLAR VE TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ.....	71
5.METİN.....	75
6.BİBLİYOGRAFYA.....	221
7.İNDEKSLER.....	227
7.1.İnceleme Kısmı İndeksi.....	227
7.2.Özel Adlar İndeksi.....	231
7.3.Terkip ve Birleşik Sıfatlar İndeksi.....	233
8.METNİN ASLI.....	273

KISALTMALAR

as : aleyhisselâm

AE : Millet Kütüphanesi Ali Emirî Türkçe Manzum

Yazmalar nr. 659

age : adı geçen eser

ay : aynı yer

bkz : bakınız

bs. : baskı

c. : cilt

diğ. : diğerleri

G : gazel

Hz : Hazret-i

K : kaside

Kt : kıt'a

Ktp : Kütüphane(si)

MK : Millî Ktp Yz A4010

öl. : ölüm(ü)

R : rubaî

s. : sayı

T : terkîb-bend

TDK : Türk Dil Kurumu Ktp Yazma A378

vb : ve benzeri

Yz : Yazma

1. TÂ'İB'İN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Dîvânını çeviriyazıyla aktararak şekil, muhteva ve üslûp incelemesine tâbi tutacağımız Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye dair bugüne kadar bir çalışma yapılmamıştır. Çalışmamızın bu bölümünde, şâir biyografileri olan şuarâ tezkirelerinde ve biyografi kitaplarında şahsiyeti hakkında oldukça kısıtlı malûmat bulunan Tâ'ib'in hayatına ve edebî yönüne dair elde edebildiğimiz ve şiirlerinden çıkarsadığımız bilgileri aktaracağız. Tâ'ib'in hayatını anlatırken biyografik eserlerden elde ettiğimiz bilgilerden faydalanmakla yetineceğiz. Zira Tâ'ib'in şiirlerinde hayatına işaret eden ifadeler rastlanmamaktadır. Edebî şahsiyetinden bahsederken ise gerek biyografik eserlerden gerekse şâirin kendi ifadelerinden elde ettiğimiz verileri sunacağız.

Tezkirelerde, şâirin hayatına dair herhangi bir karışıklık söz konusu değildir. Ancak daha sonra yapılan çalışmalarda, Tâ'ib'in mürettep dîvânı ve iki şiir mecmuasında bulunan şiirleri, bir 18. yüzyıl şâiri olan Osman-zâde Tâ'ib Ahmed'in dîvânı ve şiirleri olarak düşünülmüş ve yapılan çalışmalarda Osman-zâde'nin dîvânı ve şiirleri olarak aktarılmıştır. Elimizdeki bilgiler ışığında, dîvânın ve mecmualardaki bazı şiirlerin Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye ait olduğunu tespit ettik.

Şüphesiz, şâirin kimliğini tespit, biyografi eserlerinin yeri mühimdir. Elimizde başka bir veri bulunmadığı için biz de bu yöntemi tercih ettik. Hayatını anlatırken isimlerini tek tek zikredeceğimiz, 17. yüzyıl şâiri olan Tâ'ib Mehmed'den bahseden tezkirelerde, Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye atfedilen beyit ve rubailerin hepsi elimizdeki mürettep dîvânda mevcuttur. Özellikle en hacimli alıntıyı yapan Belîğ'in aktardığı beyit ve rubailer çok önemlidir. *Dîvânından intihâbdur* diyerek bu beyitleri aktarmış olması, ve üç farklı nazım şeklinden de örnek almayı ihmal etmemiş olması,

Belîğ'in, Tâib'in dîvânını gördüğünün şüphe götürmez bir kanıtıdır. Beyitlerin ehemmiyetlerine binaen buraya alınmalarını uygun gördük^{1*}:

Her zaḥm-ı tîrûn olmada dāğ-ı ciger baña
Lāzım degül mi ğamzeleründen ḥazer baña²

Baḥşāyîş-i feyz-ile şunup cām-ı şarābı
Bezm ehline sākı kerem ü luṭfı mūdām it³

Müşk-bız eyler dimāğ-ı bî-dilān-ı ʿālemi
Nefḥa-i gül-zār-ı aḥlākıyla bād-ı nev-bahār⁴

Leb-teşne gönül sūz-ı ḥarāret bilmez
Deryāları nūş itse nihāyet bilmez
Ben āh u fiğān itmede takşîr itmem
Ammā ki ğam-ı ʿışkı o āfet bilmez⁵

Daʿvā-yı maḥabbetde gönül itme cedel
Zîrā ki virür ʿuḳde-i taʿbîre ḥalel
Bāzîçe-i ḥayretde nihān itmişdür
ʿİşk-ı dili takdîr-i Hudā ʿİzz ü Cell⁶

Bunlara ilave olarak, Tâ'ib Mehmed Çelebi'nin, Şeyhî⁷ ve Müstakîm-zâde'nin⁸ eserlerinde bir 17. yüzyıl şâiri ve Sebk-i Hindî temsilcisi olan Nâ'ilî'nin

¹ İsmail Belîğ, *Nuhbetü'l-âsâr li- zeyli zübdeti'l-eş'âr*. haz. Abdülkerim Abdulkadiroğlu.

(Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 1999), 37.

* Bu alıntılarda elimizdeki mürettep dîvândan farklı olan kısımlara işaret edilmemiş, bu kısımlar dîvândaki haliyle aktarılmıştır.

² G II/1

³ G VII/4

⁴ K II/18

⁵ Rubaî III

⁶ Rubaî V

⁷ Şeyhî Mehmed Efendi, *Şakâik-i Nu'maniye ve zeylleri*. 3-4.c. *Vekayü'l-fuzalâ*. 1.c. haz.

Abdülkadir Özcan. (İstanbul: Çağrı Yayınları 1989), 661.

talebesi olduğunun belirtilmesi dîvân incelememiz sırasında şâirin kimliği hususunda bize bir ikinci delil olmuştur. Zira dîvân, Sebk-i Hindî hususiyetleri göstermektedir. Sebk-i Hindî üslûbuyla yazılmıştır. Sebk-i Hindî üslûbunun ise Osmanlı sahasındaki ilk mühim mümessili hiç şüphesiz Nâ'îlî'dir. Her iki biyografik eserde Nâ'îlî tarafından yetiştirildiği söylenen bir şâirin Nâ'îlî'nin benimsemiş olduğu üslûpla yazması kadar tabîî bir şey olamaz. Bundan maada Tâ'ib Mehmed Çelebi, dîvânında Nâ'îlî'nin adını zikretmekte ve onu üstat olarak kabul etmektedir⁹.

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yazmaları'nın Müjgân Cunbur ve diğerleri tarafından hazırlanan katalogunda¹⁰ *Türk Edebiyatı Şiir: Dîvânlar* başlığında ve 735 numarada T.811.218 Dewey tasnifiyle verilen Yz. A 378'in şâiri olarak Osman-zâde Ahmed Tâ'ib kaydedilmiştir. Ancak dîvânın kendisinde buna işaret eder herhangi bir kayıt veya ifade bulunmamaktadır. Bahsi geçen sayfada künyenin sonuna referans olmak kaydıyla bir kısaltma eklenmiştir. Referans kısaltmaları listesinde bulamadığımız bu kısaltma şu şekildedir: SO.I/242-243. Bu kısaltmanın Mehmed Süreyyâ'nın *Sicill-i Osmânî* adlı tezkiresine işaret ettiğini düşündük ve bahsi geçen cildin 242 ve 243. sayfalarına müracaat ettik¹¹. Nitekim bu sayfalarda Osman-zâde Ahmed Tâ'ib'den bahsedildiğini gördük. Ancak burada Osman-zâde'nin eserleri zikredilirken dîvânı sadece sayılmakla yetinilmiş ve dîvândan herhangi bir alıntı yapılmamıştır. Tâ'ib Ahmed'e Yz. A 378 numarada kayıtlı dîvânı nispet etmek için

⁸ Müstakîm-zâde Süleymân Sa'deddin Efendi, *Mecelletü'n-nisâb fi'n-niseb ve'l-kuna ve'l-elkab*. tıpkıbasım. (Ankara: Kültür Bakanlığı 2000), 156.

⁹ Bkz: Edebî Kişiliği: Tesirler.

¹⁰ *Türk Dil Kurumu Kütüphanesi yazma eserler katalogu*. haz. Müjgân Cunbur ve diğerleri. (Ankara: Türk Dil Kurumu 1999), 298-299.

¹¹ Mehmed Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî*. c. 1. tıpkıbasım. (Westmead: Gregg International Publishers, 1971), 242-243.

bahsi geçen referansta kâfi miktarda veri bulunmamaktadır. Ancak tezkirelerden elde ettiğimiz bilgilere göre Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yz A 378 numarada kayıtlı bulunan dîvân, 17. yüzyıl şâirlerinden Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye aittir.

Nüshaları tavsif ederken AE olarak aktaracağımız nüshada elli gazel ve bir tarih kıtası vardır. Bu gazellerin otuz beş tanesi, bizim çalışmamıza esas tuttuğumuz ve Tâ'ib Mehmed'in dîvânının bilinen tek nüshasındaki gazellerle müşterektir, on beş tanesi müşterek değildir ki bunlardan bir tanesi II. Mengli Giray'a yazılan naziredir. Gazellerden başka olarak I. Mahmud'un inşa ettirdiği kütüphane için yazılan tarih de müşterek değildir. Ölüm tarihi hicrî 1095 (miladî 1683-84) olarak tespit edilmiş olan Tâ'ib Mehmed'in, hicrî 1143-1168 (miladî 1730-1754) yılları arasında tahtta bulunan I. Mahmud'un bir imar faaliyeti için tarih düşürmesi mümkün olmadığı için; ve yine hicrî 1093-1152 (miladî 1682-1739) yılları arasında yaşamış olan II. Mengli Giray'a¹² nazire yazması mümkün olamayacağı için bu iki şiirin Tâ'ib Mehmed'e ait olmadığı, ama bir şekilde mecmuaya karışmış olduğuna hükmettik. Hal böyleyken geriye kalan on dört gazelin de hangi şâire ait olduğunu tayin edebilecek bir kriter elimizde mevcut bulunmadığından yanlış hüküm vermemiş olmak adına bu şiirleri çalışmamıza almadık. Kaldı ki bu şiirler içerisinde, dîvânı üzerinde çalıştığımız şâirin şiirleriyle aynı vadiye olmayanlar, üslûp açısından farklılıklar gösteren gazeller mevcuttu. Bu durumda, mecmuada en az iki farklı Tâ'ib'in şiirleri ile karşılaştığımızı söyleyebiliriz ki bunlardan biri Mehmed Tâ'ib Çelebi'dir, diğeri 18. yüzyılda yaşamış bir şâirdir, ancak Osman-zâde Tâ'ib (öl. 1136/1723) değildir, zira yukarıda zikredilen tarih kıt'ası, Osman-zâde'nin vefatından sonra yazılmıştır. Faydalı olacağı düşüncesiyle bahsi geçen gazellerin ve

¹² bkz. "Nevâî," *Başlangıcından günümüze kadar Türkiye dışındaki Türk edebiyatları antolojisi (nesir-nazım)*. c. 13. *Kırım Türk-Tatar edebiyatı*. (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1999), 292.

tarihin matla' ile makta' beyitlerini nüshaları tavsif ederken aktarmayı muvafık bulduk.

Osman-zâde Tâ'ib Ahmed üzerine Ali Canip Yöntem danışmanlığında bir lisans tezi hazırlamış olan Mustafa Yatman, bizim yukarıda zikrettiğimiz hususlardan biri olan I. Mahmud'un inşâkerdesi kütüphane için yazılan tarihe tezinde işaret etmiş ve bir dîvânçe hususiyetini gösteren mecmua içindeki bu kısımdan herhangi bir şiiri tezine dahil etmemiştir¹³. Ancak yıllar sonra Yatman, 1945 yılında, yukarıda işaret ettiğimiz mesele sebebiyle tezine dahil etmediği gazellerin bir kısmını, kaynak göstermeden, herhangi bir atıfta bulunmadan, Kültür Bakanlığı tarafından 1989'da neşredilen *Osman-zâde Tâib Dîvânı'ndan Seçmeler* adlı eserine¹⁴ dahil etmiştir ki bunların bir kısmı bizim metin tespitini sunduğumuz dîvânda mevcuttur, yani bir 17. yüzyıl şâiri olan Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye aittir. Bilvesile tezindeki meseleye işaret etmiş olsaydı bugün daha sıhhatli akıl yürütmelerde bulunabilecektik. Bu gazellerin müşterek olduğu bir başka mecmuaya henüz rastlamamış olmakla birlikte böyle bir ihtimalin mevcudiyetini, Yatman'ın çelişkili bir durumda bıraktığı meselenin halli için akıldan uzak tutmamak gerekir. Bahsi geçen gazellerin TDK ve AE nüshalarındaki gazel numaraları şu şekildedir: TDK: G XVII-AE: G VI; TDK: G XXX-AE: G XXXII; TDK: G LXIII-AE: G XIII; TDK: G LXXIV-AE G XXVII; TDK: XCVI-AE G XLVI.

Yine burada nazar-ı dikkate sunmakta fayda mülâhaza ettiğimiz bir husus daha vardır ki o da şudur: 1987 yılında Ali Alpaslan danışmanlığında Salih Sâdâvî tarafından hazırlanan *Osman-zâde Tâ'ib Ahmed: Hayatı, Eseri ve Edebî Kişiliği* adını

¹³ Mustafa Yatman, "Osmanzade Tâ'ib: hayatı, edebî şahsiyeti, eserleri," (Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1945), 38.

¹⁴ Mustafa Yatman, *Osman-zâde Tâib Dîvânı'ndan seçmeler* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1989).

taşıyan doktora tezinde¹⁵ Osman-zâde'nin dîvânına ulaşamadığı belirtilmiş, Osman-zâde Tâ'ib'in mürettep bir dîvânının olmadığına hükmedilmiş; ve yapılan çalışmalar neticesinde çeşitli tezkirelerden, şiir mecmualarından toplanıp bir araya getirilen nazım şekilleriyle Osman-zâde Tâ'ib'in ele geçmeyen dîvânının ihdas edilmesine çalışılmıştır. Ancak, bibliyografya kısmında adının zikredilmiş olmasına rağmen Mustafa Yatman'ın tezinde bahsetmiş olduğu ve bizim yukarıda nazar-ı itibara aldığımız hususa atıfta bulunulmamış, bahsi geçen problemlili mecmuadaki nazım parçaları, Osman-zâde'nin şiirleri olmak üzere bu doktora tezine dahil edilmiştir. Yatman'ın bahsettiği ve bizim bahsettiğimiz tarih kıt'ası ile tarih meselesi sebebiyle Tâ'ib Mehmed'in dönemiyle çelişen, dolayısıyla sadece bizim bahsettiğimiz Mengli Giray'a yazılmış olan nazire istisna tutulmuş ve doktora tezine dahil edilmemiştir. Bu hususa herhangi bir yerde atıfta bulunulmamıştır. Şu an elimizde bulunan mürettep dîvânı tabiatıyla şiir mecmualarına nispetle muteber sayarsak Osman-zâde'ye ait olmayan en az otuz beş gazel¹⁶ adı geçen doktora tezinde Osman-zâde'ye ait olarak kaydedilmiş bulunmaktadır. Doktora tezinden bahsederken yukarıda Osman-zâde Tâ'ib'in şiirlerinin mecmua, tezkire gibi kaynaklardan toplanarak dîvânının ihdasına çalışıldığını belirtmiştik. Bu kaynaklardan biri olan AE'ye dair olan bilgileri ve tespitleri aktardıktan sonra burada dikkati çekmek istediğimiz bir husus daha vardır. TDK nüshasının, Mehmed Çelebi'ye ait olduğunun anlaşılmasıyla eldeki şiirler, TDK nüshası baz alınarak tekrar gözden geçirildiğinde, bahsi geçen doktora tezindeki bir mecmuanın içerdiği yirmi gazelin on iki tanesinin TDK nüshasında yani *Mehmed Tâ'ib Dîvânı*'nda mevcut olduğu görülmektedir. Bu

¹⁵ Salih Sâdâvî, "Osman-zâde Tâ'ib Ahmed: hayatı, eseri ve edebî kişiliği," (Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1987).

¹⁶ Burada sadece elimizdeki mürettep dîvânla müşterek olan gazel sayısını verdik. Diğerlerinin durumu henüz müphemiyetini korumaktadır.

mecmua, İstanbul Üniversitesi, İbnülemin Bölümü, Türkçe Yazmalar 3699 numarada kayıtlıdır¹⁷. Kanaatimizce bu mecmuadaki şiirler de Mehmed Tâ'ib'e aittir¹⁸. Bunların üç tanesi AE nüshasıyla da müşterektir. AE ve İbnülemin'de müşterek olan gazeller, aynı zamanda TDK nüshasıyla da müşterektir. Bahsi geçen yirmi gazelin TDK ile müşterek olanlarının metnimizdeki numaraları şu şekildedir: II, IV, VI, VIII, IX, XXIII, XXVII, XXXI, XXXII, XXXIV, LXIV, CXL. Mustafa Yatman, neşrettiği kitapta bu mecmuadaki şiirlerden üçüne yer vermiştir¹⁹, ancak bunlar AE nüshasında olmayanlardır, yani Mustafa Yatman muhtemelen bu mecmuayı görmüştür. Ancak tezinde buradan bir alıntı olmadığı gibi bu mecmuaya işaret de etmemiştir. Muhtemelen daha sonra karşılaştığı bir mecmuadır.

Yukarıda arz ettiğimiz bilgiler dahilinde şâirin isminin Mehmed Çelebi olduğunu ve 17. yüzyılda yaşamış olduğunu söyleyebiliyoruz.

1.1.Hayatı

Bu çalışmamızda dîvânını incelemeye tâbi tutacağımız ve şiirlerinde Tâ'ib mahlasını kullanmış olan Mehmed Çelebi hakkında malûmat içeren kaynaklarda hayatına dair ^{no}katı göstergelere işaret eden tafsilatlı bilgiler bulunmamaktadır.

¹⁷ İlgili kütüphanenin yazmalar bölümü kapalı olduğu için bu yazmayı görme imkanımız olmadı.

¹⁸ Bu gazellerin, bahsi geçen doktora çalışmasındaki gazel numaraları şöyledir: II, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV.

¹⁹ bkz Mustafa Yatman, *Osman-zâde Tâib Dîvânı'ndan seçmeler* (Ankara: Kültür Bakanlığı 1989).

Güftî'nin *Teşrifâtü's-Şu'arâsı*'nda²⁰, *Şakâyık-ı Şeyhî*'de²¹, *Safâyî Tezkiresi*'nde²², Belîğ'in *Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr*²³ adlı eserinde, Arapça kaleme alınmış olan *Mecelletü'n-Nisâb*'da²⁴, *Sicill-i Osmânî*'de²⁵ ve nihayet Nail Tuman'ın *Tuhfe-i Nâ'ili*²⁶ adlı eserinde Tâ'ib Mehmed Çelebi'den bahsedilmektedir.

Halûk İpekten ve diğerleri tarafından hazırlanan *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*²⁷ adlı eserde, Mehmed Âsım Seyrek-zâde'nin *Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr* adlı tezkiresinde Tâ'ib Mehmed Çelebi'den bahsedildiği belirtilmektedir²⁸. Adı geçen eserin Nail Tuman tarafından istinsah edilmiş bulunan nüshası bugün Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi 259 numarada kayıtlıdır. Bu yazmayı görme fırsatımız oldu, lâkin burada Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye dair bir kayda rastlayamadık. Varak 4a'da Tâ'ib Çelebi ismiyle bir şâir zikredilmiştir. Bu şâirden

²⁰ Güftî, *Güftî ve Teşrifâtü's-Şu'arâsı*. haz. Kâşif Yılmaz. (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 2001), 111-112.

²¹ Şeyhî, age, 661.

²² Safâî, *Tezkire-i Safâî*, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi Bölümü, no: 2549, vr. 48a.

²³ Belîğ, age, 36-37.

²⁴ Müstakîm-zâde, age, 156.

²⁵ Mehmed Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî*. c. 2. tıpkıbasım. (Westmead: Gregg International Publishers, 1971), 45.

²⁶ Nail Tuman, *Tuhfe-i Nâ'ili*. c. 1. (Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2000), 122.

²⁷ *Tezkirelere göre dîvân edebiyatı isimler sözlüğü*. haz. Halûk İpekten ve diğerleri. (Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988), 498.

²⁸ Referans olarak verilen yazmanın İstanbul Üniversitesi Ktp Türkçe Yazmalar 2401 numarada kayıtlı olduğu ifade edilmektedir. Ancak Üniversite Ktp Yazmalar Bölümü, 1999 yılından itibaren tadilat halinde bulunmakta olup okuyucu hizmeti vermemektedir. Bu sebeple yazmayı görme imkanımız olmadı.

bahsederken “Mecmuasından intihabdur.” diyerek aktarılan bir beyit bulunmaktadır²⁹:

Beñzer geçinürse ruñuñā al қaranfil
Olsun çemen-i dehrde pā-māl қaranfil

Bu beyit elimizdeki dîvânda yoktur. Bahsi geçen maddedeki Tâ'ib Çelebi ile Tâ'ib mahlasıyla şiirler yazan diğer şâirler arasında herhangi bir müşterek husus bulamadık. Nail Tuman, *Tuhfe-i Nâ'ili* adlı biyografik eserinde, bizzat kendisinin istinsah etmiş bulunduğu bu tezkireye Tâ'ib Mehmed Çelebi maddesinde işaret etmemiştir ve tezkiresinde Tâ'ib Çelebi maddesi için sadece bir kaynak göstermektedir, o da Seyrek-zâde'nin eseridir. Her ne kadar Halûk İpekten ve diğerleri tarafından hazırlanan ve yukarıda adı zikredilen eserde Seyrek-zâde'deki Tâ'ib Çelebi'nin, Tâ'ib Mehmed Çelebi olduğu söyleniyorsa da eldeki bilgiler, Seyrek-zâde'deki Tâ'ib Çelebi'nin, Tâ'ib Mehmed Çelebi olduğunu söylemek için kâfi değildir.

Burada, bütün bu kaynaklara ek olarak, farklı bir malûmat içermemesine ve yukarıda zikrettiğimiz kaynaklardan beslenmiş olmasına rağmen Tâ'ib'den bahseden *Dergâh Ansiklopedisi*'nin ilgili maddesini de zikretmeliyiz³⁰.

Taradığımız birincil kaynaklardan hiçbirinde Tâ'ib'in ailesi, doğum tarihi hakkında bir bilgiye rastlayamadık.

Şâirin mahlası ve ismi hakkında bütün kaynaklarda bir ittifak söz konusudur: İsmi Mehmed'dir ve Tâ'ib mahlasıyla şiirler yazmıştır.

²⁹ bkz Mehmed Âsım Seyrek-zâde, *Zeyl-i zübdetü'l-eş'âr*. müst. Nail Tuman. Yapı Kredi Sermet Çifter Ktp, Yazmalar, no: 259, vr. 4a.

³⁰ “TÂİB Mehmed Çelebi,” *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi: devirler isimler eserler terimler*, c. 8. (İstanbul: Dergâh Yay., 1998), 202.

İstanbul'dur. Güftî'nin manzum tezkiresinde, ilgili kısmın ilk beytinin ikinci mısraında *Tâ'ib-i Sitanbulî* ibaresi ve başlık varyantı olarak *Tâ'ib Çelebi-i İstanbulî* kaydı mevcuttur³¹. Yukarıda birincil kaynak olarak zikrettiğimiz tezkirelerden Belîğ³² ve Şeyhî'nin³³ eserlerinde *İstanbulî Mehmed Çelebi*; Tuhfe'de³⁴ *İstanbul*; ve nihayet *Safâyî Tezkiresi*'nde³⁵ ...*İstanbul'dan zuhûr idüp*... şeklinde İstanbullu olduğu teyit edilmektedir.

Tahsil hayatına dair tafsilatlı bir bilgiye ulaşamıyoruz. Tahsiline işaret eden yegâne malûmat Safâyî'dedir³⁶: "...tahsîl-i ma'rifet ve tekmîl-i fenn-i kitâbet itmekle Dîvân-ı Sultânî kâtibleri zümresine ilhâk olmuştur." Şâirin mesleği üzerinde de bir ittifak mevzubahistir. Safâyî³⁷, Tuman³⁸, *Mecelle*³⁹, *Sicill*⁴⁰, Şeyhî⁴¹ ve Belîğ⁴², Tâ'ib Mehmed'in Dîvân-ı Hümâyûn kâtibi olduğunu bildirmektedirler. Mesleğinden hareketle tahsil hayatı hakkında fikir yürütmeye çalışırsak şunu söylemek mümkün olur: Şâirimizin yaşadığı yüzyıl olan 17. yüzyılda dîvân kâtibi olabilmek için medrese eğitimi almış olmak bir zaruret olmaktan çıkmıştır. 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren her kalem, kendi kâtiplerini daha çıraklıktan kaleme almakta –ki

³¹ bkz Güftî, age, 111 ve 111, dipnot: 13.

³² Belîğ, age, 36.

³³ Şeyhî, age, 661.

³⁴ Tuman, age, 122.

³⁵ Safâyî, age, vr. 48a.

³⁶ age, vr. 48a.

³⁷ age, vr. 48a.

³⁸ Tuman, age, 122.

³⁹ Müstakîm-zâde, age, 156.

⁴⁰ Mehmed Süreyyâ, age, c. 2, 45.

⁴¹ Şeyhî, age, 661.

⁴² Belîğ, age, 36.

bunlara şâgird denirdi- ve kendi bünyesinde yetiştirmektedir. Bu uygulama, medrese kökenli kâtiplerin kalemdeki nispetini azaltmıştı⁴³. Burada *Safâyî Tezkiresi*'ndeki ifadeyi hatırlarsak Tâ'ib'in kalem içerisinde bir eğitime-tâbi tutulmuş olabileceğini anlarız⁴⁴: "...tahsîl-i ma'rifet ve tekâmîl-i fenn-i kitâbet itmekle Dîvân-ı Sultânî kâtipleri zümresine ilhâk olmuştur."

Dîvânında tespit ettiğimiz bir kasidenin sipahiyan kâtiplerinden Mehmed Efendi'ye yazmış olması⁴⁵ ama ikbaldeki bir kimseye kaside yazmamış olması döneminin yöneticileriyle çok yakın bir ilişki içerisine girmemiş olabileceğini akla getirmektedir. Yalnız dîvânına aldığı iki tarihten birisinin Mustafa Paşa'nın sadrazam olması üzerine kaleme alınması⁴⁶ bir soru işareti oluşturmaktadır.

Tâ'ib'in ismindeki *Çelebi* unvanının da yine Dîvân-ı Hümâyûn kâtibi olması hasebiyle kendisine verilmiş olduğu kuvvetle muhtemeldir. Zira bu kalemde çalışanların *Çelebi* unvanıyla anılmaları bir teamüldür⁴⁷.

Doğum tarihi tespit edilmemiş olan Mehmed Çelebi, hicrî 1095 (miladî 1683/1684) tarihinde vefat etmiştir.

Şeyhî'nin⁴⁸ ve Müstakîm-zâde'nin⁴⁹ belirttiğine göre yine bir 17. yüzyıl şâiri olan Nâ'îlî'nin talebelerindendir. Tesirler kısmında mufassal bir şekilde üzerinde

⁴³ Erhan Afyoncu-Recep Ahıskalı, "Kâtip," *İslam Ansiklopedisi*. c. 25. (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2002), 53.

⁴⁴ Safâyî, age, vr. 48a.

⁴⁵ K III

⁴⁶ Kt I

⁴⁷ bkz Mehmet İpşirli, "Çelebi," *İslam Ansiklopedisi*. c. 8. (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993), 259.

⁴⁸ Şeyhî, age, 661.

⁴⁹ Müstakîm-zâde, age, 156.

duracağımız bu hususu burada belirtmekle iktifa ediyoruz⁵⁰. *Sicill-i Osmanî*'den⁵¹ öğrendiğimize göre çok tarih söylemiştir. Belîğ⁵², Şeyhî⁵³ ve Mehmed Süreyyâ'nın⁵⁴ ittifakla belirttikleri üzere mürettep dîvânı vardır.

1.2.Edebî Kişiliği

Tâ'ib'den bahseden tezkirelerde, edebî şahsiyetine dair Güftî'nin eseri hariç herhangi bir malûmat bulunmamaktadır. Sadece dolaylı olarak istifade edebileceğimiz malûmat, Nâ'îlî'nin talebesi ve perverdesi olduğudur. Daha sonra, tesirler bahsinde üzerinde duracağımızdan bu meseleye burada işaret etmekle iktifa ediyoruz.

Güftî, *Teşrîfâtü's-Şu'arâ*⁵⁵ adlı manzum tezkiresinde, Tâ'ib'in edebî yönünden ve karakterinden bahsetmektedir. Tâ'ib hakkında sâir kaynaklarda fazla malûmat olmaması hasebiyle, ve türünün ilk numunesi olan bu manzum tezkirede zikredilmesinin mühim olduğunu düşünerek adı geçen tezkirenin Tâ'ib'le alakalı kısmını burada dercetmeyi faydalı bulduk⁵⁶:

Ehl-i tab^cuñ nedîm-i maqbûlî
Biri de Tâ'ib-i Sitanbulî

Şî'r-fehm ü harîf-i dānişdür
Fārisî-dān u nūkte-verzişdür

Bu zemînüñ harîf-i hoş-ķalemi

⁵⁰ Bkz Edebî Kişiliği, Tesirler.

⁵¹ Mehmed Süreyyâ, age, c. 2, 45.

⁵² Belîğ, age, XVII ve 37.

⁵³ Şeyhî, age, 661.

⁵⁴ Mehmed Süreyyâ, age, c. 2, 45.

⁵⁵ Güftî, age, 111-112.

⁵⁶ ay

Nüktenüñ hoş-nüvis-i zîr ü bemi

Gerçi olur bu kavî-i safsata-zâd
Nâ-maḥal naql-i meclis-i irâd

Lîk ber-muktezâ-yı sūḳ-ı kelâm
İtdi ḥāmem bu meslek üzere ḥırām

Çîre-destân-ı meclis-i ma'na
Oldı bu nev'a rûz-merre edâ

Hoş-ḳalem diyü eylemiş ihâm
Düzd-i maẓmûna zümre-i A'cām

Eylemiş ol gürûh-ı siḥr-âheng
Hoş-nüvisi daḥi aña hem-seng

Şaded-i diğeri idüp irâd
İdelüm tayy-ı naql-i safsata-zâd

Ba'd-ez güft (ü) gûy-ı ḥayret-sâz
Mücmelen Tâ'ib-i süḥan-perdâz

Şi'ri dil-reşk-i nükte-i hemedür
Ḥayl-i maẓmûna vaḳf-ı ser-demedür

Sözi pür-ma'ni-i leṭâfetden
Şi'ri ḥâlî degül nezâketden

Reviş-i nazma lafz-ı rengini
Gösterür vâdi-i şelâyini

Eylemiş ya'ni ol sûtûde-şinev
Cem'-i dīvân-ı semt-i köhne vü nev

İtmede ol gürûh-ı dīvâne
Ya'ni şarf-ı ḥayâl-i rindâne

Ḳanda işitse tâze dīvânı
Alur âgûş-ı himmete anı

Anı yazdırmada tekellûf ider
Bîkr-i maẓmûnını taşarruf ider

Dürr-i eş'âr-ı pâkini ekser
Böyle ser-rişte-i hayâle dizer

Yukarıdaki beyitlerden Tâ'ib'in şahsî ve edebî karakterine dair bir takım neticeler çıkarabiliriz. Bu övgünün kimi zaman her şâir için tekrarlanması muhtemel klişe ifadelere dönüşmesi doğal olduğundan ayırdetmek zorunda olduğumuz bazı ifadeler de olacaktır. Bu ifadeleri farklı bir özellik imiş gibi sunma ihtimalini bertaraf edebilmek adına, şâir hakkında kimi yargılara varırken azami dikkat gösterdik.

Bu meyanda yukarıda yaptığımız alıntının ikinci beytindeki *Fârisî-dân* ibaresi yani "Farsça bilen" olma özelliği bizim şâirimizde oldukça göze çarpan hususlardan biridir. Zira dîvânı dil yönünden değerlendirirken de belirtileceği gibi şâir Farsça'ya hakimdir ve bu hakimiyet neticesinde birleşik kelime türetme konusunda oldukça zengin dağarcık sunmaktadır. Güftî'nin aktardığı özellikleri şöylece sıralayabiliriz: mazmunu çoktur, rengîn ifadeleri vardır, eski ve yeni tarzı birleştirme kudreti göstermiştir, sevilen bir şairdir, şiiri anlar, bilgi sahibidir, ince manalar ifade etmek için çalışır, şiiri nükteler tarafından dahi kiskanılır, övülmeye değerdir ve eski ile yeni üslûbu aynı dîvânda toplayabilme kudreti göstermiştir.

Burada dikkati çekmek istediğimiz bir husus da Tâ'ib'in duyduğu yeni bir dîvânı hemen okuyup incelemesi, onu istinsah ettirme külfetine girmesi ve buradaki orijinal hayalleri inceleyerek onlardan istifadeye çalışmasıdır.

Tezkireler dışında Tâ'ib'in kendi ifadelerinden ve doğrudan şiirinden çıkarabileceğimiz edebî hususiyetleri de vardır hiç şüphesiz. Bu yöntemi icra

etmeden evvel Harun Tolasa'nın bu husustaki fikirlerini aktarmakta fayda mülâhaza ediyoruz. Tolasa bu yöntemi şu şekilde anlatmakta ve faydasına işaret etmektedir⁵⁷:

....bunlar, bizzat edebiyat sanatının yaratıcıları, yani şâirler ve yazarlardır. Bu sonuncular tarafından meydana getirilen eleştiri ürünleri, gerek muhteva, gerek şekil ve üslûplarıyla, bütün eleştiri faaliyetinin en kayda değer yanlarından birini oluştura gelmiştir.

Sanatçılar tarafından ortaya konula gelen eleştiri faaliyetinin, sanat yanı ağır basan ve hatta tamamen sanatkarane bir amaç ve şekil içerisinde ortaya konan bir görünümüne Dîvân Edebiyatımızda da rastlamak mümkündür. Hatta buna, ara sıra rastlanan bir durum olmaktan öte, özellikle şiirde, hemen her şâirin baş vurduğu bir yol, bir tarz olarak da bakabiliriz....Dîvân şâirinin yaptığı bu eleştiri, bizzat kendi şiiri ve şâirliği üzerinedir. Eleştirinin mahiyeti, esas itibariyle, şâirin, söz konusu beyitlerde kendi şiirini ve şâirliğini tanıtmayı, kendi açısından bunları değerlendirmesidir. Şâir için amaç budur. Ancak, sonuç olarak, bu yolla, bir bakıma bizzat şâirin, bir bakıma da onun çağının, şiir, şâir, sanat ve edebiyat konularındaki düşünceleri, görüşleri, eğilimleri, bilgi ve kültürleri, anlayış ve alışkanlıkları, zevk ve değer ölçüleri bir dereceye kadar ortaya çıkmış olmaktadır.

Bu beyitler kimi zaman bir temenniden ibaretken kimi zaman doğrudan şâirin kendisini övdüğü beyitlerdir. Dîvânına baktığımız vakit, Tâ'ib'in, dîvân edebiyatı geleneğinde mühim bir yere sahip olan fahriye geleneğini icra ettiği bir çok beytin mevcudiyetine şahit oluyoruz. Bu meyanda aşağıdaki beyitleri, fahriye beyitleri olarak mütalâa etmek mümkün olacaktır:

Destine alsun hâmesin yazsun veşâyif-nâmesin
°Alemlerüñ °allâmesin itsün yine hayret-me'âb⁵⁸

Ey şâ'ir-i kâr-âferin müşkil-şinâs-ı kâr-bîn

⁵⁷ Harun Tolasa, "Dîvân şâirlerinin kendi şiirleri üzerine düşünce ve değerlendirmeleri," EÜ

Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi. s. 1 (1982): 16-17.

⁵⁸ K I/4

Her bir sözüñ sihr-i mübin vaşf-ı Resûle kıl şitâb⁵⁹

Çalurdum kısmet-i şahrâ-yı vaşfinda fîrû-mânde
Bi-ğamdi'llâh ki tab^c-ı dânişînüm baña hem-demdûr⁶⁰

Şu deñlü vaşf-ı terkîb eyledüm şerh [ü] beyânûnda
Ki her remz-i kelâmum nuṭṭ-ı Ğisâ'yile tev'emdûr⁶¹

Döker şad dâne gevher başladukça resm-i tahîre
Şadefdûr hâmeler destümde vaşf-ı midḥatûñ yemdûr⁶²

Yukarıda verilen beyitler, Sebk-i Hindî üslûbunun habercisi addedilen Nef'î'nin fahriyelerini hatırlatmaktadır.

Aşağıdaki beyitte Tâ'ib, *cihanı parlatan nazmı, âlemi yakan tabiri ve safa öğretene tarzı ile her beytinin güzel bulunmasını* istemektedir:

Nazm-ı cihân-efrûz ile ta'bir-i âlem-sûz ile
Tarz-ı şafâ-âmûz ile her beyti olsun müsteṭâb⁶³

Tabii bu ifadelerin kimi bize şâirin edebiyata ve şiire bakışına, şiir anlayışına yani poetikasına dair malûmat verirken kimi de sadece bu edebî geleneğin içerisinde mühim bir yer tutan şâirlik iddiasına bağlı olarak çoğu zaman soyut kavramlarla bezenmiş övgü beyitleridir ki bunların çoğuna kaside nazım şekliyle yazılmış olan şiirlerde rastlamaktayız. Kaside yönünden pek zengin sayılamayacak olan *Tâ'ib Dîvânı*'nda, her dîvânda olabileceği gibi, gazel şeklinde yazılmış nazım parçalarında da fahriye havası taşıyan, bazen iddialı olmak yerine sadece şâirin poetikasına dair ipuçları veren, bazen de mücerret kavramlarla oluşturulan bir hayali, şâirin şiir anlayışı ile birlikte bünyesinde barındıran beyitlere tesadüf etmekteyiz.

⁵⁹ K I/8

⁶⁰ K III/42

⁶¹ K III/47

⁶² K III/48

⁶³ K I/3

Bir Sebk-i Hindî şâiri olan Tâ'ib, yine bu üslûbun çok mühim iki üstadı ile boy ölçüşmekte, *gönlünün, nazmın emrine uyduğu takdirde Örfî ve Tâlib'in, şüphesiz, sözlerinden ötürü hicap duyacaklarını* iddia etmektedir:

Âmāde-i nazm olsa dil °Urfî vü Tâlib muttasıl
Olur kelāmından hacil bî-şübhe vü bî-irtiyāb⁶⁴

Aşağıdaki beyitte ise kendisine öğüt vermekte, tabiri caizse yol yordam göstermekte, *güzelin methini güzel kılmasını, bu methin ise her nüktesinin rağbet görmesini, güneş misâli şehri fesada veren bir güzel gibi olmasını* salık vermektedir:

Medh-i cemîlin hûb kıl her nüktesin mergûb kıl
Bir şüh-ı şeh-r-âşüb kıl mânend-i şem°-i âfitāb⁶⁵

Aşağıdaki beyitte Tâ'ib, aşıklık hallerinin onda güzel sözleri netice vereceğini ifade etmektedir. Şöyle ki, *yakıcılık gösteren bir âhla, can azaltıcı bir inleme ile ve uyanmış bir gönülle rengîn sözleri seçip bir araya getirmesini* buyurmaktadır:

Suẕîş-eşer bir âh-ile bir nâle-i cān-gāh-ile
Eyle dil-i āgāh-ile rengin sūhanlar intihāb⁶⁶

Takip eden beyitte kendisini, *şîrîn söyleyişleri olan bir papağana* benzetmektedir:

Ben tūṭî-i şîrîn-maḳāl oldum esîr-i bî-mecāl
Hem-şoḫbetüm murğ-ı melāl her dem enisümdür gurāb⁶⁷

⁶⁴ K I/7

⁶⁵ K I/9

⁶⁶ K I/28

⁶⁷ K I/36

Şu beyitte ise Hz Peygamber'in zâtını övmeye, yüzlerce akıl sahibi kişinin kâfi gelmediğini oysa kendi kasidesinin bu işi icra etmeye muhtasar olma şerefine nâil olduğunu ifade etmektedir:

Midhat-i zâtuında şad fehmi-î hîred vâfi degül
Oldı evşâf-ı cemilünde kaşidem ihtisâr⁶⁸

Edebî bir özelliğini yansıtmamakla beraber şâirin dünya görüşünü ifade etmesi açısından şu beyit mühimdir ki bu beyitte şâir, *sohbet etmek için boş bir yer kalmadığını, insanların bütün dünyayı kapladığını* belirtmektedir:

Şohbet-i zevke cāy-ı hālî yok
Tutdı dünyâyı mecma^c-i eşhâş⁶⁹

Yine bu bâbdan olmak üzere, *insanoğlunun, dünyanın kemâl gibi görünen özelliklerinin altındaki adaletsizliği gördüğünden dünyanın lutfunu reddetmesinin tabii olduğunu* şu şekilde dile getirmiştir:

Nice redd eylesesün lutfını dehrüñ âdem
Göricek zîr-i kemâlinde olan bî-dâdî⁷⁰

Yine aşağıdaki beyitte, *aşıkların, dünyanın bu adî tavırlarını görüp âh etmemelerinin mümkün olmadığını* söylemektedir:

Niçe âh eylesesün derd-ile ser-geşte-dilân
Seyr idüp çerh-i kühen-zâda bu resm-i cî-adî⁷¹

Aşağıdaki beyitte, *her hayalinin mananın da ötesine geçmiş olduğunu, manasızlığı yakalamış olduğunu, kendisinin sözü bilen bir nazmedici olduğunu* belirtmektedir:

Her hayālüm hayāl-i bî-ma^cnî

⁶⁸ K II/50

⁶⁹ T II/111

⁷⁰ T III/3

⁷¹ T III/7

Gerçi kim nāzım-ı sūhan-dānum⁷²

Aşağıda dercolunan beyitte ise Fuzulî ile özdeşleşmiş olan derdin artmasını niyaz etme ve derdi, devanın bizzat kendisi olarak mütalâa etme anlayışı tekrar Tâ'ib'de ifadesini bulmuştur:

Derdin artur devā ümid idenüñ
Derdüñ °aşıklara devā olsun⁷³

Aşağıdaki beyit ise Tâ'ib'in şiir hakkındaki mütalâasını özetlemesi ve üslûptaki tercihini ortaya koyması bakımından oldukça mühimdir:

Egerçi tarz-ı köhne Tâ'ibā hâlet-fezā amma
Bu tarz-ı taze bir resm-i nev-icād lâzımdur⁷⁴

Bu beyitte, eski tarzın hakkını teslim etmekte, keyfiyet artırıcı olduğunu belirtmekte, ancak artık yeni bir yol için yeni icatlara ihtiyaç bulunduğunu söylemektedir.

Şâirliğini **şûh** kelimesi ile niteleyen Tâ'ib, edasının taze olduğunu, bu sebeple eski tarzı bilmediğini ve bundan mütevellit şiirdeki hayal ve mazmunlarının gönle hoş gelmesinin doğal olduğunu şu beyitte ifade etmektedir:

Nola Tâ'ib hayāl-i tab°-ı şūhuñ dil-pesend olsa
Edā-yı dil-pezi tazedür resm-i köhen bilmez⁷⁵

Aşağıdaki beyitte Tâ'ib, Anadolu sahası şâirleri içerisinde kendisini ayrı bir yere koymakta, her bir nazmında latif edalı tabir ve söyleyişleri bir araya getirmiş olması neticesinde Anadolu şâirleri arasında estetik seçiciliği yüksek bir mevkie ulaştığını söylemektedir:

⁷² T II/186

⁷³ T II/197

⁷⁴ G LVI/6

⁷⁵ G LXXIV/6

Nola müşkil-pesend-i şâ'irân-ı Rum ise Tâ'ib
Ki her nazmında bir rengin-edâ ta'bir cem' itmiş⁷⁶

Zaman zaman üslûbu hakkında kendini yönlendiren Tâ'ib, aşağıdaki beyitte *sevgilinin yakut dudağını vasfederken görülmemiş sözler söylemesini kendisine öğütlemektedir* ki bu, Sebk-i Hindî üslûbu şâirlerinin işitilmemiş, görülmemiş ifade, mazmun ve söyleyişler hususunda oldukça hassas olmaları ve bu soydan söyleyişlere ulaşabilmek için azami gayret sarf etmelerini akla getirmektedir:

Vaşf-ı leb-i la'inde gönül nükte-tırâz ol
Nâ-dîde sühanlarla yine nâdire-sâz ol⁷⁷

1.1.2. Tesirler

Bir önceki bahiste de belirttiğimiz üzere Tâ'ib'den bahseden tezkirelerde, sanatına, edebî kişiliğine dair, bir istisna hariç, herhangi bir atıfta bulunulmamaktadır. İstisna olarak zikrettiğimiz eser ise Güftî'nin *Teşrifâtü 'ş-Şu'arâ* adlı manzum tezkiresidir. Diğer tezkirelerde, doğrudan Tâ'ib'in edebî kişiliğine atıfta bulunulmamakla birlikte *Mecelletü'n-Nisâb*'da⁷⁸ Nâ'ilî'nin talebelerinden olduğu ve *Vekayi'ü'l-Fuzalâ*'da⁷⁹ ise Nâ'ilî'nin perverdesi olduğu belirtilmektedir. Bu malûmat, dolaylı da olsa şâirin edebî görüşüne dair bize çok mühim bir ipucu sunmaktadır. *Şakâyık-ı Şeyhî*'de geçen perverde kelimesinin üzerinde biraz duralım: *Perverde* kelimesi, *Redhouse*'a göre *that has been nourished, educated, and brought up*⁸⁰; Ferit Devellioğlu'na göre *beslenmiş, terbiye edilip yetiştirilmiş, büyütülmüş*⁸¹;

⁷⁶ G XCII/5

⁷⁷ G CXX/1

⁷⁸ Müstakîm-zâde, age, 156

⁷⁹ Şeyhî, age, 661.

⁸⁰ James William Redhouse, *A Turkish and English lexicon*. (İstanbul: Çağrı Yayınları, 1978), 445.

Şemseddîn Sâmî'ye göre ise *beslenmiş, iâşe ve tağziye olunan; terbiye olmuş, yetiştirilmiş*⁸² manalarına gelmektedir. Tezkirede kastedilen, eğitilmiş, öğrenime tâbi tutulmuş anlamına gelen *educated* ibaresidir ki diğer iki lügatte de *yetiştirilme* olarak ifade edilmiştir. Nâ'ilî, malûm olduğu üzere, Sebk-i Hindî üslûbunun, dîvân edebiyatındaki mümessilidir. Böyle bir hususiyeti haiz olan Nâ'ilî tarafından yetiştirilmiş olmak hiç şüphesiz Tâ'ib'e Sebk-i Hindî üslûbunun havasını teneffüs ederek şiir vadisinde inkişaf etme imkanı sağlamıştır.

Tâ'ib, şu beytinde, Nâ'ilî'yle olan irtibatını belirtmekte ve hatta irtibatın mahiyetine dair bilgi sunmakta, onu üstat olarak görmektedir:

Olmağa müşkil-pesend-i taze-gūyân-ı hîred
Nâ'ilî-veş bir sūhan-perdāz üstād isterüz⁸³

Bu beyit mütalâa edilirken akıldan uzak tutulmaması gereken bir husus da *üstād* kelimesinin *hâzık* karşılığı olarak kullanılmakla birlikte birebir öğretmen manasına gelen Arapça *üstāz* kelimesinin Farsça muadili olduğudur. Tabii asıl kastedilen *master*, *hazık* manasıdır.

Tezkirelerde gördüğümüz ve yukarıda zikrettiğimiz bu hususiyet, *Tâ'ib Dîvânı*'ndan bir beyitle de tahkîm edilince Nâ'ilî ve Tâ'ib arasındaki tesirin boyutlarını derinlemesine tahlil etme ihtiyacı hissettik. Tabii, elimizde sağlam mesnetlere dayanan malûmat, şimdilik, yukarıda aktardıklarımızla sınırlıdır, ancak ihtimal dahilinde olan hususları da burada tartışmaya açmada fayda mülâhaza ediyoruz. Bu meyanda, *Tâ'ib Dîvânı* ve *Nâ'ilî Dîvânı* arasında yaptığımız tetkikten şu neticeyi çıkardık: Evvela, şunu özellikle vurgulamalıyız: Bu çalışmanın fikir

⁸¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat: eski ve yeni harflerle*. 13. bs. (Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1996), 862.

⁸² Şemseddîn Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*. tıpkıbasım. (İstanbul: Bedir Yayınevi), 354.

⁸³ G LXXIX/4

vermekten öteye hiç bir iddiası yoktur. Sadece bir şâir tarafından yetiştirildiği iki kaynakta belirtilen bir diğer şâirin, ilk şâirden etkilenebilme derecesini tespiti çalıştık. Dîvân edebiyatı için bunun en bariz ayracı nazire geleneğidir. Beğenilen, perestiş edilen bir şâirin yine beğenilen bir şiirine benzer, yahut bizatihi beğenilen bir şiire benzer veya ondan daha üstün vasıfta şiir yazma ameliyesidir nazire. Nazire olarak yazılan şiirin ilk şiirle vezin ve kafiye birliği içinde olması esastır. Konu müşterekliği bağlayıcı bir unsur değildir⁸⁴. Bu meyanda, her iki dîvânın gazelleri arasında yaptığımız mukayese neticesinde bir kaç gazelin vezin ve kafiye müştereklik durumlarını tespit ettik. Bunların Tâ'ib tarafından Nâ'îli'ye nazire olarak yazılıp yazılmadıkları bizim nazarımızda şimdilik meçhuldür. Bunların ispatına müteallik argümanlar sunmak da çok ayrı bir çalışmayı gerektirir. Şimdilik bu hususun ihtimaller dahilinde olduğunu söyleyerek Tâ'ib tarafından Nâ'îli'nin şiirlerine nazire olarak yazılmış olmasını muhtemel gördüğümüz gazellerin her iki şâirdeki matla' beyitlerini nakletmekle iktifa ediyoruz⁸⁵:

Nâ'îli:

Derûn-ı tîre-i zühhâd pür jeng-i sivâdur hep
' Aceb âyînelerdür cilve-ger rûy-ı riyâdur hep⁸⁶

Tâ'ib:

Hayâl-i rûy-ı dil-ber sînde pertev-nümâdur hep
Bu şevk-i tâba bâ'îş sûz-ı ışk-ı dil-rübâdur hep⁸⁷

(me fâ 'î lün me fâ 'î lün me fâ 'î lün me fâ 'î lün
. . . . / / /)

⁸⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz "Nazire," *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi: devirler isimler eserler terimler*, c. 6. (İstanbul: Dergâh Yayınları, 1986), 544-545.

⁸⁵ Nâ'îli Dîvânı'ndan alınan beyitler, kaynakta sadece uzatma işaretleri ile yazılmış olmasına rağmen burada, çalışmamızda kullandığımız transkripsiyon sistemiyle yazılmıştır.

⁸⁶ *Nâ'îli Divânı*, haz. Haluk İpekten. (Ankara: Akçağ Yayınları, 1990), 163.

⁸⁷ G IV

Nâ'ilî:

Bu mâtem-gâhda feryâda hayret reh-zen olmuşdur
Hücûm-ı gam tehî-sâz-ı dimâg-ı şiven olmuşdur⁸⁸

Tâ'ib:

Hayâlûn âşinâ-yı ışkâ takat-efken olmuşdur
O düzd-i fitne-cûya genc-i hâtır mesken olmuşdur⁸⁹

(me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün
. . . . / / /)

Nâ'ilî:

Çıkılmış firâz-ı gül-bine bülbül dem-i şehir
Eyler nidâ-yı saltanat-ı gül dem-i şehir⁹⁰

Tâ'ib:

Tutdı cihânı zemzeme-i gül dem-i şehir
Âvâze-i terennüm-i bülbül dem-i şehir⁹¹

(mef °ü lü fâ °i lâ tü me fâ °i lü fâ °i lün
- - . / - - . . / . - - . / - - .)

Nâ'ilî:

Dil-i zârûn ki derdin sâkin-i Beytü'l-Hâzen bilmez
Ne kanlar dökdüğün ol Yûsuf-ı gül-pîrehen bilmez⁹²

Tâ'ib:

Dil-i pür-gam nesim-i kâkül-i °anber-şiken bilmez
Ki mağz-âşüftegân-ı °ışk büy-ı yâsemen bilmez⁹³

(me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün
. . . . / / /)

Nâ'ilî:

⁸⁸ age, 208.

⁸⁹ G XXXI

⁹⁰ age, 179

⁹¹ G XL

⁹² age, 225.

⁹³ G LXXIV

Ruḥuñ şevkiyle dil kim zülf-i müşk-efşāna el şunmuş
Zeliḥā'dur ki dāmān-ı meh-i Ken'an'a el şunmuş⁹⁴

Tâ'ib:

Ğazab-nāk olmuş ol meh ḥaṇçer-i bürrāna el şunmuş
Dil ol pākize-dāmen şūḥa pek mestāne el şunmuş⁹⁵

(me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. . . . / / /)

Nâ'ilî:

Sākî meyinde feyz-nümā 'ālem-i neşāt
Pervāne şem'-i cāmına rūḥ-ı Cem-i neşāt⁹⁶

Tâ'ib:

Ey berg-i āteşin gül şebnem-i neşāt
Ol bād-ı zülf-i dil-ber-ile ḥurrem-i neşāt⁹⁷

(mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
- - . / - . . . / / - . .)

Nâ'ilî:

Kim dir o vech-i pāke ḥaṭ-āverde olmasun
Āmed-şüd-i nigāha hemān perde olmasun⁹⁸

Tâ'ib:

Zülfüñ ḥarīm-i [.....] ki şeb-gerde olmasun
Ecrām-ı māha ebr-i siyeh perde olmasun⁹⁹

(mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
- - . / - . . . / / - . .)

Nâ'ilî:

Ol zekān āzār-ı dest-i zülf-i piçān görmesün

⁹⁴ age, 232.

⁹⁵ G LXXXV

⁹⁶ age, 236.

⁹⁷ G XCVIII

⁹⁸ age, 272.

⁹⁹ G CXXXVII

Gūy-ı mihr-i tal'atın āsīb-i çevgān görmesün¹⁰⁰

Qıl hāzer ey dil seni ol gāme giryān görmesün
Bir siyeh-mest āfet-i hūn-rīzdūr qan görmesün¹⁰¹

Tā'ib:

Ḥaṭṭ-ı rūyuñ cāşık-ı bī-dil nūmāyān görmesün
Remz-i hūsn-i dil-beri nā-dīde-sencān görmesün¹⁰²

(fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn
- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

Nā'ilī:

Goncenūñ gül-bin gülūñ destār-ı hūbāndur yiri
Ol ḥayā gül-berginūñ pīrāhen-i cāndur yiri¹⁰³

Tā'ib:

Gerçi çeşm-i mestinūñ āgūş-ı müjgāndur yiri
Gamze-i bed-hūyınūñ ammā ki pinhāndur yiri¹⁰⁴

(fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn
- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

Nā'ilī:

Oldı eşkūm gülşen-ārā-yı heves cūlar gibi
Akdı gönüm bir nihāl-i 'işveye şular gibi¹⁰⁵

Tā'ib:

Ḥāller kim ṭarf-ı la°linde semen-būlar gibi
Cūy-ı hūsnin devr ider leb-teşne āhūlar gibi¹⁰⁶

(fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn
- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

¹⁰⁰ age, 264.

¹⁰¹ age, 265.

¹⁰² G CXLIII

¹⁰³ age, 321.

¹⁰⁴ G CLXV

¹⁰⁵ age, 315.

¹⁰⁶ G CLXVII

2.DÎVÂNIN İNCELENMESİ

Tâ'ib Dîvânı incelenirken şöyle bir yol izlenecektir: Öncelikle şekle dair hususiyetler ve istatistikî bilgiler aktarılacak, daha sonra muhteva ve üslûp incelemesi yapılarak sonuç kısmında, elde edilen veriler ışığında kısa bir değerlendirme sunulacaktır.

2.1.Şekil Hususiyetleri

Şekil hususiyetlerinde, *Tâ'ib Dîvânı*'ndaki nazım şekilleri, detaylı bir şekli analize tâbi tutulacak, vezin, kafiye ve redife dair malûmat aktarılacaktır.

2.1.1.Nazım Şekilleri

Tâ'ib, dîvânında sırasıyla şu nazım biçimlerini kullanmıştır: kaside, terkîb-bend, gazel, kıt'a-i kebîre, rubaî ve kıt'a. Bu nazım biçimlerinin kullanım sıklığı ise şu şekildedir: üç kaside, üç terkîb-bend, yüz altmış dokuz gazel, iki kıt'a-i kebîre, yedi rubaî, bir kıt'a. Dîvân üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümün başlığı yoktur, kaside ve terkîb-bendler bu bölümdedir. İkinci bölüm, *Dîvân-ı Tâ'ib Efendi* başlığını taşımaktadır, gazelleri ve iki kıt'a-i kebîreyi ihtiva eder. Üçüncü bölüm *Rubâ'îyyât* başlığını taşımaktadır ve rubaîlerle bir kıt'ayı muhtevîdir. Dîvânda, musammat¹⁰⁷ için ayrı bir bölüm açılmamış ve kasidelerle karışık olarak tertip edilmiştir.

Tâ'ib'in dîvânında da, âdet olduğu üzere, çoğunluğu gazeller teşkil etmektedir. Bir tanesi na't türünde olmak üzere toplam yüz altmış dokuz gazel vardır. Yani yüz seksen beş adet müstakil şiirin yüz altmış dokuz tanesi gazel formunda yazılmıştır. Bu da yaklaşık olarak dîvânın sayıca % 91lik kısmını gazellerin oluşturduğunu gösterir. Hacim olarak ise kırk iki varaklık dîvânın yirmi sekiz varağını gazeller kaplamakta, diğer nazım şekilleri ise on dört varaklık bir

kısmı işgal etmektedir. Bu da gazellerin, hacim olarak, dîvânın üçte ikisini kapladığını gösterir.

Gazellerin altmışı, beş beyit; seksen biri, altı beyit; yirmi dördü, yedi beyit; üçü, sekiz beyit; bir tanesi de dokuz beyitten oluşmaktadır. Yani gazellerin çoğunluğu beş ve altı beyitten oluşmaktadır. Bu sonuçlara bakılarak bir gazelin ortalama beyit sayısının altı olduğu söylenebilir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Tâ'ib'in dîvânında üç kaside vardır. Kasidelerin bir tanesi kırk üç¹⁰⁸, bir tanesi elli dokuz¹⁰⁹ ve bir tanesi de elli iki beyitten¹¹⁰ oluşmaktadır.

Sayısı üç olan terkîb-bendlerin beyit durumları ise şöyledir: Bir tanesi kırk iki¹¹¹, bir tanesi iki yüz yirmi üç¹¹², ve bir tanesi de elli altı beyitten¹¹³ oluşmaktadır.

Başlığına, *Tertîb-i Hurûf-ı Teheccî* ibaresi eklenmiş olan terkîb-bendde¹¹⁴ terkîb-hâne alfabenin ilk harfinden başlamak üzere devam eden terkîb-hâneler alfabe sırasıyla kafiyeleşmiş, her terkîb-hâneyi sonraki terkîb-hâneye bağlayan vâsıta beyitleri ise alfabenin son harfi olan *yâ* harfinden başlamak üzere her sonraki vâsıta beytinde alfabe geriye doğru sayılarak oluşturulmuştur. Başka bir örneğinin mevcut olup olmadığını bilmediğimiz bu tertip şeklini burada belirtme ihtiyacı duyduk.

Tarih türünde yazılmış olan iki kıt'a-i kebîrenin biri sekiz beyit ve ikincisi de on iki beyitten müteşekkildir.

¹⁰⁸ K I

¹⁰⁹ K II

¹¹⁰ K III

¹¹¹ T I

¹¹² T II

¹¹³ T III

¹¹⁴ T III

Nazım türleri ise şu şekildedir: Mi'râciyye¹¹⁵, temmûziyye tarzında na't¹¹⁶, münâcât¹¹⁷, niyâz-nâme¹¹⁸, maktel¹¹⁹, hazâniyye¹²⁰.

2.1.2.Vezin

Tâ'ib Dîvânı'nın başlıca vezin hususiyetleri şu şekildedir: Aşağıdaki kelime ve benzeri durumda olan kelimelerin koyu olarak yazılan heceleri bir uzun bir kısa olarak kafiyeleşmiştir:

Kār, hūb, mergūb, āşūb, kām, nāz, endāz, mümtāz, müşk, nūr, gāh, feryād, şevk, dāşte, hayf, endiş-nāk, seng, ārzū, derd, ye's.

Vezin icabı şu gibi kelimelerde zihaf yapılmıştır:

Tūtī, kāfī, huşkī, tır, şākī, hātī, 'āşī, vādī, rācī, āyine, haylī, sākī, efşānī, ma'ni, tıregī, bāzī, harīm, keştī, rū, āvizegī, ilāhī, āyine.

Gerek görüldüğü durumlarda imâle yapılmıştır:

Aña, olup, ile, biri, iken, idelüm, ola, gibi, kimini, dileyen, diyü, budagından, açılmaz.

Vezin gereği, *vaşf* kelimesi bir kısa bir uzun hece teşkil etmek üzere *vaşif* şeklinde okunmuştur, keza *hüs*n kelimesi, *hüsün* şeklinde kullanılmıştır. Yine vezin icabı *gülistân*, *encümistân* gibi kelimelerde kelime içindeki bir kısa bir uzun hece, bir

¹¹⁵ K I

¹¹⁶ K II

¹¹⁷ T I

¹¹⁸ T II

¹¹⁹ T III

¹²⁰ K III

uzun bir kısa hece karşılığı olmak üzere değiştirilmiştir ve meselâ *gūlistān*, *gūlsitān* olarak okunmuştur. Yine *ümmīd* ve *nezzāre* gibi Arapça kelimelerde ilk heceyi açmak için mükerrer olan harf düşürülmüştür.

Belki bir kusur olarak belirtmek gerekir ki Arapça olması hasebiyle uzun hece olarak okunması mümkün olmayan *cümle* kelimesinin ikinci hecesi ve *nezzāre* kelimesinin son hecesi uzun okunmuştur:

Ol mefhar-i cümle ümem pākīze-dil ferhunde-dem
Ol kām-kār-ı zū'l-himem ol kām-bīn [ü] kām-yāb¹²¹

Fütādedür girih-i rişte-i nezzāremüz
Nüvāziş-i nigh-i ʿişve-bīne başlayalum¹²²

Dü kelimesi bir yer hariç hep kısa okunmuştur. Aşağıdaki beyitte uzun hece karşılığı olarak kullanılmıştır:

Ne hem-dem kim kemāl-i farṭ-ı şevk-i ārzūsından
Reh-āverd dü ḳādem kārīde cidd ü saʿyi her demdür¹²³

Ḥāk-pāy ibaresi, vezin gereği, bir yerde ḥāk-i pāy olarak kullanılmıştır:

Görüp taḥmīr-i ḥāk-i pāy-ı yāri eşk-i alomla
Yine kimyā-gerān-ı ʿışḳ bir iksīr yazsunlar¹²⁴

Bunların haricinde, bir vezin hususiyeti olarak şunu söyleyebiliriz: Birleşik sıfat ve isimlerde, kimi zaman, ilk unsurun son hecesi sessizle bittiğinde ve ikinci unsurun ilk hecesi sesli harf olduğunda veznin uzun hece istediği yer kısa hece durumunda görünmektedir. Ancak dīvānda bu tarif edilen duruma, dikkat çekecek

¹²¹ K I/10

¹²² G CXXVIII/5

¹²³ K III/43

¹²⁴ G XXI/2

kadar çok yerde tesadüf edildiği için bunun şâirin bir tasarrufu olduğuna hükmedildi ve bunlar vezin kusuru olarak addedilmedi.

Tâ'ib Dîvânı'nda kullanılan vezinlerin istatistiği şu şekildedir:

Bahr	Kullanılan Vezin	Şiir Sayısı
Hezec	me fâ'î lün / me fâ'î lün / me fâ'î lün / me fâ'î lün	60 (2 K; 57 G; 1 Kt)
	mef'û lü / me fâ'î lü / me fâ'î lü / fe'û lün	11 (11 G)
Muzari	mef'û lü / fâ'î lā tū / me fâ'î lü / fâ'î lün	29 (29 G)
	mef'û lü / fâ'î lā tūn / mef'û lü / fâ'î lā tūn	1 (1 G)
Remel	fâ'î lā tūn / fâ'î lā tūn / fâ'î lā tūn / fâ'î lün	38 (1 K; 37 G)
	fe'î lā tūn / fe'î lā tūn / fe'î lā tūn / fe'î lün	11 (1 K; 8 G; 2 Kt)
	mef'û lü / me fâ'î lü / me fâ'î lün / fâ (Ahreb)	5 (5 R)
	mef'û lü / me fâ'î lü / me fâ'î lü / fe'ûl (Ahreb)	2 (2 R)
Müctes	me fâ'î lün / fe'î lā tūn / me fâ'î lün / fe'î lā tūn	1 (1 G)
	me fâ'î lün / fe'î lā tūn / me fâ'î lün / fe'î lün	25 (25 G)
Hafif	fe'î lā tūn / me fâ'î lün / fe'î lün	1 (1K)

Vezinlerin şiirlere göre dağılışı ise şu şekildedir:

müs tef'î lün / müs tef'î lün / müs tef'î lün / müs tef'î lün: K I.

fe'î lā tūn / me fâ'î lün / fe'î lün: T II.

fe'î lā tūn / fe'î lā tūn / fe'î lā tūn / fe'î lün: T III, G VIII, G XXII, G LI, G LXVII, G LXXV, G LXXXII, G CVII, G CLXIII, Kt II, Kt III.

fâ'î lā tūn / fâ'î lā tūn / fâ'î lā tūn / fâ'î lün: K II, G I, G III, G V, G X, G XVII, G XIX, G XXVI, G XXVII, G XXXIV, G XXXVII, G XXXVIII, G XLIII,

G L, G LIII, G LXI, G LXXIX, G LXXXIV, G XCIV, G CII, G CVI, G CXVIII, G CXXI, G CXXVI, G CXXXII, G CXXXV, G CXXXVI, G CXXXVIII, G CXL, G CXLII, G CXLIII, G CXLV, G CLV, G CLVII, G CLVIII, G CLXI, G CLXV, G CLXVII.

me fā °i lün / me fā °i lün / me fā °i lün / me fā °i lün: T I, K III, G IV, G XI, G XII, G XIV, G XV, G XXI, G XXXI, G XXXIII, G XXXIX, G XLIV, G XLV, G XLVII, G XLIX, G LVI, G LVIII, G LX, G LXV, G LXVI, G LXVIII, G LXIX, G LXX, G LXXI, G LXXIV, G LXXVI, G LXXVIII, G LXXX, G LXXXIII, G LXXXV, G LXXXVII, G LXXXVIII, G LXXXIX, G XCI, G XCII, G CI, G CV, G CVIII, G CX, G CXIV, G CXV, G CXVII, G CXXII, G CXXIII, G CXXIV, G CXXV, G CXLI, G CXLIV, G CXLVII, G CXLIX, G CL, G CLI, G CLII, G CLVI, G CLIX, G CLX, G CLXIV, G CLXVI, G CLXIX, Kt I.

mef °ü lü / fā °i lā tū / me fā °i lü / fā °i lün: G II, G XX, G XXII, G XXIV, G XXIX, G XXX, G XXXV, G XL, G XLII, G LII, G LIV, G LIX, G LXIII, G LXIV, G LXXXI, G LXXXVI, G XCIII, G XCVII, G XCVIII, G XCIX, G C, G CIII, G CIV, G CXVI, G CXXIX, G CXXXVII, G CXXXIX, G CLXII, G CLXVIII.

mef °ü lü / me fā °i lü / me fā °i lü / fe °ü lün: G VI, G VII, G LIII, G XC, G XCV, G CXIX, G CXX, G CXXVII, G CXXXIII, G CXLVI, G CLIII.

me fā °i lün / fe °i lā tün / me fā °i lün / fe °i lün: G IX, G XIII, G XVI, G XVIII, G XXIII, G XXV, G XXXVI, G XLI, G XLVI, G XLVIII, G LV, G LVII, G LXII, G LXXII, G LXXVII, G XCVI, G CIX, G CXI, G CXIII, G CXXVIII, G CXXX, G CXXXI, G CXXXIV, G CXLVIII, G CLIV.

me fā °i lün / fe °i lā tün / me fā °i lün / fe °i lā tün: G XXVIII.

mef °ü lü / fā °i lā tün / me fā °i lü / fā °i lā tün: G CXII.

mef[°]ü lü / me fâ[°]î lü / me fâ[°]î lün / fâ: RI, RIII, RIV, RVI, RVII.

mef[°]ü lü / me fâ[°]î lü / me fâ[°]î lü / fe[°]ül: RII, RV.

2.1.3.Kafiye

Mürettep dîvân olmasına rağmen alfabenin her harfiyle kafiye söyleme gereği duyulmamıştır. Ancak daha önce nazım şekilleri başlığı altında değinmiş olduğumuz gibi alfabenin bütün harfleri ile kafiyeleşmiş bir terkîb-bend vardır. Tabii bütün harfler derken Farsça'da mevcut olup Arapça'da mevcut olmayan harfleri bunun dışında tutuyoruz. Alfabenin tüm harflerinde kafiye bulmak zor olsa dahi her bendi vâsita beytiyle birlikte sekiz beyitten oluşan bahsi geçen terkîb-bendde bu harflerle kafiye oluşturmaktan ictinap edilmemiştir. Bu haseple de bu terkîb-bend özel bir yer tutmaktadır.

Dîvândaki şiirlerin kafiye sesleri şunlardır:

Harf	Şiir Sayısı*
ا	3
ب	3**
پ	-
ت	3
ث	-
ج	-
چ	-
ح	-
خ	-
د	3
ذ	-
ر	58
ز	17
ژ	-
س	2
ش	14
ص	-
ض	-

* Terkîb-bendler şekillerinin farklılığı sebebiyle istatistik dışı tutulmuştur.

** Metinde *hep* kelimesi de bâ harfi altında kafiye olarak alınmıştır, biz metni transkribe ederken izlediğimiz yöntemden dolayı kelime bâ harfiyle yazıldığı halde *hep* şeklinde okuduk.

ط	1
ظ	-
ع	-
ع	1
ف	1
ق	3
ك	12
ل	9
م	12
ن	14
و	1
ه	19
ى	6

2.1.4.Redif

Tâ'ib Dîvânı'nda Türkçe redifler çoğunluğu teşkil eder. Redifsiz yazılan kaside ve gazeller vardır.

Dîvânda kullanılan rediflerin dillere göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Türkçe: -a bildürme, -a düşmüşdür, -a geçmişdür, -a geldük, -a şarılmış, -a şıgmamış, -a yüz virdüñ, -a el şunmuş, açılmaz, açmaz, altındadır, baksunlar, baña, besdür, bile bilmez, bilmez, bilür, birdür, bulmaz, çıkar, -dan bil, -dan görmiş, -dan gülüñ, -dan kalmaz, -dan ne var, degül, deldi, -den çıkmaz, -dur, -dur hep, -dür baña, -dür dimiş, -dür hele, -dur yiri, -e başlayalum, -e çekilsün, eyle, eyleme, eylemiş, eylesün, gerek, gibi , görmesün, görmişler, -ı bulunmamış, -ı gör, -ı görmüşdür, -ı görüñ, -i öğretmeñ baña, -ı seyr eyle, için olmaz, ide, idebilsem, idecek, ider, ider gerdün, iderüm, idinür, ile, imiş, imiş bildüm, -ımız yokdur, -ın bilür, -in gülüñ, -ın unıdur, -ından, ister, isterüz, it, itmem, itmez e, kim istemez, kalmışdur, kılduñ, kılmakdan, -lar bilmiş ol, -lar gibi, -lardur bu, nedür, ol, olalum, olan, olanuñ, oldu, oldu gitdükçe, olduğın görsem, olduğun bilsek, olmadan kalmış , olmak gerek, olmak var, olmakda, olmasam, olmasun, olmayan çeşmüñ, olmaz, olmuş, olmuşdur, olur,

olur âteş, -si vardur, tutar, -um gören, -um yok, -umdan incinür, -umdan şakın, -umdur benüm, -umı söyler, virsünler, -ya düşer, yazsunlar.

Farsça: aşināyīdūr, °andelīb, dāğ, endīşe, fitnesün, tāzeye, zūlf, feryād, şikestedür, bülbul, fitnedür, gamzeden, gül, -ı fitnedür, nāzūkdür, tāzelenür, teşnedür, -üm tazedür.

Arapça: °ışkdur, firāk, heves, vuşlat, ḥasret, neşāt, intizār, ümīd, -a mā'ildür, -dur müşkil, -ı bākīdūr, -ı cānibin, lāzımdur, me'nūs.

Arapça-Farsça: -yuz bāğ-ı °ālemde, dem-i şehir.

Türkçe-Arapça/Farsça: °ışk olam, taleb oldum, lutf olmaz, cem° itmiş, ider gerdün, nāz eyler, olmayan çeşmün, olur âteş.

2.2.Muhteva Hususiyetleri

Bir dīvânın muhteva tahlil ve tetkikinin yapılması, haddizatında çok zamana bağlı bir uğraştır. Bizim ise hem zaman darlığı hem de çalışmamızın öncelikle sıhhatli bir metin tespitine matuf olması muhteva üzerinde yoğunlaşabilmemizi engellemiştir. Ancak her şeye rağmen, dīvân edebiyatı ortak malzemesinin ortaya çıkarılması için muhteva çalışmalarının gerekli ve mühim olduğu kanaatindeyiz. Burada çok tafsilata girmeden yukarıda zikretmiş olduğumuz ortak malzemeyi sunmayı amaçladık.

2.2.1.Dinî Unsurlar

Hiç şüphesiz dīvân edebiyatının doğduğu ve geliştiği coğrafyayı birbirine bağlayan esas unsur dindir. Nitekim bu edebiyatın doğduğu coğrafyanın dili ile, gelişip zirvesini bulduğu coğrafyanın dili ve bize intikalinden sonra ise bizim dilimizin farklı olması bu edebiyatın müşterek olması hususiyetini engellememiştir.

Zira, bu edebiyatın en bağlayıcı unsuru din unsuru olmuştur. Yoksa Arap, Fars ve Osmanlı sahasında aynı edebî yapının inşası mümkün olmazdı. Bu meyanda, dîvân edebiyatı sahasında verilmiş olan eserlerin dinî unsurlar taşıması kadar tabîî bir şey olamaz.

Dîvân incelemesinde dikkati çeken bir husus, dinî unsurların büyük çoğunluğunun, aslında dîvânın ekalliyetini teşkil eden gazel harici nazım şekillerinde olmasıdır. Tâ'ib'in dîvânında, nazım türü olarak, bir Mi'râciyye, bir na't, bir münâcât, bir niyâz-nâme ve bir maktel vardır. Terkîb-bend ve kaside biçiminde yazılmış olup da tamamen dinî zemine oturmayan sadece bir kaside vardır¹²⁵. Bu kısa girişten sonra dîvânda geçen dinî unsur ve ibareleri şöyle tasnif edebiliriz:

2.2.1.1.Allah

Tâ'ib Dîvânı'nda, klasik dîvân tertibinde mevcut bulunan tevhid ve münâcât nazım türlerinden münâcât türünde bir terkîb-bend¹²⁶ bulunmaktadır. Tâ'ib, şiirlerinde, Allah'ın isimleri ve sıfatlarından ve Allah'ı ifade eden kelimelerden Allah, Bârî, Dâ'im, Kerîm, Hallâk, Ganî, Fettâh, Feyyâz, Gaffâr, Hâfız, Rahîm, Bâkî, Hazret-i Bârî, lem-yezel, lâ-yezâl, Hak, Rab, Rabbânî, Semî', Settâr, Hüdâ, Hudâ, Hudâvend, ilâh, Cenâb-ı Hazret-i Hak, Cenâb-ı Rabb-i Mecîd, Râfi', Gafûr, Hazret-i Mevla-yı İlâh, Hâlık, Gaffâr, Kird-gâr, Perverdigâr, Yezdân, Hafız, Azîz, Mevla, Halîl gibi ibareleri kullanmıştır.

2.2.1.2.Âyet ve Hadisler

Tâ'ib Dîvânı'nda, âyet ve hadislerden iktibaslar olduğu gibi sadece mealen âyeti veya hadisi hatırlatan beyitler de vardır.

¹²⁵ K III

¹²⁶ T I

Mebde'-i kün fekân cümle vücūd
Bāsıṭ-ı mümkināt-ı mā-fiḥā¹²⁷

Kur'ân-ı Kerîm'de pek çok yerde geçen *kün feyekûn* ibaresinin ikinci kısmındaki *yekûn* muzari çekimi burada mazi olarak çekimlenmiş, *kân* olmuştur. Âyette geçen (bkz. Bakara Sûresi, 117. âyet) ve “Ol, hemen olur” manasına gelen ibareye atıfta bulunan ve “Ol, hemen oldu” manasına gelen bir ifadedir.

Aşağıdaki beyitte ise Necm Sûresi, 17. âyetten iktibas yapılmıştır: “Peygamberin gözü kaymadı, şaşmadı, aşmadı da¹²⁸”:

Rüşenâdur kuḥl-ı mā-zāğa'l-başardan dîdesi
Nûr olur şevk-i nigāhıyla bu çeşm-i bî-ḳarār¹²⁹

Ḳalb-i insānı eyledi feyzüñ
Maẓhar-ı sırr-ı 'alleme'l-esmā¹³⁰

Bakara Sûresi, 31. âyete işaret edilmektedir: “Ve Adem’e bütün isimleri öğretti”¹³¹. Buradaki ifade ise şu şekilde çevrilebilir: İsimleri öğretti. İktibas yoluyla işaret etmiştir şâir burada. Âyeti mevcut ve muntazam haliyle aktarmamaktadır.

Güş idüp bir kelām-ı cān-baḥşuñ
Teselli-yâbdur dil-i Mūsā¹³²

Beyitte, Nisâ Sûresi 164. âyette belirtilen Allah'ın Hz Musa ile mükâlemesi hadisesine telmih vardır.

Hep hubûbât-ı rahmetüñdür iden
Nār-ı 'ışkı ḥüsünle cāy-ı şafā¹³³

¹²⁷ T II/2

¹²⁸ Suat Yıldırım, *Kur'ân-ı Hakîm ve açıklamalı mealî*. (İstanbul: Zaman, 1998), 525.

¹²⁹ K II/20

¹³⁰ T II/3

¹³¹ age, 5.

¹³² T II/5

Beyitte, Hz İbrahim'in Nemrut tarafından atıldığı ateşin Allah'ın emriyle selametli bir yere dönüşmesi hadisesine telmih vardır ki Kur'ân'da Enbiyâ Sûresi 51-70. âyetler arasında anlatılmaktadır.

°İşk olurken elümde ḥabl-i verid
Nola olsa keş-â-keş-i ümmid¹³⁴

Bu beyitte Kâf Sûresi 16. âyete işaret etmektedir: "...Çünkü biz ona şahdamarından daha yakınız."¹³⁵

Nefh-i cûduñla şulb-i Meryem'den
Māye-i ruh olup dem-i °İsā¹³⁶

Yukarıdaki beyitte, Kur'ân-ı Kerîm'in Meryem Sûresi'nde 17 ve 23. âyetler arasında anlatılan Meryem'in Hz İsa'ya hamile kalması hadisesine mealen telmih vardır. Aşağıdaki beyitte ise yukarıda bir örneği daha verilmiş olan Hz İbrahim'in atıldığı ateş yığınının selametli bir mekan haline dönüşmesi hadisesiyle birlikte Hz İsa'nın bahsi geçen olayına tekrar telmih vardır:

Sensün °İsā'yı nefh-i ruh idüp
Narı gül-zâr iden be-nām-ı Ḥalil¹³⁷

Senüñ emrûñle oldı hep yā Rab
Ceyş-i Fir°avn'e garkā-geh yem-i Nil¹³⁸

Yukarıdaki beyitte, Firavun'un güçleriyle birlikte girdiği Nil'in sularının altında kalması hadisesinin anlatıldığı Tâ Hâ Sûresi, 78. âyete işaret vardır.

¹³³ T II/6

¹³⁴ T II/167

¹³⁵ age, 518.

¹³⁶ T II/4

¹³⁷ T II/178

¹³⁸ T II/179

Ol şehen-şāh-ı le-[°]amrük-rütbe lev-lāk-efserüñ
Cebhe-sāy-ı āsitānı kudsiyān-ı sūbha-dār¹³⁹

Yukarıdaki beyitte ise Hicr Sûresi, 72. âyete işaret edilmektedir: “Senin ömrüne andolsun.”

Aşağıdaki beyitte, Neml Sûresi 18 ve 19. âyetlerde anlatılan Hz Süleyman ve karınca hikâyesine telmih vardır: “Derken Karınca vadisine geldiklerinde, onları gören bir karınca: ‘Ey karıncalar, haydin yuvalarınıza girin. Süleyman ve orduları, sizi fark etmeyerek ezip çiğnemesinler!’ diye ünledi. Onun sesini işiten Süleyman tebessüm ederek: ‘Ya Rabbi, dedi, beni nefsim öyle hakim kıl ki gerek bana gerek ebeveynime ihsan ettiğin nimetlere şükredeyim...’ ”¹⁴⁰

Haṭ-ı nā-didedür Tā’ib temāşā-gāh-ı [°]uşşākuñ
Dem-i mülk-i Süleymān’dan eṣer bir mūr kalmışdur¹⁴¹

Levh-i vaşfinda noktadur eflāk
Yazdı Hakk aña âyet-i lev-lāk¹⁴²

Ol zāt-i pāk-i enverüñ şadr-ı risālet-perverüñ
İtsün o lev-lāk-efserüñ vaşf-ı şerifin bir kitāb¹⁴³

Yukarıdaki her iki beyitte *lev-lāk* ibaresi kullanılmıştır ki bir hadîs-i kudsiye telmihte bulunmaktadır: “Lev-lâke lev-lâke le-ma halaktu’l-eflāk”. Anlamı şudur: “Sen olmasaydın, sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım.” Burada kastedilen şahıs Hz Peygamber'dir¹⁴⁴.

¹³⁹ K II/14

¹⁴⁰ age, 377.

¹⁴¹ G XLIV/6

¹⁴² T II/56

¹⁴³ K I/5

¹⁴⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz Mehmet Yılmaz, Edebiyatımızda İslamî kaynaklı sözler (İstanbul:

Dîvânda gerek iktibas yoluyla gerekse telmih yoluyla işaret olunan âyetlerin listesi şu şekildedir:

Bakara Sûresi, 31. âyet (T II/3)

Bakara Sûresi, 117. âyet (T II/2)

Enbiyâ Sûresi, 51-70. âyetler (T II/6)

Hicr Sûresi, 72. âyet (K II/14)

Kâf Sûresi, 16. âyet (T II/167)

Meryem Sûresi, 17-23. âyetler (T II/4)

Necm Sûresi, 17. âyet (K II/2)

Neml Sûresi, 18 ve 19. âyetler (G XLIV/6)

Nisâ Sûresi, 164. âyet (T II/5)

Tâ Hâ Sûresi, 78. âyet (T II/179)

2.2.1.3. Peygamberler Hadiseler ve Diğer Unsurlar

Tâ'ib Dîvânı'nda biri Mi'râciyye olmak üzere üç na't vardır¹⁴⁵. Bunların haricinde na't edası taşıyan bir de gazel vardır¹⁴⁶. Hz Peygamber için şu ibareler kullanılmıştır: habîb, Resulullâh, Mustafa, Habibullâh, Muhammed, Ahmed, Resûl-i İlâh, Resûl, Hâtemü'l-Enbiyâ, fahr-ı âlem, zübde-i cümle gürûh-ı enbiyâ, cân-ı âdem, muhbir-i tebşîr-i lutf-ı Kird-gâr, habîb-i gül-izâr, sâhibü'r-refref, muhbir-i sâdık, Resûl-i kevneyn, muhbir-i lâ ilâhe illa'llâh.

Hız Peygamber dışında dîvânda adı zikredilen peygamberlerin isimleri şöyledir: İsa (Mesih), Musa, Adem, Süleyman, Yakub, Hızır. Hız İbrahim'in ismi geçmemekle birlikte unvanı olan Halîl kelimesi geçmektedir. Hız İbrahim'in mucizâtından olan ve âyetle zikredilen, atıldığı ateşin selametli bir yer olması hadisesine iki ayrı yerde atıf

¹⁴⁵ K I, K II, T II.

¹⁴⁶ G CLI

vardır ki bunları âyetleri aktardığımız bölümde zikrettik¹⁴⁷. Musa (as) için de unvanlarından olan Kelîm kelimesi kullanılmıştır. Hızır (as) ve âb-ı hayat kıssasına ise şu beyitte telmihte bulunulmuştur:

Müşābihdür zülāl-i nüktesi çün āb-ı hayvāna
Nola dirsem o zāta Hızır-ı ʿālem belki aḳdemdür¹⁴⁸

Türü de Mi'râciyye olan kasidede Mi'râc hadisesine telmih vardır¹⁴⁹ ve devam eden beyitlerde Mi'râc hadisesi anlatılmaktadır.

Yine aynı kasidede Hz Peygamber'in mucizâtından olan *şakk-ı kamer* hadisesi hatırlatılmaktadır¹⁵⁰. K I, otuz yedinci beyitte elest bezmine atıf vardır. Aşağıdaki beyitte, Hz Peygamber'in parmaklarından suyun çıkması mucizesine ve cennette kevser havuzunun başında müminlere su dağıtacağına dair olan rivayete atıf olması kuvvetle muhtemeledir:

Nükte-i cān-baḫşıdur dil-teşnegān-ı firḳate
Āb-ı rahmet kevser-i vuşlat zülāl-i hoş-güvār¹⁵¹

Aşağıdaki beyitte ise Hz Peygamber'in mucizâtından olan “gölgesinin olmaması” hadisesi, bir hüsn-i talil ile ifade edilmektedir:

Olduḡiyçün gül-bin-i Ṭübāya hem-ser sāyesi
Naḥl-i ḳaddi bāḡ-ı ʿālemde degüldür sāye-dār¹⁵²

Takip eden beyitlerde, Hz Hasan, Hz Hüseyin'e ve Kerbelâ hadisesine atıflar vardır:

Yād idüp dehr-i sitem-nüşını la^cl-i Ḥasan'ı

¹⁴⁷ Bkz Dinî unsurlar: âyet ve hadisler.

¹⁴⁸ K III/23

¹⁴⁹ K I/17

¹⁵⁰ K I/23

¹⁵¹ K II/21

¹⁵² K II/16

Hûn-ı dil nûş iderek cān-ile ser-hoş oldum¹⁵³

Zikr-i feryād-ı ʿaṭaş-cūy-ı Hüseyn-ile gehī
Āh u zār itmede dem-beste vü medhūş oldum¹⁵⁴

Dāğ ursun sere hep seng-i firāk-ı Ḥasaneyn
Ne ğam erbāb-ı dil olmazsa eger āzāde¹⁵⁵

Dest-i kūtāh-ı tazallümle olup tār-efgen
Kerbelā deştine zeyn eyledi şad gül-bin[i] āh¹⁵⁶

Tâvus-ı Kudsi, vahiy meleği Cebrâil'in lakablarından biridir. Mi'râciyye'de Mi'râc hadisesi anlatılırken Mi'râc yolculuğunda Hz Peygamber'in yol arkadaşı olan Cebrâil'den de bahsedilmektedir¹⁵⁷.

2.2.2.Tarihî Mitolojik Kahramanlar ve Diğer Unsurlar

Tarihî ve mitolojik kahramanlardan Keyhüsrev, Efrâsiyâb, Eflatun, Cem, Rüstem, Behmen, Tehemten, Hüsrev, Hâtem-i Tâî, İbrahim bin Edhem, Cemşîd, Şeddâd'ın isimleri geçmektedir.

Efrâsiyâb ve Keyhüsrev aşağıdaki beyitte anılmaktadır:

K'ey ḥāzık-şinās olsun taḥiyyāt-ı sipās¹⁵⁸
Lutfuñ iderler iltimās Keyhüsrev ü Efrâsiyâb¹⁵⁹

Keyâniyan sülalesinden Küştasb'ın torunu, İsfendiyyar'ın oğlu Erdşîr'in lakabı olan Behmen'e aşağıdaki beyitte atıf vardır¹⁶⁰.

¹⁵³ T III/12

¹⁵⁴ T III/11

¹⁵⁵ T III/51

¹⁵⁶ T III/22

¹⁵⁷ K I/18

¹⁵⁸ Mısram vezni hatalıdır

¹⁵⁹ K I/29

Hayāl-i baht olalı cāna reh-zen-i feryād
Cihāna velvele şalmağda Behmen-i feryād¹⁶¹

Aşağıdaki beyitte Rüstem'in lakaplarından biri olan ve *iri yarı, boylu boslu yiğit* anlamına gelen Tehemten'e¹⁶² atıf vardır:

°Aceb °aceb ki giribān-ı çerhi çāk eyler
Şalınca pençe-i āhīn Tehem-ten-i feryād¹⁶³

Takip eden beyitte ise Pişdâdiyan sülalesinden dördüncü sultan, Tahmurs'un oğlu Cemşîd'e ve Sasani hükümdarı Nûşîrevân'ın torunu ve kendisi de hükümdar olan Hüsrev'e hükümdarlıkları hasebiyle atıf vardır¹⁶⁴:

Hezār Hüsrev [ü] Cemşîd'e taht-gāh olmuş
Bu mülk-i köhnede Tā'ib nişîmen-i feryād¹⁶⁵

Yunan filozofu Eflatun'un bilginliğine aşağıdaki beyitte şu şeklide atıf vardır:

Şikāf-ı zaḥm-ı cānı çäre fersûde tabīb itmez
Füsûn-ı ḥikmet-i nāzişde Eflātûn-ı ahkemdür¹⁶⁶

Sam'ın torunu, Zâl'in oğlu olan Rüstem dîvânda yiğitliyle anılmaktadır¹⁶⁷:

Olsa da tişe-i Rüstem-ber-kef
Yıkamaz anı gerdiş-i kâmi¹⁶⁸

¹⁶⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz Dursun Ali Tökel, *Dîvân şiirinde mitolojik unsurlar: şahıslar mitolojisi*. (Ankara: Akçağ Yayınları, 2000), 114-117.

¹⁶¹ G IX/1

¹⁶² Redhouse, age, 616.

¹⁶³ G IX/2

¹⁶⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz Tökel, age, 125-142 ve 176-181.

¹⁶⁵ G IX/6

¹⁶⁶ K III/38

¹⁶⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz, age, 247-258.

¹⁶⁸ T II/138

Sanatkarlardan ise Behzâd ve Mânî'nin isimleri geçmektedir ki her ikisi de nakkaştır¹⁶⁹:

Ḥaṭuñ naḳşına kākül ḥāme Mānī bād lâzımdur
Bu naḳş-ı bü'l-^caceb tahririne Behzād lâzımdur

Aşağıdaki beyitte, miladî 776'da (?) vefat etmiş olan ünlü mutasavvıf İbrahim bin Edhem'e telmih vardır¹⁷⁰:

Bu esrār-ı ^cacıbūñ ḥayretinden ser-be-ceyb olmuş
Ne ḥayret kim benefşe ser büride ibni Edhem'dür¹⁷¹

Aşağıdaki beyitte cömertliğiyle ünlü olan Hâtem-i Tâî'ye işaret edilmektedir¹⁷²:

Būseler iḥsān ider la^cl-i lebinden ^caşıka
Tā'ibā ol dil-ber-i tābende Ḥâtem'dür hele¹⁷³

Aşağıdaki beyitte *Bâğ-ı İrem*'i yaptırdığı rivayet olunan Şeddâd isimli zalim hükümdara atıf vardır¹⁷⁴:

Pāy-ı ^cazmin ḳomadın bāb-ı behişt-i kāma
Maḥz-ı ma^cdūm-ı ḳazā olmada Şeddād-ı heves¹⁷⁵

Divânda zikredilen coğrafi unsurları ise şu şekilde sıralayabiliriz: Nil, Kerbelâ, Hoten, Hitâ, Çin, İstanbul, Bedahşan, Aden, Rum, bî-sütûn.

¹⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz, age, 121-122 ve 232-239.

¹⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz, age, 405-410.

¹⁷¹ K III/11

¹⁷² Ayrıntılı bilgi için bkz, age, 454-456.

¹⁷³ G CLVIII/6

¹⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz, age, 394-396.

¹⁷⁵ G LXXXII/4

2.3.Üslûp

Tâ'ib, edebî şahsiyeti ve tesirler bahislerinde de belirtildiği gibi Sebk-i Hindî üslûbunu benimsemiş bir şâirdir. Sebk-i Hindî üslûbunun özellikleri, dîvânında yoğun olarak mevcuttur. Şâirin üslûbunu, dil ve anlatım hususiyetleri, atasözleri ve deyimler ve nihayet edebî sanatlar şeklinde üç kısma ayırıp inceleyebiliriz.

2.3.1.Dil Hususiyetleri

Tâ'ib Dîvânı, şâirinin Sebk-i Hindî üslûbunun takipçilerinden olması hasebiyle dil yönünden ağırdır. Özellikle kasideler ve terkîb-bendlerden oluşan ilk bölümde kullanılan dil, yoğun olarak Arapça, Farsça kelime ve terkip ihtiva etmektedir. Klasik çağ sonrasını yaşayan Osmanlı şiiri bu yüzyıldan itibaren kısmen Sebk-i Hindî tarzının tesirinde kalmış ve şiirlerinde bu tesiri gösteren şâirler, sair şâirlere nazaran daha ağır bir dil kullanmışlardır. Dilin içerdiği kelimelerden dolayı ağırlaşmasından başka olarak bu üslûbun takipçilerinde, sentaksın da algılamayı zorlaştıracak biçimde girift bir hale geldiği görülmektedir. Bir beyit içinde, o beytin bünyesinde barınan bir cümleinin öğelerini tespit edebilmek kimi zaman oldukça zorlaşmakta, hatta bazen cümle yapısı çözilememektedir. Arapça veya Farsça olup çok kullanılmayan, anlamları şiir muhiplerince dahi bilinmeyen kelimelerin ve dolayısıyla terkiplerin mananın anlaşılmasını zorlaştırmasına ilave olarak kelimelerin cümle içindeki vazifesinin tespit edilememesi de mananın kapalı kalmasına sebebiyet vermektedir.

Sebk-i Hindî şâirlerinin, daha önceden kullanılmamış, birer mazmun haline gelmemiş kelime ve ifadeleri mazmun halinde kullanmaları; orijinal, bâkir hayaller bulabilmek için lügatlerde bulunmayan birleşik sıfatlar, birleşik kelimeler ihdas etmeleri, özellikle Arapça kelimeler için, bir sülasi mastarı, Arap dili grameri

açısından kullanılamayacağı kalıpta kullanmaları yine mananın anlaşılmasını zorlaştırmıştır¹⁷⁶.

Tâ'ib'de kelime türetme, birleşik kelime oluşturma, birleşik kelimeleri kalbederek terkip formunda kullanma gibi dil hususiyetleri göze çarpmakta, bu da okuyucuyu manayı anlamaktan uzaklaştırmaktadır. Kimi zaman bir beytin anlamı oldukça kapalı kalmakta, beyti anlamlandırmada zorlanılmaktadır.

Yukarıda Sebk-i Hindî'den bahsedilirken zikredildiği gibi birleşik sıfat haline gelmiş olan ibareler, dîvânda bozularak ters çevrilmiş ve Farsî terkiplerle verilmiştir. Meseleyi müşahhaslaştırmak gerekirse dîvândan şu örneği verebiliriz:

Leb-â-leb sâz-ı merhem olsa bîm-i hâdeden la^clin
Ki her fersûde zaḥm-ı ^cışka ol dürr-i ^cAden açmaz¹⁷⁷

Kaldı ki burada verilen örnekte, müstakil bir kelime gibi görünen sâz ibaresi sadece, buradaki manasıyla, birleşik kelimeler içerisinde var olabilmektedir.

Bu hususiyetlerin dışında nazar-ı itibara alınabilecek bir takım unsurlar da vardır: Gerekli görüldüğü durumlarda belirtme hali eki düşürülmüştür (akuzatif düşmesi):

Kimin şevk-endâz eyleyüp mihr-i firâkuñla
Ki her zaḥm dileyen bir dide-i ḥasret-nigâh itdün¹⁷⁸

¹⁷⁶ Çalışmanın öncelikle metin tespitine matuf olması Sebk-i Hindî konusunda tafsilatlı bir değerlendirme sunmamızı engellemektedir. Ancak yukarıdaki bilgiler için tam künyeleri bibliyografyada verilmiş olan şu kaynaklara bakılabilir: Sebk-i Hindî (*Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi*), Ali Milânî, Aydın, Sebk-i Hindî (*Türk Edebiyatı*), Aziz Ahmad, Bausani, Browne, Coşkun, Deniz, Hasan Hüseyinî, İpekten, İsen, Kaplan, Kirmani, Kutlar, Levy, Mermer, Ocak, Okumuş, Rahim Raza, Shafî'î Kadkanî, Tarlan (*İran Edebiyatı*), Tatçı, van Bruinessen.

¹⁷⁷ G LXXVIII/3

¹⁷⁸ T I/16

Vezin bahsinde belirttiğimiz gibi vezin icabı, kelime, aslından farklı kullanılabilmektedir, bunun iki örneği vardır. *Vasf* ve *hüsn* kelimeleri, vezin gereği *vasıf* ve *hüsün* olarak kullanılmıştır. Burada *vasıf* örneğinin geçtiği beyti aktarmakla iktifa ediyoruz:

Cismi ser-ā-pā nūrdur ḥadd-i vaşıfdan dūrdur
Vaşında hep maḫşūrdur her şā^cir-i mu^cciz-ḫitāb¹⁷⁹

Türkçe’de cümle içinde aynı vazifede kullanılan iki kelime veya ibarenin *atıf vavı* ile birleştirilmesi esasken biz şiirde, gerek görüldüğü durumlarda *atıf vavı* kullanılmadan aynı vazifedeki kelimelerin ardarda sıralanabildiğini görüyoruz. Bu hususiyete *Tâ’ib Dîvânı*’nda da rastlanmaktadır:

Dil-i pūr-sūz-ile ṭab^c-ı raḫīb-i nā-sezā birdür
Yanında ol siyeh mest āfetūñ yad āşinā birdür¹⁸⁰

Dikkate değer bir husus da çoğunlukla *terkib-i Farsî* şeklinde ifadesini bulan sıfat tamlamasının Türkçe sıfat tamlamasına dönüştürülmesidir. *La’l-i nâb* olarak kullanılan ve *saf la’l* manasına gelen tamlamayı Tâ’ib, aşağıdaki beyitte ters çevirmiş, sıfatı Türkçe sıfat tamlamalarında olduğu gibi mevsuf önüne almıştır:

Nâb la^c’linden bize bir ḫatre iḥsân itmedi
Bilmezem ḥâtırda bu şevḫ-i ferah-peymā nedür¹⁸¹

Diğer dîvânlarda da rastladığımız, kırmızı manasındaki *al* kelimesinin kendine has durumu, bu dîvânda da mevcudiyetini göstermektedir. Türkçe kabul edilen, ve *al* şeklinde yazılan, bizim de teamüllere uyarak bu şekilde kullandığımız *al* kelimesi, hem Farsça terkip unsuru olarak kullanılmış, hem gerekli durumlarda bir uzun bir kısa hece olarak okunmuştur. Bu bir kural ihlalidir. Zira Türkçe kelimeler

¹⁷⁹ K I/16

¹⁸⁰ G XII/1

¹⁸¹ G LIII/4

terkib-i Farsî oluşturmazlar ve vezin kusuru addedilmeden bir uzun bir kısa hece karşılığı okunmazlar. Oysa bizim dîvândan edindiğimiz intibâ, bu kelimenin Türkçe olarak algılanmadığıdır. Nitekim Arapça olup Farsça'da da mevcut bulunan bir *âl* kelimesi vardır, karşılığı da kızıl, kırmızımsı sarı demektir¹⁸². Burada, şâirin bu kelimeyi Farsça olarak algılamış olabileceğini gündeme getirerek metinden bir örnek veriyoruz:

Yakardı ʿâlemi şevk-i ʿizâr-ı alı hele
Verâ-yı hattın o meh matlaʿ-ı nihân idinür¹⁸³

Yukarıda zikrettiğimiz *al* kelimesinden farklı olmakla birlikte Tâ'ib, dîvânında *pınar* manasına olan *binar* kelimesini Farsça terkipte kullanmıştır:

Girye-rîz-i hasret [ile] çeşm-i hûn-pâşidemüz
Sûz-ı gamla olalum biñar-ı Yaʿkûb-ı firāk¹⁸⁴

Yine bu minvâlde *yasak* manasına gelen ve Türkçe olan *yasag* kelimesinin ve *söz* kelimesinin de *terkib-i Farsî* ile kullanıldığını görüyoruz. Aşağıdaki örneklerden ikincisinde *yasag* kelimesinin ikinci hecesi bir uzun bir kısa hece karşılığı okunmuştur. Bu da *al* kelimesindeki gibi bir mesele ile mi karşı karşıya olduğumuz sorusunu akla getirmektedir:

O nağş-ı pür-füsûn kim çîn-i ebrûdan hüveydâdur
Temaşa-yı nigâh-ı ʿâşîka hatt-ı yasag oldı¹⁸⁵

Füsûn-ı hattıñ için it havâle gamzelerüñ
Zamân-ı fitnede baş-ı yasag lâzımdur¹⁸⁶

¹⁸² bkz F. Steingass, *A comprehensive Persian-English dictionary*. 2. bs. (London: Kegan Paul, 1930), 91.

¹⁸³ G XLI/2

¹⁸⁴ G CII/5

¹⁸⁵ G CLXVI/4

¹⁸⁶ G XIII/3

Burada belirtmeden geçmek istemediğimiz bir iki hususiyet daha vardır. Eski Anadolu Türkçesi'nden izler taşıyan iki örnek: *yandan* manasına, *yañadan* ve *koymadan* manasına kullanılmış olan *komadın* ifadeleri. Tabii, *komadın* kullanımı müstensihin tercihi de olabileceğinden sadece işaret etmekle yetineceğiz. Ancak *yañadan* ifadesi, imla ile değil bizatihi dille alakalı bir husus olup şâirin Eski Anadolu Türkçesi'ne ait bir söyleyişi tercih ettiğini gösterir. Nitekim buna ilave olarak Eski Anadolu Türkçesi'nden iz taşıyan *sencileyin* kullanımını da burada belirterek yegâne örneğini veriyoruz:

Eylemez eyledigün cevri Yezîdâ kâfir
Var mı dünyâda °aceb sencileyin seng-nihâd¹⁸⁷

Aşağıdaki beyitte ise Türkçe bir kelime ve Farsça bir kelimedenden mürekkep birleşik sıfat kullanılmıştır:

°Uşşâk-ı zârın ol şeh-i yad-âşinâ bilür
Bağmaz rakîb-i nâ-kese her-giz Hudâ bilür¹⁸⁸

2.3.2. Atasözü ve Deyimler

Sebk-i Hindî üslûbunu benimsemiş olan Tâ'ib, şiirlerinde ağır bir dil kullanmış, Farsî terkiplere sıklıkla yer vermiştir. Bundan dolayıdır ki *Tâ'ib Dîvânı*'nda yerel söyleyişlere, deyimlere fazlaca tesadüf edilmemektedir. Dîvânda kullanıldığını tespit ettiğimiz deyimlere şunları örnek verebiliriz:

âfâkı tutmak, ağız açmak, âlemi envâra gark etmek, ayağına düşmek, berbâd etmek, birine/bir şeye düşmek, cây itmek, cihanı tutmak, dâğ vurmak, dert çekmek, efgana gelmek, eflâka çıkmak, el açmak, el çekmek, elden düşürmek, el sunmak, el vurmak, ele girmek, eser etmek, birinin eteğine düşmek, gözüne gelmek, gözünü açmak,

¹⁸⁷ T III/26

¹⁸⁸ G XX/1

güftüguya düşmek, hâk ile yeksân eylemek, kan tutmak, kâr etmek, kulağına girmek, mekan tutmak, pençe salmak, pertev salmak, peyman/câm çekmek, revân olmak, sâye salmak, sofra çekmek, söz açmak, birini tamam etmek, toprak olmak, toprağa düşürmek, ümide düşmek, velvele salmak, yüz sürmek, yüz vermek, yüz vurmak, zahm vurmak.

Atasözlerine gelince, Sebk-i Hindî akımı içerisinde *irsâl-i mesel* adlı edebî sanat, yani şiirde atasözü söyleme sanatı oldukça kabul görmüştür. Ne var ki *Tâ'ib Dîvânı*'nın atasözü yönünden de çok zengin olduğunu söyleyemiyoruz. Tespit edebildiğimiz üç atasözü vardır:

Rengîn olursa tîr-i nigāhı °aceb degül
Zîrā ki hūn-girifteyi elbette kân tûtar¹⁸⁹

İrüşmez sırr-ı la'î-i yāra Tā'ib fikr-i bî-hāşıl
Meşeldür dîkḳat-i derk-i te'emmül cān içün olmaz¹⁹⁰

Hāzer her dem nigāh-ı fitne-cūyān-ile ülfetden
Meşeldür ittiḥād-ı āşināyı gāh gāh ister¹⁹¹

2.3.3.Edebî Sanatlar

Tā'ib'in, dîvânında kullanmış olduğu sanatlara şu beyitleri örnek olarak gösterebiliriz:

Teşbîh:

Aşağıdaki beyitte, (Hz Peygamber'in) kaşı, peygamberlik burcundaki hilale, güzellik fermanının tuğrasına ve hikmete bağlanmışlığın mihrabına benzetilmektedir:

¹⁸⁹ G LXIV/3

¹⁹⁰ G LXVIII/5

¹⁹¹ G LVIII/4

Ebrūsı hāḳḳā bī-misāl burc-ı nübüvvetde hilāl
Tuğrā-yı menşūr-ı cemāl mihrāb-ı hikmet-intisāb¹⁹²

Teşbih-i Belîğ:

Aşağıdaki beyitte, yanak, alemleri süsleyen güneşe benzetilmiştir:

Görenler âfītāb-ı ʿālem-ārā dir o ruḥsāra
Yine ol dil-firib-i ʿişve-ger ʿaşık-pesend olmuş¹⁹³

Aşağıdaki beyitte ise kaşın kenarında olan benler, güzelliğin hüma kuşu için iki yuvaya benzetilmiştir.

Ol hāller ki gūşe-i ebrūdudur göñül
Murg-ı hüma-yı hüsne iki aşiyān imiş¹⁹⁴

Teşbih-i Mufasssal:

Aşağıdaki beyitte, gönüllerin gonca gibi parlak alevli ve bülbül gibi sarhoş ve harap olmaları istenmekte, dolayısıyla zikredilen özellikleri bakımından gönle benzetilmektedirler:

Olsun göñüller şevk-ile mānend-i gonçe şuʿle-tāb
Efgāna gelsün zevk-ile bülbül gibi mest ü ḥarāb¹⁹⁵

Teşbih-i Muhtasar:

Aşağıdaki beyitte, kanlı bir gözyaşı damlası, yakuta benzetilmiştir:

Düşüp bir nokta[-i] ḥūn eşk dilden sine-i yāra
O sīmīn sineye gūyā [ki] laʿlden sine-bend olmuş¹⁹⁶

Açık İstiare:

¹⁹² K I/13

¹⁹³ G LXXXIX/4

¹⁹⁴ G XCIII/4

¹⁹⁵ K I/1

¹⁹⁶ G LXXXIX/3

Aşağıdaki beyitte, güneş manasına gelen âfitâb kelimesi, sevgili anlamında kullanılmıştır:

İderse Tâ'ib eser nâle-i firâk-âmûz
Sipîhr-i nâzda ol âfitâb olur âteş¹⁹⁷

Kırmızı manasında olan la'l kelimesi aşağıdaki beyitte, sevgilinin dudağı anlamında kullanılmıştır:

Geh la'lini geh mevc-i yem-i zülfini zîkr it
Tâ'ib yine zevk-âver-i feyz-i reşhât ol¹⁹⁸

Teşhîs:

Aşağıdaki beyitte, gönlün serbest kalması, muteber hayallere sahip olması ve söze başlaması istenirken gönül kişileştirilmiştir:

Ĥatır olup âzâde-ser kılsun ĥayâl-i mu^cteber
Bezm-i süĥanda ser-be-ser itsün ser-âġâz-ı ĥitâb¹⁹⁹

Mübalağa:

Aşağıdaki beyitte, şâir, kendisine eline kalem alarak yazmaya başlamasını ve cihanın en bilgin kişisini bile yazdıkları neticesinde hayretlere gark etmesini salık vermektedir:

Destine alsun ĥâmesin yazsun veşâyif-nâmesin
°Alemlerüñ °allâmesin itsün yine ĥayret-me'âb²⁰⁰

Mübalağa-i Gulüvv:

Aşağıdaki beyitte, feryat Tehemteni'nin demir pençesini saldığı zaman feleğın yakasını yırttığı söylenerek akli aşan bir mübalağa örneğı sunulmaktadır:

¹⁹⁷ G XCVI/6

¹⁹⁸ G CXIX/6

¹⁹⁹ K I/2

²⁰⁰ K I/4

°Aceb °aceb ki girībān-ı çerhi çāk eyler
Şalınca pençe-i āhīn Tehem-ten-i feryād²⁰¹

İrsâl-i mesel:

Aşağıdaki beyitlerde, atasözü hatırlatması vardır:

Hāzer her dem nigāh-ı fitne-cūyān-ile ülfetden
Meseldür ittiḥād-ı āşināyı gāh gāh ister²⁰²

İrişmez sırr-ı la°l-i yāra Tā'ib fikr-i bī-ḥāşıl
Meseldür diḳḳat-i derk-i te'emmül cān içün olmaz²⁰³

Rengīn olursa tīr-i nigāhı °aceb degül
Zirā ki ḥūn-girifteyi elbette ḳan tutar²⁰⁴

İstifham:

Aşağıdaki beyitlerde soru sorma amacı gütmeyen ancak soru cümlesi biçiminde olan ifadeler vardır:

Ḥaṭṭı sevād-ı gül midür gülde bir bülbül midür
Bir müşk-bū sūnbül midür olmuş o ruḥsāra niḳāb²⁰⁵

Nedür āyine-i gerdişde olan naḳş-ı fenā
Nedür ol vaḳ°a-i ḥayret-ger-i ḥāl-i şühedā²⁰⁶

Müraat-ı Nazîr:

Aşağıdaki beyitlerde birbirleri ile alakalı kelime grupları aynı beyitte zikredilmektedir:

Ḥāl-i rüyın āteş-i āhumla pür-dūd eyledüm

²⁰¹ G IX/2

²⁰² G LVIII/4

²⁰³ G LXVIII/5

²⁰⁴ G LXIV/3

²⁰⁵ K I/12

²⁰⁶ T III/8

Sinede her dāğ-ı ğam la^cl-i muḥammerdür baña²⁰⁷

Kemān-ı ğam olıcak şaşt-ı ^cāşıkāna qarın
Bulur nişānesini tır-i peyken-i feryād²⁰⁸

Qaldı ^cāciz dil tekāpūyında şayd-ı ḥ^vāhişūñ
Bend olaldan rişte[-i] refīārına pā-yı ümūd²⁰⁹

Misāl-i ḥatt nümāyān eyler ^caks-i zūlf-i müşkinin
Ruḥ-ı dildār-ile āyine-i ^cālem-nümā birdür²¹⁰

Yazı ile İlgili Unsurlarla Yapılan Tenasüp:

Döker şad dāne gevher başladıķça resm-i tahrīre
Şadefdür ḥāmeler destümde vaşf-ı midḥatūñ yemdür

Tahrir-i ^cışk-bāzī-i hicrāna Tā'ibā
Müjgān ḥāme sürḥi-i eşküm midāddur²¹¹

Satranç İstilahı İle Yapılan Tenasüp:

Tarḥ eyle bisāt-ı ğamı ser-şafḥa-i dilden
Ferzānelik it pile süvār-ı ğama māt ol²¹²

Hukuk İstilahı İle Yapılan Tenasüp:

Nā-ḥ^vāh-ı vuşlat olsa da Tā'ib ^caceb midür
Tebyīn-i iddi^cāya güvāhı bulınmamış²¹³

Musikî İstilahı İle Yapılan Tenasüp:

O şeh-nāzuñ nevā āhengine ^cuşşāk reşk eyler

²⁰⁷ G I/2

²⁰⁸ G IX/5

²⁰⁹ G X/4

²¹⁰ G XII/2

²¹¹ G LII/6

²¹² G CXIX/4

²¹³ G LXXXVI/5

Maḳām-ı hüs[ni]nün āgāzesin māhūrdan görmiş²¹⁴

Tezat:

Aşağıda beyitlerde, iki zıt unsurun aynı yerde bulunması ile meydana gelen tezat sanatı örnekleri mevcuttur:

Dil-i pür-süz-ile tab^c-ı raḳīb-i nā-sezā birdür
Yanında ol siyeh mest āfetūñ yad āşina birdür²¹⁵

Bakılmaz lutf u cevre °ālem-ārā olsa da dil-ber
Heves-cüyāna āsīb-i cefā birdür vefā birdür²¹⁶

Telmih:

Aşağıdaki beyitte, Süleyman (as) ve karınca hikâyesine telmih vardır:

Haṭ-ı nā-didedür Tā'ib temaşā-gāh-ı °uşşākuñ
Dem-i mülk-i Süleymān'dan eşer bir mūr ḳalmışdur²¹⁷

Aşağıdaki beyitte, iki mesnevi kahramanı olan Ferhād ve Şîrîn'e ve Ferhād'ın dağı delmesi hadisesine telmih vardır:

Bu şehrüñ hūbı bakmaz derd-i °işḳa ṭālib-i zerdür
Bu ḳaşruñ şūḥ-ı şîrîn-kārı sa^cy-i kūh-ken bilmez²¹⁸

İstikak:

Aşağıdaki beyitte aynı kökten türemiş kelimeler aynı beyitte kullanılmıştır:

°Aceb zulmet-zidāy-ı ma°şiyetdür ehl-i °işyāna
Nigāh-ı çeşm-i bī-dārı fūrūg-ı tāb-ı dīdārı²¹⁹

Nidâ:

²¹⁴ G LXXXVII/2

²¹⁵ G XII/1

²¹⁶ G XII/5

²¹⁷ G XLIV/6

²¹⁸ G LXXIV/5

²¹⁹ T I/49

Aşağıdaki beyitlerde, seslenme, hitap vardır:

Yā Rab ḥayāt-ı bākīyi baḥş eyle Tā'ib'e
Ḥāmūşī-i maḥabbet ile mürde olmasun²²⁰

Merḥabā ey vaḳt-i şevḳ-āver temūz-ı şu'le-kār
Sūzişüñden girdi ebr-i şerme mihr-i tāb-dār²²¹

İham:

Aşağıdaki beyitte, kenar kelimesi ile hem sahil, kıyı manasına olan kenar hem kucaklamak manasına olan kinar/kenar kastedilmektedir:

Bezm-i cihānda zevḳ-ile 'işret kim istemez
Vuşlat kenāra gelse maḥabbet kim istemez²²²

Aşağıdaki beyitte, *hevā* kelimesi ile hem hava anlamı hem nağme anlamı kastedilmektedir:

Hevāya olsa da āheng-i muṭribān-ı vişāl
Nevā-yı nālede hep naḳş u kārı bākīdür²²³

İham-ı Tenasüp:

Aşağıdaki beyitte, *arak* kelimesi ter anlamı ile kullanılmış ve beyitteki diğer unsurlarla da *arak* kelimesinin rakı anlamı vehmettirilmiştir:

Bāğda Tā'ib ḥicābından olurdı pür-^carak
Görse ol la'l-i mey-ālūdı eger pür-jāle gül²²⁴

Aşağıdaki beyitte *uşşak* kelimesi aşıklar anlamında kullanılmış ve musikî istilahındaki makam adı tenasüp unsurlarıyla birlikte vehmettirilmiştir:

O şeh-nāzuñ nevā āhengine ^cuşşāk reşk eyler

²²⁰ G CXXXVII/5

²²¹ K II/1

²²² G LXXXI/1

²²³ G XLVI/4

²²⁴ G CXXI/6

Makām-ı hüş[ni]nün āgāzesin mähürdan görmiş²²⁵

Tekrîr:

Aşağıdaki beyitte kelime tekrarı vardır:

Göñül göñül dime sinemde dāğlardur bu
Harim-i ʿışkda yanmış çerāğlardur bu²²⁶

Tecāhül-i arif:

Bu mıdur hālet-i germiyyet-i şahbā-yı ümîd
Nüş iden cāmını zevk-i reşhātın unıdur²²⁷

Kaşd-ı cān itmiş ele şimşir-i müjgānın alup
Var mıdur ʿālemde bir pür-kın-i bed-hū gamzeden²²⁸

Bilmem olur mı gül-bin-i vuşlatda nağme-sāz
Bāğ-ı niyāza bülbül-i destān-serā olan²²⁹

Leff ü neşr:

Aşağıdaki beyitte, benin hayali, Hoten ülkesi ceylanına ve can gözü, çeşmesi bol olan yere tekabül etmektedir:

Hayāl-i hālî olur çeşm-i cān-ile hem-ser
Gazāl-ı mülk-i Hoten çeşme-sarı görmişdür²³⁰

Aşağıdaki beyitte ise saçın ucu, gökyüzünün en yüce mevkiine, can kuşu ise hümaya karşılık gelmektedir:

Pervāza geldi tā ser-i zülfinde murğ-ı cān
Evc-i hevāda meskeni qādrin hümā bilür²³¹

²²⁵ G LXXXVII/2

²²⁶ G CXLVIII/1

²²⁷ G LI/4

²²⁸ G CXXXVIII/3

²²⁹ G CXXXIX/5

²³⁰ G XXIII/3

²³¹ G XX/3

Rücu':

Aşağıdaki beyitte şâir, Yezîd'den bahsederken lânet etmenin Yezîd'e müstahak olduğunu söylemekte, sonrasında ise müstahak olmasından da öte bunun bir ceza olduğunu ifade etmektedir:

Saîa her vech-ile ma^ckül-ı sezâdur la^cnet
Ne seza belki dü ^câlemde cezâdur la^cnet²³²

İltifat:

Aşağıdaki beyitte, Hz Peygamber'den bahseden şâir, *ravza* kelimesini kullandıktan sonra, Ravza-i Mutahhara hakkında övgülere başlamaktadır:

Mihr-i nûr-ı feyzine âyine-dâr-ı ma^cdelet
Mâh-ı kândil-i kıbâb-ı ravza-i ^cizzet-medâr

Ravza ammâ medfen-i şâh-ı risâlet-câhdur
Hâki çeşm-i intizâra tütîyâ-yı müşk-bâr²³³

İktibas:

Aşağıdaki beyitte, Hicr Sûresi 72. ayete işaret edilmektedir: “Ömrüne andolsun ki, şüphe yok onlar kendi sarhoşlukları içinde şaşırıp durur kimseler idi.”

Ol şehen-şâh-ı le-^camrûk-rûtbe lev-lâk-efserûn
Cebhe-sây-ı âsitânı kudsiyân-ı sübhâ-dâr²³⁴

2.4.Sonuç

Tâ'ib Mehmed Çelebi, 17. yüzyılda yaşamış, Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliği vazifesinde bulunmuş, Nâ'ilî tarafından yetiştirilmiş, eldeki veriler ışığında eser olarak geriye sadece mürettep dîvân bırakmış bir şâirdir. 17. yüzyılda artık Osmanlı sahasında da temsil edilmeye başlanılan Sebk-i Hindî üslûbu ile şiirler yazmıştır.

²³² T III/32

²³³ K II/10-11

²³⁴ K II/14

Osmanlı sahasında bu üslûbun mümessili ve çok mühim bir icra edicisi olan Nâ'îlî tarafından yetiştirilmiş olması da bu üslûbu benimsemesinde hiç şüphesiz etkin bir unsur olmuştur.

Mehmed Çelebi'nin dîvânının mevcudiyetinin bazı biyografik eserlerde belirtilmiş olmasına rağmen bu çalışmaya kadar elde bulunan *Tâ'ib Dîvânı*'nın, Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye ait olduğu bilinmemiştir. TDK nüshası bulununcaya ve Tâ'ib Mehmed Çelebi'ye ait olduğu tarafımızdan tespit edilinceye kadar Tâ'ib Mehmed'e ait olan bazı şiirler, kimi çalışmalarda, şiir mecmualarından alınarak bir 18. yüzyıl şâiri olan Osman-zâde Tâ'ib Ahmed'in şiirleri olarak sunulmuştur.

Bu çalışma, şiirleri karışmış olan üç şâirin, bir 18. yüzyıl şâiri Osman-zâde Tâ'ib Ahmed Efendi'nin, 17. yüzyıl şâiri olan Tâ'ib Mehmed Çelebi'nin ve kimliği bizce meçhul Tâ'ib mahlasıyla şiirler yazan bir 18. yüzyıl şâirinin şiirlerinin ayırdedilebilmesine vesile olmuştur. İki tane yazma kataloğunda, Osman-zâde'ye ait olarak sunulan bir dîvân ve bir dîvânçe; bir kitapta ve bir doktora tezinde Osman-zâde'ye ait olarak sunulan bazı şiirler, eldeki veriler ışığında tekrar gözden geçirildiğinde dîvânın Mehmed Çelebi'ye ait olduğu, dîvânçedeki şiirlerin ise bir kısmının Mehmed Çelebi'ye, bir kısmının ise kimliği bizce meçhul olup Tâ'ib mahlasıyla şiirler yazan bir diğer 18. yüzyıl şâirine ait olduğu görülmüştür. Bu husus ilgili kısımlarda bu çalışma vesilesiyle tartışmaya açılmıştır. Bu çalışma vasıtasıyla *Mehmed Tâ'ib Dîvânı*'nın varlığı ortaya çıkarılmış ve bu dîvân literatüre kazandırılmıştır.

Kendisi hakkında biyografik eserlerin dışında herhangi bir atfa rastlayamadığımız Tâ'ib'in dîvânını mümkün merteye tespit etmeye çalıştık. Hayatına ve edebî şahsiyetine dair malûmatlar aktardık. Ancak mürettep dîvânının tek nüsha olması ve müstensihin imla ve vezin hususunda titiz davranmamış olması

metin tespitinde bir hayli zorlanmamıza yol açmış ve maalesef kimi yerlerde metni tamire imkan bulamadığımızdan vezin problemi ortaya çıkmıştır. Müstensihin, beyitlere kelime eklemesi, eksik ve yanlış kelimeler yazması metne müdahaleyi zaruri kılmıştır. Bu gibi durumlarda, beyti anlam ve vezne muvafık düşecek şekilde tamir etmeye çalıştık.

Tâ'ib'in şiirlerinde 16. yüzyıl ve sonrasında şahikasına ulaşmış olan klasik divân edebiyatı ürünlerinden keskin bir biçimde ayrılış göze çarpmaktadır. Mazmunlar, hayaller çoğunlukla farklı bir edebî anlayışın tezahürleri olarak kendilerini belli etmektedirler. Sebk-i Hindî üslûbunun özellikleri, Tâ'ib'in divânında çoğunlukla görülmektedir. Edebiyat sahasında yapılan çalışmalarda bu üslûba dair çok fazla veri olmaması, Sebk-i Hindî üslûbunun Osmanlı sahasındaki tezahürlerinin çok iyi tahlil edilememesi neticesini doğurmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Sebk-i Hindî üslûbunun özelliklerini çok yoğun bir şekilde ihtiva eden *Tâ'ib Dîvânı*'nın Sebk-i Hindî literatürüne katkısı olacağı ve bu üslûbun özelliklerinin, bilhassa Osmanlı sahasındaki yansımasının tahlili hususunda fayda sağlayacağı düşünülebilir. Bu durum göz önünde bulundurularak birleşik sıfatlar ve terkipleri bir fihrist halinde sunmanın Sebk-i Hindî üslûbuna dair yapılabilecek çalışmalarda bir veri bankası hükmünde olabileceği ve sonraki çalışmaları bir nebze kolaylaştıracağı düşünüldü.

Ayrıca Nâ'ilî gibi genç şâirleri yetiştiren bir üstadın ve mühim bir Osmanlı şâirinin talebesi olması Tâ'ib'e bir başka açıdan ehemmiyet kazandırmakta, *Tâ'ib Dîvânı*, ileriye yönelik mukayeseli çalışmalar için bir ön adım olmaktadır. Nâ'ilî ve herhangi bir talebesinin şiiri üzerine, Nâ'ilî'nin yetiştirdiği talebelerin kendi edebî

şahsiyetleriyle alakalı veya talebelerin hepsinin birden Nâ'îlî'nin edebî şahsiyetiyle irtibatı ve bu irtibatın mahiyeti, keyfiyeti üzerine mukayeseli çalışmalar yapılabilir.

3.NÜSHA TAVSİFLERİ

Elimizde üç farklı nüsha bulunmaktadır, bunlardan ilki müstakil bir dîvân, ikincisi bir şiir mecmuasının son kısmına eklenmiş elli gazel ve bir kıt'a-i kebîreyi hâvî, dîvânçe hususiyeti gösteren bir nüsha ve son olarak, bahsettiğimiz ikinci nüshadan istinsah edildiği kanaatine vardığımız bir üçüncü nüsha... Bu nüshaların hususiyetlerini tafsilatıyla aktarmaya çalışalım:

I. Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Nüshası (TDK):

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'nde Yz. A 378 numarada kayıtlı mürettep dîvândır. Müstakil bir eserdir.

Olsun gönüller şevk-ile m̄anend-i gönçe şû'le-tāb
Efgāna gelsün zevk-ile bülbül gibi mest ü harāb

beyti ile başlar. Türkçe, talik yazıyla, 206x115-152x63 mm ölçülerinde, 21 satırlı, çift sütunlu, 43 varakta, filigranlı kağıda yazılmıştır. Baş tarafta bir fevâid sayfası vardır. Bu fevâidin b yüzünde Farsça bir ibare vardır, okunamamıştır. Sonunda 2 sayfa fevâid vardır. İlk fevâidin b yüzünde Latin karakterlerle “*Tâ'ib Dîvânı*” ve “25 sıra” yazmaktadır. İkinci fevâidin a yüzünde ise aynı mürekkep ve yazı ile “makbuz 48” yazmaktadır ve Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'ne aidiyeti ifade eden demirbaş kaydı vardır: 380. Bölüm ve kafiye başlıkları ile mahlaslar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Cildi vişne çürüğü rengine meşin olup ön ve arka kapak ebrulu kağıtla kaplanmıştır. Cilt mikleplidir. Metin cetvelsizdir ve reddâdelidir.

Dāğdan cāme-i zer-keşle pür idüp cismüm
Cebe şatmak nic'olur göstereyüm yārāna

beytiyle sona erer. 1a'da İffetî'ye ait bir temellük kaydı ve “*Dîvân-ı Tâ'ib*” ibaresi bulunmaktadır. 1b-4a, 12b-14a arasında kasideler, 4a-12b arasında terkîb-bendler,

14b-41b arasında gazeller, 42a-b de tarihler, 42b-43a'da rubaîler ve bir kıta bulunmaktadır.

Burada, TDK nüshasının imlasına dair malûmat vermek icap ederse şunları söyleyebiliriz: Müstensih hüsn-i hatta mâlik olmakla birlikte imla hususunda titiz değildir. Harfleri birbirine karıştırmıştır, kelimenin asıl yazımına riayet etmemiştir. İlgi eki ve ikinci tekil şahıs iyelik eklerini, son sesi düşmüş üçüncü tekil şahıs eki ile beraber akuzatif eki almış kelimelerle karıştırmış, anlamı içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Beytin içinde tenakuza düşecek kadar bu hususta dikkatsizdir; veya kaideyi bilmiyordur ve dîvânı istinsah ederken aldığı yerdeki imlaya riayet etmiştir. Ancak bazı konularda dikkat sahibi olduğunu söylemeliyiz, dîvânda bir kaç yerde takdim-tehir notu düşmüştür, bu nispeten dikkatli bir müstensih olduğunu gösterir. Atıf vavlarını bazen yazmamıştır. Terkip hemzesinin gerekli olduğu yerlerde çoğunlukla terkip hemzesini yazmamıştır. Vezni bozacak şekilde şedde işaretleri koymuştur. İstinsah hataları neticesinde, yapılan tamirlerden sonra şu an otuza yakın mısraın vezni dîvânda hatalı olarak kalmıştır. Bunlar şâire hamledilemeyecek türden hatalardır. Dil kurallarına aykırı yazımlara da rastlanmaktadır. Ecvef kelimelerin ism-i fâilleri yazılırken hemze, yâ harfi ile beraber yazılmıştır. Mesela *kâ'im* kelimesi kaf, elif, hemze, yâ ve mim harfleriyle yazılmıştır ki çeviriyazıya aktarılabilmesi dahi mümkün değildir. Türkçe'de iki sesli harf, kural olarak yan yana gelmediği için ve Türkçe konuşanların iki sesliyi yan yana telaffuz etmesi güç olduğundan araya bir kaynaştırma sesi almıştır bazı kelimeler. Arz edilen durum da belki bu değişime işaret etmesi açısından önemlidir.

Dîvânda, gazellerin başladığı bölümde “Dîvân-ı Tâ'ib Efendi” ibaresi mevcuttur, dîvânın ilk sayfasında ise sadece “Dîvân-ı Tâ'ib” yazmaktadır, müstensihin tasarrufu olabileceği düşünüldü.

II. Millet Kütüphanesi Ali Emirî Türkçe Yazmalar (AE):

Bir şiir mecmuası içerisinde, 78a-87b arasında elli bir adet şiirden müteşekkil, daha ziyade divânçe hususiyeti gösteren bir nüshadır. Aynı cilt içinde bulunduğu yazma şiir mecmuasından fizikî özellikleri ile ayrılmaktadır. Ayrı varaklara yazılmış ve sonunda mecmuanın arkasına eklenerek birlikte ciltlenmiştir.

Rāz-ı ʿışkın ki bütān sīne nihān isterler
Ne enīn ü [ne] ḥazīn ü ne figān isterler

beyti ile başlar,

Ḥayālī mesken itmez ḥāṭır-ı vīrānımız Tā'ib
Fiten-gāh-ı ḥarīm-i dilde mümtāz olmadan kalmış

beyti ile son bulur.

Bu elli bir şiirden ellisi gazel, biri I. Mahmud döneminde yazılmış bir tarihtir. Gazellerden bir tanesi de Kırım Hanı II. Mengli Giray'ın bir gazeline naziredir. Talik hatla, her şiir bir sütun halinde yazılmıştır.

AE nüshasında olup da mürettep dīvānla müşterek olmayan şiirlerin (on beş gazel ve bir kıt'a-i kebîre) matla' ve makta' beyitleri şöyledir²³⁵:

1²³⁶

fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lūn
... - - / ... - - / ... - - / ... -

Rāz-ı ʿışkın ki bütān sīne nihān isterler
Ne enīn ü [ne] ḥazīn ü ne figān isterler

Olmağa zāde-i Meryem-reviş-i nuṭk-endiş
Tā'ibā ma ʿnī-i Cibrīl-beyān isterler

²³⁵ Buraya aldığımız şiirler, MK Nüshası'nda da belirtildiği üzere iki nüshada sıra numarası da dahil olmak üzere tamamen aynıdır. Dolayısıyla gereksiz tekrarlardan kaçınmak adına bu beyitleri, sadece burada zikretmeyi uygun gördük.

²³⁶ AE I 78a -TDK

2²³⁷

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Beni Mecnūnūn iden tal°at-i didāruñdur
 Silsile-beste kılan turre-i tarrāruñdur

Seni memdūh-ı müsellemin iden ihvān içre
 Tā'ibā hāḳḳ bu ki nev-güfte-i eş°aruñdur

3²³⁸

me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Cihānda meyve-i ümmid-i kāma el mi deger
 Zamānuñ olsa da Cemşid-i cāma el mi deger

Bu pīç ü tāb nedür dilde Tā'ibā ne ola
 O zūlf-i ḥam-be-ḥam-ı müşk-fāma el mi deger

4²³⁹

me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Hücūm-ı şiveden ol nev-resūñ ḳaşdı taşannu°dur
 Şaf-ı müjgānī āzār-ı sitem silk-i tecemmu°dur

Füzūn itdükçe nāzın Tā'ibā °arz-ı²⁴⁰ niyāz eyle
 Meded-kārī dil-i °uşşāḳ-ı °ışḳ-ūlfet tazarru°dur

5²⁴¹

²³⁷ AE II 78a -TDK

²³⁸ AE III 78a -TDK

²³⁹ AE 78b G IV

²⁴⁰ Metinde garaḳ şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin ve mana icabı buşekilde

okunmuştur.

²⁴¹ AE 79a G VIII

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn
 --- / --- / --- / ---

Piṣāne-rız-i turre ki meh-pāre bestedür
 Her riştesinde biñ dil-i āvāre bestedür

Manşūr'a bend-i silsile vü kayd olur mı hiç
 Tā'ib o zūlf-i āfet-i şeb-tāra bestedür

6²⁴²

mef[°]ū lū me fā[°]i lū me fā[°]i lū fe[°]ū lūn
 --- / --- / --- / ---

Çeşmümden o meh-ṭal'at-ı dīdār nihāndur
 Āgūş-ı serā-perdede ol yār nihāndur

İtmekdedür ol gūşe-i çeşminde penāhı
 Tā'ib hāzer it gāmze-i mekkār nihāndur

7²⁴³

me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn
 .--- / .--- / .--- / .---

O gül-ruhsār-ı ter gülşende ārām eylemek güçdür
 Olur her sâ'ati şad sāl aḥşām eylemek güçdür

Hemān yalvarı gör sür ḥāk-pāy-ı yāra yüz Tā'ib
 Anı nakd-i niyāz olmayıcaḡ rām eylemek güçdür

8²⁴⁴

me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn
 .--- / .--- / .--- / .---

Virür ebrū-yı ḡarrā-yı cūvānāndan nişān ḡançer
 Anuñ-çün mäh-rüyāna olur zīb-i meyān ḡançer

Cigerde oynadı yalmanı Tā'ib tīg-i hicrānuñ
 °Aceb endām şavurdı ehl-i °ışḡa ḡūn-feşān ḡançer

²⁴² AE 79b G IX

²⁴³ AE 79b G X

²⁴⁴ AE 80b G XVI

9²⁴⁵

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Şehen-şāh-ı cihān Sultān Maḥmūd Ḥan-ı Ğazī'nūñ
 Revādur māye[-i] fāḥr olsa zātı Āl-i °Osmān'a

Hemān ey ḥāme şusayınca(?) sen de bezl-i [.....] it
 Sezā-vār oldı tārīḥe bu zībende kütüb-ḥāne

10²⁴⁶

mef °ü lü me fā °i lü me fā °i lü fe °ü lün
 - - . / . - - . / . - - . / . - -

Neşter-zen-i şiryān-ı dil-i ehl-i riyāyuz
 Eşḥāş-ı cefā-sāḥteye müşt-i káfayuz

Bu nükte-i nev-naẓm-ı dürer-bār ile Tā'ib
 Hem-peyrevi-i Ḥan-ı Kırım Menli Girayuz

Tā'ib niçe hem-peyrev olur Menli Giray'a
 Ol silsile-i Ḥan-ı Kırım biz ne gedāyuz

11²⁴⁷

fe °i lā tün fe °i lā tün fe °i lā tün fe °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - -

Tīr-i dil-dūzı dil-i zāra nerimāne geçer
 İtmez °aşıklar ı rencide zarīfāne geçer

Fırqate niçe taḥammül idebilsün Tā'ib
 Keşt-i şabr ile yelken pupa līmāna geçer

12²⁴⁸

mef °ü lü me fā °i lün mef °ü lü me fā °i lün

²⁴⁵ AE 81a Kt

²⁴⁶ AE 83a G XXVIII

²⁴⁷ AE 84a G XXXIV

²⁴⁸ AE 85a G XXXVII

--- / --- / --- / -

85a Fikr it ruḥ-ı dil-dārı tavşīfi ne yüzdendür
Evşāfını tahrīr it ta^crifi ne yüzdendür

Mevzūn-ı kad-i yāri medḥ itmede ey Tā'ib
Der-cīb-i tefekkür kıl tavşīfi ne yüzdendür

13²⁴⁹

fe^ci lā tūn fe^ci lā tūn fe^ci lā tūn fe^ci lūn
... / ... / ... / ...

Vaşf olınsa o perī ḥüsne tavşīf olunur
°Aşık-ı gam-zedegān ḥüzne ta^crīf olunur

Ḥayf bir devre irişdirdi bizi Tā'ib çerḥ
Şimdi erbāb-ı dil ilḥād ile ta^crīf olunur

14²⁵⁰

fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lūn
... / ... / ... / ...

Necm-i baḥtum yār olmaz kām-düşmendür henüz
Çerḥ-i kec-reftār-ı bed-encām düşmendür henüz

Fülk-i dil gird-āb-ı gamda oldı Tā'ib gavṭa-ḥūr
Rūzigār el virmedi eyyām-düşmendür henüz

15²⁵¹

fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lūn
... / ... / ... / ...

Şūretā āb u gil ile şekl-i ādem gelmişüz
Ma^cnide ammā ki feyz-i ruḥ-ı a^czam gelmişüz

Ehl-i ḥāl olan bilür Tā'ib rumūz-ı °ālemi
Vākıf-ı esrār olup bī-guşşa vü gam gelmişüz

²⁴⁹ AE 85a G XXXVIII

²⁵⁰ AE 82b G XXIV

²⁵¹ AE 83b G XXX

16²⁵²

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

87b Kātī-i ğāmzeñden dil-i mürdem bulur mı hīç ḥalās
Tīġına şimşirine gerden virürler °āmm u ḥāşş

Tā'ibā feryād u efgāna ser-āġāz cyleme
Tīġına şimşirine gerden virürler °āmm u ḥāşş

III. Millî Kütüphane (MK):

Yz. A 4010 numarada kayıtlıdır. *Gazeliyyât* adını taşımaktadır. Rika hatla, 182x131 mm ölçüsünde, muhtelif satırlarda, 54 yaprakta, deftere, kurşun kalemle yazılmıştır. Sayfaların sadece a yüzlerine yazılmıştır. Toplam 58 yapaktır. Cildi beyaz kartondandır. Kapağına kahverengi karton yapıştırılmış ve üzerine “Osman-zāde Tā'ib'ünñ eşerleri” yazılmıştır. İç kapakta Ali Canip Yöntem'in el yazısıyla yazıldığı ve şiirlerin Osman-zāde Ahmed Tā'ib'e ait olduğu ifade edilmektedir. Dahiliye mütehasısı olduğu bir kaşeden anlaşılan Abdullah Öztemiz'den satın alınmıştır. İştira kaydı şu şekildedir: 12 Şubat 1971, Abdullah Öztemiz, Gemlik. Fiyatı 50.00 TL'dir.

MK nüshasının muhteviyatına dair malûmat verecek olursak, yukarıda zikrettiğimiz Millet Kütüphanesi Ali Emirî Türkçe Yazmalar'da mukayyet bulunan mecmuanın son kısmındaki elli bir şiirin birebir istinsahı ile meydana getirildiğini söyleyebiliriz. Sıralamada herhangi bir inhiraf söz konusu değildir. Oldukça kötü bir el yazısıyla yazılmıştır. Muhtemelen Millet'teki yazma tam okunamamış ve dolayısıyla bazı kelimeler şeklen benzetilmeye çalışılmıştır. Millî Kütüphane

Yazmalar Kataloğu'nda, 408 numarada tavsifi verilen bu nüsha²⁵³, bizzat üzerinde Osman-zâde kaydı taşıdığı için olsa gerek, Osman-zâde'nin eseri olarak kaydedilmiştir. Ancak AE nüshası hakkındaki değerlendirmeleri sunarken zikrettiğimiz gibi bu nüshadaki şiirlerin üçte ikilik kısmı Mehmed Çelebi'ye aittir, diğer kısımda Mehmed Çelebi'ye ait olmadığı kesin olan iki şiir ve kime ait olduğu anlaşılamayan şiirler vardır. Muhtemelen bu iki şiirin şâirine aittirler ki o da Osman-zâde'nin çağdaşı olup Tâ'ib mahlasıyla şiirler yazan bir diğer şâirdir. Bu defterin iç kapağında Ali Canip'in el yazısı ile yazıldığına dair bir not bulunması bizi tereddüde sevk etti, Ali Canip'in el yazısıyla yazılmış olduğu kesin bulunan bir metin aradık. Yeni Türk Edebiyatı profesörü Sayın Abdullah Uçman'dan temin ettiğimiz, Ali Canip imzası taşıyan iki mektup, biraz rutubete maruz kalmış olsa da bize fikir vermeye yetti. Millî Kütüphane'deki bu nüshanın yazısının Ali Canip Yöntem'e ait olmadığını söylüyoruz. Fikirlerine başvurduğumuz Sayın Hidayet Yavuz Nuhoglu'na göre de bu yazı Arap alfabesi ile yazmayı sonradan öğrenmiş birine ait olduğu izlenimini vermektedir.

Bütün bu verilere şunu eklersek muhtemel bir neticeye ulaşabiliriz: 1945'te bitirme tezini Osman-zâde Tâ'ib'in şiirleri üzerine hazırlayan Mustafa Yatman'ın tez danışmanı Ali Canip'tir. Ve Mustafa Yatman tezinde Millet Kütüphanesi'ndeki bahsi geçen mecmuayı görmüş olduğunu ama yukarıda zikrettiğimiz tarih yüzünden Osman-zâde'ye ait olmadığına hükmettiğini ve tezinde bu metni kullanmadığını belirtmiştir. Ancak muhtemeldir ki bu Türkoloji talebesi mecmua üzerine fikir yürütebilmek için mecmuanın ilgili kısmını birebir istinsah etmiştir; ve yine muhtemeldir ki kendisi de Osman-zâde üzerine tafsilatlı bir makale yazmış bulunan

²⁵³ bkz *Millî Kütüphane yazmalar kataloğu*. c. 6. *Türkçe divanlar*. haz. Müjgan Cunbur ve diğ. (Ankara: Kültür Bakanlığı, 2001), 201.

Ali Canip'e vermiştir²⁵⁴. Günün birinde bu metin Ali Canip'in evrakının içinden çıktığı için yazı Ali Canip'e atfedilmiştir. Bu hususun şimdilik ispatı çok mümkün görünmemekle birlikte imkan dahilinde olduğu bir hakikattir. Ancak şurası muhakkaktır ki bu yazı Ali Canip Yöntem'in el yazısı değildir.

²⁵⁴ Makale için bkz Ali Canip Yöntem, *Prof. Ali Cânip Yöntem'in eski Türk edebiyatı üzerine makaleleri*. haz. Ahmet Sevgi-Mustafa Özcan. (İstanbul: Sözler Yayınları, 1996).

4.METİN TESBİTİYLE ALAKALI HUSUSLAR VE TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

Metni transkribe ederken aşağıda verdiğimiz tabloya göre hareket ettik. Bunun haricinde belirtilmesi gereken bir kaç husus vardır:

1. Ana referansımız James William Redhouse'un Türkçe-İngilizce sözlüğüdür²⁵⁵. Mümkün mertebe bu lügatteki okunuşlara riayet ettik.

2. Arapça Farsça herhangi iki veya daha fazla unsurdan meydana gelmiş olan ve araya kaynaştırma harfi almamış olan kelimelerde, her bir unsuru diğerinden “-” işareti ile ayırdık²⁵⁶.

3. *Vâv-ı ma'dûleleri* üst karakter halinde yazdık.

4. Arapça, Farsça iktibasları transkribe ederek verdik, âyet ve hadislerin çeviri ve referanslarını verdik.

5. Metinde ikinci tekil şahıs iyelik eki, ilgi eki, ve “n” kaynaştırma sesi müstensih tarafından tam olarak idrak edilememiş ve yanlış manalara yol açacak,

²⁵⁵ James William Redhouse, *A Turkish and English lexicon*. (İstanbul: Çağrı Yayınları 1978).

²⁵⁶ Haddizatında bugün, metin tespitinde riayet edilen yöntem bu olmamakla beraber, incelemiş bulunduğumuz kimi çalışmalardan edindiğimiz intiba bizi bu yola sevketmiştir. Zira, her bir çalışmada, kimi birden fazla Farsça unsurdan meydana gelmiş kelimelerin her bir unsurunun “-” işareti ile ayrılması ve kimisinin de bitişik, müstakil bir kelime halinde yazılması yoluna gidilmiştir. Burada, bu iki ayrı yöntemin kullanılmasındaki ayraç, tek kelime halinde yazılan kullanımın Türkçe’de kullanılıyor ve yerleşmiş olmasıdır. Ancak tarafımızca bu kıstas, çok muşahhas ve sahih bir kıstas değildir. Lügatler ise bu konuda sıhhatli bir kaynak teşkil edemediklerinden Farsça unsurlardan müteşekkil bütün kelimelerde her bir unsuru “-” işareti ile ayırmayı daha doğru bulduk.

tenakuza düşecek ifadeler ortaya çıkmıştır. Bunların yanlış olduklarına kanaat getirdiklerimizi düzelterek dipnotta buna işaret ettik. Ancak, bize bir ipucu vermeyen yazımlara müdahale etmedik.

6. Elimizdeki iki farklı metinden müşterek gazeller arasındaki varyant hususiyetleri, tenkitli metin kuralları çerçevesinde her sayfada aparat bölümünde belirtilmiştir. Manayı etkilemeyen imla farklılıkları belirtmeye lüzum görülmemiştir. Gazellerin müşterekliği durumunda dipnotta, diğer nüsha ve gazelin bulunduğu varak belirtilmiştir. AE ve MK nüshalarından MK nüshası, AE nüshasının, şiir sırası korunarak yapılmış bir istinsahı olduğundan MK nüshasını belirtmeye gerek görülmemiştir.

7. Metinde, vezin bozukluğu olan mısralara, mümkün olduğu takdirde müdahale edilmiş ve bu müdahale dipnotta belirtilmiştir. Kelime, ek veya harf değişikliği yapılmaksızın sadece ekleme yapıldıysa bu ilave unsur [] içinde yazıldı.

8. Metinde okuyamadığımız yerleri [.....] ile gösterdik.

9. Metinde, ki ve de bağlacı hariç, bitişik yazılan bütün unsurlar, aralarında “-” işareti kullanılarak bitişik yazıldı. (örn. şevk-ile)

10. İmla olarak yuvarlaklık hususiyetlerini muhafaza ettik. Aksi bir yazım olmadığı müddetçe bildirme eklerini, şahıs eklerini yuvarlak ünlülerle yazdık.

11. *deñlü* kelimesi iki yerde *deñli* şeklinde yazılmıştır. Müstensihin imlasına riayet ederek aktardık.

12. Farsça’da *āsmān*, *rūzgār*, *tārmār* vb şeklinde telaffuz edilen kelimeler, Osmanlı Türkçesi’nde Türkçe’nin hususiyetinden dolayı, *āsumān*, *rūzigār*, *tārumār* vb şeklinde telaffuz edile gelmişler ve bizim tespit etmeye çalıştığımız dîvânda istisnasız (- - -) hece yapısı ile kullanılmışlardır. Dolayısıyla bu soydan kelimeleri yukarıda yazdığımız gibi telaffuza uygun şekilde transkribe ettik.

13. *Ümmîd* ve *nezzâre* gibi kelimeler, vezin icabı kimi zaman *ümîd* ve *nezâre* olarak okunmuşlardır, ancak müstensih vezne riayet etmeden bu kelimeleri şeddeleme yoluna gitmiştir. Bunlar ayrıyeten gösterilmedi.

14. Hemen bütün Osmanlı Türkçesi ile yazılmış metinlerde karşımıza çıkan ح ve خ harflerinin karıştırılması meselesi, bizim metnimiz için de mevzubahistir. Bariz olan hatalara tekrar işaret edilmedi. Lüzumlu görülen durumlarda niçin değişiklik yapıldığı dipnotta aktarıldı. Bu meyanda, ب ve پ / ج ve چ / ذ ve ز harfleri de özen gösterilmeden kullanılmıştır, her seferinde doğru kullanımı tercih ettik ve belirtmeye lüzum görmedik. Ancak karışıklık mevzubahis olduğu durumlarda dipnotta meseleyi aktardık.

15. Birinci tekil şahıs bildirme eki yuvarlak okundu.

16. Elimizdeki metinde, Tâ'ib ismi, bir yer hariç, her yerde تائب şeklinde yazılmıştır. Bu yazımın transkribe edilememesinden maada bu yazım şekli yanlıştır. Önümüzde iki ihtimal vardı: ya Tâ'ib veya Tâ'ib şeklinde yazacaktık, biz kelimenin doğru olan imlasını seçtik. Hemze-ye dönüşmesi için mühim bir örnek olması hasebiyle Tâ'ib şeklinde yazmak da mümkündü. Ancak takdir edilecektir ki bu, şâirin mahlasıdır, ve şâir bu mahlası Tâ'ib olarak seçmiştir. Buna ilave olarak, metinde Tâ'ib şeklinde yazmak inceleme kısmında ve çalışmanın başlığında da bu şekilde yazmayı gerektirecekti ki bu da bizi oldukça zor durumda bırakırdı. Sadece istinsah hususiyeti olarak mütalâa ettik. Ve bu hususu burada belirtmekle yetiniyoruz. Bu kelimenin transkribe edilmesinde takip ettiğimiz yöntem diğer bu soydan kelimeleri de transkribe etmemizde belirleyici oldu. Ancak o kelimeleri dipnotta belirttik.

TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

ا, آ	A, a, $\bar{A}$, $\bar{a}$, E, e
ب	B, b, p
پ	P, p
ت	T, t
ث	S, s
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	S, s
ض	D, d
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	Ğ, ğ
ف	F, f
ق	K, k
ك	K, k
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, $\bar{o}$, $\bar{u}$
ه	H, h, e, a
ی	Y, y, ı, i, $\bar{i}$

5.METİN

- 1b Kaşide-i Mi^crâciyye der-Medh-i Resûl-i Ekrem ve Hâbîb-i Mahrem
Şallâ'llâhu ^cAleyhi ve Sellem

I

müs tef^ci lün müs tef^ci lün müs tef^ci lün müs tef^ci lün
- - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Olsun gönüller şevk-ile mânend-i gönçe şu^cle-tâb
Efgâna gelsün zevk-ile bülbül gibi mest ü harâb

Hâtır olup âzâde-ser kılsun hayâl-i mu^cteber
Bezm-i sühanda ser-be-ser itsün ser-âgâz-ı hitâb

Naẓm-ı cihân-efrûz ile ta^cbîr-i âlem-sûz ile
Tarz-ı şafâ-âmûz ile her beyti olsun müsteṭâb

Destine alsun hâmesin yazsun veşâyif-nâmesin
Âlemlerün ^callâmesin itsün yine hayret-me'âb

- 5 Ol zât-ı pāk-i enverün şadr-ı risâlet-perverün
İtsün o lev-lâk-efserün²⁵⁷ vaşf-ı şerîfin bir kitâb

Hem nâzım-ı Mi^crâc olup erbâb-ı ṭab^ca tâc olup
Bir kûlzum-i mevvâc olup cûş eylesün mânend-i âb

Âmâde[-i] naẓm olsa dil ^cUrfî vü Ṭâlib muttasıl
Olur kelâmından hacil bî-şübhe vü bî-irtiyâb

Ey şâ^cir-i kâr-âferin müşkil-şinâs-ı kâr-bîn
Her bir sözüñ sihr-i mübîn vaşf-ı Resûl'e kıl şitâb

Medh-i cemîlin hûb kıl her nüktesin mergûb kıl
Bir şüh-ı şeh-râşüb kıl mânend-i şem^c-i âfitâb

- 10 Ol mefhar-i cümle ümem pākîze-dil ferhunde-dem
Ol kām-kâr-ı zü'l-himem ol kām-bîn [ü] kām-yâb

Ḳaddi nihâl-i nâzdur ^carş aña pây-endâzdur
Nâzende vü mümtâzdur ol dâver-i gerdün-rikâb

²⁵⁷ Bu beyitte Hadîs-i Kudsi'ye telmih yoluyla işaret vardır: *lev-lâke lev-lâke-mâ-halaktü'l-*

eflâk. Manası: Sen olmasaydın, sen olmasaydın felekleri yaratmazdım. Daha geniş bilgi için bkz.

Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslâmî kaynaklı sözler*, (İstanbul: Enderun Kitabevi 1992), s. 113.

Haṭṭı sevād-ı gül midür gülde bir bülbul midür²⁵⁸
Bir müşk-bū sünbul midür olmuş o ruhsāra niķāb

Ebrūsı ḥaķķā bī-miṣāl burc-ı nübüvvetde hilāl
Tuğrā-yı menşūr-ı cemāl mihrāb-ı ḥikmet-intisāb

Çeşm-i siyeh-kār-ı ḥabīb hem ol nigāh-ı dil-firīb
Nezzāre-pīrā-yı şekīb manzūr-ı °ayn-ı şeyḥ u şāb

- 15 Olsa küşāde ol dehen itdükçe teşriḥ-i süḥan
Her bir sözinden cān [u] ten olmaķdadur şerm [ü] ḥicāb

Cismi ser-ā-pā nūrdur ḥadd-i vaşıfıdan dūrdur
Vaşında hep maķşūrdur her şā°ir-i mu°ciz-ḥiṭāb

- 2a Mi°rāc'a °azm itdi o şeh dāmānına yüz sürdi meh
Ta°zīm içün her gāh geh āmade çerḥ-i nūh kıbāb

Ṭāvūs-ı²⁵⁹ Kudsi per-feşān olup rikābında revān
°Azmin görünce āsumān şevķ-ile itdi fetḥ-i bāb

Başdı serir-i rif°ate irdi Cenāb-ı Ḥazrete
Vaşıl olup keyfiyyete buldı kemāl-i bī-ḥisāb

- 20 Mecmū°-ı efrād-ı melek ḥıdmetde ķā°im²⁶⁰ yek-be-yek
Encümsitān olmuş felek ber-ḥayme-i zerrin tınāb

Feyz-i cemālūñ mażharı kān-ı vişālūñ gevheri
Erbāb-ı ḥālūñ serveri baḥr-i keremde dürr-i nāb

Şem°-i fūrūğ-ı enbiyā şems-i ziya-baḥş-ı Hüdā

²⁵⁸ Mısraın vezni hatalıdır.

²⁵⁹ Bu kelimenin iki yazım şekli vardır, burada, metinde Ṭāvūs şekli yazıldığı halde vezin icabı Ṭāvūs olarak düzeltilmiştir.

²⁶⁰ Metinde bu kelime ķāyim şeklinde ve hemzeli yazılmıştır ancak böyle bir yazımın transkribe edilebilmesi mümkün değildir ve buna ilaveten gramer olarak hatalıdır. Kelimenin aslı yazılmıştır.

Mir'at-ı dil-cüy-ı şafā maḥbub-ı ʿālem-intisāb

Bu feyz-i istignāyile engüşt-i sîmîn-sây-ile
Bir kemterîn imā ile şakḳ oldu ḳurş-ı māhitāb

Maḥbub-ı Ḥallāk-ı ebed ser-dāde-i ḥükm-i eḥad
Erbāb-ı taḥḳîķe sened genc-i şerīʿatde nişāb

25 ʿİsmet-penāh-ı ʿāşiyān ḥāṭır-nüvāz-ı bendegān
Cānān-ı cān cān-ı cihān hem şāfiʿ-i ehl-i ʿazāb

Tā'ib ḥulūş-ı tām ile saʿy-i feraḥ encām ile
Yaʿnî ümîd-i kām ile ol rāh-ı ʿışḳında türāb

ʿArz eyle ḥācāt-ı dili derd-i keşāfet-i dili
Bildür murādāt-ı dili gitsün gönülden ıztırāb

Suziş-eser bir āh-ile bir nāle-i cān-gāh-ile
Eyle dil-i āgāh-ile rengin sühanlar intihāb

K'ey ḥāzıḳ-şinās olsun taḥiyyāt-ı sipās²⁶¹
Lutfuñ iderler iltimās Key-ḥusrev-ü Efrāsiyāb

30 Ben ʿāşık-ı dîdārînum ʿışḳuñla miḥnet-kārînum
Bir bûlbûl-i ḡam-ḥʿarînum pür-nāle vü pür-iltihāb

Kār itdi cāna derd-i ser hem ḥʿahiş-i firḳat-eser
Tāb-ı kederle ser-be-ser dil yandı mānend-i kebāb

Baḥr-i ḡumūma her nefes düşdüm mişāl-i ḥār u ḥas
Olmaz baña feryād-res emvāc-ı baḥr-i pür-ḥabāb

Bāb-ı ümîdüm bestedür cām-ı heves şikestedür
Gelmeḳde ceste cestedür seng-i cefā mişl-i şehāb

İtdükçe efkār-ı ferāḡ olur derūnum dāḡ dāḡ
Ḥayfā ki itdi kem-sürāḡ bîm-i temāşā-yı serāb

35 Baḳ sūz-ı dūd-ı āhuma efgān-ı ʿūd-ı āhuma
Uymaz sürūd-ı āhuma bu zaʿf-ile şavt-ı zübāb

²⁶¹ Mısraın vezni hatalıdır.

Ben tūṭī-i šīrīn-maḳāl oldum esīr-i bī-mecāl
Hem-şoḥbetüm murğ-ı melāl her dem enīsümdür gurāb

- 2b Dil gūşe[-i] ḡafletde pest peymāne[-i] °iṣyān-be-deṣt
Taḥrīf-i peymān-ı elest olmaḳda ḡam-cūy-ı °itāb

Olmazsa feyzūñ çāre-gır kām-āver-i şefḳat-peṣīr
Ferdāki her kār-ı °asīr mümkin mi taḥvīl-i şevāb

Sā°i-i ezḳār olmaḡa maḳbūl-i Settār olmaḡa
Luṭfa sezā-vār olmaḡa eyle niyāzum müstecāb

- 40 Şerm-ile oldum şu°le-cū ḡaclet-fiken şermende-cū
Çıkmaḳda her dem mū-be-mū gül-berg-i rüyumdan gül-āb

Zikr-i şalātın dem-be-dem keşretde vaḥdetde hem
Oldı baña kār-ı ehemm şeb-tā-ṭulū°-ı āfitāb

Tā kim felek devrān ide °ālemleri seyrān ide
°Aşık-ları şādān ide şahbā-yı °ışḳ-ı pūr-ḡabāb

Rūḡ-ı şerīfūñden müdām gelsün nesīm-i feyz-i tām
Olsun gönüller şād-kām va'llāhu a°lem bi's-şavāb

Ḳaşıde[-i] Temmūziyye berāy-ı Na°t-i Şerīf-i Ḥazret-i Resūl-i Ekrem
Şallā'llāhu °Aleyhi ve Sellem

II
fā°i lā tūn fā°i lā tūn fā°i lā tūn fā°i lūn
- . - . / - . - . / - . - . / - . - .

- 1 Merḡabā ey vaḳt-i şevḳ-āver temūz-ı şu°le-kār
Sūzişūñden girdi ebr-i şerme mihr-i tāb-dār

Merḡabā ey tāb-baḡş-ı sine-sūzān-ı felek
Lāle-veş itdūñ fezā-yı sine-gāhın dāḡ-dār

Merḡabā ey jāle-pāş-ı gonçe-zār-ı baḡt-ı dūn
Būlbūlān-ı gül-şen-i ümmidi kıldūñ zār zār

Merḡabā ey şu°le-efrūz-ı nesīm-i bāḡ-ı ḡam
Eyledūñ pejmürde evrāḳ-ı bahārın tārūmār

5 Merhabā ey şevk-efzā-yı çerāgān-ı çemen
Bezm-i bāguñ eyledüñ sünbüllerin pervāne-vār

Merhabā ey kāle-süz-ı hırmen-i şabr [u] şekīb
Maḳdemüñle oldı hep erbāb-ı ʿişret bī-ḳarār

Lemʿa-gır-i sāgar-ı bezm-i şafāsın ser-te-ser
Hep ḥumār-ālūde baḥş-ı kân olurlar neşʿe-dār

Cilvesinden çıkdı eflāka şadā-yı ʿaşıkān
Ḥabbeza ey rüşenā-baḥş-ı ʿarūs-ı rüzigār

Şöyle teʿşir itdi mihr ü māha tāb-ı talʿatuñ
Oldılar ol-der-gehe her biri bir ḥizmet-güzār

10 Mihr nūr-ı feyzine āyine-dār-ı maʿdelet
Māh ḳındil-i ḳıbāb-ı ravza-i ʿizzet-medār

Ravza ammā medfen-i şāh-ı risālet-cāhdur
Ḥāki çeşm-i intizāra tūtiyā-yı müşk-bār

3a Fahr-ı ʿālem zübde-i cümle gürūh-ı enbiyā
Cān-ı ādem muḥbir-i tebşir-i luṭf-ı Kird-gār

Çāre-sāz-ı zaḥm-ḥʿarān-ı ḥadeng-i maʿşiyet
Dil-nüvāz-ı ḥātır-ı bī-çāregān-ı ḡam-küsār

Ol şehen-şāh-ı leʿamrük-rütbe²⁶² lev-lāk-efserüñ
Cebhe-sāy-ı āsitānı ḳudsiyān-ı sübhā-dār

15 İki ḳāşıddur peyām-ı şefḳatin işāl içün
Müzñibān-ı ümmete āmed-şüd-i leyl ü nehār

Olduğıyçün gül-bin-i Tübāya hem-ser sāyesi
Naḥl-i ḳaddi bāğ-ı ʿālemde degüldür sāye-dār

Ferş-i rāhında melaʿik²⁶³ cümle ser-ber-dāşte
Bezm-i cūdında olur Tāvus-ı Ḳudsi sāz-kār

²⁶² Hicr Sûresi, 72. âyete işaret edilmektedir: “Senin ömrüne andolsun.”

²⁶³ Metinde, hemzenin altında ى harfi vardır.

Müşk-bîz eyler dimāğ-ı bî-dilān-ı ʿālemi
Nefḥa-i gül-zār-ı aḥlākıyle bād-ı nev-bahār

Fark ider mi vüṣʿat-i şahrā-yı luṭfin bāşıra
Şöyle itmiş bahır-i pür-cüş-ı neẓāfet der-kenār

- 20 Rüşenādur kuḥl-ı mā-zāğā'l-başardan dīdesi²⁶⁴
Nūr olur şevk-i nigāhıyla bu çeşm-i bî-karār

Nükte-i cān-baḥşıdur dil-teşnegān-ı fırkate
Āb-ı rahmet kevşer-i vuşlat zülāl-i hoş-güvār

Bāğ-ı ʿişmetde ʿizārı bir gül-i şad-bergdür
Ol gül-i şad-berge şan āşüfte-dillerdür hezār

Hep ḥarım-ı ʿışkınuñ dervāzesin devr itmede
Mest-i dil üftāde erbāb-ı maḥabbet bî-şumār

ʿArz-ı dāğ itsem nola dilde ḥayāl-i şūḥına
Olsa lāyık nāfe-i müşkin-ḥasret ber-güzār

- 25 Ey nesīm-i müjdegān-ı ḥʿāhiş-i vuşlat-eşer
Gel haber vir ṭabʿ-ı nā-kāmum idüp ümmīd-vār

Gāh geh vardukça der-gāh-ı ḥarım-i ḥazrete
ʿArz-ı peygām it budur ḥāl-i dil-i pür-ıztırār

Keşret-i taḥvīf-ile endiş-nāk-ı maʿşiyet
Naḥvet-i hicrān-ile dem-beste vü miḥnet-şiʿār

Dīde pür-nem sine pür-āteş göñül pür-teff-i ṭab
Şekve-gır-ı nāle-perdāz-ı ḥaṭā bî-iḥtiyār

Ḥayf kim işkestedür mīnā-yı ṭabʿ-ı pür-ḥired
Eylemekde dest-i āzār-ı taḥassür seng-sār

- 30 Bî-muhābā mest-i ḥayret-nuşum ammā neyleyüm
Bu mezāk-ı telḥüme her neş'esi maḥz-ı ḥumār

²⁶⁴ Mısrada, Necm Süresi, 16. âyete işaret vardır, ve iktibas yapılmıştır: (Muhammed'in)

Ben iderdüm gerden-i teslîmi der-bend-i kazâ
 Kâmetüm ham itnese bār-ı gam-ı cān-ı figār

Şol kadar nā-dideyüm h̄^vāb-ı keselden nev-be-nev
 Mihr-i bahtum eylese dāmān-ı çeşmümde güzār

- 3b Geşt-i bāğ-ı ārzū itsem giribānum degül
 Dāmenüm çāk eyler āzār-ı heves mānend-i hār

Şol kadar bī-berg [ü] sāmānum ki gelmez °aynūme
 Zerre-veş bu nokta-i şeş gūşe-i dār [u] diyār

- 35 Gerçi kim pūyende-i rāh-ı belāyum ser-te-ser
 Sūziş-i tāb-ı semūm-ı gamla oldum hāk-sār

Hamdūli'llāh oldı dil sūz-ı te'essürden berī
 Dil-penāhumdur benüm °ışk-ı habīb-i gül-°izār

Gerd-i şad hemyāze[-i] miḥnetle olmuş hele²⁶⁵
 Sīnede āyine[-i] derk-i taḥayyül jeng-dār

Mihr-i feyziyle şebistān-ı nümā dīde yine
 Şevk-efzādur çerāğ-ı kudret-i Perverdigār

Cān tesellisin bulur itdükçe tekrār-ı niyāz
 Bir gāzelle nazm-ı pür-sūzum idüp pür-iştihār

- 40 Ey serir-efrūz-kinn-i Ka°be[-i] erkān-ı cār
 Ey harīm-i ḥayme[-i] vuşlatda şāh-ı kām-kār

Sendedür esrār-ı ḥikmet sendedür āşār-ı cūd
 Kevn-i °ālem ḥıttā-i zātuñla bulmuş üstüvār

Bā°ış-ı taḥlīş-i erbāb-ı zelesün rüz-ı ḥaşr
 Rütbe-h̄^vāh-ı mu°cizātuñdur olan şāhib-vaḳār

Şūr-ı na°tūñle açarlar ḥuftegān-ı hāk-çeşm
 Olmuş-iken şarşar-ı bād-ı hevādan pür-gubār

²⁶⁵ Mısraın vezni hatalıdır.

Yād idersün kâviş-i bî-çāregān-ı ümmeti
Olmasun mı lutf-ı tab^cuñdan ḥalāyık şerm-sār

- 45 Hadd mi vardur merḥamet-cüyān-ı bāb-ı ^cadlūñe
Kim iderler evc-i çerḥi pür-fiğān-ı i^ctizār

Müttekidür bāliş-i zer-gār-ı ^cişkuñda nola
Ümmetüñden Tā'ib-i nā-kām iderse iftiḥār

Ey ṭabīb-i çāre-cū raḥm it dil-i mecrūḥına
Şerḥa-keşdür tiğ-i firḳatle mişāl-i lāle-zār

Var mıdur bir cāy-ı āsāyiş o dil-süz-ı ğama
Sāye-bān-ı ra'yetüñden ğayrı vakt-i kār-zār

Yā Resūla'llāh nigeḥ-sāz-ı dil_olmazsañ eger
Bīm-i ferdādan ḳalur ḥayretde cān zār zār

- 50 Midḥat-i zātuñda şad fehmi ḥired vāfi degül
Oldı evşāf-ı cemilüñde ḳaşidem ihtişār

Yāver_olmazsa eger şirāze-i zikrūñ şehā
Nüşa-i tōmār-ı nazm olmak ne mümkin pāy-dār

Menşe'-i zikrūñ ḳamu eşyāya sārī şöyle kim
^cArz ider ḳadr-i şükūhın āsumāna kūh-sār

- 4a Cümle maḥlūḳāt-ı ^cālem cümle mevcūdāt-ı küll
Hep senā-ḥ^vān-ı şalātuñdur²⁶⁶ nihān u āşikār

Pāy-ı ta^czime sürüp rüy-ı niyāzı bir daḥi
İdelüm dürr-i senāyı şerm-i ḥ^vāhişle nişār

- 55 Tā ki keştī[-i] felek baḥr-i fenāda rüz [u] şeb
Eyledükçe tā kenār-ı ḥaşre dek geşt ü güzār

Tā ki ziver-bend ola bu sine[-i] eflākde
Heykel-i ḥürşid ide pervin [ü] māhı müsteşār

²⁶⁶ Metinde *şalevātuñdur* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin gereği bu şekilde

Tā ki bu nüh pūte-i gerdūnda üstād-ı kaza
Eyleye dehn-i lebāb-ı ahterānı inkıfār

Tā ki tenvir-i kulūb itdükçe nūr-ı merkadūñ
Tā ki eşvāk-ı tecellādan olınca şu°le-bār

Ola rūh-ı pākūñe yüz biñ şalāt-ile selām
Şevket-i ikbāl-ile her vaqt-i eyyām-ı güzār

Terkīb-bend²⁶⁷ Berāy-ı Münācat-ı Kādī'l-Hacāt

I

me fā °i lün / me fā °i lün / me fā °i lün / me fā °i lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Göñül lutfında dehrūñ şanma resm-i inkılāb olmaz
Der-i Mevlā gibi °ālemde cāy-ı intisāb olmaz

°Inān-rız olsa da ger eşheb-i şādī bu °ālemde
Ne hāşıl aña baht-ı bī-nevā pā-der-rikāb olmaz

Tecellā-yı cemāl-i lem-yezelden behre almışdur
Esās-ı kalb-i °aşıq keşret-i gamdan harāb olmaz

Hezārān nokta-i mevhūm-ı cürmi ehl-i °işyānuñ
Belī dīvān-ı lutf-ı lā-yezālīde hisāb olmaz

- 5 Küşāde bāb-ı rahmet bī-muhābā dakka hacet yok
O der-gāh-ı mu°allāda hicāb-ı irtiyāb olmaz

Kef-i ümmidi dāmān-ı recāya kār-sāz itme
Hāzer ey dil Hūdā'dan gayra āgāz-ı niyāz itme

Beni dil-süz iden her dem semūm-ı bād-ı āhumdur
İden ham-geşte nahl-i kaddūmi bār-ı günāhumdur

Şu deñlü bīm-i ferdādan revāndur eşk-i hūn-pāşum
Ki her mevc-i şerār-engizi bir cāy-ı şinahumdur

Rüsūm-ı kākūlin hāl itmede terkīb-i a°mālūñ

²⁶⁷ Metinde tercī'-bend olarak yazılmıştır ancak terkīb-bend şeklindedir.

Kemine nokta-i lafzı maḥall-i iştibāhumdur

- 10 Olurdum tāb-ı mihr-i ḡamla ḥākister bi-ḥamdi'llāh
Nihāl-i sāye-baḥş-ı °avn-i Rabbānī penāhumdur

°Aceb mi baḥt-ı hicr-āmūza dil efgende olmazsa
Bu feyz-i ḥālet-efzā cümleten luṭf-ı ilāhumdur

- 4b Bu luṭfuñ şükriñi icrāya dilde istiṭā°at yok
Şumar-ı ni°met ü iḥsāna her-giz ḥadd [ü] ḡāyet yok

Kerem-kārā dil-i °aşıkları meftūn-ı āh itdūñ
Ümīd-i vuşlatuñla nāle-senc-i dād-h°āh itdūñ

Kimin vaḥdet-serāy-ı lā-mekāna eyleyüp maḥrem
Nice bī-dil gedāyı mesned-i vuşlatda şāh itdūñ

- 15 Kimin ka°r-ı yem-i °ışkuñda gevher-āşinā kılduñ
Kimin dil-beste-i zencir-i mevc-i ḡarka-ḡāh itdūñ

Kimini şevk-endāz eyleyüp mihr-i firākuñla
Ki her zaḥm dileyen bir dīde-i ḥasret-nigāh itdūñ

Kiminüñ müdde°ası katline şer°-i maḥabbetde
Dil [ü] cānı şadākat-āferin iken güvāh itdūñ

Senüñ fıkır-i cemālūñ °aşıkā bir özge ḥāletdür
Ḡam-ı °ışkuñla hicr-ālūde olmaḡ cāna minnetdür

O dil kim cām-ı leb-rız-i maḥabbetden alur lezzet
Dimāḡ-ı bī-mezaḡın telḡ ider peymāne[-i] °işret

- 20 Eşer yok tab°-ı mestinde ḡumār-ı nā-ümīdiden
Zehī şevk-āşinā ḥālet zehī bāde[-i] keyfiyyet

Degül mi berg-i ezḡār üzre naḡş-ı şun°-ı Yezdānī
Ki her bir ḡarfi remz-i pür-me°ānī nükte-i °ibret

Tefehhümden berīdür sırr-ı °ışkı merd-i nā-ḡābil
Açılmaz her dil-i nā-puḡteye gencine-i ḡikmet

Sezādur sūz-ber-dil dīde-pür-nem olsa °aşıklar
Olur mı hem-ser-i derd olmayanlar lāyık-ı vuşlat

Fedā itmek dil_ü cānı cemāl-i Hakk'a lāyıkdur
Geçer cāndan o kim ʿışk-ı Hudā'da merd-i şādıkdur

- 25 Olur ehl-i maḥabbet reşha[-i] feyzüñle kām-āver
Huşuşa rehber-i ferḥunde-peydür feyz-i peygām-ber

Ne peygām-ber ki dāmān-ı recāsı buse-cāy olmuş
Verā-yı bām-ı rükn-i ʿarşa ey dil tā dem-i maḥşer

Ne peygām-ber ki baḥr-ı ʿışkı cūş itdükçe ḥatırda
Yem-i maḥşudını ʿāşıkларуñ itmekde pür-gevher

ʿİzārı pertevinden rū-nümādur şahid-i ümmid
Zehi ḥurşid-i şevk-āver zehi āyine[-i] enver

O şahenşāh-ı ʿālī-cāha mensūbuz ki luṭfindan
Olur şermende ḥatırlar olur aşüfte diller²⁶⁸

- 5a/30 Degüldür gam yetimān-ı gürüh-ı ümmete zirā
Bize bir böyle şahib-luṭfı yā Rab eyledüñ iʿtā

Güneh-kārum ilāhā dem-be-dem āsude ḥālüm yok
Yine sehv ü ḥatādan ḡayrı efkār-ı ḥayālüm yok

Ben_ol ʿāşī-i pür-zür-ı ḥatā-endişeyüm yā Rab
Gürüh-ı ʿāşiyān-ı dehrde her-giz mişālüm yok

İden ser-beste ḥatır ʿuḳde-i nefsi le'imümdür
Kıyām-ı müddet-i tāʿata ḥayfā imtişālüm yok

Görenler ḡayret-i ʿışkıyla ḳalbüm şād eglerler
Şanurlar süziş-i ʿışkıyla dilde infiʿālüm yok

- 35 Ğarībüm müst-mend it kāle[-i] feyz-i ḥabībüñle
Benüm ser-māye-i sūd olmağa māl [ü] menālüm yok

Beni pā-māl-i dūnān itme ḡamdan eyleyüp āzād
Ḥaber-dār olmaya tā derd-i dilden zümre[-i] ḥussād

²⁶⁸ Mısraın vezni hatalıdır.

Yeter ey Tā'ib-i nālede-dil bu nāle-i zārī
Devā-yı ma^cşiyet olmaz mı lutf-ı Hāzret-i Bārī

Derinde cebhe-sāy olduğın[a] şāh-ı cihān-bānuñ
Tınāb-ı re'yine vā-beste āyın-i kerem-kārī

°Aceb zulmet-zidāy-ı ma^cşiyetdür ehl-i °işyāna
Nigāh-ı çeşm-i bīdārī fūrūg-ı tīb-ı dīdārī

40 Yine pūşide-i dāmān-ı rahmet setr ider yoḥsa
Görünmez dağdan °aşilerūñ cism-i dil-efgārī²⁶⁹

Hemān-dem rūy-māl-i ḥāk-i der-gāh ol ki °ālemde
Budur vāz^c-ı pesendīde budur resm-i nigū-kārī

İrersün rūze-dār-ı hicr iseñ de kām-ı ümmīde
Teşebbūs eyle dā'im²⁷⁰ dāmen-i ezkār-ı tevḥīde

Terkīb-bend-i²⁷¹ Niyāz-nāme der-Medḥ-i Resūlu'llāh Şalla'llāhu °Aleyhi ve
Sellem bā Tertīb-i Hurūf-ı Teheccī

II
fe °i lā tūn me fā °i lūn fe °i lūn
... - / . . . - / . . . -

1 Ey nüvāzende-i dil-i a^clā
V'ey kerem-baḥş-ı ḥāṭır-ı ednā

Mebde'-i kün fekān²⁷² cümle vücūd

²⁶⁹ Metinde *dil-figārī* şeklinde yazıldığı halde vezin gereği *dil-efgārī* şeklinde okunmuştur.

²⁷⁰ Metinde *dāyim* şeklinde ve hemzeli yazılmıştır.

²⁷¹ Metinde tercī° şeklinde yazılmış olmasına rağmen şiir terkīb bend formunda olduğu için düzeltme ihtiyacı duyulmuştur.

²⁷² Kur'ān-ı Kerīm'de pek çok yerde geçen *kün feyekūn* ibaresinin ikinci kısmındaki *yekūn* muzari çekimi burada mazi olarak çekimlenmiştir, *kān* olmuştur. Ayette geçen (bkz. Bakara 117) ve “Ol, hemen olur” manasına gelen ibareye atıfta bulunan ve “Ol, hemen oldu” manasına gelen bir ifadedir.

Bāsīt-ı mümkināt-ı mā-fiḥā

Ḳalb-i insānı eyledi feyzūn
Mazḥar-ı sırr-ı ʿalleme'l-esmā²⁷³

Nefḥ-i cūduñla şulb-i Meryem'den
Māye-i rūḥ olup dem-i ʿİsā

5b/5 Gūş idüp bir kelām-ı cān-baḥşuñ
Tesellī-yābdur dil-i Mūsā²⁷⁴

Hep hubūbāt-ı rahmetüñdür iden
Nār-ı ʿışkı ḥüsünle²⁷⁵ cāy-ı şafa²⁷⁶

Eyledüñ gül-şen-i maḥabbetde
Dil-i ʿuşşākı bülbül-i gūyā

Sensün ol ferd ü Dā'im²⁷⁷ [ü] Bākī
Sen bilürsün umūr-ı āfākı

Şefkatüñdür bu inşirāḥa sebeb
Rahmetüñ rahat-ı revāḥa sebeb

10 Oldı miftāḥ-ı kudretüñ her dem
Ḳufl-ı ümmidi iftitāḥa sebeb

²⁷³ Bakara Sûresi, 31. ayete işaret edilmektedir: Ve Adem'e isimlerin hepsini öğretti.

Buradaki ifade ise şu şekilde çevrilebilir: İsimleri öğretti. İktibas yoluyla işaret etmiştir şair burada.

Ayeti mevcut ve muntazam haliyle aktarmamaktadır.

²⁷⁴ Beyitte, Nisâ Sûresi 164. ayette belirtilen Allah'ın Hz. Musa ile konuşması hadisesine telmih vardır.

²⁷⁵ Metinde *ḥüsn-ile* şeklinde yazılmıştır ancak vezin icabı bu şekilde okundu.

²⁷⁶ Beyitte, Hz. İbrahim'in Nemrut tarafından atıldığı ateşin Allah'ın emriyle selametli bir yere dönüşmesi hadisesine telmih vardır ki Kur'an'da Enbiyâ Sûresi 51-70. ayetler arasında anlatılmaktadır.

²⁷⁷ Metinde dāyim şeklinde ve hemzeli olarak yazılmıştır.

Tāb-ı nūr-ı çerāğ-ı hükümündür
Şevk-i şeb tal'at-ı şabāha sebeb

Kuvvet-i iktibās-ı nūruñdur
Murg-ı hürşid cenāha sebeb²⁷⁸

Āyet-i kâti' u'l-beyānuñdur
Nehy-i tahrim-i iktibāha sebeb

Vaşf-ı ta'rif-i ism-i pāküñdür
Bu 'ibārāt-ı ıstılāha sebeb

- 15 Derd-mendāna şefkatüñdür_olan
Fevz-i bahşāyiş-i felāha sebeb

Ehl-i 'işıyāna ey Kerim ilāh
Der-gehüñdür hemişe cāy-ı penāh

Kimini eyledüñ yem-i hikmet
Kimini kân-ı gevher-i himmet

Kimin_ıtdüñ şemim-i lutfuñla
Nağme-perdāz-ı gül-şen-i cennet

Kimini eyledüñ suhūletle
Bāni'-i rükn-i Ka'be-i hullet

- 20 Kimini 'arşa-i risāletde
Eyledüñ cılve-sāz-ı bî-minnet

Cümlesinden Resul-i kevneyni
'Ālem-i kevne eyledüñ rahmet

İtdüñ_ol dāver-i cihān-bānı
Şāh-ı mesned-nişin-i hubbiyyet

Şefā'atine olur mazhar
Aña iden cānıyla maḥabbet²⁷⁹

²⁷⁸ Mısraın vezni hatalıdır.

²⁷⁹ Beytin vezni hatalıdır.

6a Ruḥların eyleyüp gül-i hoş-bū
Zülf-i müşkīnin²⁸⁰ itdi °anber-bū

25 Hilkat-i Ādem'e odur bā°is
Rif°at-i °āleme odur bā°is

Yād-ı vaşfiyla mevc urur diller
Hep ḥurūş-ı yeme odur bā°is

°Aks-i ruḥsārı dehri gül-şen ider
Gül-i pür-şeb-neme odur bā°is

Şevk-i mihriyle sūr olur °ālem
Bu sūrūr-ı deme odur bā°is

Luṭfı şāmil °umūm dünyāya
Dilde def°-i ğama odur bā°is

30 Fıkr-i la°li neşāt-baḥş-ı kulūb
Feyz-i cām-ı Cem'e odur bā°is

°Uḳde-gır oldı ḥüsni ḥūbāna
Zülf-i ḥam-der-ḥama odur bā°is

Şadef-i ma°rifetde dürr-i şemīn
Ḥātemü'l-Enbiyā şeref-āyın

Mihr-i burc-ı kerem zevi'l-Mi°rāc
Şāh-ı refref-serir şāhib-tāc

Zāt-ı pür-nūrı oldı °ālemde
Tāze gül gibi der-derūn-ı zücāc

35 Lübb-i pāki leb-i mübārekinūñ
Sīne-rışān-ı °ışka maḥz-ı °ilāc

Oldı bākide nār-ı ḥikmetden
Cism-i pākine ḥil°at-i dībāc

²⁸⁰ Metinde, *müşkīn* kelimesi *müşkin* şeklinde yazılmıştır.

Dād-baḥş-ı niyāz her °aşık
Kām-cūy-ı ümīd her muhtāc

Hep metā°-ı °atā vü şefkatdür
H°acegān-ı cihāna yār-i revāc

Sālikān-ı tarīkate olmış
Resm-i tedbiri nüşa-i minhāc

40 İtse ol serv-i ser-firāz müdām
°İşve vü nāz-ile hırāma kıyām

Yüz sürer ḥāk-pāyine ervāḥ
Kuhl ider gerd-i rāhını eşbāḥ

6b Olsa zülfi cüdā °izārından
Tal°at-ı şeb olur mişāl-i şabāḥ

İtse feth-i kelām tā çerḥe
Çıkar ol dem şadā-yı yā Fettāḥ

Kemterin güftesi o meh-rūnuñ
Nice biñ²⁸¹ müşkili ider izāḥ

45 Taḥşiy°eylese²⁸² kilik-i ta°biri
Kāfi-i °ilm-i şer° olur mişbāḥ

Olsa leb-rız-i luṭf²⁸³ tebessüm-rız
Vaşf-ı medḥinde lāl olur meddāḥ

Mey-i °ışkıyla mest olan diller
Hep olur āşinā-yı rūḥı felāḥ

İtmese vird-i °ışkı def°-i melāl
Ülfet-i °ışka kıalmaz-idi mecāl

°İşkına bestedür mürīd-i şüyūḥ

²⁸¹ Metinde *bīn* kelimesi *p* harfiyle yazılmıştır.

²⁸² Mısranın ilk kelimesinde hazf vardır.

²⁸³ Metinde *luṭf-ile* yazılmıştır ancak vezin icabı *ile* çıkarılmıştır.

Derdinüñ hastası hezārān şūh

- 50 Hānķāh-ı cihāna şıgma_z olur
Dem-i feyziyle her ten-i meftūh²⁸⁴

Burc-ı dilde hayāl-i ebrūsı
Ġurre-i māhdur belā meslūh

Āyet-i hükmi eyledi kaṭ^ca
Nüşha-i küfri ser-te-ser mensūh

Reng-i āteş-nūmā-yı fırķatidür
Eşk-i ʿuşşākı eyleyen mesdūh²⁸⁵

Şafha[-i] ṭab^ca biñ keşide çeker
Buldı ol deñlü kilik-i vaşfi rūsūh

- 55 Cūy-ı vuşlatla feyż-yāb eyler
Huşķı-i ğamla olsa cān metlūh

Levh-i vaşfinda nokṭadur eflāk
Yazdı Hāķķ aña āyet-i lev-lāk

Baña da oldı māh-ı ʿışķı bedid
Gicemüz ķadr ü rūzumuz dem-i ʿıyd²⁸⁶

Beni de itdi hāme-i ķudret
Şafaḫāt-ı maḫabbetde reşid²⁸⁷

²⁸⁴ Metinde *meftūh* olarak yazılmış olmasına rağmen böyle bir kelime lügatlerde mevcut değildir, kafiye gereği *meftūh* şeklinde de okunamayan bu kelimenin, müstensih'in yanlış anlaması neticesinde bu şekilde yazılmış olabileceği düşünülmüş ve *menfūh* kelimesi önerilmiştir.

²⁸⁵ Yine iki beyit öncesinde karşılaşılan probleme benzer bir problemle karşılaşmaktayız: Müstensih muhtemelen kelimeyi anlayamamıştır. Biz bu kelime yerine beytin anlam bütünlüğüne de riayet ederek *mesrūh* kelimesini öneriyoruz.

²⁸⁶ Bu mısradaki bir ۛ ve bir ۞ harfi fazla yazılmıştır, istinsah hatası olduğuna hükmedildi.

²⁸⁷ Mısraın vezni hatalıdır.

Beni de itdi āh hākister
Tāb-ı hasret hezār vaqt-i medīd

60 Ben de oldum ġarīḳ-i baḥr-i ḥayāl
Ben de oldum niyāz-mend-i ümīd

7a Beni de eyledi sa^cadet-i ^cışḳ
Rütbe-pīrā-yı ^caşıḳān-ı sa^cid

Ben de oldum livā-yı ^cışḳı ilāh²⁸⁸
Ben de oldum diyār-ı dilde vahīd

Beni ayırmasun firākından
Ḥaşre dek tā Cenāb-ı Rabb-i Mecīd

Ṭutsun āfāḳı nālehā-yı firāk
Ṭolsun āhumla ^cālem-i itlāk

65 Dile keyfiyyet-i ḥayālī lezīz
Cāna derd ü ġam-ı vişālī lezīz

Niçe ^cışḳında olmayam sūzān
Tāb-ı germiyyet-i cemālī lezīz

Niçe leb-teşne olmasun gönlüm
Çeşme-i la^clinüñ zülālī lezīz

Niçe cūş itmeyem mişāl-i baḥr
Zevḳ-i ḥüsniyle vecd ü ḥālī lezīz

Niçe ben dām-ı hicre düşmeyeyüm
Çin-i zülfiyle şevḳ-i ḥālī lezīz

70 Niçe meftūnı olmayam o şehūñ
Ḥayret-i ^cışḳınuñ kemālī lezīz

Niçe itmem ümīd-i nazra-i nāz

²⁸⁸ Bu mısrayı *ben de aldım livā-yı ^cışḳı ele* şeklinde okumak daha münasip görünüyorsa da müstensih *oldum* kelimesini gayet açık bir şekilde yazmıştır. Yalnız burada ikinci mısranın ilk üç unsuruyla ilk mısranın ilk üç unsurunun aynı oluşu bir istinsah hatasını da akla getirmektedir.

Çeşminûn kim firîb ü âlî lezîz

İdemez vaşf-ı ışkını vaşşâf
Ne kadar itse sözlerin itlâf

Ben olurken bu derd-ile bîmâr
Elem_ü firkat[-i]le zâr u nizâr

Çerh-i bed-h^vâhı gör ki âlemde
Beni şermende kıldı âhır-kâr

75 Küllü âmalüm_itdi pejmürde
Nâle-sencüm hezâr-bâr-hezâr

Ṭaḳatum aldı faḳr u fâka ile
Baht-ı ber-geşte ṭâlî^c-i bed-kâr

Ṭa^cne-fermâ-yı cāhilān itdi
Şekve-pür-şekveyüm velî nâ-çâr

Pây-mālüm mişāl-i seng-i hızk
Ḥāk-sārum mişāl-i gerd-i gubār

İtdi tab^cum saḳīm-i hicr-ālūd
Bu hazāḳatla çerh-i bed-gerdār

7b/80 İdeyüm ḥasb-i ḥālūmi teblîğ
Diñleñ_ey kāmīlān-ı sa^cy-i belîğ

Baña her-giz felek kenār olmaz²⁸⁹
Olsa da aña i^ctibār olmaz

Luṭf ider ʿāşıka sitem-güne
Sitem_itmekde ber-ḳarār olmaz

Ben ḳarār eylesem niyāzumda
Felekūñ cevrine ḳarār olmaz

Tîr-i āhum ḥavāle eyler-idüm

²⁸⁹ Metinde *der-kenār* şeklinde yazılmıştır ancak vezin gereği *kenār* okundu ve *der-kenār*

Kine-cūlukda āşikār olmaz

85 Dolaşur şem^c-i bahtumı gerdün
Mişl-i pervâne şu^cle-bār olmaz

Naqd-i tab^cum sipihre ^carz iderüm
Neyleyüm kâbil-i ^ciyār olmaz

Ne kadar itse sūd-mend-i ümīd
Baña sevdā-yı iftiḥār olmaz

Şimdi birdür baña ḥazān [u] rebī^c
Be-ulūhiyyet-i Ḥudā-yı Semī^c

Nıl-i ^cirfāna cehl olup mikyās
Kalmadı dehr-i dūnda kadr-şinās

90 Bizi bīm-i cehālet itdi ḥarāb
Dile şūr-efgen oldı fikr-i hirās

Bu bir (?) ḥāmetle itdi ḥatırımuz²⁹⁰
İttiḥād-ı ḥayāl ü vehm ü kıyās

Ne kadar şöhre-i cihān olsam
Reşḥa-i ma^crifetle beyne'n-nās

Yine şānumda kār-peymādur
Ta^cn u teşnī^c ile zekūr-ı inās

Bize yer yok ḥarīm-i devletde
İtmege tarḥ-ı resm-kār-ı esās

95 Zikrimüz ism-i yā Raḥīm olsun
İdelüm ḥalka[-i] hezār sipās

Olmasun dilde mā-sivā melḥūz
Keyd-i dünyādan olalum mahfūz

Ṭotalum dil enīs-i kām olmuş
Ṭotalum nā'il-i²⁹¹ merām olmuş

²⁹⁰ Mısraın vezni hatalıdır.

- 8a T̤atalum seyf-i bī-niyām-ı ümīd
Dest-i ʔālī^cde ber-devām olmuş
- T̤atalum baht-ı nā-be-sāmānum
Şadr-ı rif^catde müstedām olmuş
- 100 T̤atalum çetr-i nīl-gūn-ı kerem
Sāḥa-i ^cizzete ḥıyām olmuş
- T̤atalum dil selāmete irmiş
Müddet-i baḥr u ḡam tamām olmuş
- Bī-beḡādūr dem-i sūrūr-ı felek
K'aña devr-i vefā ḡarām olmuş
- Ġalaṭ_ıtdüm ḡalaṭ ki ehl-i dile
Cevr içün ḡā'im-i²⁹² kıyām olmuş
- Sitem_ıtmekde eyleyüp ifrāt
Ḳalb-i ^cuşşākı itdi pūr-aḡlāt
- 105 Ḳomadı ehl-i ^cişka cāy-ı ḡalāş
İtmege derd ü ḡamdan_ıstihlāş
- Uydurur devrine zarīfāne
Her birin ḡūr-ile ider rakḡāş
- Dāmen-i ^cādeti ider telvīs
Nī^cmet-i çerḡ-i dūn-ı levş-megāş
- Dili āmāde[-i] perestiş_ıder
Sūmenāt-ı cihānda naḡş-ı menāş
- Ceyş-i ḡamla kıtāle ḡaşd itseñ
İder_ol-dem fitil-i tiḡ-i kışāş
- 110 Bezm-i rindānı bozdı şarşar-ı ḡam
Zūlf-i ḡūbāna döndi meclis-i ḡāş

²⁹¹ Metinde *nāyil* şeklinde ve hemzeli yazılmıştır.

²⁹² Metinde *ḡāyim* şeklinde ve hemzeli yazılmıştır.

Şoḥbet-i zevke cāy-ı ḥālī²⁹³ yok
Tutdı dünyāyı mecma^c-i eşḥāş

Oldı ehl-i dile şefā^cat farz
Hem temennā-yı istiṭā^cat farz

İdelüm kayd-ı şekveden i^crāz
İdelüm semt-i nālāna iğmāz

İdelüm sāgar-ı maḥabbeti nūş
Qalmasun dilde zerrece emrāz

115 Ref^c-i iflāsa sa^cy [ile] idelüm
Genc-i luṭf-ı Ḥudā'dan istikrāz

Olalum ^carşa-gāh-ı kısmetde
Dil ü cān-ile ḥükmi-i Ḥālik'a rāz

8b Ekelüm toḥm-ı dāḡı sinemüze
Olalum lāle-zār-ı ^cişka riyāz

Maḥv-ı tesvīd-i mā-sivā idelüm
Ne revādur bu şübhe vü ikāz

Ma^cşiyet-perver-i ḥaṭā-kāruz
Umaruz feyz ide bize Feyyāz

120 Der-geh-i Ḥaḡḡ'a yüz sürüp maḥşūs
İdelüm biz de iddi^{cā}-yı ḥulūş

Ne-ḡadar olsa gönlümüz mazbūt
Ne-ḡadar olsa ṭab^cımız merbūt

Yine luṭf-ı Ḥudā'ya muḥtācuz
Ne-ḡadar olsa kārımız mebsūt

Yine vā-beste-i maḥabbetidür
Ne-ḡadar olsa ḡalbimiz maḡlūt

²⁹³ Metinde ḡālī şeklinde yazılmıştır ancak beytin manası itibariyle ve müstensihnin karakteri

Fikr-i ʿışkıyla gösterür dā'im²⁹⁴
 Āh-ı pür-süzümüz şu'ud [u] hübüṭ

- 125 Maḥv ider eşk levḥ-i ruḥsāra
 Müjemüz eyledükçe vaz^c-ı huṭuṭ

Şevk-i ʿışk[-i]le biz ki hoş-ḥālüz
 Olduk^c ʿālemde fā'ik-i²⁹⁵ maḡbūṭ

Nola ülfet-nümā-yı ʿışk olsak
 Bize ʿışk oldu tā ezel meşrūṭ

Olmış-iken bu feyz-ile pür-cūş
 Niç'olur²⁹⁶ ṭab^c-ı nāle çü ḥāmūş

Zikrimüzdür şadā-yı yā Ḥāfız
 Nālemüzdür nevā-yı yā Ḥāfız

- 130 Oluruz gül-şen-i temennāda
 Murg-ı destān-serāy-ı yā Ḥāfız

Mazhar-ı reşḥa-i ḥayāt olduk
 Olalı āşinā-yı yā Ḥāfız

Cānı feyz-āver-i Ḥāfız itdük
 Dili ḥālet-fezā-yı yā Ḥāfız

Cān meşāmın mu'atṭar itdi hele
 ʿAnber-i ʿitr-sāy-ı yā Ḥāfız

Gūş-ı temyizimüz küşād itdi
 Haber-i dil-küşā-yı yā Ḥāfız

- 135 Olduk^c ey dil ḥarīm-i ünse enīs

²⁹⁴ Metinde *dāyim* şeklinde ve hemze ile yazılmıştır.

²⁹⁵ Metinde *fāyik* şeklinde ve hemze ile yazılmıştır.

²⁹⁶ Metinde *niçe olur* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin gereği *niç'olur* şeklinde

9a Şadr-ı ḫalvet-serāy-ı ḳudse celīs

Bākī-i lutf-ı Ḥażret-i Rāfi^c
Feyz-i te'yid-i ḳudret-i şāyi^c

Üstüvār itdi ḳaşr-ı ^cirfānı
Oldı zāhirde şol-ḳadar cāmī^c

Olsa da tışe-i Rüstem-ber-kef²⁹⁷
Yıḳamaz anı gerdiş-i ḳāmi^c

Ṭab^cımuḫ nerm itdi şem^c-mişāl
Āfitāb-ı meşāri^c-i şāri^c

140 Oldı te'kid-i istikāmetle
Ḥükm-i Ḥaḳḳ'a zāmīrimüz rāci^c

Ne-ḳadar kūşış itse vehm-i ḫayāl
Bu işārata olamaz māni^c

İtmeyen i^ctimādını muḫkem
Olmayan ḫ^vān-ı²⁹⁸ ḳısmete ḳāni^c

Zevḳ-i vicdāndan şafā bulmaz
Vāşıl-ı raḫmet-i Ġafūr olmaz

Urmadan tır-i ma^cşiyet bize dāğ
Var-iken def^cine ^cilāc u mesāğ

145 Yetişür rāğīb-ı hevā olduk
Yeter_olduḳ tır-i kūşāde-dimāğ

Yetişür şākī-i sitem olduk
Yeter_itdük ḫikāyet-i bāğ²⁹⁹

Bu güdāzişle eylemezsek_eger
Dil-i nā-ḳarımız ḳarın-i ferāğ

²⁹⁷ Mısraın vezni hatalıdır.

²⁹⁸ Metinde *ḫūn* şeklinde yazılmıştır ancak mana itibarıyla bu şekilde okundu.

²⁹⁹ Mısraın vezni hatalıdır.

ƘorƘarum niş-i keşret-i ʿişyān
Aça biñ şerha dilde mişl-i sürāğ

Kimisi dāne-çin-i bāğ-ı emel
Kimi olmuş hevā-yı nefsine zāğ

150 Lık ben ʿaşık-ı sitem-dide
Lık ben nā-temiz-i hük-m-i mesāğ

Gāh dil-beste-i umūr-ı ʿasir
Gāh mecnūn-ı pāy-der-zencir

Hatī-i cümle ʿābidān-ı selef
ʿĀşī-i cümle ʿāşiyān-ı halef

Kef ü destümde yokdur ey dil-i zār
Olacak der-geh-i Hudā'ya tuhaf

9b Bu siyeh rüyümü sürüp hake
Süz-ber-dil ü nakd-i cān-ber-kef

155 İdeyüm bir niyāz-ı ʿālem-süz
Çekilüp çerçe āh-ı dil şaf şaf

K'ey Hudāvend-i cümle-i ʿālem
Raḥmetün virdi ins ü cāna şeref

Be-risālāt-ı muḥbir-i şādık
Be-kemālāt-ı şāhibü'r-refref

Beni ayurma ʿışk-ı pākünden
Ƙalbümi eyle pür-sürür-ı şegaf

Leb-i zühhāda Ƙand-i ʿışk leziz
Dil-i ʿuşşāka bend-i ʿışk leziz

160 Bāʿis-i zevk-i cāvidāndur ʿışk
Māye-i tıynet-i cihāndur ʿışk

Beni efrūhte[-i] çerāğ itdi
Reşk-i hūrşid-i āsumāndur ʿışk

Burc-ı dāğumdan itdi yine tūlū^c
Ufķ-ı sīnede [hep] nihāndur ʿışķ

Cebhe-fersā-yı ʿışķ isem ne-ʿaceb
Mürşid-i ʿışķa āsitāndur ʿışķ

Eyledi h^vāhiş-i ümidüm ārā
Dilde bir şāh-ı nükte-dāndur ʿışķ

165 Leb-i taşviri mest ider nicesin
Gerçi şüretde dil-sitāndur ʿışķ

Olamaz nakd-i eşküm aña bahār³⁰⁰
Şanma kalā-yı rāygāndur ʿışķ

ʿİşk olurken elümde hābl-i verid³⁰¹
Nola olsa keş-ā-keş-i ümmid

Fikr-i ʿışķuñda eylemem imsāk
Beni eylerse de bu derd helāk

Vādī-i ʿışķa hāne-ber-düşem
Mihnet-ālūde bī-gām-ı emlāk

170 Dönmek olur mı seyr-i ʿışķuñdan
Devr iderken bu şevķ-ile eflāk

Baña gam ʿışķuñ-ile kār itmez
Yem-i pür-cūşa neylesün haşāk

Neyleyüm maʿşiyetle bed-h^vāhum
Cān sekāmet-zede ciger şad-çāk

10a Şerm-ile hānde itmesün baña
Zīb-i ʿişyān-ile vuḥūş [u] simāk

³⁰⁰ Metinde *bahār* şeklinde yazılmış olmasına rağmen beytin anlam bütünlüğü de göz önünde bulundurularak *bahā* kelimesinin bir istinsah hatası neticesinde *bahār* şeklinde yazılmış olabileceği akıldan uzak tutulmamalıdır.

³⁰¹ Kāf Sūresi 16. ayete işaret etmektedir: ...Biz ona şahdamarından daha yakınız.

Vāsıl-ı vuşlat_it beni yā Rab
Dide pür-eşk sine āteş-nāk

- 175 Eyledüñ çok gedāyı şeyh-i şüyüh
Eyledüñ çok esir-i miñneti şüh

Eyleyen sensün_ey °Aziz ü Halil
Ehl-i imāna Muşafā'yı delil

Hāk-pāyin Resul-i kevneynüñ
Eyledi tütüyā-yı çeşm °alil

Sensün °İsā(y)ı nefh-i ruh idüp³⁰²
Narı gül-zār iden be-nām-ı Halil³⁰³

Senüñ_emrünle oldı hep yā Rab
Ceyş-i Fir°avn'e garkā-geh yem-i Nıl³⁰⁴

- 180 Nāşir-i reşha-i kerem sensün
Luţf u ihsānuña olur mı °adil

Reh-revān-ı maḥabbete sensün
Eyleyen rāh-ı müstakîmi sebil

Hep senüñdür umūr-ı mevcūdāt
Saña merbūtdur keşir [ü] kalil

Zikr ü fikrünle seyr ider seyyāh
Diyelüm yā Ğaniyyü yā Fettāh

Gerçi vādī-i nūr-ı °irfānum

³⁰² Kur'ân-ı Kerim'in Meryem Sûresi'nde 17 ve 23. ayetler arasında anlatılan Meryem'in Hz

İsa'ya hamile kalması hadisesine meâlen telmih vardır.

³⁰³ Hz. İbrahim'in Nemrut tarafından atıldığı ateşin Allah'ın emriyle selametli bir yere dönüşmesi hadisesine telmih vardır ki Kur'ân'da Enbiyâ Sûresi 51-70. ayetler arasında anlatılmaktadır.

³⁰⁴ Tâ Hâ Sûresi, 78. ayete işaret vardır.

Neyleyüm rûze-dâr-ı hicrānum

- 185 Şûretâ °ışk-ile cihānda'srûm³⁰⁵
Mübtelâ-yı rûsûm-ı hüsrānum

Gerçi kim ma°den-i me°anîyüm
Gerçi kim cevher-i dile kânum

Sühanum nakd-i rāyicü'l-āsar
Bense (?) dāru'l-°ıyār-ı hırmānum

Her hayālüm hayāl-i bî-ma°nî
Gerçi kim nāzım-ı sühan-dānum

Nāzm-ı beyhüdedür maḳālātum
Gerçi kim şā°ir-i ḡazel-h°ānum

- 190 Rācî-i °afvuñum Hudāvendā
°Aşık-ı rind-i nā-be-sāmānum

- 10b Dāğ-ı ḡamdur ser-i şikesteme tāt
Merhem-i şefkatüñdür aña °ilāc

Saña cān-ile dil fedā olsun
Tek cemālünle aşınā olsun

Mihnet ü hıcre dil taḥammül ider
Tek hemān mazhar-ı rızā olsun

Beni itme °itāb-ile maḳhūr
°Abd-i ma°yūbuñum recā olsun

- 195 Baña şun sāğar-ı maḥabbetüñi
Teşne-dürdi-i ḡam-zidā olsun

Dilde sevdā-yı °ışkı eyle ziyād
Rāfi°-i ḳayd-ı mā-sivā olsun

Derdin artur devā ümîd idenüñ
Derdün °aşıklara devā olsun

³⁰⁵ Metindeki *cihānda isrûm* ibaresi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

Vāridāt-ı kemālūñ anlamağa
Bu sitemler baña sezā olsun

İtmeyeydüm husūl-i °ilme meks
Ben de eylerdüm³⁰⁶ °ilm-i sırda baḥs

200 İtdi ser-beste dil beni çün mū
Bağ-ı °ilmüñdeki gül-i hoş-bū

Murg-ı³⁰⁷ āteş-nevāsiyum o gülūñ
Nağmemüzdür nevā-yı es-sāhū(?)

Ben de ruḥsār-ı °ilme meftūnum
Ne belā ḥüsn-i dil-ber-i meh-rū

°İlm bir āfitāb-ı raḥşāndur
Zerredür aña °arız-ı dil-cū

Şevk-i °ilm-ile sūz-nāk oldum
Gören eşkalūmi şanur hindū

205 Eger olmazsam aşinā-yı °ulūm
Şübhe yok kim ḥarāb ider beni bu

Yog-ise bende °ilme isti°dād
Ḥalk iden sensün anı da her sū

Keşf ola tā bu nūkte vū āyāt
İdelüm Ḥazret-i Resūl'e şalāt³⁰⁸

Oldı °ālemlere Ḥabību'llāh

³⁰⁶ Metinde *eyler-idüm* şeklinde yazılmıştır, vezin icabı bu şekilde okundu.

³⁰⁷ Metinde burada *ferāğ* kelimesi olduğu halde vezin ve anlam göz önünde bulundurularak *murğ* kelimesine çevrilmiştir.

³⁰⁸ Metinde mısra şu şekildedir: *İdelüm Ḥazret-i Resūlu'llāh'a şalat*. Ancak vezin gereği *Resūlu'llāh'a* kelimesi, *Resūl'e* şeklinde okunmuş ve bir istinsah hatasının mevzu bahis olduğuna hükmedilmiştir.

Muḥbir-i lā ilāhe illā'llāh

Yine taşdıķ bi'l-cenān idelüm
Ki odur  aleme Res ul-i ilāh

11a/210 Işķı yolında eşkim  z d kel  m
Ola p kize t  bu r  y-ı siy h

Ben o g  m-geşte[-i] z l m-ı ğamum
N r-ı fikriyle feth  ola bize r h

Görmek olur mı  arız-ı p kin
Ola mı maḥrem-i cem li nig h

S -be-s  c n-ı z rı d ĝ itdi
Bu taḥass rle itdig m her  h

 ad taḥiyy t  ad sel m olsun
R  h-ı p kine her dem [ ] her g h

215 G   e-i intiz rda T 'ib
Derd-ile  h u z rda T 'ib

Her sühan kim nih yetin buldı
Derd-i dil şanma ğ yetin buldı

Olalı   h-ı  ı ķa ḥıdmet-k r
Hele ḥ t r ri  yetin buldı

Bu  a  dem ki irdi p y na
Tab -ı n -d de raĝbetin buldı

Dürr-i ilh m  itdükçe  v hte³⁰⁹
G   -ı ma n  ki ziynetin buldı

220   lem-efr z-ı nazm olup T 'ib
Mülk-i nazm içre şöhretin buldı

 sm-i ḥ k ıyla ḥatm iden s  han  
Devlete irdi rif atin buldı

³⁰⁹ Mısraın vezni hatalıdır.

İsm-i Ğaffār'ı biz de yād idelüm
Dil ki luṭf u °ināyetin³¹⁰ buldı

Bāsıtu'l-kevn hālīku'l-eşyā
Dā'im³¹¹ ü ḳā'im³¹² [ü] Raḥīm ü Hudā

Terkīb-bend³¹³ der-Şān-ı Reyḥānettīn-i Gül-zār-ı Şehādet ü Seyyideyn-i
Şadr-ı Siyādet

III

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
... - - / ... - - / ... - - / ... -

1 Niç'olur³¹⁴ derd-i cihān-sūz-ı kıyāmet-zādı
Olmada cūşış-i şad giryeye her dem bādī

Niçe bulsun eşer-i tāb-ı şumār-ı ğamdan
Ṭab^c-ı erbāb-ı ḥired ḥātıra-i āzādı

Niçe redd eylesün luṭfını dehrūñ ādem
Göricek zīr-i kemālinde olan bī-dādı

Niçe itsün yine gül-geşt-i gülistān diller
Niçe bir ḥār-ı elem bülbül ider feryādı

11b/5 Niçe olsun ser-i ümmīde °aceb sāye-fiken³¹⁵
Bāl-i ser-beste-hümāyān-ı sürūr-ı şādī

³¹⁰ Metinde *ināyetūñ* şeklinde yazılmış olmasına rağmen kafiye gereği bu şekilde okundu.

³¹¹ Metinde *dāyim* şeklinde ve hemze ile yazılmıştır.

³¹² Metinde *ḳāyim* şeklinde ve hemze ile yazılmıştır.

³¹³ Metinde *tercī* şeklinde yazılmış olmasına rağmen şiir terkīb-bend formunda olduğu için düzeltme ihtiyacı duyulmuştur.

³¹⁴ Vezin icabı ulama yapılmıştır.

³¹⁵ Metinde *sāye-efgen* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı *efgen* kelimesinin muhaffefi olan *fiken* kelimesi olarak okunmuştur.

Niç'olur³¹⁶ dilde güzārende-i keştī[-i] hayāl
Ġarkā-i hayret_iken lücce-i isti^cdādı

Niçe āh eylesün derd-ile ser-geşte-dilān
Seyr idüp çerh-i kühen-zāda bu resm-i ^cādı

Nedür_āyine-i gerdişde olan nakş-ı fenā
Nedür_ol vak^ca-i hayret-ger-i hāl-i şühedā

Añup_ol vak^ca(y)ı şad derd-ile hāmūş oldum
Dūd-ı şeb-kāle[-i] āhumla siyeh-pūş oldum

- 10 Şahş-ı³¹⁷ hicrān[-i]le şeb-gāh-ı tahayyülde dirig
Zahm-ı sinem gibi hem h^vāb hem_āgūş oldum

Zikr-i feryād-ı ^cataş-cüy-ı Hüseyn-ile gehi
Āh u zār itmede dem-beste vü medhūş oldum

Yād idüp dehr-i sitem-nüşını la^cl-i Ḥasan'ı
Ḥūn-ı dil nūş iderek cān-ile ser-hoş oldum

Gāh geh hātırā geldükçe ^ciyāl-i şühedā
Bir ^caceb çāresi yok derd-i gāma dūş oldum

O güher pārelerūñ diñlemege³¹⁸ destānın
Dāğ-ı hūnīn ile ser-tā-be-ka-dem gūş oldum

- 15 Bezm-i medhinde olup ol iki şāhuñ her dem
Sāğar-ı firķat-ile mest-i keder-nūş oldum

³¹⁶ Vezin icabı ulama yapılmıştır.

³¹⁷ Metinde bu kelime شخص şeklinde yazılmıştır ancak yaptığımız tetkikat neticesinde

lügatlerde böyle bir kelimeye rastlayamamış olmamızdan maada bizim okuduğumuz şekliyle, ki şahş'tır, mana yerine oturmaktadır. Buna ilaveten, müstensihin özellikle ح ve خ harflerinde olmak üzere çok hata yaptığını da burada belirtmekte fayda mülahaza etmekteyiz.

³¹⁸ Bu kelime metinde diñletmege şeklinde yazılmıştır ancak mana ve vezin itibariyle bu şekilde okundu.

Biri dürr-i şadef-i baħr-i nübüvvet-perver
Biri gül-zār-ı siyādetde şüküfte gül-i ter

Görün³¹⁹ ol zālīm-i bī-rahm °adū-yı bed-h^vāh
Eyledi hāl dilin rüz-ı kıyāmetde penāh

Laht laht itdi ciger-pāresini zehr anuñ
Tig-i teşvīr-ile hayfā ki o mağdūb-ı ilāh

Hūn-ı pāki [i]le³¹⁹ la^cl-gūn idüp deşt [ü] deri
Oldı gūyā ki zemīn āyine-i āteş-gāh

20 Lāle-veş cism-i laṭifinde olan dāğlaruñ
İtmede her biri ol zāta taḥassürle niğāh

Zulmet-i mekri tutup rüy-ı cihānı yek-ser
Māh [u] hūrşide olur perde-keş-i ebr-i siyāh

Dest-i kūtāh-ı tazallümle olup tār-efgen
Kerbela deştine zeyn eyledi³²⁰ şad gül-bin[i] āh

Bu ta^caşşubla dil-i °ālemi mecrūh itdi
Buña rāzī mı olur Ḥazret-i Mevlā-yı İlāh

12a Düşdi bu şerm[-i]le teşnī^c-i °itāba rağbet
Tā ki teskīn ola gönlümde bu sūz u firḳat

25 Ki eyā kāsir-i maḳşūre-nişinān-ı °inād
Ḥalef-i dūde-i peygām-beri itdūñ ber-bād

Eylemez eyledigūñ cevri Yezidā kāfir
Var mı dünyāda °aceb sencileyin seng-nihād

Maḥv idüp āb-ı şekāvetle ḥaḳīḳat resmin
Şafḥa-i °āleme ḥaḳḳā ki ḳoduñ cevri-ile ad

Semt-i ısrār-ı ḳalāletde de yektāsun sen
Saña hem-ser olamaz rütbede Fir^cavn-ile °Ād

³¹⁹ Metinde *pākiyle* şeklinde yazılmıştır ancak vezin icabı bu şekilde okundu.

³²⁰ Metinde *oldu* şeklinde yazılmıştır ancak mana ve vezin icabı bu şekilde düzeltildi.

Dāye-dār olmuş-iken ol güher-i vālādan
Hasf idüp feyz-i kemālin eşer-i māder-zād

- 30 Dehre bir āteş-i cān-süz-ı fenā şalduñ kim
Kāh-ı hırmen gibi yanmakda derūn-ı °annād(?)

İtdüñ ol gevher-i nā-süfteyi hāk-ālūd
Bezm-i gerdūnda koparduñ yine yer yer feryād

Saña her vech-ile ma°kūl-ı sezādur la°net
Ne sezā belki dü °ālemde cezādur la°net

Gerçi çokdur hevesüm şetm[-i]le teşnī°a velī
Bu da besdür saña ey esfel-i bezm-i ezeli

Lafz-ı tel°in-i vücūduñla degüldür lāyık
Ola hāyide-ārā güfte-i evşāf-ı celi

- 35 Ne revādur ki vire rişte-i güftāra nızām
Her hāzef-pāre-i bī-reng haṭa vü zeleli

Hem olur mānī°-i ta°rīf-i mezāyā-yı niyāz
Hem olur bāb-ı temennāya hicāb-ı emeli

Yetişür haclet-i āsīb-i kıyām-ı mahşer
Yetişür aña maḥāfāt-ı şumār-ı °ameli

Yetişür fikr-i każāyā-yı hūkūḫ-ı şüheda
Yetişür aña kūdūrāt-ı ğam-ı āl-i °Alī

Yine tekrār iderek ol iki şāhuñ vaşfin³²¹
Biz hemān °arz idelüm dilde olan mā-ḥaşalı

- 40 El açup der-geh-i Bārī'ye du°ā eyleyelüm
Ḥaḫḫ-ı imkānı ḥaḫīrāne edā eyleyelüm

Dem-be-dem vāşıl-ı āşār-ı peyām it yā Rab
Kerem ü cūd-ile i°ṭā-yı selām it yā Rab

³²¹ Metinde *şāhuñ vaşfuñ* şeklinde yazılmıştır ancak gramer gereği müdahale edilmiştir.

- 12b Birini gül-şen-i bağ-ı harem-i °Adn içre
Serv-i nev-bāre-i āzād-ı hıram it yā Rab

Birini devha-i Tūbā'da mişāl-i bülbül
Murg-ı kudsi-nefes-i zıkr-i müdām it yā Rab

Her birin zümre olan Resūlu'llāh'un³²²
Nā'il-i rütbe-i °ulyā-yı makām it yā Rab

- 45 O iki çeşm-i cihān-bīni ki rüz-ı maḥşer
Ser-be-ser nāzır-ı aḥbāb-ı kirām it yā Rab

Bu firāk-ile ḡam-ālūde olan °uşşākı
Dem-i maḥşerde de hem-ḥaşr-i kıyām it yā Rab

Biz de bir °aşı-i pür-sehv-i ḥaṭā-perdāzuz
Bizi de vāşıl-ı aşhāb-ı °izām it yā Rab

Sūziş-i nāle-i āh-ı şühedā ḥürmetine
Ḥalet-i zemzeme-i °ışk-nümā ḥürmetine

Çāh-ı ḥırmān-ı maḥabbetde gönül üftāde
Cān ise ḥāk-i reh-i °ışka olup ser-dāde

- 50 Nakş-ı nisyān-ile pür-levh-i şu°ür-ı ḥatır
Niçe mümkün ola her vech-ile şāf u sāde

Dāğ ursun sere hep seng-i firāk-ı Ḥasaneyn
Ne ḡam_erbāb-ı dil_olmazsa eger āzāde

Kām-cū olsa da āşüb-ı ḥayālī besdür
Cismin °uşşāk bu āteşle қо virsün bāda

Şunmasun sāḡar-ı luṭfin³²³ yine sāķı[-i] felek
Ḥire mestān-ı ḡama neş'e virür mi bāde

Yā ilāhī dil-i vırāne mühim-sāz olsun
°Amir-i ḥikmet-i luṭfuñ o ḥarāb ābāda

³²² Mısraın vezni hatalıdır.

³²³ Metinde *luṭfiñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak yanlışdır.

- 55 Nef̄ha-i b̄y-ı k̄ader-baḡş-ı ḡl-i ḥikmetle
Olmada ṣad-be-ṣad āṣüfte-dimāḡ āmāde

Cān-ile bendelerüñden biri de Tā'ib'dür
Luṭf-ı tevḥiküñe her ḥāl[-i]le ol rāḡıbdur

Ḳaṣīde-i Ḥazāniyye der-Şān-ı Meḥemmed Efendi Kātib-i Sipāhiyān
Raḥmetu'llāhi °Aleyh

III

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şafā-yāb ol gōñül şevḳ-ile bu bir vaḳt-i ḥurremdür
Neṣāṭ-āver feraḥ-peymā dem-i ferḥunde maḳdemdür

Bahār-ı dil-küşāya reṣk-fermādur ḡl-i ḡl-bin
Ki her bir berg-i ḥuşke eşk-i b̄lb̄l mişl-i şeb-nemdür

Ḥazān amma bisāṭ-ı sebz-ile feyz-i ḳudūminden
Şabā ferrāş-ı ziynet-kār-ı ferş-i bāḡ-ı °ālemdür

- 13a °Umūm-ı ıztırābı def° ider cümle ṭabāyi°den
Revā-baḡş-ı ümid-i ḥ°āhiş-i °uşşāḳ-ı pür-gāmdur

- 5 Olupdur naḡme-pirā ṭuṭiyan-ı behcet-i şādī
Bi-ḥamdi'llāh zebān-ı nāle şimdi lāl ü ebkemdür

Ne dem rāḥat-nümā-yı bī-ḳarārān-ı maḥabbetdür
Ne-dem revnaḳ-küşā-yı ḥāṭır-ı efrād-ı ādemdür

S̄ukūn-ı ḳalbine °aşıḳlaruñ her dem mü'eyyeddür
Bu dem baḡşāyiş-i luṭf-ı Ḥudā bir sır-ı mübhemdür

Bu dem kim ḥam ider mestāne ḳaddin serv-i ḡl-zāruñ
Hevā-yı neş'e-baḡş olmakda ḡyā sāḡar-ı Cem'dür

Bu dem rızān olur evrāḳ-ı deryā-yı nihālāna
Ḳudūm-i maḳdemin tebrik içün dīnār u dirhemdür

- 10 Bu dem hep keşret-i nezzāreden pür-āb olur yoḥsa
Ḥurūş-ı giryeden şanmañ ki nergis-dīde pür-nemdür

Bu esrār-ı ʿacībūñ hayretinden ser-be-ceyb olmuş
Ne hayret kim benefşe ser büride ibni Edhem'dür

Bu dem her şāh-ı gül-bin bir livā'ü'l-ḥamd-i kudretdür
Ki her bir devhası bir şukḳa[-i] ra'yāt-ı aʿzamdür

Ne-gündür keffe-i mizān gibi gül-şende her lāne
Meger erzāk-ı etfāl-i bahāra cāy-ı maḳsemdür

Bu dem itmez ḥıyābān-ı gülistānı şabā lerzān
Esās-ı rükn-i bünyād-ı çemen ḥaḳḳa ki muḥkemdür

15 Bu dem cūş-ı ḥurūş itse nola baḥr-i ṭabīʿat kim
Bu mevc-i pür-güher taḥrīḳ-i bād-ı feyż-i mülhemdür

Bu demde jāle-i ter feyż alur āşār-ı ḥikmetden
Şikāf-ı zaḥmına bülbüllerüñ bir özge merhemdür

Mesīḥa-veş ider iḥyā ḥabāb-ı mürdesin cūyuñ
Bu dem bār-ı ḥaḳīḳat nefḥa-cūy-ı³²⁴ ḳalb-i Meryem'dür

Bu demdür kim şararmış berg ü bārı şafḥa[-i] bağuñ
Ḥaṭ-ı zerrinle ser-nāme-i evşāf-ı ekremdür

Ne ekrem zāt-ı pāki dāver-i mülk-i ʿaṭādur kim
Kef-i luṭfında te'yid-i Ḥudā gūyā ki ḥātemdür

20 Ḥarīm-i fikrinüñ bıkır-i meʿānī maḥrem-i ḥaşı
ʿArūs-ı ṭabʿinuñ dil-dādesi ʿaḳl-ı mükerremdür

Zehī pākize-meşreb şāf-dil āzāde-ḥatır kim
Ki ser-tā-pā ḳad-i dil-cūsı bir rüḥ-ı mücessemdür

Şüküfte sünbül-i nev-reste gül-zār-ı ümidinde
Rüḥ-ı iḳbāle ḥaṭṭ-ı ʿanberin-bār zülf-i pür-ḥamdur

Müşābihdür zülāl-i nüktesi çün āb-ı ḥayvāna
Nola dırsem o zāta Ḥızr-ı ʿālem belki aḳdemdür

³²⁴ Müstensih buradaki cūy ibaresini ırmak manasında düşünmüş olmalı ki *nefḥa* kelimesine

13b Zehî tab^c-ı hîred-peymâ ki ^carz-ı hâle hâcet yok
Ümid-i bî-dilânı kemterin cünbişle efhemdür

25 Zehî mesned-nişin-i sâye-i eltâf-ı devrân kim
Hümâ-yı bahtına evc-i sa^câdet-cây müsellemdür

Cemâlin³²⁵ mâha hâlin kevkeb-i rahşâna beñzetsem
Sözüm reşk-âver-i ma^cnî-nüvisân-ı müsellemdür

O deryâ-dil seha-endişe valâ-rütbenüñ her dem
Müsâvî bezm-i hâşında gerek medh [ü] gerek zemmdür

Yine süz-ı ^cataş-cüyân-ı ümmîdi ider teskin
Kelâm-ı va^cde-cüy-ı lutfi güyâ âb-ı zemzemdür

Sitem-cüyân der-i ^cadlinde hep fersûde-pişanı
Elem-bünyan harim-i der-geh-i cûdında mahremdür

30 Neval-i kâmbağ-ı hulkı zib-efzâ-yı devrândur
Bisât-ı hüsn-i hâli saht-ı selsâdan (?) mu^cazzamdur³²⁶

Zehî ahsen k'ider ^carz-ı talattuf hande-rız olsa
Zehî ecmel ki hüsn-ârâ-yı mahbûbân-ı ^câlemdür

Sürür-efrûzdur şol-deñlü kim ifrât-ı şadiden
Sirişk-i dide-i hün-bârimuz ^cayn[eyn]-i pür-nemdür

Mu^carrâdur hırâş-ı eşkümden rütbe-i câhı³²⁷
Vücûdı ta^cne[-i] nâ-dân[dan] mahfûz [u] eslemdür

Odur ol dil-pesend-i hoş-nüvisân-ı mürüvvet kim

³²⁵ Metinde nazal nun ile yazılmış olmasına rağmen ismin -i halinin kaynaştırma harfinden ibaret olduğu şekli yani nun harfi ile yazılması gerektiği kanaatine varılmıştır. Zira aynı mısra içerisindeki *hâlin* kelimesi bu şekilde yazılmıştır ve yukarıdaki beyitler boyunca üçüncü tekil şahıs konumunda tavsif edilen şahsın bu beyitte de aynı olduğu kanaati hasıl olduğundan üçüncü tekil şahıs olarak mütalaa edilmiştir ve düzeltilmiştir. Hadise bir istinsah hatasından başka bir şey değildir.

³²⁶ Mısraın vezni hatalıdır.

³²⁷ Mısraın vezni hatalıdır.

Sevād-ı kıl-k-i mu^cciz-kārı bir ha^ttt-ı mu^callemdür

- 35 Zehī şūh-ı şafā-pīrā ki heft āgāze[-i] i^kbāl
Şarīr-i nağme-sāz-ı bahtına hem zīr hem bemmdür

Bu bağ-gāh-ı fānī sūr olur te'sir-i lu^tfindan³²⁸
Gerekse her dem-i eyyāmı bir mäh-ı muharremdür

Hayālūn hey'et-i ta^hkīki istiškāl ider ha^kkā
Nigāh-ı çeşmi fenn-i i^cişvede dānā vü a^clemdür

Şikāf-ı za^hm-ı cānı çāre fersūde ta^bbīb itmez
Füsūn-ı hikmet-i nāzişde Eflātūn-ı a^hkemmdür

^cAceb olmaz serir-i ma^cdeletde olsa bī-hemtā
Müşir-i müşteri tedbīr-i ^cālī-kadr-i e^fhamdur

- 40 Cihān-ārā kerem-pīrāye hem-nām-ı Muḥammed kim
Hired-sencān-ı ^cālem midḥat-i şānında mülzemmdür

Cenābı mazhar-ı ta^hşin-i ce^yş-i kudsīyāndur kim
^cUluvv-i şānını medḥ eylemek evlā vü elzemmdür

Qalurdum kısmet-i şaḥrā-yı vaşfinda fūrū-mānde
Bi-ḥamdi'llāh ki ta^b^c-ı dānişinüm baña hem-demmdür

Ne hem-dem kim kemāl-i farḥ-ı şevḳ-i ārzūsından
Reh-āverd dü qādem kārīde cidd ü sa^cyi her demmdür

- 14a Yine murğ-ı çemen-āsā gāzel-gū nükte-senc olmuş
Ki her ḥarfi niyāz-ı ma^cdelet-ārāya munzammdur

- 45 Eyā kār-ı kerem ta^b^cuñ kerīmü's-şān-ı a^hkemmdür
Der-i cūduñda ser-efgendegān mecmū^c-ı ^cālemdür

Ben ol şāhib-debīr-i nüṣṣa-i evşafuñum şimdi
Edā-yı nazm-ı şūhum nükte-i i^ccāza müdgamdur

Şu deñlü vaşf-ı terkīb eyledüm şerḥ [ü] beyānuñda
Ki her remz-i kelāmum nuṭḳ-ı ^cİsā'yile tev'emmdür

³²⁸ Mısraın vezni hatalıdır.

Döker şad dāne gevher başladukça resm-i tahrīre
Şadefdür hāmeler destümde vaşf-ı midḥatüñ yemdür

Yeter Tā'ib yeter efsāne-gūluk eyleme zīrā
O ṭab^c-ı ālem-ārā tā ezelden saña erḥamdur

50 Şitāb eyle edā-yı ḥaqq-ı imkān³²⁹ itmege sa^cy it
Du^cā-yı devleti taṭvīl-i maẓmūndan muḳaddemdür

Hazān eyle bahār oldukça şahn-ı bāğ-ı ^cālemde
Ki evrāk-ı nihālān-ı çemen geh sebz ü geh kemdür

Gül-i nevres-nihāl-i bāğ-ı ümmidi küşād olsun
Ne-dem kim bülbulān gūyende her bir gonçe bir femdür

³²⁹ Metinde *imkāna* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin ve mana icabı bu şekilde

14b Dīvān-ı Tā'ib Efendi

Fī Ḥarfī'l-Elif

I

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Mest-i °ışkum gamze-i şūrīde hem-serdür baña
Sine-sūzum şevk-i gam hūrīd-i enverdür baña

Ḥāl-i³³⁰ rüyın āteş-i āhumla pūr-dūd eyledüm
Sīnede her dāğ-ı gam la°l-i muḥammerdür baña

Rište-i güftāra çekmek silk-i ṭab°umdan güher
Vaşf-ı la°l-i şūhı bir nā-süfte gevherdür baña

Ḥāk-pāy-ı dil-beri gelmez getirmez çeşmine
Ḥayliden bād-ı şabā gül-şende muğberdür baña

- 5 Kādr-i ḥüsnin bilmege dil-dāra itdükçe nigāh
°Arız-ı rengini ol şūhuñ ḥaṭā-verdür baña

Dūd-mān-ı °ışkı Tā'ib şu°le-efrūz itmege
Nefḥa-i cūy-ı nesīm-i zūlf-i dil-berdür baña

II

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lūn

- . . / - . . . / / - . -

- 1 Her zaḥm-ı tīrūñ_olmada dāğ-ı ciger baña
Lāzım degül mi gamzelerūñden ḥazer baña

Güldür ki oldı ziynet-i destār-ı imtiyāz
°Aks-i şu°ā°-ı ḥüsnūñ ile dāğ-ı ser baña

Kān deldi düzd-i fitne-nümā-yı nigāh-ı dost
Ser-tiše[-i] maḥabbet_idelden eşer baña

³³⁰ Metinde ḥāl olarak yazılmış olmasına rağmen mana icabı bu şekilde okunmuştur.

Hep sāhil-i mezāk-ı dile oldı zib-baḥş
Bād-ı tebessüm[-i]le leb-i pür-güher baña

5 Bir gösterür mi sihr-i füsün-kār-ı ḥüsni
Ebrü-yı çin cebin ile ol turreler baña

Tā'ib o sine-süz-ı firākum ki olmada
Tāb-ı hayāl-i ʿarızı maḥz-ı şerer baña

III

fā ʿi lā tün fā ʿi lā tün fā ʿi lā tün fā ʿi lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Dil esir-i ḥusnidir ol yari öğretmeñ baña
Süz-ı dağum arturur didarı öğretmeñ baña

ʿĀşık-ı müşkil-şinasum ey sebak-ḥʿan-ı ʿışk³³¹
Müşkilāt-ı ʿışk-ı miḥnet-karı öğretmeñ baña

15a Fitne resminden haber virmek ḥaṭ-ı dil-dār-ile
Baʿis-i ḥayret olur esrārı öğretmeñ baña

Bī-muḥābā dest urur genc-i derün-ı ʿāşıka
Āfet-i dil gamze-i mekkārı öğretmeñ baña

5 Gül gibi bister-nişin-i ḥārı vaşf eyleñ hele
Ḥʿab-ı rāḥatda dil-i bīmārı öğretmeñ baña

Kārimuz Tā'ib taḥammüldür firāk-ı dil-bere
Lāzım-ı vuşlat olan eṭvārı öğretmeñ baña

Fī Harfī'l-Bā

IV

me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1 Hayāl-i rüy-ı dil-ber sinede pertev-nümādur hep

³³¹ Mısraın vezni hatalıdır.

Bu şevk-i tāba bā^cis sūz-ı ^cişk-ı dil-rübādur hep

İden pervāne-zār-ı ^cişve ruhsār-ı civānānı
Fürûğ-ı nev-çerāğ-ı hüsn[-i]le dād-ı Hudādur hep

Dil-i şūrīde olmuş bezle-güy-ı nāle pey-der-pey
Yine ol āfet-i ālūde-meşreb pür-cefādur hep

Görün ol gönçe-zār-ı sīnenün ezhār-ı pür-çinin
Giyāhı dūd-ı āh-ı şu^cle[-i] dāğ-ı belādur hep

5 Kesād-ı ye's-i kām-ı baht-ı hicr-āmūz-ile şimdi
Metā^c-ı ārzū bāzār-ı ğamda bī-behādur hep

Hāzer āsūdegī[-i] rencişi-tāb-ı temennādan
Ki Tā'ib bī-niyāz āluftegān hicr-āşinādur hep

V

fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lūn

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

1 Hem-ser_olmaz āhuma sūz-ı fiğān-ı ^candelīb
Olmada tāb-efgen-i şad hānumān-ı ^candelīb

Reng-i gülden āteş-endāz-ı firīb-i hār olur
Oldı zāhir nükte-i remz-i nihān-ı ^candelīb

Gül-bin_oüzre kāse[-i] hūnīn zann itdüm hele
Şevk-i āhumdan pür olmuş āşiyān-ı ^candelīb

Çāre yokdur dārū-yı şeb-nem devā-sāz olmağa
Şerha-ğāh-ı peyken-i hār oldı cān-ı ^candelīb

5 Şanma kim derd-i hāzān-ı gönçeden hāmūş olur
Belki tā rüz-ı kıyāmetdür hāzān-ı ^candelīb

Eşk-i çeşmiyle idüp perverde tohm-ı nālesin
Nāhl-i nev-res-kār-ı ğamdur bāğ-bān-ı ^candelīb

Sūzum_oartar nev-be-nev itdükçe Tā'ib istimā^c
Sīne-sūz olmaz mı āh-ı āşıkān-ı ^candelīb

Fî Harfî't-Ta

VI

mef[°]ü lü me fâ[°]î lü me fâ[°]î lü fe[°]ü lün
 --- / .--- / .--- / .---

- 1 Bî-hüş-ı gam_ıtdi beni cām-ı Cem-i ẖasret
 Bî-reng imiş_ey hāzık-ı dil merhem-i ẖasret

- 15b Kāfūr-mizāc eyledi sīnemdeki dāgum
 Ey sāķi-i gam böyle midür hep dem-i ẖasret

Dil-dādelerin bār idemez beste leb-i nāz
 Olmaz yine lāl-i ebedī ebkem-i ẖasret

Dil dāmen-i ye's-ile siler çeşm-i ümīdin
 Her dāne-i müjgānum_es-i pür-nem-i ẖasret

- 5 Sūzān-ter_olur berķ-i semūm-ı gam[-i]le āh
 Ecsām-ı garībān-ı reh-i °ālem-i ẖasret

Ber-bād olamaz kāle[-i] ħürmen-geh-i hicrān
 Birdür nefes-i germ-ile Tā'ib dem-i ẖasret

VII

mef[°]ü lü me fâ[°]î lü me fâ[°]î lü fe[°]ü lün
 --- / .--- / .--- / .---

- 1 Gel gül-şene nāzūklük ile °arz-ı ħirām it
 Her bülbüli āşūfte[-i] āşūb-ı kıyām it

Baķ cünbişine gonçelerün ħande-nümā ol
 Bir ħande ile zümre-i °uşşāķı tamām it

Ezhār-ı çemen-zāra figānuñ eşer_itsün
 Ey bülbül-i dil gel ser-i gül-binde maķām it

Baĥşāyiş-i feyz-ile şunup cām-ı şarābı
 Bezm ehline sāķı kerem ü luţfı müdām it

- 5 Hemvāre muķīm olma şabā bağ-ı ruĥında

Gāhī dil-i nā-kāmuma teblīg-i peyām it

Maḥmūr nigāh eylesün Tā'ib_ol_āfet
Hūn-ı cigerūñ mey dil-i hūnīnūñ³³² cām it

VIII

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Serde artar³³³ heves-i dāg-be-dāg-ı vuşlat
Gelicek ḥāṭır-ı nā-kāma ferāg-ı vuşlat

Şarşar-ı °ışk kırmaz evc-i ümīdümde benüm
Şeh-per-i nāz-ile devr itmege zāg-ı vuşlat

Böyle pür-tāb iken sīnede mihr-i fırkāt
Yanar_āteşlere gül-gonçe-i bāg-ı vuşlat

Götürür peyk³³⁴ ḥaber-i ye's-i nigāhı her-giz
Eylemez °aşıka teblīg-i belāg-ı vuşlat

- 5 Tā'ib_olsun mı şebān-gāh-ı heves şu°le-pezır
Huftedür dūd-ı siyāhumla çerāg-ı vuşlat

³³² Metinde *hūnīnūñ* şeklinde yazılmıştır ancak mısra içerisindeki paralellik de göz önünde bulundurulduğunda mana itibarıyla hatalı bir yazıdır.

³³³ Metinde *arturur* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı bu şekilde okunmuştur.

³³⁴ Metinde *بيك* şeklinde yazılmış olan kelime, beytin anlam bütünlüğü çerçevesinde peyk şeklinde okunmuştur ancak diğer okuma şekillerinin de manadan çok uzak olmadığı kanaati hasıl olmuştur.

G VIII

5 şu°le-pezır: dil-pezır TDK (Salih Sâdâvî tarafından hazırlanan ve daha önceki kısımlarda zikredilmiş olan doktora tezinde müşterek olan gazellerden biridir. TDK nüshasındaki şekil vezni bozan bir varyant olduğu için müdahale etme gereği duyuldu.)

Fî Harfî'd-Dâl

IX

me fâ °i lün fe °i lâ tün me fâ °i lün fe °i lün

...- / ...- / ...- / ...-

- 1 Hâyāl-i baht olalı cāna reh-zen-i feryād
Cihāna velvele şalmağda Behmen-i feryād

°Aceb °aceb ki girībān-ı çerhî çāk eyler
Şalınca pençe-i āhīn Tehem-ten-i feryād

- 16a Fiğān ki itmede şad pāre sīne-i hūşın
Hemīşe hañcer-i ser-tiz-i şiven-i feryād

Mişāl-i dūd-ı dil_eyler dimāğı pejmürde
Hevā-yı sūnbül-i gül-büy-ı gül-şen-i feryād

- 5 Kemān-ı ğam olıcağ şaşt-ı °aşıķāna ķarīn
Bulur nişānesini tır-i peyken-i feryād

Hezār Hüsrev [ü] Cemşid'e taht-gāh olmuş
Bu mülk-i köhnede Tā'ib nişīmen-i feryād

X

fā °i lâ tün fā °i lâ tün fā °i lâ tün fā °i lün

...- / ...- / ...- / ...-

- 1 Çeşmümi pür-h^vāb ider bīm-i temāşā-yı ümīd
Tāb-bağş-ı dīdedür şevķ-i temennā-yı ümīd

Olmaz_oldı jāle-riz-i ğonçe[-i] bāğ-ı murād

G IX

2 Tehem-ten: tehem (?) TDK (Bir önceki meseleyle aynıdır, vezin bozulduğu için müdahâ edildi.)

Huşkî-i hırmân ile ebr-i güher-zâ-yı ümîd

Nağd-i eşki ey gönül bîhûde îşâr eyleme
Bî-hebâdur çâr-sû-yı gâmda kalâ-yı ümîd

Qaldı °aciz dil tekâpûyında şayd-ı h°âhişüñ
Bend olaldan rişte[-i] reftârına pây-ı ümîd

5 Cûy-ı firqat garkâ-gâh itdi zemîn-i sinemi
Qalmadı vuşlat-güzârân-ı gama cây-ı ümîd

Gülsitân-ı °âlemüñ Tâ'ib hazânın seyr idüp
Nâle-cûdur bülbülân-ı nağme-pîrâ-yı ümîd

Fî Harfî'r-Râ'

XI

me fâ °î lün me fâ °î lün me fâ °î lün me fâ °î lün
.-.-.- / .-.-.- / .-.-.- / .-.-.-

1 Figân u dâdı añlar bir cefâ-mu°tadımız yokdur
Bizüm de °ışk-ı miñnet-kârdan feryadımız yokdur

Dem-â-dem şekve-perdâzuz gam-ı ye's-ile ülfetden
Miyân-ı şaf-şikâfân-ı vefâda adımız yokdur

Hayâl-i fitne-kârî degme yirde itmez °asâyış
Bizim hüd tâ ezelden hâtır-ı âbâdımız yokdur

Çıkan nağş-ı hatından câna resm-i bî-vefâyîdür
Bu remz-i müşkili hâll itmede üstâdımız yokdur

5 Ne-deñlü cevher-i gül-gün-ı eşküm tâb-nâk olsa
Muñhill-i kâdr [ü] kıymet bir şeh-i âzâdımız yokdur

Hele ser-meşk-i ebrûsıyla hem-râz-ı cünûn olduk
Rüsûm-ı müşkilât-ı °aql-ile irşâdımız yokdur

Ferâgat-senc olaldan hayme-gâh-ı ye'sde Tâ'ib
Hıraş-ı °ışk-ı dilden gayrı kayd-ı zâdımız yokdur

XII

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dil-i pür-süz-ile tab^c-ı rakīb-i nā-sezā birdür
 Yanında³³⁵ ol siyeh mest āfetūñ yad āşinā birdür
- 16b Mişāl-i hatt nümāyān eyler °aks-i zūlf-i müşkinin
 Ruḥ-ı dil-dār-ile āyine-i °ālem-nümā birdür
- Hāzer ey bād āh-ı bī-dilān-ı kaşd-nümā yelden
 Bu bağ-ı köhnede ol nev-nihāl-i pür-cefā birdür
- Vişālūñden ğaraż temyīz-āşār-ı niyāzumdur
 Budur hāl-i dilüm °ışkuñla ey meh-rū Hudā birdür
- 5 Bakılmaz luṭf u cevre °ālem-ārā olsa da dil-ber
 Heves-cüyāna āsīb-i cefā birdür vefā birdür
- Ḳo geşt itsün fezā-yı³³⁶ dilde naḥçir-i heves Tā'ib
 Hevası cān-fezā ḥaḳḳā ki ol cāy-ı şafā birdür

XIII

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - -

- 1 Ğamuñla ülfet iden bī-dimāğ lāzımdur
 O telḥ-kāma hevesden ferāğ lāzımdur
- Hümā-yı baht-ı dile rūzigār māni^cdür
 Bu evc-i köhnede pervāza zāğ lāzımdur
- Füsūn-ı ḥaṭṭuñ içün it ḥavāle ğamzelerüñ
 Zamān-ı fitnede başt-ı yasağ lāzımdur

³³⁵ Metinde *yanuñda* şeklinde yazılmıştır ancak imla açısından hatalıdır.

³³⁶ Metinde, sadece birleşik isim formunda kullanılan *fezā* şeklinde yazılmıştır ki lügatlerde

böyle bir kullanıma işaret eden herhangi bir ifadeye rastlayamadık, dolayısıyla bu kelime *fezā*

kelimesi olmalıdır ki beytin anlamına da muvafık düşmektedir.

İderse sinede naḥçir-i ḥasretün cilve
Şikāf u şerḥadan ammā sürāğ lāzımdur

- 5 Yeter bu cünbiş-i vaz^c-ı tegāfūlāne yeter
Niyāz-ı ^caşıkā gāhī mesāğ lāzımdur

Ḳo Tā'ib itsün o meh tır-i naḥvetin der-kār
Hemīşe ^caşık olan dāğ dāğ lāzımdur

XIV

me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Zekān fikrinde dil kim ^caşık-ı üftāde ḳalmışdur
Ḥayāl-i zūlf-i pür-çinünle ḥod dil-dāde ḳalmışdur

Şemīm-i būy-ı sūnbül-zār-ı zūlfın ^carz ider cāna
^cAbir-efşānī-i luḫf-ı tebessüm yāda ḳalmışdur

Şüküfte gonçe-i mu^cciz-nümādur la^cl-i nā-yābı
Anuñ-çün bülbul-i dil nāle vü feryāda ḳalmışdur

Nümāyān olmaz oldı jeng-i ḡamdan şūret-i ḥ^vāhiş
Diriğ āyine[-i] maḳşūdımız pek sāde ḳalmışdur

- 5 Tılısm-ı sīneme her şerḥadan biñ şāh-rāḥ açmış
Meger kim genc-i dil ol ḡamze-i bī-dāda ḳalmışdur

Pey-ender-pey çeker cām-ı ḥayāl-i nazm-ı ḡüftārın
Biraz āşüb-ı ḡamdan ḥatır-ı āzāde ḳalmışdur

^cAceb mi Tā'ibā nezzāre-sāz-ı ḥāl-i nāz olsam
Nigāh-ı dīde-i ḥüninüm ol sevdāda ḳalmışdur

XV³³⁷

me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 17a/1 Dile hūbān peyām-ı ye's-ile ārām virsünler
Bu ser-kār-ı ümide hicr-ile encām virsünler

Ko olsun hūn-ı dilden sine pür-hūn-āb-ı ğam diller
O gül-zār-ı belāya āb-ı āteş-fām virsünler

Bu keyf-i bī-neşātuñ bādesi eşk-i melāmetdür
Buña sāgar-keşān hayret-fezā bir nām virsünler

Budur mazmūn-ı hatt kim naqd-i eşk-i °aşık-ı zārı
Cüyüş-ı fitne-cüy-ı hüsne hep in°ām virsünler

- 5 O nev-güfte edā kim vaşf-ı la°l-i yāra şāmildür
Aña nazm-āverān hep ma°nı[-i] ihām virsünler

Taḥammül-yāb-ı hicrān olmağa dil Tā'ib-i zāra
Biraz mişkāt-ı vaşl-ı dostdan peygām virsünler

XVI

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
... - / ... - / ... - / ... -

- 1 Nesīm-i āhuma zülf-i nigār nāz eyler
Şemīm-i zülfe ḥaṭ-ı müşk-bār nāz eyler

°Aceb ki hem-ser_iken °arızuñda birbirine
O iki sünbül-i °anber-nisār nāz eyler

Görüp cemālini nezzāre-süz-ı hüsñ oldum
O mihr-i nāz-ise leyl ü nehār nāz eyler

Hevā-yı °ışkda rem-gerde murğ-ı cān za°ıf
Anuñ da şaydına ol cān-şikār nāz eyler

- 5 Küşāde-baḥt olalı dil dakıka fevt itmez
Felek de bir yañadan bī-şumār nāz eyler

Muḥarrik-i fiten-i zülf-i yār iken Tā'ib
Bu derd[-i]le bize de rüzigār nāz eyler

XVII³³⁸

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

-. -. - / -. -. - / -. -. - / -. -. -

- 1 Bülbul-i °ışkum ki hep meşk-i eninüm tazedür
Dağı ol nev-res gül-i °işmet-zeminüm tazedür

Bāğ-ı sinem eşk-i şeb-nem-rize kim sır-āb ider
Lāle-i miḥnet gül-i ḥasret-resinüm tazedür

Nazra-gāh[ı] sīb-i ğabgabdur nigāh-ı dil-keşün
Tıfl-ı merdüm-pişe çeşm-i °işve-binüm tazedür

Der-hem_eylerse °aceb mi dād-h°āh-ı vuşlatın
Tāze-kār-ı ḥusndür ol nāzeninüm tazedür

- 5 Ben siyeh-mest-i cünūnum bī-muhābā °ışk-ile
Her kelām-ı nūkte[-i] rāz-ı yakīnüm tazedür

Şevk-i gam tāb-efgen-i mir'āt-ı dildür Tā'ibā
Maṭla°-ı ḥātırdā mihr-i ber-terinüm tazedür

XVIII

me fā °i lūn fe °i lā tūn me fā °i lūn fe °i lūn

-. -. - / -. -. - / -. -. - / -. -. -

- 17b/1 Mütūna °ışka °aceb sürḥ-i °āşıqāne nedür
Bu bāb-ı müşkil-i dildür buña fesāne nedür

Ḥadeng-i ğamzesine dāğ-ı sineden gayrı
Fezā-yı deşt-i maḥabbetde bir nişāne nedür

Nihāl-i āteş-i āhumda lāne-zād olsun
Bu gülsitānda murg-ı ümide lāne nedür

Basit-i tireg-i zülfüni görenler dir

³³⁸ AE 78b G VI

2 şeb-nem-rize: şeb-nem-zeyn TDK

6 ber-terinüm: pür-zeminüm TDK

Tulū^c-ı şubḥ-ı tecellide bu şebāne nedür

- 5 Bahānedür taleb-i ruḥṣat-ı niyāza o ḥ^vāb
Maḥall-i ^cayşda ^cuşşākuña bahāne nedür

Şakın şerāre-i ṭab^c-ı fiğān-ı Tā'ib'den
Dehān-ı āh u dilinden çıkan zebāne nedür

XIX

fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lūn
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Gerçi ol şūḥ ^caşıkuñ ḥāl-i perişānın bilür
Luṭfa āgāz eylemez āyın-i hicrānın bilür

Sāye şalmaz her ḥıyābāna o müjgān-ı sitiz
Sine-i süzende-i ^cuşşāk-ı nālānın bilür

Eylemez bahşāyiş-i nezzāre çeşm-i mest-i yār
Zır-ı ṭāk-ı ebruvānında nigh-bānın bilür

Kūyuñ_özler cān u dil gül-şen-serāy-ı sineden
Çin-i gām āhūları deşt [ü] beyābānın bilür

- 5 Her gören ḥaṭṭ-ı siyeh-kār-ı ^cizār-ı dil-beri
Nidigün āsar-ı baḥt-ı nā-be-sāmānın bilür

Girse destinden düşürmez ḥāke Tā'ib dāmenüñ
Neylesün ol āfetüñ kaşd-ı şitābānın bilür

XX³³⁹

mef^cū lū fā^ci lā tū me fā^ci lū fā^ci lūn
- . - / - . - - / . - - - / - . -

- 1 ^cUşşāk-ı zārın_ol şeh-i yad-āşinā bilür
Bakmaz rakīb-i nā-kese her-giz Hudā bilür

³³⁹ AE 80a G XIV

Mu^ctād-ı cev̄r-i ğamze-i dil-dārdur göñül
Dil-ber vefā da itse o maḥz-ı cefā bilür

Pervāza geldi tā ser-i zülfinde murğ-ı cān
Evc-i hevāda meskeni ḳadrin hümā bilür

Zaḥm-ı müjeñle sinede ḥemyāze-gir kim
Çeşmün ḥadeng-i ğamzeyi dilden cüdā bilür

5 Hāl-i ^cizārı nāfe-i āhū-yı ḥüsn iken
Gör çin-i zülfin ^caşık-ı bī-dil Hıtā bilür

Tā'ib ^caceb mi rind-i tecemmül-be-düş isen
Hāk-i derinde çün seni ol-şeh gedā bilür

XXI³⁴⁰

me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün
. . . . / / /

18a/1 Yazanlar ğamze vaşfin şir-i naḥvet-sir yazsunlar
O çeşm-i şūḥı ülfet-gerde bir naḥçir yazsunlar

Görüp taḥmīr-i hāk-i pāy-ı yāri eşk-i alomla
Yine kimyā-gerān-ı ^cişk bir iksir yazsunlar

Olanlar ḥoş-nüvisān-ı şehādet-nāme-i ḥubān
Şikeste peyken-i müjgānın ^cālem-gir yazsunlar

Yine der-zir-i kākül hāl-i ^canber-bārı görsünler
O hindüyān-ı ateş-kārı hep şeb-gir yazsunlar

5 O ḥatt kim sünbül-i bāğ-ı cünūnumdur dimiş Tā'ib
Riyāz-ı dilde yer yer ^caşıkān zencir yazsunlar

XXII

³⁴⁰ AE 80a G XII

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn

--- / --- / --- / ---

- 1 Her bir nazarda [°]aşıkın ol meh harāb ider
Hūn-āb-ı eški māye-i la[°]l-i müzāb ider

Cārī degül mi mi[°]şare-i şerm ü nāzdan
Cūy-ı [°]arağ ki sūziş-i āhum gül-āb ider

Hūn-pāş olursa āb-ı sirişkūm [°]aceb midür
Şevk-i [°]izār-ı alı ile reng-yāb ider

Germ-i ziya-yı pertev-i mihr-i maḥabbeti
Gül-şen-serāy-ı sīneyi maḥz-ı serāb ider

- 5 Vardukça zülfi keşmekeş eyler nesim-i āh
Ol baḥr-i āteşinde pūr-iztırāb ider

Tā'ib fiğān u şekve mü[°]essir degül midür
Dil nāle-senc olunca o şeh ictināb ider

XXIII³⁴¹

me fā[°]i lūn fe[°]i lā tūn me fā[°]i lūn fe[°]i lūn

--- / --- / --- / ---

- 1 Ümid-i vaşla düşen intizārı görmişdür
O yem-güzār-ı emel rūzigārı görmişdür

Niyāz-ı [°]aşıka bakmaz hezār cevır eyler
Hemān o āfet-i dil-cū bu kārı görmişdür

Ḥayāl-i ḥālī olur çeşm-i cān-ile hem-ser
Ġazāl-ı mülk-i Ḥoten çeşme-sārı görmişdür

Anuñ-çün itmede dil naql-i müdde[°]a bī-sūd
Fesāne-i ġama çün i[°]tibārı görmişdür

- 5 Muḳallid-i heves-i [°]andelībdür [°]aşık

³⁴¹ AE 81b G XIX

Haṭ-ı cemāle bakup nev-bahārı görmışdür

Taharrük-i müjeden ebruvānı çin olmuş
O gamzeler yine cism-i nizārı görmışdür

°Aceb mi rāgıb-ı °ayş u şafā ise Tā'ib
O rind-i mey-kede derd-i humārı görmışdür

XXIV

mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
- - . / - . - . / . - - . / - . -

18b/1 Dil gūşe-gir-i ḥasret-i ebrū-yı intizār
Cān ḥāne-zād-ı turre-i şeb-gūy-ı intizār

Luṭf eyle çin-i zülfüñi itme nesime °arz
Zirā meşāmm-ı cāna [budur] būy-ı intizār

°Aşık ḥayāl-i sineñ ile her şeb-i firāk
Āgūş-ı fikre çekmede³⁴² pehlū-yı intizār

Karı ya ihtirāk-ı derūndur ya sūz-ı dil
Pertev şalınca °āleme meh-rūy-ı intizār

5 Meydān-ı ārzūda daḥi çok döner dilā
Çevgān-ı ṭab°-ı Tā'ib-ile gūy-ı intizār

XXV

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
. - . - / . - . - / . - . - / . - . -

1 Semūm-ı āhum ile dilde tāb tazelēnür
Hevā-yı germ-ile naḥl-i serāb tazelēnür

O sūz kim ruḥ-ı şevkiyle sineden çıkmaz
Anuñla dāğ-ı dil-i āfitāb tazelēnür

³⁴² Metinde çekmededür şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin gereği son hecenin bir

Ṭarāvet-i lebin añduḳça teṣne-leb °aşıḳ
Gül-i mezāḳı bulur āb u tāb tazelēnür

Düşürse cāma bu şerm[-i]le dāne-i °araḳın
Miṣāl-i dide-i pür-nem ḥabāb tazelēnür

- 5 Zülāl-i nüktesi maḥmūr-ı hicre besdür bes
Ne-deñlü olsa da mest ü ḥarāb tazelēnür

Ne şevḳdür ki tecellī-fürüş-ı ḥüsn olsa
Hemişe dide-i Tā'ib'de ḥ°āb tazelēnür

XXVI

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ṭā'ir-i endişe-i dil kim mekānı fitnedür
Dāmı fitne dāne-i āteş-resānı fitnedür

El-ḥaz̄er ey bād taḥrīb-i °izār-ı yārdan
Kim o gül-zār-ı vefānuñ bağ-bānı fitnedür

Ḥaṭṭ nümāyān olmadan evvel niyāz-ı vuşlat it
K'ol kıyāmet-ḳāmetüñ āḫır zamānı fitnedür

Nükte-güyān añlamaz her nā-şenide güftesin
Mekteb-i nāzuñ ḥakīm-i nükte-dānı fitnedür

- 5 Ḥ°āb-gāh-ı yāra varsun mı nesīm-i nāle-cū
Çeşmi ḥ°āb-ı nāza varmış pās-bānı fitnedür

Ḥande eyler dem-be-dem düzdide ḥāl-i °aşıḳa
Va°d-güy-ı vuslatuñ luṭf-ı nihānı fitnedür

Virmesün mi cān-ı zārın ḥastegān-ı °ışḳ-ı yār
Kim o cān-ı °ālem-i ḥüsnüñ cihānı fitnedür

Kimse idrāk eylemez remz-i nükāt-ı ṭab°ını
Tā'ib-i mu°ciz-demüñ şerḥ u beyānı fitnedür

XXVII³⁴³

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

- 19a/1 Gūşe[-i] çeşminde yāruñ ḥ^vāb-ı rāḥat fitnedür
Gamze pür-efsūn nigh ser-mest kāmēt fitnedür

Dil-firīb olma göñül gel iltifāt-ı dil-bere
°İşve vū āşub-ile ol-şuḥ āfet fitnedür

Āḥir-i vuşlat nūmayān ḥaṭṭ verā-yı fitnede
Her zamān-ı ḥüsni ḥaḳḳā bir kıyāmet fitnedür

Biñ şikāf-ı zaḥm açar her dem derūn-ı °āşıka
Tır-i müjgān der-kemān [u] tīg-i naḥvet fitnedür

- 5 Sine sūz olmak ba°id olmaz gürūh-ı bī-dilān
Ḥāl-i³⁴⁴ āteş-cū ruḥ-ı³⁴⁵ pür-tāb ḥasret-fitnedür

El-ḥazer ey Tā'ib-i nā-dīde şevk-i nazradan
Raḥm-cūdur çeşmi ammā tāb-ı şefkat fitnedür

XXVIII³⁴⁶

me fā °i lūn fe °i lā tūn me fā °i lūn fe °i lā tūn

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ne reh-neverd-i serāb-ı ḡamuñ nevālesi vardur
Ne berḳ-i miḥnete māni° perend-i kālesi vardur

Ne ḥaṭṭı bā°is-i revnaḳ-nūmā-yı ḥüsni olur bil
Hemān nezāre-i °uşşāka bir ḥavālesi vardur

Koparsa bir gül-i busek ne tāze güller açar gör

³⁴³ AE 81b G XVIII

³⁴⁴ Metinde ismin -i haliyle yazılmış olmasına rağmen mana icabı bu şekilde okundu.

³⁴⁵ Metinde ismin -i haliyle yazılmış olmasına rağmen mana icabı bu şekilde okundu.

³⁴⁶ AE 82a G XX

O gül-şenüñ daḥi çeşm-i terinde jālesi vardır

Fezā-yı³⁴⁷ sīnede °aks-i ruḥiyle gül mi ne bilsün
Şüküfte dāğla ḥūnīn kefenli lālesi vardır

- 5 Degül mi cāy-ı ta°accüb o ḥāl-i nāzı gören dir
Şımāḥ-ı gūş-ı cemālūñ ne hoş ṭalālesi vardır

Ḥırāş-ı dağdağa-i vuşlatuñla Tā'ib-i zāruñ
Hemişe ṭab°-ı nizārında āh u nālesi vardır

XXIX³⁴⁸

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lūn
--- / --- / --- / ---

- 1 °Aşık ki fikr-i vuşlat ile dil-şikestedür
Te'sīr-i āh-ı dille o kākül şikestedür

Zülfüñ tağıtdı diyü şabā inkisarı қо
Her gül-şen içre bir iki sünbül şikestedür

Āgāz-ı nāle itse °aceb mi bahārda
Zirā ḥazāna ḥatır-ı bülbul şikestedür

Ḥālī degül gülüy-ı şurāḥī terāneden
Savt u enīn-i nāle vü gūlgūl şikestedür

- 5 Fikr-i miyānıñ almada āgūş-ı ḥayrete
Tā'ib hemişe dest-i tekāsül-şikestedür

³⁴⁷ Her iki nüshada da *fezā* olarak yazılmıştır ancak daha önce de belirtildiği gibi *fezā* ibaresi

sadece birleşik kelimelerde kullanılmaktadır, buna ilaveten beytin anlamından hareket edecek olursak *fezā* kelimesinin daha muvafık olacağı aşikardır. Sehven *fezā* şeklinde yazılmış olduğuna hükmedildi.

³⁴⁸ AE 84a G XXXI

1 te'sīr: te'essür AE 2 tağıtdı: dağıtdı AE

XXX³⁴⁹

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]ī lū fā[°]i lūn
 --- / --- / --- / ---

- 1 Tīr-i müjeye dāğ-ı siyeh-tāb teşnedür
 Āhū-yı Çine lücce-i sīr-āb teşnedür
- 19b Şevk-i ruḥıyla °ālemi envāra ġarḳ ider
 Ol māh-ı ḥüsne mihr-i cihān-tāb teşnedür

Şeb-nem-mişāl sīr ider_ezhār-ı ḥasreti
 Zaḥm-ı derūna ḳaṭre-i ḥūn-āb teşnedür

Devr eyledükçe sāğarı sāḳī o şūḥa şun
 Būs-ı lebine cām-ı mey-i nāb teşnedür

- 5 Pertev-ger_olsun_āyīne-i sīneden o māh
 Seyr-i cemāle dīde-i aḥbāb teşnedür

Ṭarf-ı lebinden_olmada cūy-ı °arak revān
 Dür-dāne-i maḥabbete seyl-āb teşnedür

Tā'ib olur mı nā'il-i şubḥ-ı ümīd dil
 Şeb-gīr-i re'fet-i emele ḥ^vāb teşnedür

XXXI³⁵⁰

me fā[°]ī lūn me fā[°]ī lūn me fā[°]ī lūn me fā[°]ī lūn
 .--- / .--- / .--- / .---

- 1 Ḥayālūn āşīnā-yı °ışḳa ṭāḳat-efgen_olmuşdur
 O düzd-i fitne-cūya genc-i ḥāṭır mesken_olmuşdur

Meger cūy-ı ṭaleb ol serve³⁵¹ dāmen-gīrdür şimdi

³⁴⁹ AE 84a G XXXII

7 re'fet: rāḥat AE

³⁵⁰ AE 81b G XVII

³⁵¹ Her iki nüshada da kelime *serde* şeklinde yazılmıştır. Ancak beytin manası gözönünde

Hayāl-i kām̄et-i yār-ile dil kim gül-şen_olmuşdur

Olur āh-ı dilüm germābe-i ḥasretle tāb-efrūz
Bu sūzişden derūn-ı sine cāy-ı külḥan_olmuşdur

°Aceb kim şekl-i pūr-piç-i siyāhın seyr idenler dir
Hevā-yı ğamda dūd-ı āh-ı naḥl-i şiven_olmuşdur

- 5 Niçün āmāde olmaz ḥ^vāb-ı yāra çeşm-i ser-mestūñ
Müjeñ kim sāye-perver gül-bin-i rāḥat-zen_olmuşdur

Figār-ı derd-i cānı şanma Tā'ib cev̄r-i dil-berden
Ne oldıysa saña āşūb-ı fikr-i ğamdan_olmuşdur

XXXII

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
... - / ... - / ... - / ... -

- 1 Dīdeden tābiş-i nezzāre °adīm olmuşdur
Zulmet-i tıregi-i ḥ^vāb kādīm olmuşdur

Āḥir-i fitnesidūr gibi zamān-ı ḥüsnūñ
Meh-i rüyında ḥaṭ [u] ḥāle dü nīm olmuşdur

Ḥōn-ı vaşluñ dile ḥāzırlama ey °işve-nümā
Dil kaçan ḥ^vānuña³⁵² vuşlatta muḳīm olmuşdur

Tutuşup ḥatır-ı pūr-ġamla ḥayāl-i ġamzeñ
°Arşa-i ġamda bize ḥaylī ġarım olmuşdur

- 5 Görmedi luṭf eşerin kimseden_ancaḳ Tā'ib
Tesliyet-yāb-ı füyūzāt-ı Raḥīm olmuşdur

XXXIII

me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn
... - / ... - / ... - / ... -

³⁵² Metinde *ḥānna* şeklinde yazılmıştır, imla açısından hatalıdır, ve mana olarak da *sofra*

- 1 Gamuñla aşınalıktan ğaraž āyā ne olmak var
Senüñle ülfet itmek vādī-i šāhāne olmak var
- 20a Çeker kâşāne-i hātırda derd-i firqatin diller
Harīm-i ʿışka mahrem gamze-i cānāne olmak var
- Degüldür dūd-ı āhum serde cevlan itmeden hālī
O da şevk-i çerāğ-ı dāğuma pervāne olmak var
- Kerem kıl teşnegān-ı ʿışka şunma sāğar-ı vaşluñ
Hayāl-i neş'e[-i] vaşluñla hep mestāne olmak var
- 5 İden gül-zār-ı hüsnuñ sebz ü hurrem bend-i zülfünde
Yem-i ser-cüş-ı eşk-i Tā'ib-i divāne olmak var

XXXIV

fā ʿi lā tün fā ʿi lā tün fā ʿi lā tün fā ʿi lün

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

- 1 Her ʿarāk kim dāmen-i laʿlünde āteş-tāb olur
Berg-i gülde jāle-i ter güyiyā hūn-āb olur
- Bir şadefdür³⁵³ baħr-i kân-ı hüsne laʿl-i dil-rübā
Her dūr-i nā-süfte peydā olmadan nā-yāb olur
- Cāy ider tiz-āb-ı hūn-ı eşki rüy-ı ʿaşıka
Her şikāf-ı sürhı hūn-pāşide[-i] mizāb³⁵⁴ olur
- Bār-ı dilden şanma tār-ı kākülin zencīresi
Keffe-i mizān-ı hüsnuñ böyle piç ü tāb olur
- 5 Şöyle feyz-ālūdedür kim bezm-gāh-ı germ-ile
Dāğ-ı hūnün sinede Tā'ib gül-i şād-āb olur

³⁵³ Metinde, *berr-i şadr* okunacak şekilde yazılmıştır, ancak daha önce de zikredilen

İbnülemin Türkçe Yazmalarda kayıtlı 3699 nolu mecmuadan Sâdâvî tarafından yapılan alıntıda bu kısım yukarıda yazıldığı gibi okunmuştur, mana icabı bu okuyuş tercih edildi.

³⁵⁴ *mizāb*, *mi'zāb* kelimesinin galatıdır.

XXXV

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn
 - - . / - - . . / . - - . / - - .

- 1 Bî-çāregān-ı kūyuñ ile dil nişest olur
 Ammā nihāl-i vuşlatuña zîr-dest olur

Seng-i nigāhın³⁵⁵ itmesün endaht gamzesi
 Mir'at-ı kalb-i pāk-i selīmüm şikest olur

°Aşık görince şūret-i ruhsār-ı pākūñi
 Büt-hāne-i cihānda şūret-perest olur

Her kim ki nāle-kār ola °ālemde °ışk-ile
 Ol hem-zebān-ı bülbul-i bağ-ı elest olur

- 5 Tā'ib ne-dem ki kaçd-ı cefā itse dil-rübā
 Çeşm-i siyāhı nāz-ile sāgar-be-dest olur

XXXVI

me fā[°]i lūn fe[°]i lā tūn me fā[°]i lūn fe[°]i lūn
 . - - . / . - - . / . - - . / . - .

- 1 O nefha nūkhet-i zūlf-ile taraf-ı hāle olur
 Fezā-yı hūsne hezār °anberin lāle olur

Degül mi mūcib-i bārān ebr-i girye-nümā
 O dūd-ı āhla ruhsār-ı māha hāle olur

Ço leb-be-leb olayum dil-berā hāzer itme
 Dü çeşm-i jāle-feşān gül-şen-i cemāle olur

Dil ıztırāb idicek kākül-i siyeh-fāmı
 Harīm-i manzara-i hūsne hāvāle olur

- 20b/5 Görince hatt eşerin nā-şekīb-i cevri olma
 O bād-ı nāle ile °aşıkan izāle olur

³⁵⁵ Metinde *nigāhuñ* şeklinde yazılmış olmasına rağmen beytin verdiği anlam itibariyle

Olursa sāḥa-i sine[-i] cilve-geh Tā'ib
Nigāh-ı yār gibi nāzenin gāzāla olur

XXXVII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Giryeden fevvāre-i çeşmümden şanmañ şu çıkar³⁵⁶
Böyle āteş-tāb-ı kandan āb-ı āteş-cū çıkar

Bārid_oldukça maḥall-i gül-şen-i bāğ-ı cemāl
Her budagından anuñ bir dürlü şeft-ālū çıkar

İtmiş_ol meh ḥātem-i la°l-ile teşhīr-i kulūb
Kim nevā-yı nālesi °aşıklarunñ yā hū çıkar

İttiḥād itdükçe cānā çeşm-i merdüm-rūlarunñ
Kışte-zār-ı ḥüsne dāmen-çide bir āhū çıkar

- 5 Böyledür müşkil-şināsān-ı mu°amma-yı vefā
Resm-i ḥatt-ı müy-ı dil-ber şekl-i °anber-bū çıkar

Olma Tā'ib kılllet-i şahbā içün āzürde-dil
Bezm-i °ışkuñ lāle-veş sāğarları memlū çıkar

XXXVIII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Piç ü tābından o kāküller ki şūr-engiz olur
Mevc-i seyl-āb-ı kaza ya°ni ki āteş-ḥiz olur

Düşdi eşküm °arız-ı gül-gūna āhumla şehir
Nev-şüküfte gonçedür gül-şende şeb-nem-riz olur

Sūmenāt-ı dilde sevdā-yı perestiş olmasa
Deyr-i kūyında bütānuñ böyle rest-ā-ḥiz olur

³⁵⁶ Mısraın vezni hatalıdır.

Berķ-i ruḥsārın nümāyān görmesün āşüfteler
Şu^cle görse³⁵⁷ çeşm-i ḥuffāş-ı belā ḥün-rız olur

- 5 Rākīb-ı bezm-i şühūd-ı lezzet-i dīdār olan
Ḥalvet-i şoḥbet-serāy-ı ^cışķda şeb-ḥız olur

Beyza-i şimşirini eşkümle taḥmīr eylese
Tīg-i cellād-ı kazādan Tā'ibā ser-tız olur

XXXIX³⁵⁸

me fā^c lün me fā^c lün me fā^c lün me fā^c lün
. . . . / / /

- 1 O nev-ḥaṭṭ āfete üftādeler rindāne baḳsunlar
Ne yüzden çıķdı ceyş-i fitneyi meydāna baḳsunlar

O şöhret-kār-ı dilden şormasunlar kıymet-i la^clin
Hele cevher-fürüşān-ı belā-enbāna baḳsunlar

Kümeyt-i nālemüz gelsün ser-āteşyān-ı ḥayretten
Ne berķ-efşān olur ol şür^cat-i devrāna baḳsunlar

Ḥazer bülbul gibi iksār-ı nālīşden hele bir kez
Gönül ol gönçe-lebler nāle vü efgāna baḳsunlar

- 21a/5 Sananlar serde Tā'ib dūd-ı āhum sünbül-i ḥ^vāhiş
Fezā-yı sinede dāğ-ı dil-i sūzāna baḳsunlar

XL

mef^c lü fā^c lā tü me fā^c lü fā^c lün
- . . / - . . . / / - . .

- 1 Tıtdı cihānı zemzeme-i gül dem-i seḥer

³⁵⁷ Metinde *görsem* şeklinde yazılmıştır ancak bu ifadenin *ḥuffāş-ı belā* için zikredildiğine

kanaat getirildiğinden *görse* şeklinde değiştirildi.

³⁵⁸ AE 80b G XV

5 fezā-yı sinede: fezā-yı sinede AE

Āvāze-i terennüm-i bülbül dem-i şehir

Derd-i humār-ı sāgar-ı leb-rîz-i nâzdan
Eyler o çeşm-i şüh tegāfûl dem-i şehir

Meclisde mutrib olma kerem kıl be-dest-i sâz
Mümkin mi sâz [u] söze taḥammül dem-i şehir

Luṭf itdi ehl-i meclise sāki-i ḥande-rû
Eflâka çıkdı na^cra-i kulkul dem-i şehir

5 Mey köhne şevk taze vü diller şüküftedür
Ol mest-i nâz ^carîz-ı gül gül dem-i şehir

Ben murg-ı nağme-senc-i firākum ki Tâ'ibâ
Olmam esir-i dām-ı tekāsül dem-i şehir

XLI

me fâ ^ci lün fe ^ci lâ tün me fâ ^ci lün fe ^ci lün
.-.-.- / .-.-.- / .-.-.- / .-.-.-

1 O ğamze kim ḥarem-i sinede mekân idinür
Dil-i şikesteyi bir yâr-i mihribân idinür

Yakardı ^câlemi şevk-i ^cizâr-ı alı hele
Verâ-yı ḥattın o meh matla^c-ı nihân idinür

Şeb-i vişâlde alsam miyânın āġuşa
Hemân o ḥançer-i ser-tiz der-miyân idinür

Kemân-ı nâz-ile gözler o çeşm-i mest dili
Kemân-keşüm eşer-i tîrine nişân idinür

5 Açar dehânını gevherler ^carz ider ol-şüh
Meta^c-ı ḥatır-ı ^cuşşâkı râygân idinür

Güzel ider diyü gül-zâr-ı ḥüsni perverde
O³⁵⁹ ḥâl-i fitne-geri ṭurma bağ-bân idinür

³⁵⁹ Metinde o/ şeklinde yazılmış olmasında rağmen vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

Firīb-i bahtı ile nāleler ider Tā'ib
O āfetūn sitemin bā'is-i figān idinür

XLII

mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 °Aşık ümīd-i vaşl[-i]le nā-kām-ı °ışkdur
Ser-dāde-i hayāl-i ser-encām-ı °ışkdur

Sırdur piyāle bezm-i maḥabbetde °aşıka
Ḥün-ābe-i ciger mey-i gül-fām-ı °ışkdur

Dil bād-ı zülf-i dil-ber ile ḥurrem olmada
Gül-zār-ı ḥüsne kâşid-ı peygām-ı °ışkdur

Bir nāle-cüy-ı gam ki döger tabl-ı sinesin
Şit u şadāsı zemzeme-i nām-ı °ışkdur

- 21b/5 Şayyād-ı ḥüsne dānedür ol ḥāl-i °anberin
Her bir şikenc-i kāküli bir dām-ı °ışkdur

Güller çemende hem-ser-i ḥār oldı Tā'ibā
Bülbül figān u zār ile bed-nām-ı °ışkdur

XLIII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Bakma ey dil ḥākine ebrū-yı naḥvet-kārı gör
Ḥırz-ı bend-i ḥüsn olan şimşir-i cevher-dārı gör

Bülbülān feryādda gül ḥāra olmuş der-kenār
°Ukde-i tezvīr düşmiş şahid-i gül-zārı gör

Serde dāğum seyr idüp ta°n itmek olmaz zāhidā
Sen de inşāf it hele ol-şūḥ-ı gül-ruḥsārı gör

Bir kıyāmet-kārıdur āḥır-zamān-ı fitnenün
Cilve-gāh-ı nāzda kadd-i şabā-refṭārı gör

- 5 Sen hayāl-i vuşlat-ı yāruñ temāşāsındasun
Kām-yāb-ı vuşlat_olmuş Ta'ibā ağıyarı gör

XLIV

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Huşul-i kām-ı dilden °aşıkān mehcūr kalmışdur
O meh-rūdan taleb-kārān-ı ülfet dūr kalmışdur

Şerār-ı āhı degmez bī-dilānuñ saķf-ı gerdūna
Esās-ı kaşr-ı būnyād-ı köhen ma°mūr kalmışdur

Žiyā-yı rü'yet-i dīdāra haṭṭ pūşidedür şimdi
Temāşā-yı ruḥında dīde-i pūr-nūr kalmışdur

Göñül gūş it şurāḥī kulkulın ol bezmi yād eyle
Nişāne bezm-i Cem'den sāğar-ı billūr kalmışdur

- 5 Şafāsın görmez_olduk zevk-i ḥālet-baḥş-ı şahbānuñ
Yine erbāb-ı °işret ser-be-ser maḥmūr kalmışdur

Haṭ-ı nā-dīdedür Ta'ib temāşā-gāḥ[ı] °uşşakuñ
Dem-i mülk-i Süleymān'dan eşer bir mūr kalmışdur

XLV

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Odum kim tāb-ı ğamdan zūlf-i °anber-bāra düşmişdür
O mehcūr-ı şafā bir mevc-i āteş-bāra düşmişdür

Miṣāl-i kaṭre-i şeb-nem tarāvet-baḥş-ı ḥüsn olmuş
O şad dāne °arāk kim berg-i gül-ruḥsāra düşmişdür

Şafā-cūdur hele tedvīr-i sāğar bezm-i °ālemde
Bu devr-i nā-müsā°id çerḥ-i nā-hemvāra düşmişdür

O meh-rūnuñ ümīd-i vaşlıdur ağıyar-ile hem-dem
Hayāl-i cevri ṭab°-ı °aşık-ı nā-kāra düşmişdür

- 5 Nola Tā'ib olursa her müjem bir naḥl-i ḥūn-ālūd
Şu^cā^c-i ḥūsn-i dil-ber dīde-i ḥūn-bāra düşmişdür

XLVI

me fā^ci lūn fe^ci lā tūn me fā^ci lūn fe^ci lūn
.-.- / .-. / .-. / .-

- 22a/1 Vişāle itme heves āh u zārı bākīdür
Cemāle bakma gönül intizārı bākīdür

Virürsün_{efser}-i maḳşūda sen de ārayış
Gül-i nihāl-i ümidūn hezārı bākīdür

Nezāre-gāhuñ_{olur} şanma^cārız-ı dil-ber
O meh-veşūñ ki ḥaṭ-ı hāle-dārı bākīdür

Hevāya olsa da āheng-i muṭribān-ı vişāl
Nevā-yı nālede hep naḳş u kārı bākīdür

- 5 Dokunmasun girih-i dāmenine dil-dāruñ
Vücūd-ı^caşıkun_{ancak} gubārı bākīdür

Beḳā-yı^cişık-ile hem-zāt³⁶⁰ ise nola Tā'ib
Feza-yı^cişve-ber-i ḡam-kūsārı bākīdür

XLVII

me fā^ci lūn me fā^ci lūn me fā^ci lūn me fā^ci lūn
.-.- / .-. / .-. / .-

- 1 O tıfl-ı nāz-perver^caşık-ı maḥzūna mā'ildür
Nigāh-ı şūḥı ammā fitne vü efsūna mā'ildür

Dili zencīre-i zülfinden āzād eylemez ey dil
O mest-i sāde-dil kim şoḥbet-i mecnūna mā'ildür

Ḥumār-ı nāzı def^c itmez mey-i gül-gūnuñ ey sāḳı
O mey-nüş-ı maḥabbet sāḡar-ı pür-ḥūna mā'ildür

³⁶⁰ Metinde *hem-zāt* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

Nola ğarķ-āb iderse cūy-ı ħasret dehri ser-tā-ser
 Hūrūş-ı çeşm-i deryā-bārimuz ceyhūna mā'ildür

- 5 Döner meclisde sāġar buse-gāh olmak ümidiyle
 Qarar itmez °aceb kim ol leb-i mey-gūna mā'ildür

Bu °işret-gāh-ı miñnetden şafā-yāb umamaz(?)Tā'ib³⁶¹
 Bu bezmün cāmı devr-i gerdiş-i gerdūna mā'ildür

XLVIII³⁶²

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
 . . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Hāzer neẓāreden_ey dil o ħāl nāzūkdür
 Neẓāre söz olamaz ħüsn ü al nāzūkdür

Qo hem-ser_olmasun_āhum o zūlf-i müşkine
 Ki nā-residedür_ol nev-nihāl nāzūkdür

Şarāb rengi ile °aşıkın ider dil-süz
 Bu renge kâ'ilüz³⁶³_ey dil bu al nāzūkdür

Düşince kūyuña olsun mı çeh fütāde-zekān
 Hārim-i sinede tıfl-ı ħayāl nāzūkdür

- 5 Ümid-i vaşluñ_ile cān bulur tesellisin
 Esir-i fırķate fikr-i muḫāl nāzūkdür

Nevā-yı nāle-i nev-beste-i şebāne kılup
 Hāzın terāne ile ħasb-i ħāl nāzūkdür

³⁶¹ Mısraın vezni hatalıdır.

³⁶² AE 79b G XI

2 nā-residedür: nev-residedür AE 3: İderse reng-i şarāb ile °aşıkın dil-süz AE 4

olsun: olmasun TDK 6 – TDK 7 ise: iken AE 8 Ħayāl-i yār ile pür-iştigāl iken Tā'ib

Pesend-i ṭab°ına vaşf-ı cemāl nāzūkdür AE

³⁶³ kâ'ilüz kelimesi TDK nüshasında kâyilüz şeklinde ve hemzeli olarak yazılmıştır.

Muḥit ise şadef-i la^clūñi yem-i ḥikmet
 °Aceb degül ki o dürr-i le'āl nāzūkdür

Nola nazīm-i nezāket-şefā ise Tā'ib
 Bu ṭab^c-ı pāk-ile vaşf-ı cemāl nāzūkdür

XLIX

me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

22b/1 Dili pür-süz iden şevḳ-i nigāh-ı āşināyidür
 Bu sūzişden ğaraz^c uşşāka āh-ı āşināyidür

Mezāyā-yı kelāmuñ nüktedür remz-i maḥabbetden
 Bu ma^cnāya dil-i pür-ġam güvāh-ı āşināyidür

Yine pā-māl seyl-i eşkdür³⁶⁴ fark-ı sürāğ itmem
 O ḥünin şerḥa kim sinemde rāh-ı āşināyidür

Degül ḥ^vāb-ı tegāfül-kāra hiç bī-ġāne-veş māni^c
 Ser-i zülfüñde diller nāle-ḥ^vāh-ı āşināyidür

5 Girizān olmasun taḥmīr-i fikr-i ḥasretüñ her-giz
 Behişt-ābād-ı ḥāṭır cāy-ġāh-ı āşināyidür

Sitem-cüyāna Tā'ib kām-baḥş olmaz kıyās itme
 Serir-i ḥüsn o şūḥ-ı nāza cāh-ı āşināyidür

L

fā^cī lā tün fā^cī lā tün fā^cī lā tün fā^cī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - -

1 °Arız-ı gül-riz-i dil-ber dūd-ı āh altındadır
 Şanki māh-ı şu^cle-cū ebr-i siyāh altındadır

Yüz sürerken pāy-ı yāra tāb-ı miḥnetden ne ġam
 °Aşıkān ol dāmen-i °işmet-penāh altındadır

³⁶⁴ Metinde *eşkümdür* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı *eşkdür* olarak

Nāy-veş pür-süz ise nola figānı °aşıkuñ
Şimdi hūbān-ı Sitanbul hep külāh altındadır

Rū-nümādur cebhesinde nūr-ı sırr-ı Aḥmedī
Ol ki mihr-i efser-i ḥükm-i ilāh altındadır

5 Rūy-ı iḳbāle şikāf-ı sineden itmez nazar
Dil³⁶⁵ lisān-ı peyken-i tır-i nigāh altındadır

Virse her müyü nola Tā'ib şadā-yı sūz-nāk
Ol ki çeng-āsā girān-bār-ı günāh altındadır

LI

fe °i lā tün fe °i lā tün fe °i lā tün fe °i lün
..-- / ...- / ...- / ...-

1 Yād-ı gamzeñle gönül fikr-i ḥayātın unıdur
Dāmen-i zūlfūne düşdükçe necātın unıdur

Giricek gūşına āgāze[-i] vaşf-ı dehenūñ
Bāgda bülbül-i nālān naḡamātın unıdur

Ruḥ-ı ḥatt-pūşını °arz eyleme ehl-i sūḥana
Vaşf-ı ḥüsn itmede tarz-ı kelimātın unıdur

Bu mıdur ḥālet-i germiyyet-i şahbā-yı ümīd
Nūş iden cāmını zevk-i reşḥātın unıdur

5 Gāh Tā'ib gam-ı dehr-ile dil-i nükte-şinās
Ḳadr-i yārānı degül rāḥat-ı zātın unıdur

LII³⁶⁶

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lün
-- / -.. / -.. / -..

³⁶⁵ Beyit *dil ki* ifadesiyle başlamaktadır metinde ancak vezin icabı *ki* ibaresi çıkarılmıştır.

³⁶⁶ AE 86a G XLII

1 Bir şūḥa °aşıkum ki kerem-baḥş-ı dāddur
Şevk-i cemālî şū°le-i mehden ziyāddur

23a Ol çeşm-i gamze-nāke düşer nazra-i kerem
Erbab-ı °ışk dāmenine dil-fütāddur

Her nā-şenide güftesi nāz-ile ol şehūñ
Dil-ḥastegān-ı °ışka şifā'ü'l-fu'āddur

Maḥsūb-ı lutfi olsa eger beyt-i ḥ°āhişüm
Nazm-ı taşavvurında iki müstezāddur

5 Tā itmeyinçe der-gehine ilticā anuñ
Va°d-i dürüg-ı çerḥ-ile dil nā-murāddur

Tahrir-i °ışk-bāzî-i hicrāna Tā'ibā
Müjgān ḥāme sürḥi-i eşküm midāddur

LIII³⁶⁷

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Zaḥm-ı cāna merhem-i ümmid-i ḥālet-zā nedür
Bir bilür yok ḥāl-i zār-ı °aşık-ı şeydā nedür

Mest olur tā ḥaşre dek nūş eyleyen peymānesin
°İşret-ābād-ı maḥabbet meclis-i şāḥānedür

Gönlümi zaḥm-āşinā-yı firkat itmezdüm veli
İttiḥād-ı gamzeye bā°iş gam-ı cānānedür

Nāb la°linden bize bir kaṭre iḥsān itmedi
Bilmezem ḥāṭırda bu şevk-i ferah-peymā nedür

5 Vāşıl-ı kām olsa da her çend temeyyüz eylemez

³⁶⁷ AE 82a G XXII

3 itmezdüm: eylerdüm AE 4 nāb la°linden: la°l-i nābından AE / bize: veli AE 5 olsa:

olmasa da TDK; olmasa AE / temeyyüz: temyiz TDK

Rütbe-i ednāya raġbet itmeyen a^clā nedür

Çekmede Tā'ib hırāş-ı ^cışkı bilmez neylesün
Dilde āşār-ı maḥabbet serde bu sevdā nedür

LIV

mef ^cū lū fā ^ci lā tū me fā ^ci lū fā ^ci lün
- - . / - - . / - - . / - - .

- 1 Leb-teşnegāna cūy-ı ḳad-i yārdan ne var
Pā-bestegāna rişte-i āzārdan ne var

Āzār-ı ḥātır_eyleme[ye] kim ol āfete
Emvāc-ı bahre lerziş-i idbārdan ne var

Ḥabl-i fenā-be-dest olıcaḳ ^cāşıḳa ne ġam
Manşūr-ı dil-pesende ġam-ı dārdan ne var

Düşme ümid-i luṭf-ı ġalaṭ-baḥş-ı ^cāleme
Erbāb-ı ^cışḳa gerdiş-i devvārdan ne var

- 5 Gül gibi Tā'ib_eyleme ^carz-ı şüküfteġi
Gönlünde sırr-ı fırḳat-i dil-dārdan ne var

LV

me fā ^ci lün fe ^ci lā tün me fā ^ci lün fe ^ci lā tün
. - . - / . - . - / . - . - / . - . -

- 1 Ḥarīm-i cāna geçer ḥāl-i nā-tüvānumı söyler
Niġāhı çeşmine her laḥza rāz-ı cānumı söyler

Varur şabā ḥarīm-i kūy-ı yāra nāleler_eyleyler
Durur durur eşer-i āh-ı ^cāşıḳānumı söyler

- 23b Ne sūd sine-küşā olmamak ḥadengine yāruñ
Ḥamāme-veş müjeler per açup nişānumı söyler

Şekīb-i ġamzesi olmışken_imtinānuma bā^ciş³⁶⁸

³⁶⁸ Mısraın başında bulunan *gūlū* ibaresi vezin icabı çıkarılmıştır.

O gönçe-fem söz_açar kaşd-ı imtinānumı söyler

- 5 Hādeng-i nāleye Tā'ib ider mi yār taḥammül
Küşād idince hemān °ışk-ı bī-emānumı söyler

LVI

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Haṭuñ naḫşına kākül ḥāme Mānī bād lāzımdur
Bu naḫş-ı bü'l-°aceb taḥrīrine Behzād lāzımdur

°Aceb mi olsa ḥarf-endāz-ı peymān-ı vişāl °aşık
Bu müşkil nükteyi ta°bire biñ üstād lāzımdur

Ne sūd āgāz-ı şavt-ı şekveden dād itse ol āfet
Fiğān-ı dādı añlar bir cefā-mu°tād lāzımdur

Ne ḥaşıl nev-be-nev āgāze-i şeh-nāzdan ey dil
O kim vuşlat-güzār-ı °ışkdur feryād lāzımdur

- 5 Olur sāḥil-geh-i baḥr-i maḥabbet der-kenār olmak
Veli her keştī-i güm-rāha rehber bād lāzımdur

Egerçi tarz-ı köhne Tā'ibā ḥālet-fezā amma
Bu tarḥ-ı tāzeve bir resm-i nev-icād lāzımdur

LVII

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
. - . - / . - - - / . - . - / . - . -

- 1 Ḥarīm-i mey-kedede la°l-i nāb görmişler
Sebū-keşān-ı maḥabbet şarāb görmişler

Ḳatup piyāle-be-kef °aşıkān tecrīde³⁶⁹
O la°li zemzeme-senc-i °itāb görmişler

³⁶⁹ Metinde *tecerrüde* şeklinde yazılmış olmasına rağmen mana ve vezin icabı *tecrīde* olarak

Kimisi sūhte[-i] āh kimi[si] eşk-ālūd
Ruhında ol şanemün āb u t̄ab görmişler

Ruh-ı hayāle nigāh itmese nola diller
Meger ki çeşm-i tahayyülde h̄^vāb görmişler

- 5 Yolında h̄āk olan bī-dilāna ta^cn itmeñ
H̄irāma³⁷⁰ gelmiş_o mest-i h̄arāb görmişler

Hurūş idüp yine meclisde mey-keşān Tā'ib
Derūn-ı cāmda yer yer h̄abāb görmişler

LVIII³⁷¹

me fā^cī lūn me fā^cī lūn me fā^cī lūn me fā^cī lūn
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Görüp sūz-ı derūnum gānzeler cāy-ı penāh ister
Anuñ-çün dāmen-i müjgān-ı çeşmin cilve-gāh ister

Göñül kim ārzū-yı vuşlat_eyler bir niyāz itmez
O şūh-ı ^cişve-cūdan luṭf-ile ṭurmaz nigāh ister

Bize bildür ümīd-i ṭab^c-ı gām-h̄^varuñ nihān itme
Huşul-i iddi^cā-yı vuşlata ey dil güvāh ister

- 24a Hāzer her dem nigāh-ı fitne-cūyān-ile ülfetden
Meşeldür ittiḥād-ı āşināyī gāh gāh ister

- 5 Göñül ka^cr-ı yem-i ^cişkuñda bir gavvāş-ı yektādur
Ki emvāc-ı belāyī kendüye āram-gāh ister

Şu deñlü āh ider kim cismini sūzān ider Tā'ib
Yine rūy-ı cihānı dūd-ı āhından siyāh ister

³⁷⁰ Metinde *h̄arāma* şeklinde yazılmış olmasına rağmen mana icabı bu şekilde düzeltildi.

³⁷¹ AE 78b G V

LIX³⁷²

mef °ü lü fā °i lā tū me fā °i lü fā °i lün
 - - . / - - . . / . - - . / - . -

- 1 Ol fitne-cū ki şad nigh-i dil-firīb ider
 Her bir nighde °işve vü nāzı ğarīb ider

Ādāb-ı °ışkı bildürür āşüb-ı nāz-ile
 °Āşıkların o °işve-nümā pek edīb ider

Mestürdur hirās-ı fiten çeşm-i yesārda³⁷³
 Āsar-ı cevri ü nāzı mübeyyin rakīb ider

Bir gösterişdür ol müje vü ebruvān velī
 Çin-i nigh o ğamze[-i] şūhı mühib ider

- 5 Şanmañ ki tār-ı zülfini pür-ħam ider şabā
 Hep ıztırāb-ı āh-ı dil-i nā-şekīb ider

Dem-sāz olur gürūh-ı melā'ik³⁷⁴ fiġānına
 Tā'ib ne dem ki nālelerin yā Mucīb ider

LX

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 O sūz-ı āh kim ol °arız-ı tābāna geçmişdür
 Olup bir nāvek-i ser-tiz-i miñnet cāna geçmişdür

Hirāsān olmazuz kayd-ı ser-encām-ı maħabbetden
 Rūsūm-ı ibtilāmuz şafħa-i hicrāna geçmişdür

Bize sedd itmesün bāb-ı ħarīm-i vuşlatın³⁷⁵ dil-ber

³⁷² AE 79a G VII

1 : °işveyle nāzı her nighinde ğarīb ider AE 3 – AE 6 ne dem ki: rindüm ki TDK

³⁷³ Mısraın vezni hatalıdır.

³⁷⁴ Metinde *melāyik* şeklinde ve hemzeli olarak yazılmıştır.

O der-gehden hezārān āşinā bī-gāne geĉmişdür

Cüdā itdi lebinden mestī-i cām-ı heves gönlüm
Bu reng-i ĥayret-ālūdı dile peymāne geĉmişdür

- 5 Fitil-i şem^c-i ĥüsni şanma ol ĥāl-i siyeh-fāmı
Miyān-ı şem^ca sūzān olmaĝa pervāne geĉmişdür

Gören nazm-ı niżām-ı la^cl-i dendānuñ şanur Tā'ib
Ki zerrin rişteye şad gevher-i yek-dāne geĉmişdür

LXI

fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lā tūn fā^ci lūn

- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Mest olup ^caşık fiĝān u nālesin tekrār ider
Tırmaz ol mest-i siyeh üftādesin āzār ider

Mümteni^cdür sīne açmak ol kemān-ebrūya dil
Dil degül tır-i nigāhı belki cāna kār ider

Varsa ^caşık sırr-ı ĥüsniinden ĥaber-dār olmaĝa
Gösterür ĥatt-ı cemālin mahrem-i esrār ider

- 24b Ceyş-i miñnetden o şāha şekve-gır olsam nola
Ĝamzesin ĥanĉer-be-kef tıĝ-i nigāhın kār ider³⁷⁶

- 5 Pür iderdüm bāĝ-ı kūyın nāle vü feryād-ile
Korkarum ĉeşm-i siyāhın ĥ^vābdan bī-dār ider

Eylesem dest-i ĥayālī Tā'ibā gül-būse-ĉin
Her benānı sūz-ı ĝam bāĝ-ı cemāle ĥār ider

LXII

me fā^ci lūn fe^ci lā tūn me fā^ci lūn fe^ci lūn

³⁷⁵ Metinde *vuşlatuñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla açısından hatalıdır.

³⁷⁶ Mısraın sonu metinde, *nigehin iftikār ider* şeklindedir ancak vezin icabı *nigāhın kār ider*

... / ... / ... / ...

- 1 O dem ki ʿaks-i ḥaṭuñ zülf-i müşk-būya düşer
Nesīm-i gül-şen ile āh güft-ü-gūya düşer

Şadā-yı nāle[-i] şahbā-keşānı gūş idicek
Surāḥī nağmeler eyler sebū sebūya düşer

Kemīne zaḥmet-ile cān u dili şikest itmek
Miyān-ı sīnede ol ġamze[-i] dü rūya düşer

Fiğānı bülbul-i zāruñ medāyih-i güldür
Sürūd-ı mest-i maḥabbet şadā-yı hūya düşer

- 5 Bizümle tā ezeli āşinā iken çeşmi
Nüvāziş-i nighi ḥaṭır-ı ʿadūya düşer

Küsūf-ı ġamda ḳalur mihr-i baḥt-ı Tā'ib-i zār
O dem ki ʿaks-i ḥaṭuñ zülf-i müşk-būya düşer

LXIII³⁷⁷

mef ʿū lū fā ʿi lā tū me fā ʿi lū fā ʿi lūn

... / ... / ... / ...

- 1 Bilmem niçün o şūḥ niyāzumdan incinür
Keşf eylesem gönüldeki³⁷⁸ rāzumdan incinür

Şevk-i cemāle yanmada pervāne-meşrebüm
Ol māh-rū ki sūz [u] güdāzumdan incinür

Vaşfında ṭab ʿum eylese ma ʿnī-güdāzlık
Ol ḥurde-bīn nükte-tırāzumdan incinür

³⁷⁷ AE 80a G XIII

1 Nāz eylesem niyāzda nāzumdan incinür AE 2 māh-rū ki: māh-rū ki bu TDK 3 –

TDK 4 gönül: gönlüm TDK

³⁷⁸ ki ekinde imla hatası vardır, cümledeki vazifesi gereği (sıfat yapan -ki) كى şeklinde

yazılması icab ederken ڪ şeklinde yazılmıştır.

°Arz itme şöyle tursun o ter-ṭab°a ḥālūmi
Şāyed nühüfte-i dil[i] rāzumdan incinür

Nālān-ı bezm-i °işvesi olmak diler göñül
Ammā o şūḥ zemzeme-sāzumdan incinür

- 5 Tā'ib niyāza başlasam āzürde-dil olur
Nāz eylesem niyāzda nāzumdan incinür

LXIV

mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
- - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Ol tünd-ḥū ki şivelerin pek niḥān tutar
Her şayd-gāh-ı °işvede ammā ki cān tutar

Ṭutmaz °inān-ı rahşını agyār ol āfetün
Dest-i niyāz-ı sāmi°a-i °āşıkān tutar

Rengīn olursa tır-i nigāhı °aceb degül
Zirā ki ḥūn-girifteyi elbette ḳan tutar

Ḥatır ki çin-i zūlfine dil-bestedür müdām
Gūyā miyān-ı ābda semender mekān tutar

- 25a/5 Tā'ib ḥadeng-i nāz-küşā-yı cebīnini
Tır-i ḳaderle ḡamzeleri tev'emān³⁷⁹ tutar

LXV

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 °Araḳ ruḥsār-ı ala zūlfine bād-ı şabā besdür
Çemende nev-reside ḡonçeye āb u hevā besdür

Temaşā-yı cemāli şāhid-i maḳşūda ser-tā-pā
Ruḥ-ı dil-ber gibi āyine-i °ālem-nümā besdür

³⁷⁹ Kelime muhtemelen müstensih tarafından okunamamış ve *tev'en* şeklinde okunmaya

Bilirsün dil-pesend-i nāz olanlar kām-baḥş olmaz
Saña ey ʿaşıq-ı dil-dāde ʿarz-ı iddiʿā besdür

O dil kim bûy-ı verd-i rûy-ı dil-berden nişān ister
Aña gayr-ı şemīm-i nûkhet-i bād-ı şabā besdür

- 5 Dem-ā-dem Tā'ibā ol peyrev-i üstād-ı dānā-dil
Hezārān nā-şinās-ı ʿişka bir müşkil-küşā besdür

Fī ḥarfi'z-Zā'

LXVI³⁸⁰

me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün
. . . . / / /

- 1 O müjgān kim şikāf-ı zaḥm-ı dilde cāy-gīr olmaz
Hümā-yı evc-i naḥvet kayd-ı dāma çün esir olmaz

Ne mümkün milket-i bağ-ı cemāli zir-dest itmek
Fiten-gāh-ı diyār-ı hüsnde her-giz emir olmaz

Degüldür ḥaṭṭ kemāl-i şafvetinden ʿaks ider zülfin
Belī pertev-nümā āyinede naḫş-ı debir olmaz

Tehi olsa nükātı vaşf-ı laʿl-i şūh-ı dil-berden
Nizām-ı nazm-ı şirinüñ edāsı dil-pezir olmaz

- 5 Sebük-sāmāndur ey şeh rind-i mey-keş bezm-i ʿişretde
Tarık-ı gamda ye's-ülfet olan şāhib-nazir olmaz

Ḥafī her şuʿbesinde bir ʿaceb āgāze-i dil-süz
Sürūd-ı nāle[-i] dem-sāz-ı her şavt-ı nefir olmaz

³⁸⁰ AE 83a G XXVI

3 şafvetinden: şaffetinden AE 5 – AE 3 āvāze-i dil-süz: āgāze-i cān-süz AE 4

pışedür hūn-riz-i hūn-āmiz: pışe-i devrān olur Tā'ib AE // hūn-ı dil: hūn u dil TDK / Tā'ib:

her dem AE

°Aceb şîr-i şecâ°at-pîşedür hûn-rîz-i hûn-âmîz
Hezārān hûn-ı dil nûş itse Tâ'ib gāmze sîr olmaz

LXVII

fe °i lâ tûn fe °i lâ tûn fe °i lâ tûn fe °i lûn
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Fikr-i zülfûn dime kim °aşîka hem-reng olmaz
Çeşm-i huffâş-ı belâ-dîdeye şeb teng olmaz

Terk-i °ār-ile olur °ışk-ile ülfet yohsa
Resm-i vādî-i maḥabbetde gām-ı neng olmaz

Ḥaṭṭ-ı müşkînine bak gül-şen-i ḥüsn içre dilâ
Öyle bir sünbül-i pür-çîn-i siyeh-reng olmaz

Olmasun āh küşâyîş-zen-i zülf-i dil-ber
Nāle-i °aşîka hemvāre o āheng olmaz

- 5 Dime ol seng-dile °arz-ı niyāzum geçmez
Tâ'ibā her meh-i tābendede dil seng olmaz

LXVIII

me fā °i lûn me fā °i lûn me fā °i lûn me fā °i lûn
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 25b/1 Ḥaṭṭ-ı dil-cū ruh-ı dil-dārda hicrān için olmaz
Sevād-ı hāle rûy-ı mehde hep bārān için olmaz

Ġaraż bezm-i şafāda neş'e-cûy-ı ḥāṭır olmakdur
Belî taḥmîr-i sāgar muṭlakā gerdān için olmaz

Mübeyyindür rumûz-ı naḫşı hep şun°-ı Ḥudā-dāde
Be-kef nevk-i kalem ta°lîm likā[-i] şān için olmaz

Dime her kec-tabî°at nā-sezādur vaşl-ı ḥübāna
Bu keyfiyyet cihānda zümre-i rindān için olmaz

- 5 İrişmez sırr-ı la°l-i yāra Tâ'ib fikr-i bî-ḥāşıl
Meşeldür diḳḳat-i derk-i te'emmül cān için olmaz

LXIX

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Esirān-ı maḥabbet bend-i zülfünden recā bulmaz
 Şikāf-ı zaḥm-ı tīg-ı °ışķa dil-rīşān devā bulmaz

Neşātında[n] eşer yok mey gibi sāķī sāğar-ı nāzuñ
 Açılmaz la°l-i şūhuñ gül gibi meclis şafā bulmaz

Olur gül-çin-i şāḥ-ı ārzū dil bağ-ı kūyında
 O naḥl-i müşk-bīd-i tāzede berg-i vefā bulmaz

Şabā itmiş perīşān ḥāk-rāḥ-ı dil-beri °aşık
 Cīlā-yı dīde-i ḥūn-bāra kuḥl-ı tūtiyā bulmaz

- 5 Şu deñlü eşk-i çeşmin³⁸¹ bezl ider kim Tā'ib-i bī-dil
 O şūḥa °arz-ı kalā itmege bir mā-cerā bulmaz

LXX

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 O meh-rūnuñ °izārī sādedür naķş-ı nigār olmaz
 Cemāl āyinesinde naķş-kāra i°tibār olmaz

Gōñül fikr-i miyānıñ³⁸² alma gel āğuş-ı ümmīde
 O bir nā-yāb genc-i fitnedür her-giz kenār olmaz

Mü'essirdür maḥabbet şekve-perdāz olma cevrenden
 O şūhuñ °aşık-ı ḥasret-medārı dil-figār olmaz

Zehī tāb-ı taḥammül behre-yāb-ı vuşlat olmazken

³⁸¹ Metinde *çeşmün* şeklindedir ancak cümle içindeki vazifesi itibariyle imla bakımından

hatalı olduğundan bu şekilde düzeltilmiştir.

³⁸² Metinde *miyānuñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalı olduğundan

değiştirilmiştir.

Yine bülbül çemende nâ-şekib-i cevri-î hâr olmaz

- 5 Güzel sîr-âb ider bâğ-ı hayâlî mevc-i hasretle
Huruş itdükçe çeşm-i girye-rizüm katre-bâr olmaz

Ne deñlü hûn-ı dâğum Tâ'ibâ seyl-âb-rîz olsa
Gülistân-ı gamuñ³⁸³ ezharı huşk-i sebze-zâr olmaz

LXXI³⁸⁴

me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün me fâ °i lün
. . . . / / /

- 1 Revâcî germdür bâzâr-ı °ışkuñ hiç kesâd olmaz
Kesâd-ı kâle-i ümmîde vakt-i imtidâd olmaz

Nigâhı sine-sûz u gamzesi hâtır-nüvâz-ı dil
Miyanında o iki fitne-cûnuñ ittihâd olmaz

- 26a Kemân-ı ârzü amâde bâzû-yı emel pür-zûr
Hadeng-i h°âhiş-i dil °ukde-i gamdan küşâd olmaz

Gehî hâmuş-ı hayret-gâh-ı nâlân-ı firâk amma
Göñül murg-ı nevâ-senc-i gülistân-ı murâd olmaz

- 5 O tâb-ı °arîz-ı cân-sûza hayrânüm bu sūzişle
İde[r] per sūhte pervânesi sūziş-nihâd olmaz

Ruñı vaşında bir beyt-i muşanna°dur o ebrûlar
Hať-ı nev-resle levh-i hüsne³⁸⁵ şekl-i müstezâd olmaz

Hezârân güne tarz icâd ider resm-i maħabbetde
Nigâh-ı dil-keş-i dil-dâra Tâ'ib i°timâd olmaz

³⁸³ Metinde *gamuñuñ* şeklinde yazılmıştır ancak vezin icabı *gamuñ* şeklinde düzeltilmiştir.

³⁸⁴ AE 82b G XXV

2 u: - AE // o: ol AE

³⁸⁵ Metinde *hüsne* şeklinde yazılmıştır ancak vezin icabı bu şekilde okundu.

LXXII

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün

... / ... / ... / ...

- 1 Firib-i va °d[-i]le °aşık karin-i luţf olmaz
Vişale irmez ise hem-nişin-i luţf olmaz

Gül-i muradı[nı] hāşıl iderdi tohm-ı emel
Bu şüre-zār-ı köhen nev-zemîn-i luţf olmaz

Dirig zimmet-i şahş-ı kazāda nakd-i ümîd
Medār-ı hicr olur ammā rehîn-i luţf olmaz

Sütünü düde-i āh [u] tınābı sūz-ı derûn
Hıyām-ı °ışk gibi bir hāşin-i luţf olmaz

- 5 Nücûm-ı bahtı ider hüsnî şu °le-cû Tā'ib
O sâde-rû gibi bir meh-cebîn-i luţf olmaz

LXXIII

mef °ü lü me fā °i lü me fā °i lü fe °ü lün

... / ... / ... / ...

- 1 Dil-sūz-ı gamum hālümü hem-dem bile bilmez
Esrār-ı dili °ışk-ile mahrem bile bilmez

Ol-şūh-ı perî-çehreye meftûn olalı dil
Eţvār-ı³⁸⁶ perişānumı ādem bile bilmez

Hasret-keş-i dil-cüy-ı nigāhum yine her dem
Āyîn-i kerem-kārı o bir dem bile bilmez

Āvizegî[-i]³⁸⁷ zülfine düşdükçe hayālüm
Bir °ālem ider nidigün °ālem bile bilmez

- 5 Bir neş'esi çok āteş-i seyyāleye beñzer

³⁸⁶ Metinde *eţvār* kelimesi ismin -i hali ile yazılmıştır ancak mana icabı bu akuzatif

kaldırılarak sonraki kelimeyle terkeb halinde okunmuştur.

³⁸⁷ *āvizegî* kelimesi imla olarak hatalı yazılmıştır metinde.

Rāz-ı lebini °aql-ı dem-ā-dem bile bilmez

Hep hūn dōkilūr dīdelerūmden ki °acebdür
Sevk-i eşer-i çeşmümi giryem bile bilmez

Vaşf-ı lebi mensüb-ı ṭabī°at gibi Tā'ib
Her bī-ḥaber ol nükte[yi] mübhem bile bilmez

LXXIV³⁸⁸

me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn
. . . . / / /

- 1 Dil-i pūr-gam nesīm-i kākül-i °anber-şiken bilmez
Ki mağz-āşüftegān-ı °ışk bŷy-ı yāsemen bilmez

- 26b °Aceb mi naqd-i eşkin dem-be-dem itlāfa sa°y itse
Belī sūdāgerān-ı ma°şiyet cīb ü kefen bilmez

Niçe teşbih itsün gevher-i yektāya dendānuñ
O kim la°l-i Bedaḥşān içre hiç dürr-i °Aden bilmez

Neşā°-ı meyle ḥayret-kārdur ol tıfl-ı şehr-āşüb
Dem-ā-dem ḥānde-riz-i nāz olur tarz-ı sūḥan bilmez

- 5 Bu şehruñ ḥubı bakmaz derd-i °ışka ṭalib-i zerdür
Bu kaşruñ şūḥ-ı şirin-karı sa°y-i kūh-ken bilmez

Nola Tā'ib ḥayāl-i ṭab°-ı şūḥuñ dil-pesend olsa
Edā-yı dil-peziiri tāzedür resm-i köhen bilmez

LXXV

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
. . . . / / /

- 1 Da°vet-i bezme icābet ide bir dem bilmez

³⁸⁸ AE 83a G XXVII

2 eşkin: eşküñ AE 3 içredür: içre hiç AE 4 ol: o TDK // olur: ol TDK 5 şehruñ:

°aşruñ AE 6 edā-yı: devā-yı TDK

Ol perî tıfl-ı dil-âzâdedür âdem bilmez

Gizlidür sırr-ı mücâzât-ı maḥabbet dilde
Ġamze olsa ne-ķadar  aşıķa maḥrem bilmez

Murg-ı nâlede gibi ḥâr-ı ḥatın gördükçe
Dil ķomaz nâlelerin şiven ü mâtem bilmez

Bezm-i ġamda görîşür cān³⁸⁹ nigeḥ-i dil-berle
Şoḥbet-i ḥaş idecek meclis-i ḥurrem bilmez

5 Yine yek-rengî-i  ışķ-ile dil-i nûkte-şinâs
Hem bilür ḥ aḥîş-i fırķat-eşeri hem bilmez

O şeh  n rütbe-i evşafını T  ib'den şor
Cevr   lutfin³⁹⁰ gören ol  feti de kim bilmez

LXXVI

me f   l  n me f   l  n me f   l  n me f   l  n
. --- / . --- / . --- / . ---

1 O ebr  lar ki naķş-ı cünbiş-i esr  rdan ķalmaz
Siyeh cevher d  gen şimşir-i hind  -ķ  rdan ķalmaz

Kes  d-ı ye's-i n  -  lfet ķar  n-i ķ  r-ı  ışķ olsa
Yine ser-m  ye-c  y  n-ı heves b  z  rdan ķalmaz

Ne ḥ  cet seng-i ḥ  r  -p  ş-ı hicr  na z  c  c-ı dil
Olur şad p  re  arb-ı dest-i baḥt-  ş  rdan ķalmaz

Ne ḥ  şıl kayd-ı ḥ  m  ş   v   zevķ-i nükte-senciden
O ş  ḥ-ı t  nd-ḥ   l  tf eylemez   z  rdan ķalmaz

5 Görince her b  t-i dil-c  y   eyler ser-f  r   her-ġiz
Dil  y  n-i perestiş-ķ  rda bi-ķ  rdan ķalmaz

³⁸⁹ Metinde *c  na* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin ve mana icabı bu şekilde okundu.

³⁹⁰ Cümledeki vazifesi dikkate alındığında hatalı olarak *l  tf  n* şeklinde yazılmıştır, bu şekilde

Halel gelmez şikenc-i hatt-ile ruhsār-ı dil-dāra
Gül-i neşr olsa da pejmürde reng-i hārdan qalmaz

Yeter ey Tā'ib-i dil-haste bu efgān-ı ālem-sūz
O hikmet-sāz-ı hātır da'vet-i bīmārdan qalmaz

LXXVII³⁹¹

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
.-.- / .-.- / .-.- / .-.-

27a/1 Neşāt-ı meyle o maḥmūr-ı naḥvet açılmaz
Nühüftedür gül-i bāğ-ı maḥabbet açılmaz

Şarılmayınca siyeh sineme o sim beden
Hezār zaḥm açılır zaḥm-ı miḥnet açılmaz

Olurdu gülleri bāguñ ğarık-i eşk-i hezār
Hele o dide-i pür-hün-ı ḥasret açılmaz

Siriştedür haber-i dürr-i vuşlat ol femde
Her ādeme şadef-i baḥr-i hikmet açılmaz

5 Ne-deñli olsa kavī sā'id-i emel Tā'ib
Şikest olursa da kufl-ı ṭabī'at açılmaz

LXXVIII³⁹²

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
.-.- / .-.- / .-.- / .-.-

1 O kāfir-mā-cerā °uşşāka luṭf itmez dehen açmaz
°Aceb kim gönçe-i la°l-i lebin bād-ı süḥan açmaz

Bu rūşendür ki kaşr-ı nüzhet-ābādında Şirīn'ün

³⁹¹ AE 84b G XXXIV

5 deñli: deñlü AE

³⁹² AE 82b G XXIII

1 lebin: lebün TDK 3 la°lin: la°lün 5 derünün: derünüñ

O revzen kim açar dest-i maḥabbet kūh-ken açmaz

Leb-ā-leb sâz-ı merhem olsa bīm-i ḥandeden la^clin
Ki her fersûde zaḥm-ı ^cişka ol dürr-i ^cAden açmaz

Şeb-i ğamda açardı ḥ^vâb-ı ğamdan dīdesin baḥtum
Nehâr-ı kām-ı dil der-kâr iken bilmem neden açmaz

- 5 Açarsañ sūd yokdur sırr-ı ḥāk-i ḥançerin Tâ'ib
Şehīdān-ı ğamuñ çāk-ı derūnın cān u ten açmaz

LXXIX³⁹³

fā ^ci lā tūn fā ^ci lā tūn fā ^ci lā tūn fā ^ci lūn

- . - . - / - . - . - / - . - . - / - . - . -

- 1 Şanma ey meh-rū dili vaşluñla biz şād isterüz
Her nigāhuñdan³⁹⁴ nümāyān kār-ı bī-dād isterüz

Ḥāl ü ḥaṭṭ u zūlfūne her-giz nigeḥ-sāz olmazuz
Biz hemān germiyyet-i ḥüsn-i Ḥudā-dād isterüz

Gūş itdük ser-be-ser evşāf-ı la^cl-i dil-beri
Bir edā-yı taze tarḥ-ı tab^c-ı āzād isterüz

Olmağa müşkil-pesend-i taze-gūyān-ı ḥired
Nā'ili-veş bir sūḥan-perdāz üstad isterüz

- 5 Hep ğazālān-ı ḥayāl-i nazmıdır geşt eyleyen
Şüre-zār-ı ḥatır-ı virānı ābād isterüz

Cūy-ı nazmından gül-i maḥşūdı şād-āb eyledük
Zīb efser itmege şāh-ı kerem-zād isterüz

Bī-dimāğuz ḥuşki-i ḥirmān-ı ğamla Tâ'ibā

³⁹³ AE 84b G XXXV

1 nigāhuñdan: nigāhından TDK 2 ḥaṭṭ u zūlfūne: ḥaṭṭ-ı zūlfūne AE 4 bir: her TDK 6

maḥşūdı: maẓmūnı AE 7 nūkhet-āviz: nūkhet-āver TDK

³⁹⁴ Metinde *nigāhından* şeklinde olduğu halde imla olarak hatalı olduğundan değiştirilmiştir.

Nühket-āver bir nesīm-i luṭf-ı muṭād isterüz

LXXX³⁹⁵

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Hayāl-i genc-i vuşlat ḥatır-ı virāneden çıkmaz
 Velī ḥarf-i küşāyiş ol leb-i şāhāneden çıkmaz
- 27b Kerem kıl buse-çin olsun lebünden sākiyā dil kim
 Açılmaz nükte-i la°lün dil-i dīvāneden çıkmaz
- Taleb-kār-ı sitemden dil çıkar agyāra yer yokdur
 Bu resm-i āşināyi dil-berā bī-gāneden çıkmaz
- Kemīn-gāh-ı ruḥında bīm-nāk-ı tiğ-i ebrūdur
 O nev-ḥatt kim ḥarīm-i °arız-ı cānāneden çıkmaz
- 5 Gönül murgın düşürdün kayd-ı zülf-i ḥāle ey Tā'ib
 Firib-i dāmdan geçmez ḥayāl-i dāneden çıkmaz

LXXXI³⁹⁶

mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
 - - - / - - - / . - - - / - - -

- 1 Bezm-i cihānda zevk-ile °işret kim istemez
 Vuşlat kenāra gelse maḥabbet kim istemez
- Vaşlın diriğ itmese biñ minnet eylese
 Zevk-i vişāl-i dil-bere minnet kim istemez
- Bu derd-i nā-ümīdī-i hicrān çekilmeden
 Devrān müsā°id olsa ya devlet kim istemez

³⁹⁵ AE 84b G XXXVI

5 murgın: murgun AE

³⁹⁶ AE 83b G XXIX

2 vaşlın: vaşluñ TDK 4 olduğın: olduğun TDK / görölse: urulsa AE

Bilseñ hıram-ı kâmetine bâ'is_olduğın
Şimdi görölse sūr-ı kıyâmet kim_istemez

- 5 Her bir nigāh-ı şefkati sūziş-pezirdür
Tā'ib dil-i şikeste ye şefkat kim_istemez

Fî Harfî's-Sîn

LXXXII³⁹⁷

fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lā tūn fe °i lūn
... - - / ... - - / ... - - / ... -

- 1 Eser_itmez dile fıkır-i gām-ı bî-dād-ı heves
Yetişür °aşık-ı üftāde ye mu°tād-ı heves

Yiri yok cīb-i tahayyülde nevāl-i keremūñ
Yetişür rāh-revān-ı emele zād-ı heves

Ferş-i virāne-i hātırda güzel tarh itmiş
Kaşr-ı ümmidimüzüñ resmini üstād-ı heves

Pāy-ı °azmin komadın bāb-ı behişt-i kāma
Maḥz-ı ma°dūm-ı kaẓā olmada Şeddād-ı heves

- 5 Kadd-i dil-cūy-ı mezākı ham_ider bār-ı ḥumār
Neş'e-dār-ı heves olmaz dil-i nā-şād-ı heves

Dāğ-sūz olsa nola sinede °ankā-yı ḥayāl
Hırmen-i gāmda şerār-efgen_olur bād-ı heves

Hālet-i ye's-ile hoş-ḥāl-i cihānuz Tā'ib
Bizi āşüfte ider zenzeme-i dād-ı heves

LXXXIII³⁹⁸

³⁹⁷ AE 85b G XXXIX

2 rāh-revān: āh-revān AE 5: 6 AE Neş'e virmez dile zevk-i mey-i gül-fām-ı heves

TDK 6 bād: dām TDK 7 dād: kām TDK

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Enis-i miḥnet_olmuş dide giryān dil sitem-me'nūs
 Dimāḡ aṣūfte ser-pür-dāḡ-ı ḡam ḥatır elem-me'nūs

Ḥalāṣ olurdu ṭab°-ı tāze-gū āsib-i vahṣetden
 Eger olsa ḡayāl-i dil-rübā-yı ḡonçe-fem-me'nūs

- 28a Olur mı dil girizān cennet-i kūyuñ temāṣādan
 Olaydı merdüm-i çeṣmüñ gibi ḡamzeñ kerem-me'nūs

Olurdu dāmen-i müjḡanı ṣeb-nem-riz °uṣṣākuñ
 Olursa çeṣmi sūz-ı ḡamla ḡün-pāṣide dem-me'nūs

- 5 Ṣıfā-h°āhuñ olur dārū-yı la°l-i dil-rübā Tā'ib
 Olursañ telḡi-i zehr-āb-ı ḡasretle seḡam-me'nūs

Fī Ḥarfi'ş-Ṣin

LXXXIV

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
 - . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Zülf-i müṣkīnin o āfet tāb-dāmān eylemiş
 °Āṣıḡ-ı ḡam-didesin ḡāk-ile yek-sān eylemiş

Müjdedür ey rākībān-ı ṣubḡ-ı vuṣlat kim Ḥudā
 Rūy-ı pür-tābın o ṣūḡuñ mihr-i raḡṣān eylemiş

Ḥāl-i ṣuffe encüm-i seyyāre-bān-ı ḡusnidür
 Ṣu°lesin āḡ-ı dil-i nā-dide pinḡān eylemiş

Piḡiṣ-i ḡisū-yı baḡtumdur ki olmuş rū-be-rū
 Sineden āyine-veṣ °aksin nümāyān eylemiş

- 5 Ḥatt verā-yı fitneden dest-āver_olmuş °āṣıḡān
 Çāk-ı dāmen itmeḡe °arż-ı girībān eylemiş

³⁹⁸ AE 85b G XL

Piç ü t̄ab-ı k̄akūlin itmiş havāle āhına
Tā'ib-i ūftādesin h̄atır-periṣān eylemiş

LXXXV³⁹⁹

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Ḡazab-nāk olmuş ol meh h̄ançer-i bürrāna el şunmuş
Dil ol pākize-dāmen şūha pek mestāne el şunmuş

Yir itmiş sine-i simin-geh-i āgūş-ı vuşlatda
Görince °aşık-ı şūrīde-dil şāhāne el şunmuş

Cigerde dilde gāhī zahm ururken şimdi müjgānuñ
Pür olmuş gamze-i hūn-riz ile çak cāna el şunmuş

Niçe nā-dide h̄alet gösterür çeşm-i zarīfāna
O dest-efşār-ı nahvet nüṣṣa[-i] hicrāna el şunmuş

- 5 İdince deste deste zūlf-i müşkinin hele Tā'ib
Ele almış dil-i nālānumı cānāna el şunmuş

LXXXVI⁴⁰⁰

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lün
--- / --- / --- / ---

- 1 Dūd-ı hevesle şu°le-i āhı bulunmamış
Bāğ-ı gamuñ bir iki giyāhı bulunmamış

Āh itmesün mi °aşık olup sine-riş-i °ışk
Ol āfetūñ hadeng-i nigāhı bulunmamış

Tahrib iderdi mülk-i dili ceys-i gamzesi
Ammā mesāğ-ı çeşm-i sipāhı bulunmamış

³⁹⁹ AE 86b G XLIII

⁴⁰⁰ AE 87a G XLVII

Çeşmüm ki farı-ı giryeden olmuş ğarık-i eşk
Bir cāy-ı nā-giriz-i şināhı bulınmamış

28b/5 Nā-h^vāh-ı vuşlat olsa da Tā'ib^c aceb midür
Tebyin-i iddi^cāya güvāhı bulınmamış

LXXXVII

me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün
. --- / . --- / . --- / . ---

1 Neşāt-ı cāmı^c aşık hālet-i mahmūrdan görmiş
Şafā-yı şubh-ı vaşlı zulmet-i deycūrdan görmiş

O şeh-nāzuñ⁴⁰¹ nevā āhengine^c uşşāk reşk eyler
Maķām-ı hūs[ni]nūñ āgāzesin mähūrdan görmiş

Meger gül-şende olmuş muṭribān-ı^c ışk-ile hem-ser
Bu söz ü sāzı bülbül nağme-i ṭanbūrdan görmiş

Kızarmış hāl-i rūy^c aks-i sūz-ı çeşm-i^c aşıkdan
O aḥker-pārenūñ germiyyetin billūrdan görmiş

5 Sakīm-endişe olmuş vuşlat-endāz itmege gönülüm
Bu kār-ı ğam-fezāy^cı Tā'ib-i rencūrdan görmiş

LXXXVIII⁴⁰²

me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün
. --- / . --- / . --- / . ---

1 O rind-i bī-nevā kim hāne[-i] sāmān-be-düş olmuş
Niyāz-ı kām-ı dilden nāliş-i ğamdan hamūş olmuş

⁴⁰¹ Metinde kelimededen önce *bu* ibaresi vardır, vezin icabı çıkarıldı.

⁴⁰² AE 86a G XLI

2 pāy-tā-ser: pāy-ı nāsı TDK / ü: - TDK 3: 4 AE derdin: derdūñ AE 5 Tā'ib-i zāra:

Tā'ib ü zāra // olup nāz-ile: olmuş tāz-ile TDK

°Aceb kim sine[-i] pür-dāgla kesb-i çemen eyler
Şadā-yı °andelibe pāy-tā-ser çeşm ü gūş olmuş

Göñül kim zühdi terk itmiş ferāmūş eylemiş derdin
O miḥnet-kār-ı gām-ālūde rind-i bāde-nūş olmuş

Revān itmiş şu deñlü tāb-ı fırkat eşk-i °uşşākı
Dem-i cūşışde kemter mevci baḥr-i pür-ḥurūş olmuş

- 5 Açılmış gönçe-āsā murg-ı cān-ı Tā'ib-i zāra
Tebessüm-riz olup nāz-ile serv-i sebze-pūş olmuş

LXXXIX

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 O tığ-i nāz kim nāzūk miyān-ı yāra bend olmuş
Mişāl-i āb dāmen-gir-i naḥl-i ser-bülend olmuş

Ol iki turreler kim kūy-ı dil-berden zuhūr eyler
Biri zünnār-ı fırkat °aşıkā biri kemend olmuş

Düşüp bir nokta[-i] ḥün-eşk dilden sine-i yāra
O simin sineye gūyā [ki] la°lden sine-bend olmuş

Görenler āfitāb-ı °ālem-ārā dir o ruḥsāra
Yine ol dil-firib-i °işve-ger °aşık-pesend olmuş

- 5 Metā°-ı bey°-gāh-ı ḥüsne varmış naḥd-i cān virmiş
Bu sevdāyile dil kālā-yı gāmdan ḥişşe-mend olmuş

Görince baḥt-ı jeng-ālūdını āh eylemiş Tā'ib
O āh-ı āteşin mir'āt-ı baḥtında sipend olmuş

XC

mef °ū lü me fā °ī lü me fā °ī lü fe °ū lün
--- / . --- / . --- / . ---

- 29a/1 Üftādelere kūy-ı dil-ārā ḥarem olmuş
Maḥrūm olan ol bezme enis-i sitem olmuş

Her gam-zedeye cāy-ı penāh olmağa ey dil
Ol sâde-ruhuñ turreleri ham-be-ham_olmuş

Mülk-i dili fitne idicek me'men-âşub
Hattı sipeh-i hüsnine müşkin °alem_olmuş

Rû-mālî-i pâyine kıomaz eşk-i terümden
Beñzer ki o servüñ yine dāmānı nem_olmuş

- 5 Maḥcüb-ı niyāz olmaz-idi bezmde Tā'ib
İksār-ı temennāya sebeb cām-ı Cem_olmuş

XCI⁴⁰³

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Harem-cūy-ı °izāruñ nāle-perdāz olmadan kalmış
Harim-i gül-şen-i kūyında hem-rāz olmadan kalmış

Yine tarz-ı vefā °arzitse de °aşık cefā añlar
O meh-rūy-ı sitem-perver kerem-sāz olmadan kalmış

Qarār itmiş nevā-yı köhneden şavt-ı muḥayyerden
Görüp hattı-ı ruḥuñ bülbul nev-āğāz olmadan kalmış

Hevā-yı serd-i āhumdan şararmış berg-i ezhārı
O naḥl-i gül-şen-i °işmet ser-efrāz olmadan kalmış

- 5 Olup ḥāmūşî-i ḥırmān-ı ḡamla beste-leb muṭrib
Nevāy-sencān-ı °uşşāka hem-āvāz olmadan kalmış

Ḥayālî mesken_itmez ḥatır-ı virānımız Tā'ib
Fiten-gāh-ı ḥarim-i dilde mümtāz olmadan kalmış

XCII⁴⁰⁴

⁴⁰³ AE 87b G L

1 kūyında: kūyuñda AE 3 itmiş: itmez AE // olmadan: itmeden TDK 6 ḥayālî: ḥayāl

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 O kim çeşm-i siyehle ğamze[-i] dil-gır cem° itmiş
 O mu°ciz-piçe gör kim şır-ile naḥçır cem° itmiş

Mu°anber kākūlin beyhūde şanma kūy-ı ḥüsninde
 Dil-i dīvānemüz bend itmege zencir cem° itmiş

Murādı şerḥa açmak sine-i °uşşāka pey-der-pey
 Yine müjgānların ol çeşm-i naḥvet-sir cem° itmiş

Yine tıġ-i sitemle kaşdı ḥūn-pāşide itmekdür
 Görün °aşıkların ol şūḥ-ı °ālem-gır cem° itmiş

- 5 Nola müşkil-pesend-i şā°irān-ı Rum ise Tā°ib
 Ki her nazmında bir rengin-edā ta°bır cem° itmiş

XCIII⁴⁰⁵

mef°ū lū fā °i lā tū me fā °ī lū fā °i lün
 - - . / - - . . / . - - . / - - .

- 1 Ḥāl-i ruḥında fitne ki ḥālet-resān imiş
 Ol āfetūñ cemāli °aceb dil-sitān imiş

Hakḳā zuhūr-ı ḥaṭṭ-ı siyeh-kār-ı °arızı
 Remz-i beyān-ı mu°cize-i ḥüsn ü ān imiş

- 29b Dāmān-ı ḥüsni cūy-ı nezāfetle sebz olur
 Bār-ı keremle kāmēti naḥl-i cinān imiş

Ol ḥāller ki gūşe-i ebrūdudur göñül
 Murġ-ı hüma-yı ḥüsne iki āşiyān imiş

⁴⁰⁴ AE 86b G XLIV

1 mu°ciz: muġciz TDK / naḥçır: taḥmır TDK

⁴⁰⁵ AE 86b G XLV

4 ebrūdudur: ebrūda TDK

- 5 Tā'ib olur mı bahş-i tegazzül o şūh ile
Kār-ı sühan ki taraf-ı lebinde nihān imiş

XCIV⁴⁰⁶

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün

- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Nükte-senc-i °ışk-ı dil kim ğam haṭ-āverdür dimiş
Lık ğam üftāde-dil °uşşāka yāverdür dimiş

Her gören kadd-i dil-ārāsın o şūh-ı āfetün
Sidre-i hüsn içre nahl-i nāz-perverdür dimiş

Kine-cüy-ı vuşlatı hāl-i °izārın seyr idüp
Sūziş-i āhumla bir sūzende ahkerdür dimiş

°Aciz olmuş nakş-ı rüyından çü nakḳāş-ı hayāl
Ol peri-rū dil-rübā rūḥ-ı muşavverdür dimiş

- 5 Sine-i şad pāremi Tā'ib görüp rahm eylemiş
Ḥamdüli'llāh çāk çāk-ı zahm-ı haṇçerdür dimiş

XCV

mef °ü lü me fā °i lü me fā °i lü fe °ü lün

- . . / / / . . .

- 1 Gör cism-i nizārum o kad-i ala şarılmış
Şan berg-i hazān bāğda bir dala şarılmış

Düşmiş kadem-i yāra güher-riz⁴⁰⁷ olup eşküm
Āl itmek için çeşm-i tere ala şarılmış

Delmiş müjesi sine-i hūnünümi gūyā
Bu kadd-i dü-tā bir kır gırbāla şarılmış

⁴⁰⁶ AE 87a G XLVIII

1 haṭ-āverdür: haṭā-verdür AE 5 pāremi: pāreni AE

⁴⁰⁷ Metinde *güher-ziz* gibi yazılmıştır ancak manasızdır, düzeltildi.

Şanmañ ki siyeh-fām olur riştesi şem^cüñ
Pervānesi⁴⁰⁸ şu^clesine cevvalē şarılmış

- 5 Düşmiş şiken-i zülfüñe táb-ı nıgehüñden
Kendın şakınup dil o siyeh şāla şarılmış

Zeyn olsa nola sīneye gül dāğ-ile Tā'ib
Bir sīm-beden dil-ber-i⁴⁰⁹ deh-sāla şarılmış

XCVI⁴¹⁰

me fā^ci lün fe^ci lā tün me fā^ci lün fe^ci lün
. . . - / . . . - / . . . - / . . -

- 1 Şu^cā^c-ı hüsñüñ ile bezm-i táb olur āteş
Bu táb-ı şevk-ile cām-ı şarāb olur āteş

İderse perde-i hüsñünde nağme-perdāzı
Elinde muṭrib-i bezmüñ rebāb olur āteş

Bu sūziş[-i]le eger^c arz-ı hāle başlar isem
Lebüñde nükte-i ḥarf-i^c itāb olur āteş

Şerār-ı āh-ı dil eylerse al ruḥsāruñ
Gül-i ruḥuñda nühüfte gül-āb olur āteş

- 30a/5^c Aceb mi dāne-i eşk olsa sīnede aḥker
Serāb-gāh-ı maḥabbetde āb olur āteş

İderse Tā'ib eşer nāle-i firāk-āmūz
Sipih-r-i nāzda ol āfītāb olur āteş

⁴⁰⁸ Metinde *pervānesine* şeklinde yazılmıştır ancak mana ve vezin icabı *pervānesi* olarak düzeltildi.

⁴⁰⁹ Metinde *dil-bere* şeklinde yazılmıştır ancak cümle yapısı açısından bu şekilde düzeltme lüzumu hasıl olmuştur.

⁴¹⁰ AE 87a G XLVI

XCVII

mef[°]ü lü fā[°]i lā tü me fā[°]i lü fā[°]i lün

-- / -- / -- / --

- 1 Ol neşve kim derün-ı mey-āsāma şıgmamış
Bir bādedür ki sāgar-ı gül-fāma şıgmamış

Ser-tiz olursa nişter-i hasret ne fā'ide
Hün-ı firāk şışe-i huccāma şıgmamış

Nev-çākerān-ı bezm-i maḥabbet o deñlü kim
Her-giz ḥarım-i ḥāne-i itmāma şıgmamış

Rāḥat ümīdin cyleyerek nā-şekīb-i[°] ışk
Hiç ḥ^vāb-gāh-ı zülf-i siyeh-fāma şıgmamış

- 5 Vāşıl da olsa menzil-i maḫşūda Tā'ib⁴¹¹
Dil ḥānḫāh-ı tengi-i eyyāma şıgmamış

Fī Ḥarfi't-Tā'

XCVIII

mef[°]ü lü fā[°]i lā tü me fā[°]i lü fā[°]i lün

-- / -- / -- / --

- 1 Ey berg-i āteşin-i gül-i şeb-nem-i neşāt
Ol bād-ı zülf-i dil-ber-ile ḥurrem-i neşāt

Olmaz ḥarīk-i sūziş-i ruḥsār-ı şu[°]le-cū
Hindū-yı ḥāl ü perver-i āteş-dem-i neşāt

Dil-ḥastegāna bā[°]iş-i medd-i ḥayāt olur
Rūḥ-āşinā o güfte-i[°] İsi-dem-i neşāt

Gāhī şikāf-ı zaḥmum ider beste gönçe-veş
Peykân-ı gāmda ḥufte gibi merhem-i neşāt

- 5 Tā'ib cefā-yı dehrden āzürde olma kim

⁴¹¹ Mısraın vezni hatalıdır.

Birdür gumūm-ı hicr-ile zevk-i dem-i neşât

Fî Harfî'l-Ġayn

XCIX

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn

--- / --- / --- / ---

- 1 İtdi dimāğ-ı ṭab[°]umı āşūfte bŷy-ı dāğ
Sīnem pŷr İtdi lāle-i mihnetle cŷy-ı dāğ

İtdi nişāne tīrine gōnlŷm idŷp eṣer
Ol ġamze-kāra zemzeme-i ārzŷ-yı dāğ

Gŷl-ġonçe gibi sā[°]id-i sākı-i [°]ışkda
Ziynet-ger-i mecālis-i dildŷr sebŷ-yı dāğ

Dāmān-ı kŷh-ı ḥasreti hep lerze-nāk ider
Ṣŷriṣ-ṣadā-yı velvele-i hāy hŷy-ı dāğ

- 5 Sīnem ṣikeste āyīnedŷr [°]aks-i ḥŷn-ile
Her pāresinde cilve-nŷmā reng-i rŷy-ı dāğ

Tā'ib kemān-ı fitne dŷṣŷp dest-i nāzdan
Āvāre itdi ġamze-i mestin ġulŷy-ı dāğ

Fî Harfî'l-Fā'

C

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn

--- / --- / --- / ---

- 30b/1 Dil bīm-nāk-ı keṣ-me-keṣ-i piç ŷ tāb-ı zŷlf
Cān beste-dām-ı silsile-i mŷşk-tāb-ı zŷlf

Gŷl-zāra gelse ṭurre periṣān gelŷr o ṣŷḥ
Ser-mest-i cām-ı [°]iṣve vŷ germ-i [°]itāb-ı zŷlf

Her çini mevc-i cŷṣiṣ-i enhār-ı ḥŷsnidŷr
Kim gōsterŷr bu resme hevā-yı serāb-ı zŷlf

Hūy-gerde-i ḥayā ider ol māh çehreyi
Sūz-āşinā-yı nāle[-i] dildür şehāb-ı zūlf

- 5 Açdı şabā tefe''ül için hep varak varak
Gördi ḥaṭ-ı fitenle yazılmış kitāb-ı zūlf

Tā'ib nigāh-ı çeşm-i temāşāya perdedür
Baḥt-ı siyāha hem-ser olaldan niķāb-ı zūlf

Fī Ḥarfi'l-Kāf

CI

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. . . . / / /

- 1 O pür-derdüm ḥırāş-ı ye's[-i]le ümmid-i kārüm yok
Miyān-ı °aşıkānda °işve-cū bir gül-°izārüm yok

Ben ol murğ-ı nağam-sāz-ı gülistān-ı ümidüm kim
Nevā-perdāze-i kām olmağa berg-i bahārüm yok

O rind-i kāle-sūzum ḥırmen-i ḥ°āhişde pey-der-pey
Bu lu°bet-gāh-ı devrān içre kayd-ı iftiḥārüm yok

Bañā cāy-ı firāķuñ ḥ°āb-gāh-ı rāḥat olmışdur
Ḥayāl-i çeşm-i pür-ḥ°ābumda seyr-i intizārüm yok

- 5 Ḥurūş-ı baḥr-i vuşlat kim temāşā-gāh-ı çeşmümdür
Kef-i sāhil bedid amma muvāfiķ rūzigārüm yok

Görüp nev-reste sünbül-zār-ı ḥattın ol meh-i ḥüsnüñ
Fezā-yı gülsitān-ı dehrde Tā'ib ķarārüm yok

CII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
. . . . / / /

- 1 °Āşıkı mehcūr ider te'sir-i āşub-ı firāk
Olsa lāyıkdur dil-i şūride ma°yüb-ı firāk

Şerḥa şerḥa sinemüz şad pāre bir āymedür

Nev-be-nev °arz-ı cemāl itmekde maḥbūb-ı firāk

Eyledūñ zünnār-ı °ışkuñ der-miyān-ı ārzū
Olduḳey dil Sūmenāt-ı dilde mensūb-ı firāk

Ḥatt-ı müşkīn āfītāb-ı ḥüsnūñ itmiş münkesif
Oldı ḥayfā dīde-i nezzāre maḥcūb-ı firāk

5 Giryē-rīz-i ḥasret [ile] çeşm-i ḥūn-pāşidemüz
Sūz-ı ḡamla olalum biñar-ı Ya°kūb-ı firāk

Eylemiş rūz-ı ezel münşī-i ḳudret Tā'ibā
Nüşḥa-i nām-ı dil-i °uşşāḳı maḥsūb-ı firāk

Fī Ḥarfi'l-Kāf

CIII

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lūn
- - - / - - - - / . - - - / - - -

31a/1 Būlbūl görince ḥār-ile germ ülfetin⁴¹² gülūñ
Ṭarḥ eylemez mi nāle ile şoḥbetin⁴¹³ gülūñ

Ḥufte ḳılursa dīde-i nergis gibi görūñ
Ṭaḥrīk-i bāde zemzeme-i raḡbetin gülūñ

Te'sīr-i sūz-ı⁴¹⁴ nāliš-i erbāb-ı °ışḳdur
Der-kār eyleyen yine germiyyetin gülūñ

Zaḥm-ı hezāra olmaz-idi çāre-sāz eger
Dārū-yı jāle bulmasa ḥāşşiyetin gülūñ

5 Lāle fezā-yı⁴¹⁵ sine-i gül-şende dāḡdur

⁴¹² Metinde *ülfetūñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalı olduğundan düzeltilmiştir.

⁴¹³ Metinde *şoḥbetūñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalı olduğundan ve kafiye icabı

düzeltilmiştir. Bu gazelin devam eden beyitlerinde de aynı problem vaki olduğundan her beytin redifi

düzeltilmiştir ve burada belirtmekle iktifa edildi.

⁴¹⁴ Metinde *sūziş* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı bu şekilde düzeltilmiştir.

Görmüş firib-i hār-ile şad miḥnetin gülün

Tā'ib olunca gönçe-i ṭab[°]uñ şüküfte-gir
İzhār ider tefāhür-i māhiyyetin gülün

CIV

mef[°]ū lū fā[°]i lā tū me fā[°]i lū fā[°]i lūn
- - - / - - - - / . - - - / - - -

- 1 Dādın alaydı bād-ı şabā hārdan gülün
Āzād olurdu ḥatırı āzārdan gülün

Kār eylesün mi nāliš-i feryād-ı [°]andelib
Berg oldı gūşı nağme-i şad-kārdan gülün

Açılmaz_ı ise bāde-i şeb-nemle didesi
Fark olmaz_ı oldı nergis-i ḥammārdan gülün

Oldı çemende kāmēt-i [°]aşık gibi dü-tā
Ḳadd-i nihāli keşret-i ezhārdan gülün

- 5 Tır-i ḥazāna hep siper_ı itmiş varakların
Āzürde gibi ḥatırı idbārdan gülün

Tā'ib gönülde nakş-ı güle i[°]tibār yok
Eglendi resmi ḥatt-ı ruḥ-ı yārdan gülün

CV

me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn me fā[°]i lūn
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ne sihr-āmūz olur her fende üstād olmayan çeşmün
Bu resm-i tāze-kār-ı luṭfa mu[°]tād olmayan çeşmün

Girizāndur şikāf-ı zaḥmuma üftāde olmaḳdan

⁴¹⁵ Metinde *fezā* şeklinde yazılmıştır. Ancak kelimenin manası itibariyle ve kullanım şekliyle

(sadece bileşik isimlerde kullanılır) bu beyitte sehven yazıldığına kanaat getirildi ve *fezā* kelimesiyle

değiştirildi.

Firib-i fitneden her lahza āzād olmayan çeşmüñ

İki müşkil-küşā-yı ʿukde-i hāṭır-firibāndur
Nigāh-ı dil-keşüñ hem-ülfet-i dād olmayan çeşmüñ

Baṇa rāz-ı cünūnum keşf ider meşk-i füsūn itse
Rumūz-ı h^vāhiş-i ʿışk-ile irşād olmayan çeşmüñ

- 5 Yine dil-gir-i tāb-ı sinedür reng-i tegāfülden
Nazar-perdāz-ı mir'āt-ı Hudā-dād olmayan çeşmüñ

Hezār āşüfteyi nālān ider her lahza Tā'ib-veş
Senüñ āhū-nigch meftūn-ı feryād olmayan çeşmüñ

CVI

fā ʿi lā tūn fā ʿi lā tūn fā ʿi lā tūn fā ʿi lūn

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 31b/1 H^vāb-nāz ālūde ol naḥvet-me'āb olmak gerek
Sāgar-ı ʿişveyle mest-i la^l-i nāb olmak gerek

Gamze tertīb-i bisāṭ itdükçe çeşm-i mestine
Bāde hūn-ı dil ciger sūz-ı kebāb olmak gerek

Nazra-perdāz olmasun çeşm-i ḥitābın[da] ʿadū
Zülf-i müşkīn ol perī-rūya niḳāb olmak gerek

Āteşindür lafzı tesvīd-i ḥayālūñ sinede
Gālibā şīrāze-i hāṭır ḥarāb olmak gerek

- 5 ʿAks-i te'şīr-i nigāhum sūz-ı āh-ı dil-keşüm
Tāb-baḥş-ı ʿarīz-ı şad āfitāb olmak gerek

Cism-i zārum pāy-māl itmez semend-i nāz-ile
Şeh-levendüm Tā'ibā ʿālī-cenāb olmak gerek

CVII

fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lūn

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

- 1 Tābiş-i ḥüsnine bir şu^l-nümā sine gerek

Ḳābil-i ʿaks-i cemāl olmağa āyine gerek

Bizi ḥākister ider tāb-ı serāb-ı hierūñ
Dāğ-ı ğamdan bize bir ḥırka-i peşmine gerek

Kine[-i] ʿışk[-i]le dil-sūz-ı ğam olmak düşmez
Dil viren dil-ber-i tābendeye bī-kine gerek

Cevr ü nāzı niçe terk eylesün ʿāşıklarına
ʿİşve vü nāz o şūh-ı sitem-āyine gerek

- 5 Derd-i serden dil-i nā-kāmı ḥalāş eylemege
Mey-i gül-gün-ile bir şöbet-i düşine gerek

Ḥasret-ālūde nigāh-ile temāşā-yı ruḥuñ
Yine Tā'ib gibi bir rind-i cihān-bine gerek

CVIII

me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün me fā ʿi lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Çıkarduñ ceys-i ḥatṭuñ fitne-i mekkāra yüz virdüñ
Ḥicāb itdüñ ruḥ-ı iḳbālden idbāra yüz virdüñ

Nizām-ı ḥüsn içün āyine alduñ destüne ammā
Görüp kakül perişān ḥāl-i ğisū-dāra yüz virdüñ

Hele meclisde nūş-ı sāgar itdüñ dest-i ʿāşıktan
O mest-i sāde-dil şermende-i āzāra yüz virdüñ

Düşince pāyüne ālūde-i ḥāk-i rehüñ olmuş
Sirişk-i ḳatre-bār-ı dide[-i] ḥün-bāra yüz virdüñ

- 5 Şikeste sine-i zār Tā'ib-i bīmārı gösterdüñ
O ḥod-bīn-i sitem-rū ğamze-i ḥün-ḥ^vāra⁴¹⁶ yüz [virdüñ]

CIX

⁴¹⁶ Metinde ḥ^vān-ḥ^vāra şeklinde yazılmıştır ancak mana itibariyle yukarıda yazıldığı şekilde

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 O naḥl-i ser-be-hevā-yı zemīn-i nāzı görüñ
O zīb-i gül-şen_olan serv-i ser-firāzı⁴¹⁷ görüñ

- 32a Hirās-ı cevri ile hicr-i nārına bakmañ
Nigāh ile gāzab-ālūde imtiyāzı görüñ

İderse gāmzesi şad çāk sīne-i zārum
Şikeste āyīneden rüy-ı ihtirāzı görüñ

Şikār-ı murğ-ı heves-perver_itse lāyıkdur
K̄onarsa sā°id-i ümmīde şāh-bāzı görüñ

- 5 Fiğān ki naḳd-i niyāz aña kıymet_olmaz mı
Revāc-ı kālē-i sūdāgerān-ı nāzı görüñ

Ne sāz-kār-ı miḥnetle dil-pesend olmış
Ki Tā°ib-i heves-ārā-yı kār-sāzı görüñ

CX

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

- 1 Dili kūyuñda zülf-i müşk-būya mübtelā kılduñ
Ḥarem-cüy-ı firākuñ ḥayf kim derd-āşınā kılduñ

Niçe zir-i lebüñden ehl-i diller buse-çin olsun
Deḥānuñ buse-gāh-ı bī-mezākān-ı riya kılduñ

Nişār itdüñ şemīm-i kākülün bād-ı seḥer-ḥīze
Hezārān bī-dimāğ-ı °ışkı meftün-ı hevā kılduñ

Şebān-gāh-ı ḥarīm-i dilde °aks-endāz olup rüyüñ
Çerağ-ı bī-fürüg-ı dağ-ı sinem pür-ziyā kılduñ

- 5 Şu deñlü üstüḥ°ān-riz olduñ_ey şeh esb-i nāzuñla
Firaş-ı gamda cism-i zārı maḥz-ı būriyā kılduñ

⁴¹⁷ Metinde *ser-efrāzı* şeklinde yazılmıştır ancak vezin icabı bu şekilde okundu.

Eser itmez o şūha āh-ı pūr-sūzuñ yeter Tā'ib
Miyān-ı ʿaşıkānda haqq-ı imkānı edā kılduñ

CXI

me fā ʿi lün fe ʿi lā tün me fā ʿi lün fe ʿi lün
... / ... / ... / ...

- 1 Maḥal mi var o şeh-i hüsne niyāz idecek⁴¹⁸
Eşer mi var ser-i kūyında imtiyāz idecek

Ne-var gamuñla dem-ā-dem enis-i firkat ıken
Der-i vişālūñi ʿuşşāka böyle bāz idecek

Zamānidur eşer-i maḥdemūñle ey gül-i ter
Çemende bülbul-i nā-şadı nağme-sāz idecek

Firāk-ı gamze-i şūhuñ derūna kār itdi
Ne var bu deñli dili āşinā-nüvāz idecek

- 5 Gönülde ye's-i taḥammül ruḥında haṭṭ-ı siyāh
O şūha kalmadı Tā'ib bahāne nāz idecek

CXII

mef ʿū lü fā ʿi lā tün mef ʿū lü fā ʿi lā tün
... / ... / ... / ...

- 1 Olduḫ şabāya hem-dem bir sebze-zāra geldük
Kūy-ı ḥazān-ı ḡamdan çıkdük bahāra geldük

Leb-teşne deşt-gāh-ı ümmidi geşt iderken
Naḥçir-i fikre uyduḫ bir çeşme-sāra geldük

- 32b Bir būy-ı nefḥa-pirā geldi meşāmm-ı cāna
Rāh-ı Ḥitā-ya düşdük kūy-ı nigāra geldük

Sāhil-nişin-i ṭālī ʿ bir āşinalıḡ itsün
Mevc-i yem-i belādan zirā kenāra geldük

⁴¹⁸ Mısraın vezni hatalıdır.

- 5 Sākī kerem degül mi bir cām-ı bāde şunsañ
Bu bezm-i dil-küşāya def^c-i ħumāra geldük

Bezm-i vişāle da^cvet itmişsün_ehl-i ^cışkı
İcrā-yı ħükm-i nāz it ey mäh-pāre geldük

Ol serv-i bāğ-ı himmet Tā'ib ħurāma gelsün
Dāmānına yüz_urduķ ol gül-^cizāra geldük

CXIII

me fā ^ci lün fe ^ci lā tün me fā ^ci lün fe ^ci lün
. . . - / . . . - / . . . - / . . -

- 1 Ümīdi şefkat_olur sīnesinde dāğ olanuñ
Niyāzı itmez_eşer mā'il-i⁴¹⁹ ferāğ olanuñ

Degül mi tēc-ı meserretle şāh-ı mülk-ārā
Zamān-ı saltanat-ı ^cömrine mesāğ olanuñ

Behişt-i ħüsn-i mecāziye eylemez ragbet
Ĥayālī çeşm-i ĥaķıķatle⁴²⁰ çār-bāğ olanuñ

Ķarīn-i vuşlat-ı yār olmamak ne mümkindür
Ĥayāt-ı feyz-i maĥabbetle göñli sağ olanuñ

- 5 Serinde dāğı yeter meş^cal-i cihān-efrüz
Zılām-ı tıregī-i ģamda güm-sürāğ olanuñ

Yanar o şevķ-ile pervāne-veş dili Tā'ib
Berik-i āhı şeb-i miĥnete çerāğ olanuñ

CXIV

me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün
. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

⁴¹⁹ Metinde *māyil* şeklinde ve hemzeli olarak yazılmıştır.

⁴²⁰ Metinde *ĥaķıķatüñle* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı bu şekilde

- 1 [O] tenhā-yı dil-i nā-kāma maḥzūn olduḡuñ⁴²¹ bilsek
Niyāzı terk iderdük belki memnūn olduḡuñ bilsek

Senūñ tarz-ı cihān-ārāñadur hep nālemüz cānā
Niçün nālān olurduk rütbede dūn olduḡuñ bilsek

Yine āteş-feşān-ı ḥālūñ olmak cāna minnetdür
Şeref-baḥş-ı ṭulū^c-ı mihr-i gerdūn olduḡuñ bilsek

İşitdük bir sitem-kār āfetūñ giryānı olmışsun
Göñül gibi senūñ de dīde-pür-ḥūn olduḡuñ bilsek

- 5 Didi deşt-i vişālüm cılve-gāh eyler[d]üm ey Tā'ib
Ḥayāl-i⁴²² leyli-i zülfümle mecnūn olduḡuñ bilsek

Fi Ḥarfi'l-Lām

CXV

me fā^c lūn me fā^c lūn me fā^c lūn me fā^c lūn
. . . . / / /

- 1 Ğam-ı hicri dil-i āşüftegāna dil-rübādan bil
Bu vāz^c-ı nā-pesendi āşināya āşinādan bil
- Şemīm-i zülfi şanma perveriş-yāb-ı dimāḡ olmuş
Bu enfās-ı dem-i cān-perveri neşr-i şabādan bil
- 33a Ḥaṭ-ile resm-i ḥ^vāhiş nidügin^c arz eyler^c uşşāka
Bu kār-ı luṭfi ol āyine-i^c ālem-nümādan bil
- Degül māni^c recā-yı vuşlata feryādı^c uşşākuñ
Göñül [nā-]kām-ı ümmīdi [o] baḥt-ı bī-nevādan bil

⁴²¹ Metinde *olduḡın* şeklinde yazılan kelime cümle içerisindeki vazifesi gereği *olduḡuñ*

şeklinde okunmuştur ve bu kelime aynı zamanda gazelin redifinin ilk kelimesi olduğundan diğer

beyitlerde de aynı şekilde değiştirilmiştir, tekrar belirtmeye lüzum görülmedi.

⁴²² Metinde *ḥayālī* olarak yazılmış olmasına rağmen mana icabı bu şekilde okunmuştur.

- 5 Şakın te'sir-i devr-i çerh-i nā-hemvārdan şanma
Şafā vü hicri Tā'ib cümleten hükmi Hudā'dan bil

CXVI

mef'ū lū fā'ī lā tū me fā'ī lū fā'ī lūn
- - . / - . - . / . - - . / - . -

- 1 Cism-i garīb-i ıışka kefen pīrehen degül
Mānī' vişāl-i yāra gönül cān u ten degül

Te'sir-i nāfe şāmil-i sırr-ı İlāhī'dür
Hāşşiyet-i giyāh-ı fezā-yı Hoten degül

Her nakş-ı kār-hāne[-i] ma'nī[-i] dil-firīb
Resm-i debir-i hāme-i ehl-i sūhan degül

Hep ıztırāb-ı şoḥbet-i hār-ı siyāhdur
Āzürdegī-i gül eser-i nāleden degül

- 5 Hübān-pesend ise nola her beyti Tā'ib'ün
Ta'bir-i şūḥı taze edāsı köhen degül

CXVII

me fā'ī lūn me fā'ī lūn me fā'ī lūn me fā'ī lūn
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Hayāl-i gonçeden itdükçe ızhār-ı cünün bülbül
İder sūz-ı dilinden lānesin aḥker-nümün bülbül

Görüp berg-i bahāruñ revnaḳın⁴²³ nālān olur ey dil
Meger ezhar-ı bāḡa'arz ider derd-i füzün bülbül

Ser-i gül-binde şandum āşiyān ifrāt-ı hayretten
Yine bezm-i gülün peymānesin itmiş nigün bülbül

Taḥammül eylemez āsib-i hāra cevri-i gül besdür
Nola olsa gümüm-ı hicr-ile zār-ı zebün bülbül

⁴²³ Metinde *revnaḳun* olarak yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır, düzeltilmiştir.

- 5 Yine minkār-ı ser-tiz ile ferş-i bāğı çāk eyler
Olur küh-ı gama bir tişce-kār-ı bî-sütün bülbul

Nola rengin olursa lālenün dāğ-ı ciger-sūzı
Ki çeşm-i girye-nākin itmede mizāb-ı hūn bülbul

Konup naḥl üzre bāl-efşān figān-sūz eyler °uşşākı
Olur gül-şende Tā'ib ehl-i °ayşa reh-nümün bülbul

CXVIII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - . / - . - . / - . - . / - . - .

- 1 Mihnet-i °işkuñla hem-ser mübtelālar bilmiş ol
Ḥasretünle dāğ-ber-dildür gedālar bilmiş ol

Nālesi sūz-āşinā olsa nola °aşıklarun
Bülbülān-ı bāğ-ı gāmdur bî-nevālar bilmiş ol

Resm-i cevri remz-ile °uşşāka işrāb eyleme
Dil-pezir olmaz bu nā-güfte edālar bilmiş ol

- 33b °Anber-āmiz itmede ḥakḳā meşāmm-ı °aşıkı
Büy-ı zülfünle nesim-i cān-fezālar bilmiş ol

- 5 Cāy itsün serde āhum cūy-ı eşküm sinede
Cāna rāḥat-baḥş olur āb [u] hevālar bilmiş ol

Geh taḥammül-yāb-ı firḳat geh taleb-kār-ı vişāl
Eksük olmaz °aşıka derd ü belālar bilmiş ol

Bu nigāh-ı cevri-ile hoş-ḥāl ider Tā'ib dili
Böyledür āyın-i resm-i bî-vefālar bilmiş ol

CXIX

mef °ü lü me fā °i lü me fā °i lü fe °ü lün
- . . / - . . . / - . . . / - . .

- 1 Gel nāzir-ı āşār-ı nümü-dār-ı şifāt ol
Sa°y eyle gönül vākıf-ı her mebdē'-i zāt ol

Şad nāle vü āh-ile açılmaz gül-i maḵṣūd
Ey murğ-ı heves perde-küşā-yı nefehāt ol

Gel rāh-ı tevekkülde bulaş Hızr-ı necāta
Tā vāsıl-ı ser-çeşme-i leb-rız-i hayāt ol

Tarḥ eyle bisāt-ı ḡamı ser-şafḥa-i dilden
Ferzānelik it pīle süvār-ı ḡama māt ol

- 5 Efgān-ı ciger-süz-ile gūş-ı güli pūr kııl
Murğ-ı çemen-ārā gibi şāhib-naḡamāt ol

Geh la^clini geh mevc-i yem-i zülfini zıkr it
Tā'ib yine zevḡ-āver-i feyż-i reşehāt ol

CXX

mef^cū lū me fā^cı lū me fā^cı lū fe^cū lūn
--- / --- / --- / ---

- 1 Vaşf-ı leb-i la^clinde gönül nükte-tırāz ol
Nā-dīde sühanlarla yine nādire-sāz ol

Mest-i mey-i nāz eyler-ise fitne nigāhın
Mutrib gibi āḡāzeler it ^cūd-nüvāz ol

Çeşmi ki tegāfülle ide ḡaşd-ı nezāre
Āmāde-i āşub-ı ser-endāzī-i nāz ol

Bāzīçe-i ḡamda niçe bir nāle vü zārī
Bir kerre hele zemzeme-perdāz-ı niyāz ol

- 5 Āzāde[-i] ^cışḡ olmaḡa bir çāre ararsañ
Biñ şerḥa vü dāḡ-ile açıl kāşif-i rāz ol

Yokḡdur o sīm-perde çün āsar-ı ḡaḡıḡat⁴²⁴
Sen de yūri bī-kerde-i eṭvār-ı mecāz ol

Tā'ib gelür enfās-ı lebinden dem-i ḡudsi

⁴²⁴ Mısraın vezni hatalıdır.

Eylerse eger lutf-ile bir *hande-i*⁴²⁵ nāz ol

CXXI

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Feyz alup sūz-ı derūnumdan çemende lāle gül
Lāle-dāğ oldu girüp la°līn qabā-yı lāle gül

34a Āh-ı dil-sūzumla ben gül-bin-fürūz oldum yine
Oldı tāb-ı reşk-ile bir şu°le-i cevvalē gül

Seyr-i gülden hazzı yokdur °aşık-ı nā-dīdenūñ
Ruḥlarıñdur bağ-ı °ālemdē dil-i meyyāle gül

Reng alur ḥüsñüñ sirīşk-i çeşm-i ḥün-ālūddan
Dīde dolsun qan-ile sen ey gül-i deh-sāle gül

5 Nefḥa-cūy-ı dil biri biri şafā-baḥş-ı dimāğ
Beñzemez mi kākül-i pūr-çine sünbül ḥāle gül

Bāğda Tā°ib ḥicābından olurdu pūr-°arāq
Görse ol la°l-i mey-ālūdī eger pūr-jāle gül

CXXII

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1 Ser-i zülfüñde °uşşāka bu piç ü tābdur müşkil
Belī gark-āb-ı hıcre cūşış-i seyl-ābdur müşkil

Derūn-ı dilde olduğca ḥumār-ı derd-i ser sāķī
Neşāt-ı neş°e[-i] cām-ı şarāb-ı nābdur müşkil

Tegāfül-kār-gerdür olsa ḥ°āb-ı °işveden bī-dār
Maḥall-i ḥ°ābda fitne müheyyā ḥ°ābdur müşkil

⁴²⁵ Metinde *hamde* gibi yazılmıştır, hatalıdır.

Ri^cāf-engiz iderken nefḥa-i kākül pey-der-pey⁴²⁶
 Dimāğ-i ^cāşıka bûy-ı gül-i şād-ābdur müşkil

- 5 Yine dūr olmasun Tā'ib göñülden hicr-i ^cışk-ālūd
 Maḥabbet bezmine cem^ciyyet-i esbābdur müşkil

Fī Ḥarfi'l-Mīm

CXXIII

me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Dil-i ḡam-kārı her-giz mūnis-i vaşl-ı ḥabīb itmem
 O firḳat-āşınayı ta^cne-fermā-yı rakīb itmem

Eşer itmez müdāvā-yı lebinden çāre-sāz olsam
 O pūr-zaḥmum ki sinem ḳābil-i feyz-i ṭabīb itmem

Mişāl-i zūlf o şūḥa dūd-ı āhum eylemiş te'sir
 O ḥāletden temaşā-yı cemāl-i dil-firīb itmem

Çerāğ-ı ^cışka bir pervāne-i küstāḥ-ı pervāzum
 Dili resm-i heves-kāride hem-ṭab^c-ı edīb itmem

- 5 Ḳazā tā rüz-ı kısmet baḥt-ı nā-kāmumla hem-serdür
 Anuñ-çün cān u dilden redd-i iḳbāl-i naşīb itmem

Ḥarım-i ḥātır-ı ābādımız virāne olmuşdur
 Yine ceys-i ḥayāl-i ^cışk-ı dil-dārı ^carīb itmem

Niçün ḡāret-ger-i şabr u sūkūn olmaz ^caceb Tā'ib
 Ben ol meh-pāreden her-giz temennā-yı şekīb itmem

CXXIV

me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün me fā ^cī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

⁴²⁶ Mısraın vezni hatalıdır.

- 1 Ne-deñlü olsa sāgar neş'e-cū cezb-i⁴²⁷ neşāt itmern
Dil-i zārum gül-i pejmürde-veş ber-inbisāt itmern
- 34b Kārār itmez tınāb-ı hayme-i endiše[-i] hātır
Güsiste rişte[-i] ümmid-i kāma irtibāt itmern
- Kurutdı hūn-ı dāğum sinede sehḥāre[-i] çeşmi
Gelürse mihmān⁴²⁸ gamze-i tirine bisāt itmern
- Hāzer tahrik-sāz-ı nāleden kim dirmiş ol āfet
Cihān-sūz olsa şavt-ı dil-keşinden ihtiyāt itmern
- 5 Benüm deryā-güzār-ı ma'şiyet-sāz-ı haṭā Tā'ib
Ki ebrū-yı ruh-ı a'cālī teşbih-i Şirāt itmern

CXXV

me fā 'ī lūn me fā 'ī lūn me fā 'ī lūn me fā 'ī lūn
. . . . / / /

- 1 Hayāl-i haṭt-ı rüyūñ sineden dūr olduğın görsem
O mir'āt-ı gubār-ālūda pūr-nūr olduğın görsem
- Nigāh-ı çeşm-i naḥvet-kāra cāy-ı me'men eylerdüm
Harāb-ābād-ı hātır dilde ma'mūr olduğın görsem
- Oñaltmaz (?) 'ālemden olurdum ben de merhem-yāb⁴²⁹
Devā-sāz-ı şikāf-ı zaḥm-ı rencūr olduğın görsem
- İderdüm muṭribān-ı şevke rağbet bezm-i 'ālemde
Bu mātem-gāh hayret-hāne[-i] sūr olduğın görsem
- 5 Yine dil-beste[-i] zūlf-i nigār olmak ne mümkindür
O şūhuñ ḥüsn-ile hem-pāye[-i] hūr olduğın görsem
- Şunardum cām-ı la'lüm dirmiş ol sāķi-i hicr-ālūd
Gamından Tā'ib-i mestāne maḥmūr olduğın görsem

⁴²⁷ Metinde ۛ harfi noktasız yazılmıştır ancak beytin manası itibariyle bu şekilde okunmuştur.

⁴²⁸ Metinde *mihmān* şeklinde yazılmıştır ancak vezin gereği yukarıdaki okuyuş tercih edildi.

⁴²⁹ Mısram vezni hatalıdır.

CXXVI

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Mübtelā-yı miḥnet olmazdum keder-nūş olmasam
Farq iderdüm zevk-i vaşlı mest-i medhūş olmasam

Ḥayf eylerdi beni Mecnūn-şemā'il cevri-ile
Cünbiş-i ebrūsın aḥlār rind-i pūr-hūş olmasam

Hep nişān eyler dil ü cānı ḥadeng-i nārına
Zahm-ı dāğ-ı hicr-ile her dem zırh-pūş olmasam

Ḥayliden ḥākisterüm pā-māl iderdi rūzigār
Şevk-tāb-ı şem °-i miḥnetle hem-āgūş olmasam

- 5 Lāle-zār-ı vuşlatuñ ezhārın eyler āteşin
Tā'ibā ḥūn-ābe-i eşkümle pūr-cūş olmasam

CXXVII

mef °ü lū me fā °i lū me fā °i lū fe °ü lūn

- - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Nām-ı dili şöhret-ger-i encām idebilsem
Ye's-ülfet-i gam-cūy-ı dil-ārām idebilsem

Āviḥte[-i] gūş-ı kabūl itmek olurdu
Dürr-i sūḥanum mazhar-ı ilhām idebilsem

Farq eyler-idüm māhiyet-i gamze-i mestūñ
Āzāde dili °aşık-ı nā-kām idebilsem

- 35a Çin itmese ebrūların⁴³⁰ ol germ-tegāfūl
Bir vech-ile aḥvālūmi i'cām idebilsem

- 5 Şad ḥamd ki dirmiş yine ol āfet-i zibā
Bir kerre dil-i Tā'ib'e ikrām idebilsem

⁴³⁰ Metinde *ebrūlarını* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı bu şekilde okunmuştur.

CXXVIII

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
 . - . - / . - . - / . - . - / . - . -

- 1 Şikenc-i zülfin añup geh āyine başlayalum⁴³¹
 Gehi hayāl-i haṭ-ı meh-cebine başlayalum

Hadeng-i nāle ile sinede şikāf açalum
 Küşāyiş-i gül-i hasret-resine başlayalum

Çemende bülbül-i şeydā ko nağme-sāz olsun
 O şavt-ı dil-keşe biz āferine başlayalum

Kef-i hayāle alup dilde nevk-i müjgānın
 Sevād-ı vaşf-ı ruḥ-ı nāzenine başlayalum

- 5 Fütādedür girih-i rişte-i nezāremüz
 Nüvāziş-i nigeḥ-i işve-bine başlayalum

Sezā-yı vuşlat olur gör rakīb-i kine-güzār
 Hülüş-ı kalbi koyup biz de kine başlayalum

Hicāb-ı zülfini Tā'ib izāle eylemege
 Füsün-ı işk-ile sihr-i mübine başlayalum

CXXIX

mef °ü lü fā °i lā tü me fā °i lü fā °i lün
 - - - / - - . - / . - . - / - - -

- 1 Lāyık midur firākuñ[-i]le zār-ı işk olam
 Fikr-i ruḥuñla mahrem-i esrār-ı işk olam

Āh u figān u nālemi gūş eyleseñ ne var
 Bāğ-ı cemāle bülbül-i gül-zār-ı işk olam

Şüret-nümā-yı ḥüsnuñ olursam °aceb midür
 Ben hoş-nüvis-i şafḥa-i eşār-ı işk olam

⁴³¹ Mısram vezni hatalıdır.

Sūdāgerān-ı vuşlata dāhıl isem nola
Kıymet-pesend-i sikke-i mi^cyār-ı ^cışk olam

- 5 Müjgān-ı yāra sine-küşāyum gāraẓ budur
Revnaḵ-fürüz-ı gül-şen-i ezhār-ı ^cışk olam

Tā'ib hezār sāle tevekkül gerek ki tā
Ümmid-h^vāh-ı rütbe-i ser-kār-ı ^cışk olam

CXXX

me fā ^ci lün fe ^ci lā tün me fā ^ci lün fe ^ci lün
.-.-. / .-.-. / .-.-. / .-.-.

- 1 Hemīşe tārik-i ḵayd-ı ḡam-ı ma^cāş olalum
Ḥudā'ya şükr idelüm dāfi^c-i hırāş olalum

Bu rūy-ı zerdi sürüp reh-güzār-ı dil-dāra
Semend-i nāzına ol āfetün firāş olalum

Şikāf-ı cāna döküp ḵatre ḵatre hūn-ı ciger
O nev-şüküfte gül-i hicre jāle-pāş olalum

- 35b Olup diyār-ı tevekkülde şāh-ı nām-āver
Cüyüş-ı derd ü ḡam_u hicr-i ^cışka baş olalum

- 5 Bizi iderse de Tā'ib melāmet-i teşhīr
O şūha bildirelüm sırr-ı ^cışkı fāş olalum

CXXXI

me fā ^ci lün fe ^ci lā tün me fā ^ci lün fe ^ci lün
.-.-. / .-.-. / .-.-. / .-.-.

- 1 Vücūd-ı ^cāşıkı bir āh[-i]le penāh iderüm
O dil-füsürdelerün bahtını siyāh iderüm

Benüm o ḡavşala-süz-ı nigāh-ı şevḵ-efrüz
Ki ḡin-i zülfine düşdükçe āh vāh iderüm

Şu deñlü girye rev_ittüm ki cūşış[in] göricek
Kedū-yı ^cışk-ile ben cür'et-i şināh iderüm

O şîr-i peyken-i dil-dûza şayd-ı cānum için
Şikāf-ı zaḥmumı her lahza cilde-gāh iderüm

- 5 Bu sūziş-i ḡam-ile dil yanup yakıldukça
O şem^c-i ḥüsne bakup Tā'ibā nigāh iderüm

CXXXII

fā^ci lā tün fā^ci lā tün fā^ci lā tün fā^ci lün

- . - . - / - . - . - / - . - . - / - . -

- 1 ^cAşıkum kūy-ı bütān cāy-ı ḥarābumdur benüm
Sāye-i zülfinde dil ālūde-ḥ^vābumdur benüm

Neşve-baḥş-ı ḥatır-ı erbāb-ı ^cayş olsam nola
Fikr-i la^cl-i dil-rübā cām-ı şarābumdur benüm

Sīne-i pür-zaḥmum cyler gül-şen-i āteş-nümā
^cArız-ı pür-tāb-ı dil-ber āfitābumdur benüm

Ülfet itsün āh-ı pür-sūzumla eşk-i girye-nāk
Bāḡ-ı ḡamda bā^ciş-i şad āb u tābumdur benüm

- 5 Burc-ı ḥatırdan ziyā-baḥş oldı mihr-i ḥasretün
Sūziş-i ^cişkuñla her dem şevk-yābumdur benüm

Nev-be-nev püyende-i rāh-ı ḡayāl-i vuşlatum
Cāy-gāh-ı ārzū cānā serābumdur benüm

Nāle-perdāz eyleme taḥrik-i la^clūñle beni
Her kelāmuñ nükte[-i] rāz-ı ^citābumdur benüm

Luṭf-ı Ḥaḡ'dur Tā'ibā maḥsūd-ı vuşlat olduğum
Şanma kim tedbīr-i feyż-i iktisābumdur benüm

CXXXIII

mef^cū lü me fā^ci lü me fā^ci lü fe^cū lün

- . . / / / . . .

- 1 Ḥayret-zede-i neş'e[-i] cām-ı taleb oldum
Aşifte-ser-i ḡalet-i kām-ı taleb oldum

Ben evc-i kanā^catde iken bāl-küşāde
Pervāne için beste-i dām-ı taleb_oldum

Bāğ-ı emelūn köhne bahārın⁴³² görüp ey dil
Dest-āver-i şad meyve[-i] hām-ı taleb_oldum

36a Oldumsa nola dāğ-zed-i cism-i tekāsül
Hānçer-keş-i ser-tiz-i niyām-ı taleb_oldum

5 Her şavt-ārā gūşuma girmez dime Tā'ib
Kim gūş-ı pes-āvāz-ı peyām-ı taleb_oldum

CXXXIV

me fā^ci lūn fe^ci lā tūn me fā^ci lūn fe^ci lūn
... - / ... - - / ... - - / ... -

1 Bu gül-şen_çre küşāyış muhāl imiş bildüm
Bu hālet_āşıkā bir özge hāl imiş bildüm

O şūh bezm-i maḥabbetde hem-dem_olmakdan
Murādı^cāşık-ı nā-kāma āl imiş bildüm

Derūna düzd-i ḥayālūn⁴³³ vişālden ġarāz⁴³⁴
Taḥayyülāt-ı vişālin⁴³⁵ su'āl imiş bildüm

Nizām-ı ḥikmet-i şun^cıyla gör o dendānlar
Miyān-ı la^cde dürr-i le'āl imiş bildüm

5 Ezel ki naķş olınan şafḥa-i dile Tā'ib
Sevād-ı ter kalem-i bī-miṣāl imiş bildüm

⁴³² Metinde genitif ekiyle yazılmış olmasına rağmen cümle yapısı ve anlam açısından bu şekilde okunması zaruri olmuştur.

⁴³³ Metinde *ḥayālīn* şeklinde yazılmıştır ancak mana itibariyle bu şekilde değiştirildi.

⁴³⁴ Mısraın vezni hatalıdır.

⁴³⁵ Metinde *vişālūn* şeklinde yazılmıştır ancak beyit bütünlüğü nazar-ı itibara alınarak bu şekilde okunmuştur.

Fî Harfî'n-Nûn

CXXXV

fâ °i lâ tûn fâ °i lâ tûn fâ °i lâ tûn fâ °i lûn

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Tâbiş-i rûyuñla mihr-i âsumân-ı fitnesün
°İşve vü nâz-ile âşüb-ı cihân-ı fitnesün

Meyve-çîn-i vuşlatuñ olmak ne mümkün cân u dil
Bir nihâl-i tâze bâr-ı gülsitân-ı fitnesün

Bir bilinmez nüktedür kıdd-i kıyâmet-perverüñ
Nâzenin-i °işvesün ruh-ı revân-ı fitnesün

Dâğ urduñ sineme müjgân-ı zehr-âlûd-ile
Dostum haqqâ kemân-dâr-ı nişân-ı fitnesün

- 5 Ülfet-i °âşıqdan el çekdi hayâlûñ °âkıbet
Tâ ezelden âfet-i nâ-mihribân-ı fitnesün

Kâr-ı sihri gamze-i şuhûñla tekmiñ eyledüñ
Pür-füsûn-ı nâzsun bir nükte-dân-ı fitnesün

Çekmezüz Tâ'ib gibi derd-i humâr-ı nahveti
Sâkı-i şahbâ-yı bezm-i cavidân-ı fitnesün

CXXXVI

fâ °i lâ tûn fâ °i lâ tûn fâ °i lâ tûn fâ °i lûn

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Tâb-ı °işmet berg-i ruhsaruñ °arağ-riz eylesün
Bâğ-ı hüsnüñ âfitâb-ı şevk gül-hız eylesün

Çeşm-i °âlem-binüñe kuhlü'l-cevâhir itmege
Neşr-i gül-zâr-ı şabâ hep °anber-âmiz eylesün

Hep reh-âverdüñ olup müşk-i gâzâlân-ı Hoten

Bāğ-ı dehrūñ bŷy-ı peygāmın⁴³⁶ dil-āvīz eylesün

Fıkr-i la^clūñle ḥayāt-efzā olup tūṭı[-i] cān
Nağme-i rengin ile şavt-ı şeker-rīz eylesün

36b/5 Ḥayr-mağdem ey çerāğ-ı bezm-i vuşlat kim gōñŷl
Şem^c-i baḥtuñ şevk-i ḥüsnūñle şerer-ḥīz eylesün

Gevher-i naẓmuñla ey ğavvāş-ı baḥr-i ma^crifet
Sāḥil-i ma^cnāyı Tā'ib şöhret-engīz eylesün

Nağş-ı vaşfuñ itmege tarz-ı kalem-kāride resm
Ahenin kıl-k-i ḥayālin tīg-i ser-tīz eylesün

Gūş-ı ebkār-ı ḥayāle eyleyüp āviḥte
Dürr-i ilhām-ile ḥaqqā ziynet-āvīz eylesün

[.....] dā'im fūrūğ-ı āfītāb-ı feyz-i Ḥaqq
Naḥl-i nev-res-kār-ı ümmidüñ semer-ḥīz eylesün

CXXXVII

mef^c ū lū fā^c lā tū me fā^c lū fā^c lūn
- - - / - - - / - - - / - - -

1 Zūlfūñ ḥarım-i [.....] ki şeb-gerde olmasun
Ecrām-ı māha ebr-i siyeh perde olmasun

Şeh-per-feşān olınca o şeh-bāz-ı ğamze-kār
Murğān-ı evc-i dil niçe rem-gerde olmasun

^cĀşık bu zāt-ı ^cişve-şifāt-ı sūtüdenüñ
Ḳahr-ı nigāh-ı cevriñe āzürde olmasun

Āmed-şüd-i nezāre-i ^cāşıkda⁴³⁷ cāy ider

⁴³⁶ Metinde *peygāmūñ* şeklinde yazılmıştır ancak bu yazım imla itibarıyla hatalı olduğundan düzeltilmiştir.

⁴³⁷ Metinde *^cāşıkdan* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin ve mana icabı bu şekilde okundu.

Ser-şafha-i cemāli haṭ-āverde olmasun

- 5 Yā Rab hayāt-ı bākīyi baḥş eyle Tā'ib'e
Hāmūşī-i maḥabbet ile mürde olmasun

CXXXVIII

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Şekve-perdāz olduğım bildi o meh-rū ḡamzeden
Ol ki biñ nāz-ile ol āfet sitem-cū ḡamzeden

Cezbe-i āhumla terk itdi fūsūn-ı fitnesin

Oldı zāhir na°ra-i āḡāze-i hū ḡamzeden

Kaşd-ı cān itmiş ele şimşir-i müjḡanın⁴³⁸ alup
Var mıdur °ālemde bir pūr-kīn-i bed-hū ḡamzeden

Çeşm-i mestin gösterüp ol nāz-perverdüm didi

Saṇa nāz itmekde naḥvet-kārdur bu ḡamzeden

- 5 Çeşmi luṭf eylerdi mekrine [yine] vā-bestedür
Neylesün Tā'ib cüdā olmaz o āhū ḡamzeden

CXXXIX

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lūn

- . . / - . . . / / - . -

- 1 Vuşlat ümīdin eylemesün nā-sezā olan
Mesned-nişin-i salṭanat olmaz gedā olan

Firḡat çeker mi kūy-ı dil-ārāda muttaşıl

Āyine[-i] cemāli ile āşinā olan

Āmāde-i perestiş-i nāzdur [o] ebrūlar

Ceyş-i fūsūn-ı ḡamzesine muḡtedā olan

⁴³⁸ Metinde genitif ekiyle yazılmış olmasına rağmen cümle yapısı ve mana gereği bu şekilde

- 37a Olmaz esîr-i silsile-i çîn-i zülf-i dost
Ser-geşte-i keş-â-keş-i rāh-ı Hıtā olan
- 5 Bilmem olur mı gül-bin-i vuşlatda nağme-sāz
Bāğ-ı niyāza bûlbûl-i destān-serā olan
- Peymāne-i şafāyile def^c-i ħumār ider
Her dem celis-i maḥfil-i bezm-i cefā olan
- Tā'ib kenār-ı ma^crifete dürr-nişār olur
Baḥr-āşinā-yı nazm-ı ṭabī^cat-nümā olan

CXL

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Çeşm-i mestüm seyr ider kūy-ı °izārı cānibin
Kim ġazālān-ı Ḥoten gözler diyārı cānibin
- Var mıdur bir böyle şūḥ-ı va^cde-āmūz-ı vefā
Kim bırakmaz dideden °uşşāk-ı zārı cānibin
- Gamzesi cān u dile nezzāresin terk eylemez
Şir-i naḥvet-pīşe gözler kūh-sārı cānibin
- İnkılāb-ı dehrden āsūdedür erbāb-ı dil
Her biri bir semt-ile bulmuş medārı cānibin

- 5 Didemüz olsun mı Tā'ib rüy-ı dil-berden cüdā
Seyr ider her dem o māh-ı gül-°izārı cānibin

CXLI

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Şeb-i ābisten-i ġamda sipihrūñ naqş-kārından
Geçilmez °aşık-ı şūrīde-ḥālūñ āḥ [u] zārından
- Biz_ol maḥmūr-ı hicrüz dem-be-dem ey sāķı[-i] ikbāl
Berīdūr dil bu bezmūñ şevķ-i cām-ı i^ctibārından

°İzār-ı⁴³⁹ nev-heves-kārı gerek hatt [u] ya ruh olsun
Ne hāşıl bu harīm-i °ālemün naķş [u] nigārından

Görüñ nerrād-ı çerhi kim hezārān şahı māt itmiş
Kef-i dest-i rüsūh-ile bisāt-ı gam kenārından

- 5 °Aceb cūş eylemiş rig-i şarāb-ı ārzū Tā'ib
Qabul-i kısmet eyler dide-i ahvel gubārından

CXLII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Bāğ-ı hūsnūñ ey gül-i nā-dide alımdan şakın
Reng-i rüyūñ sūz-ı ah-ı pür-melālümnden şakın

Matla°-ı mihr-i cemālūñ hāle-veş pinhān ider
°Uķde-i dūd-ı dil-i aşūfte-hālümnden şakın

Dide-i °aşık gibi ter-dāmen eyler kāmētūñ
Zir-i dāmanūnda mevc-i eşk-i alımdan şakın

Berg [ü] bārın hırmen-i hūsnūñ perişān itmede
Hem-ser-i zülf olmasun bād-ı hayālümnden şakın

- 37b/5 Çeşmūñi pür-sūz ider hep āteşindür nüktesi
Şafha-i sinemde naķş-ı bī-miśālümnden şakın

Luťf idüp dirmiş ol āfet nāle vü ahum görüp
Behre yokdur Tā'ibā zevķ-i viśālümnden şakın

CXLIII

fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lā tün fā °i lün

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Hatt-ı rüyūñ °aşık-ı bī-dil nümāyān görmesün
Remz-i hūsn-i dil-beri nā-dide-sencān görmesün

⁴³⁹ Metinde bu kelime ismin -i haliyle yazılmıştır ancak mana itibariyle terkip şeklinde

Şāne-veş hattın şabā şāyed perişān eylese
Ol siyeh mest āfeti kākül perişān görmesün

Dil nigh-sāz olsa da bir çāre ümmid eylemez
Sırr-ı mu^cciz-kār-ı la^cl-i yāri pinhān görmesün

Maḥşer-i āşub olur cāy-ı kulüb-ı ^cāşıķān
Ol kıyāmet kāmetsi bir kez hırāmān görmesün

5 Māni^c-i ḥ^vāb olmasun beyhūde āh-ı sine-sūz
Bārī ol şūḥ ^cāşıķı nālān u giryān görmesün

Sāye-i feyzinde rāḥat-yāb olur bī-çāre dil
Gül-şen-i ḥayretde bir nahl-i ḥıyābān görmesün

Çāk ider Tā'ib yine dest-i tazallümle o şūḥ
Cāme-i ^cāşıķda dāmān u girībān görmesün

CXLIV

me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün me fā^cī lün
. . . . / / /

1 Qudūm-i nev-bahārı dehre kim tebsīr ider gerdūn
Şafā-cüyāna her ḥār-ı güli bir tır ider gerdūn

Teveccüh eylese iķbāl-i dehre ehl-i dil bir dem
Alup ^caqlın yine divāne-veş teşhīr ider gerdūn

Sūḥan-güyān-ı ^cālem olmasun mı her-giz āzürde
Hezārān müşkilāt-ı ṭab^c-ile dil-gir ider gerdūn

Alup dest-i kazādan ḥalka[-i] ḥükm-i kader-kārı
Ser-engüşt-i ümid-i ^cāleme zih-gir ider gerdūn

5 O bir cādū-yı efsūn-kār-ı sihr-endişedür Tā'ib
Ki āşār-ı deminden ^cālemi teşhīr ider gerdūn

CXLV

fā^cī lā tün fā^cī lā tün fā^cī lā tün fā^cī lün
. . . . / / /

- 1 Reşk ider zevk-i dil-âlûde[-i] hicrānum gören
 °İşkâ ragbet eylemez hāl-i perişānum gören

Hāk olur her dem ümīdi pāy-ı būsıyla anuñ
 Mest ü dāmen-çide ol serv-i hīrāmānum gören

°Ayb iderdi ruḥṣat-ı nezzāre-sāz-ı gānzeden
 Fitne-i ḥāliyle baht-ı nā-be-sāmānum gören

Kıble-gāhıdur heves-kārān-ı °ışkuñ ser-be-ser
 Cilve-gāh-ı °ışvede ol şūh-ı fettānum gören

- 38a/5 Dūd-ı⁴⁴⁰ nālemden bilür Tā'ib eşer-ḥız olduḡın⁴⁴¹
 Nev-resīde ḥaṭṭ-ile ruḥsār-ı cānānum gören

CXLVI

mef °ū lū me fā °ī lū me fā °ī lū fe °ū lūn
 - - - / . - - - / . - - - / . - -

- 1 Hōn-ı ni°am-ı vuşlat-ı cānāne çekilsün
 Şad şevk-ile °uşşāk-ı ġarībāna çekilsün

Kūyuñda ki cām-ı lebūñ_ey şūh çekilmez
 Kim dir Hārem-i Ka°be'de peymāne çekilsün

Şad cünbiş-i ebrū ki baķan °āşık-ı nā-şād
 Tār-ı girih-i zūlf-i perişāna çekilsün

Meclisde ki ol sīne-i pūr-tāb açılsun
 Hep dest-i heves çāk-ı ġirībāna çekilsün

- 5 Çāk cāna geķer peyken-i dil-düz-ı teġāfūl
 Geh tır-i müjeñ cān-ı raķībāna çekilsün

⁴⁴⁰ Merinde *derd* şeklinde yazılmıştır. Ancak mana itibariyle bu şekilde okundu ve her iki kelimenin yazımındaki benzerlikten dolayı sehven bu şekilde istinsah edilmiş olduğuna kanaat getirildi.

⁴⁴¹ Metinde *olduḡuñ* şeklinde yazılmıştır ancak kelimenin cümle içindeki vazifesi itibariyle imla açısından hatalıdır.

Ülfet olıcaķ Tā'ib olur fikr-i emel dūr
Hātır ğama ğam hātır-ı nālāna çekilsün

CXLVII

me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün me fā °i lün
. . . . / / /

- 1 Ferāġat eylemezseñ °aşıķa bī-dād kılmakdan
O da terk-i niyāz eyler ne hāşıl dād kılmakdan

Çekerseñ tır-i ğamzeñ sineden beyhüdedür cānā
Ne hāşıl köhne resme tarz-ı nev-icād kılmakdan

Meded şahş-ı hayālün nāzeninüm eylemez teşrif
Hāzer virāne-zār-ı hātırı ābād kılmakdan

Hat-ı ruhsārīña bak remz-i hüsnünden haber-dār ol
Elün çek cām-ı kalb-i °aşıķı ber-bād kılmakdan

- 5 Baña bir lutf-ı dil-h°ah eylemez ol ğamzeler amma
Degül hālī dil-i hicr-ile hem-mu°tād kılmakdan

Şakın vaz°-ı tekāsül-güneden Tā'ib figān eyle
Sükün-ı derd olur mı terk-i māder-zād kılmakdan⁴⁴²

Fī Harfī'l-Vāv

CXLVIII

me fā °i lün fe °i lā tün me fā °i lün fe °i lün
. . . . / / / . . .

- 1 Göñül göñül dime sinemde dāġlardur bu
Harīm-i °ışķda yanmış çerāġlardur bu

Hirās-ı āhum ile şüre-zār şanma dilüm
Behişte tāb diren tāze bāġlardur bu

⁴⁴² Metinde *olmakdan* şeklinde yazılmıştır. Ancak bu gazel *kılmakdan* redifi ile

Hümā-yı baht degül dām-ı arzūya düşen
Hevā-yı hicr-ile per-beste zāğlardur bu

Ümīd-i nazra-i lutf itmesem [mi] dil-berden
Bir_iki merdüm-i şāhib-dimāğlardur bu

- 5 Cigerde sinede Tā'ib şikāf-ı şerha degül
Fezā-yı ıışkda hūnīn sürāğlardur bu

[Fī Harfī'l-Hā']

CXLIX

me fā °ī lūn me fā °ī lūn me fā °ī lūn me fā °ī lūn
. --- / . --- / . --- / . ---

- 38b/1 Gül-i pejmürde-veş⁴⁴³ hār-āşināyuz bāğ-ı °ālemde
Bu kayd-ı cān-güdāza mübtelāyuz bāğ-ı °ālemde

Degüldür dāhil-i ser-ḥalka-i erbāb-ı °işret dil
Gam-ı hicr-ile hem-ülfet gedāyuz bāğ-ı °ālemde

İrişmez dest-i ṭālī° şāḥ-sār-ı kām-ı ümmīde
Ezelden °aşık-ı bī-dest [ü] pāyuz bāğ-ı °ālemde

Şafā-baḥş olduğundan rūzigāruñ cāna el çekdük
Hümā-te'şīr-i meftūn-ı hevāyuz bāğ-ı °ālemde

- 5 İder sūzān o naḥl-i ser-firāz-ı ḥüsni anuñ-çün
Ḥamūş nāle-i murğ-ı bī-nevāyuz bāğ-ı °ālemde

O gül-ruḥsāra tāb-endāz-ı şerm olduk bi-ḥamdi'llāh
Fürüg-ı āhla pertev-nümāyuz bāğ-ı °ālemde

Bize °arz itmesün Tā'ib o la°l-i bāde-peymāsin
Biz ol bī-behre-i cām-ı şafāyuz bāğ-ı °ālemde

⁴⁴³ Bu kelime metinde *pür-müjde-veş* şeklinde yazılmıştır ancak beytin manası nazar-ı itibara

CL

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Kızarmış bâdeden gül-güne-i ruhsarı seyr eyle
 Ne âteş-berg olur ol gül-şen-i didarı seyr eyle

Füsün-ı nâz-ile âlûde-h^vâb ol çeşm-i mestin⁴⁴⁴ gör
 Reviş nâ-dide tarz-ı bü'l-°aceb bîmarı seyr eyle

Kerem-kâr[î]lig eyler nev-be-nev dil-h^vâhişüm bilmez
 Bu sevdâlarla her dem itdiği âzârı seyr eyle

Zehî hâlet-nümâ⁴⁴⁵ te'sîr kim sūzân iki âh[û]m
 O germ-ülfet nigâh-ı gamze-i hūn-h^vârı seyr eyle

- 5 Nemek-pâş olsa bir kez zaḥm-ı cān-ı⁴⁴⁶ Tā'ib-i zāra
 Cefā-āmūz-ı rengin nükte-i esrârı seyr eyle

CLI

me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün me fā °ī lün
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Gel_ey °aşık dil-i gam-h^vârîni vuslat-me'âb eyle
 Der-i devlet-me'âb-ı Muştafâ'ya intisâb eyle

Dem-â-dem bâde-nüş ol bî-muhābā bezm-i °ışkında
 Mezâk-ı tab°-ı nâ-kāmuñ ḥarâb-ender-ḥarâb eyle

Bize ey şâhid-i mir'ât-ı enver °arz-ı ruhsâr it
 Cemâlünle derûn-ı °aşıkı pür-şevk-i tab eyle

O °âlî-kadri vaşf u medḥe isti°dādımız yokdur
 Hemân Tā'ib niyâz it lutf u iḥsānuñ şitâb eyle

- 5 Cenâb-ı Ḥazret-i Ḥakḫ'dan temennâ-sâz-ı şefkat ol

⁴⁴⁴ Metinde *mestûn* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

⁴⁴⁵ Metinde *hâlet-nümâ-yı* şeklinde yazılmış olmasına rağmen vezin icabı bu şekilde okundu.

⁴⁴⁶ Metinde *cāna* şeklinde yazılmıştır ancak mana itibarıyla değiştirilmesi zaruri görülmüştür.

Şefâ^catle dil-i üftâdegânı behre-yâb eyle

Sen_{ol} âlem-penâh-ı bî-kesân-ı cümle ümmetsün
Şehâ her müznib_ü nâ-h^vâhı me'cür-ı hisâb eyle

CLII

me fâ^cî lün me fâ^cî lün me fâ^cî lün me fâ^cî lün
. --- / . --- / . --- / . ---

39a/1 Gel_{ey} aşık firâk-ı yâr-ile âh u enîn eyle
Dil-i gam-nâkı firkat-âşinâ miḥnet-ḳarîn eyle

Serâb-ı miḥnetüñ leb-teşne vü âşüftegânın gör
Şadâyü'l-^catş cüyân[ını] guş it âferîn eyle⁴⁴⁷

Taḥammül kıl hırâş-ı cevrine yâr-i sitem-kâruñ
Edîb-i bezm-i ^cişk ol ṭab^c-ı şuhûñ gam-nişîn eyle

Şaḳın bî-dâr idersün çeşmi⁴⁴⁸ h^vâb-âlûdedür şimdi
Biraz ey murğ-ı dil âh-ı ciger-sûzuñ ḥazîn eyle

5 Kõ gül-zâr-ı maḥabbet sebze reşk-i çâr-bâğ olsun
Derünüñ cilde-gâh-ı ^caks-i çeşm-i ^cişve-bîn eyle

Dem-â-dem girye-rîz oldukça pâ-mâl itme her ḥûba
Dür-i eşki nişâr-ı ḥâk-pây-ı meh-cebîn eyle

Açarsa sine-i pür-tâbın⁴⁴⁹ ol meh-pâre meclisde
Maḳâlât-ı niyâzuñ Tâ'ibâ siḥr-i mübîn eyle

CLIII

mef^cû lü me fâ^cî lü me fâ^cî lü fe^cû lün
--- / . --- / . --- / . ---

⁴⁴⁷ Mısraın vezni hatalıdır.

⁴⁴⁸ Metinde *çeşmini* şeklinde yazılmıştır, vezin icabı düzeltilmiştir.

⁴⁴⁹ Metinde *pür-tabuñ* şeklinde yazılmış olmasında rağmen cümle yapısı ve mana gereği bu

- 1 Şal zülf-i ruḥuñ pâyüñe bend-i kadem_eyle
Taẕyî^c-i ḥırām eyleme cānā kerem_eyle

Dil-beste-i āşüb-ı lebüñdür dil-i ^cāşık
Ey beste-dehen lutf-ile taḥrîk-i fem_eyle

Her dāğ-ı dem-ālūdumı germ it nigeḥüñle
Teşmî^c-i çerāğān-ı feżā-yı ḥarem_eyle

Gel resm-i maḥabbetde nev-icād-ı firîb ol
Düzdîde dil-i ^cāşıka bezl-i ni^cam_eyle

- 5 Nezzāre-i aḡyāra idüp zülfüñi ḥā'il
Taḥrîk-i pey-ā-peyle anı müttehem_eyle

Tā'ib idemez kesb mezāyā-yı vişālüñ
Bārî⁴⁵⁰ şeref-i ḥüsnüñe lâıyık kerem_eyle

CLIV

me fā^c i lün fe^c i lā tün me fā^c i lün fe^c i lün
.-.- / .-.- / .-.- / .-.-

- 1 Neşāt-baḥş-ı ḡamum neşve-i piyāle ile⁴⁵¹
Cihān-süz-ı ḡam⁴⁵² oldum hemîşe nāle ile

O ḥadd ü ḥālî görüñ kim ne zıb-baḥş olmış
Çemensitan-ı cemāle gül_ile lāle ile

Ḳo girye-rîz olayum buse-gāh-ı dāmeñüne⁴⁵³
Nihāl-i tāze virür berg [ü] bār jāle ile

Ḥuşul-i naḡd-i dil-i ^cāşıkāna sa^cy eyler
Ḥadeng-i nāz-be-kef ḡamzesi ḥavāle ile

⁴⁵⁰ Metinde *yārî* şeklinde yazılmıştır ancak mana itibarıyla bu şekilde okunmuştur.

⁴⁵¹ Mısırada *ḡamum* kelimesinden sonra gelen *dilüm* kelimesi vezin icabı mısradan çıkarılmıştır.

⁴⁵² Metinde *ḡamum* şeklinde yazılmıştır ancak vezin ve mana icabı düzeltilmiştir.

⁴⁵³ Metinde *dāmenine* şeklinde yazılmıştır ancak imla açısından hatalıdır.

- 5 Fünün-ı ʿişvede Tā'ib hemîşe yek-serdür
O şüh-ı ʿişve-cū pîr-i hezâr sâle ile

CLV

fā ʿi lā tūn fā ʿi lā tūn fā ʿi lā tūn fā ʿi lūn

-. - - / -. - - / -. - - / -. -

- 39b/1 Nāzeninüm hisset-i hicrāna muʿtād eyleme
Hāne-zād-ı ḥasret-i didāriñi yād eyleme

Şerm-i ʿişķ-ālūde maḥcūbān-ı çeşm-i şūḥuñā
Dād-baḥş-ı ḡamze-i mestūñle bî-dād eyleme

Perde-i zūlfūñle setr⁴⁵⁴ it tābiş-i ruḥsārīñi
Hırmen-i şabr-ı dil-i ʿuşşākı ber-bād eyleme

Defʿ-i ibrām-ı niyāz it bir nigāh-ı nāz-ile
Şıḳlet-i ibrāmdan luṭf eyle feryād eyleme

- 5 Ğurre-i luṭfuñ olup dil terk-i muʿtād eylemez
ʿİşve-bāzum sen gerek dād it gerek dād eyleme

Didi ol āfet duyup Tā'ib ümîd-i vuşlatuñ⁴⁵⁵
Böyle vażʿı bir daḥi ey ṭabʿ-ı nā-şād eyleme

CLVI

me fā ʿi lūn me fā ʿi lūn me fā ʿi lūn me fā ʿi lūn

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Ciger kınyıla dāḡ-ı sîne pür-ḥūn oldı gitdükçe
Bahār-ı gül-şen-i ḥasret le'āl-gūn⁴⁵⁶ oldı gitdükçe

⁴⁵⁴ Metinde *seyr it* şeklinde yazılmış olmasına rağmen mana itibariyle *setr it* şeklinde değiştirilmesi zaruri görülmüştür.

⁴⁵⁵ Metinde vuşlatın şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

⁴⁵⁶ Metinde *laʿl-gūn* yazılmıştır ancak vezin icabı bu şekilde okunmuştur.

Düşürdükçe dil-i ʿuşşākı bend-i dām-ı teşhîre
Hayāl-i cünbiş-i ebrûsı efsûn oldu gitdükçe

Ne efsûn-kârdur olduğça bî-mihr-i cefâ-perdâz
Dil-i nâlendemüz ol şûha meftûn oldu gitdükçe

Cihânda mümteni^cdür neş'e-dâr-ı cām-ı vaşl olmak
Humâr-ı nâ-ümîdî serde efzûn oldu gitdükçe

- 5 Ğamuñ geldükçe yâr u hem-demin yâd itmedi dilde
Ğamından hâtır-ı âzâde mahzûn oldu gitdükçe

Görüñ te'sîr-i sûz-ı ʿışk-ı yâri Tâ'ib-i nâ-kâr
O âfetden bu hicr-âyine memnûn oldu gitdükçe

CLVII

fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lûn
- . - . / - . - . / - . - . / - . - .

- 1 Mazhar_ olduğça gönül her dem o mâh-ı tâzeye
Nazra-gâh-ı nâz olur ʿâşık nigâh-ı tâzeye

Ben garîk-ı cûy-bâr-ı ʿışk-ı yârım neyleyüm
Şâhil-i vuşlat bedîd olmaz şinah-ı tâze[ye]

Çâre yokdur olmağa hem-nâgme feryâd-ı hezâr
Mutribân-ı nâle-senc-i dâd-h^vâh-ı tâzeye

Âh-ı pür-sûzum gibi hem-sâye olmaz âfitâb
Şu^cle-i ʿaks-i nigâh-ı gâh gâh-ı tâzeye

- 5 Dil fezâ-yı köhneden vâdî-neverd-i ʿışk olur
Âferin ol ʿâşık-ı püyende-râh-ı tâzeye

Şâhidân-ı çeşmi tebyîn itse eyler i^ctirâz
Köhne resm-i ʿişveden Tâ'ib güvâh-ı tâzeye

CLVIII

fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lâ tûn fâ ʿi lûn
- . - . / - . - . / - . - . / - . - .

40a/1 Fikr-i la^clûnle dil-i ^cuṣṣāk hurremdür hele
Sîne-süzân-ı heves ^ciṣṣuñla hem-demdür hele

Cevre itmezdi taḥammül hūşyārān-ı gamuñ
Mest iden ^caşıkları peymāne[-i] Cem'dür hele

Hicr-i nāzından geçilmez ol perî-rūnuñ velî
Ehl-i ^ciṣṣā kām-baḥş olmaḳda ādemdür hele

Ḳā'ilüz⁴⁵⁷ pūşide[-i] gīsū-yı ^canber-bārına
Tāb-ı ruḥsārıyla şevḳ-efzā-yı ^cālemdür hele

5 Olagör āmāde-i nezzāre ey çeşm-i ḥayāl
Nev-bahārî ḥattı ol şūhuñ dem-ā-demdür hele

Būseler iḥsān ider la^cl-i lebinden ^caşıka
Tā'ibā ol dil-ber-i tābende Ḥātem'dür hele

CLIX

me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün
. --- / . --- / . --- / . ---

1 Bakılmaz şevḳ-i tābından o mihr-i ^cālem-ārāya
Ḳo şalsun ^cārız-ı pür-tābına kakülleri sāye⁴⁵⁸

Bu şūr-ı fitne kim der-kārdur ḥattında ol şūhuñ
Müheyyā olsun ^caşıklar temāşadan temāşaya

Şabā luṭf it dokunma tār-ı zülfin⁴⁵⁹ eyleme tahrik
Taḥammül eylemez āşüfteler āşüb-ı gavgāya

Ḳarār eyler maḳāmāt-ı şabādan rāstda bülbul
Muḥayyerdür nevā-yı nāleden ol naḡme-pirāya

5 Bu dem murğ-ı çemen peykerde-i efgān-ı ^caşıkdur
Ne raḡbet sāz [u] söz-i muṭrib[ü] āḡāze-i nāya

⁴⁵⁷ Metinde ḳayilüz şeklinde ve hemzeli olarak yazılmıştır.

⁴⁵⁸ Metinde *şāne* olarak yazılmıştır ancak kafiye ve mana itibarıyla bu şekilde değiştirilmiştir.

⁴⁵⁹ Metinde *zūlfūn* olarak yazılmıştır ancak imla açısından hatalıdır.

Nola ser-mest iderse ğamzesi⁴⁶⁰ la°l-i müzāb-āsā
Olur hūn-ı dile eşk-i melāmet Tā'ibā pāye

CLX

me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn me fā °i lūn
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Neşāt-ı la°l-i nābuñ °aşık-ı nā-kāma bildürme
Devā-yı cāna vākıf ol[ma]sun bīmāra bildürme

Çemende neşr-i hāk it çeşm-i cāna rāh-ı dil-berden
Bu gerd-i °anber-eşşānı şabā ezhāra bildürme

Yine hem-şoĥbet_olmuş reşk-i bülbul keşf-i rāz eyler
Şaķın zār-ı bahār-ı hūsñüñ_ey gül hāra bildürme

Ser-ā-ser teşnegān-ı bāġı ġarķ-āb itmesün luţf it
Hıram-ı mevc-i cūy-ı kāmētüñ enhāra bildürme

- 5 Şumār-ı keyf-i sāġarla ķalur fark-ı nūvāzişden
Bu bezmüñ sāķiyā germiyyetin⁴⁶¹ mey-h°āra bildürme

Nikāb it rūyuña zūlf-i siyāhuñ āh Tā'ib-veş
Şehā sırr-ı cemālūñ zümre-i aġyāra bildürme

CLXI

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 40b/1 Zaĥm urursa ġamzesi ķāk-ı ġirībān itmeze
Zūlfı gibi °aşıkın⁴⁶² hātır-perişān itmeze

Hep hayāl-i zūlfı örter şerĥa[-i] daġ-ı ġamum
Sīneme tır-i nigāhı gelse de ķan itmez_e

⁴⁶⁰ Metinde *ġamzesin* yazılmış olmasına rağmen anlam itibariyle ġamzesi olarak okunmuştur.

⁴⁶¹ Metinde *germiyyetüñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

⁴⁶² Metinde *°aşıkuñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

İdegör ey dil taḥammül tāb-ı rûy-ı dil-bere
Kākül-i müşkîn o meh ruḥsārî pinhân itmeze

°Ukde-i zülfün dirîğ itme dil-i bî-çāreden
Dāğ-ı ğamdan murğ-ı per-beste girizân itmez_e

- 5 Şevk-i şahbā-yı maḥabbetdür sürür-encām olan
Ehl-i °ışkı neş'e-cū sākî-i devrân itmez_e

Böyle vaz°-ile nola der-kām olsa cāhilân
Böyle vaz°ı Tā'ibā erbāb-ı °irfān itmez_e

CLXII

mef°ü lü fā°i lā tū me fā°i lü fā°i lün
- - . / - - . / - - . / - - .

- 1 Ol serv-i nāz kim yine °arz-ı ḥurām ide
Erbāb-ı °ışkı kār-ı maḥabbet tamām ide

Hün-ı derūnı bezm-i firākında nūş iden
Lāyık dil-i şikestesin_ol bezme cām ide

Havfum budur ki āh-ı dilüm ıztırāb-ile
°Aşıklara o zülf-i girih-giri dām ide

Yā sūz-ı sine her müje[-i] tîrin_ol şehûn
Bir tîğ-i āteşin ser-āmed niyām ide

- 5 Kām-āşinā-yı vuşlat_idüp Tā'ib'i Hudā
Ol āfitāb-ı nāzı şeh-i nîk-nām ide

CLXIII

fe°i lā tün fe°i lā tün fe°i lā tün fe°i lün
.. - - / .. - - / .. - - / .. -

- 1 Kārız-ı ḥurşid-i emel şu°le-pezir olmakda
Māh-ı pervîn-i kesel bedr-i münir olmakda

Şerḥalar kim açılur sine-i ḥününümde
Her şikāfî nem-i eşkümle gādîr olmakda

Beste-pādur ezeli dām-ı maḥabbetde gönül
İhtiyārı degül ol zülfe esir olmakda

Kaşd-ı nālîş ne ise lutf-ile temyîz eyler
Tıfl iken yâr şeh-i ʿişve-serir olmakda

- 5 Bār-ı gāmdan aḡarur rîş-i ümîd-i Tâ'ib
Şûretâ şābb ise de ma'ñide pîr olmakda

CLXIV

me fā ʿî lün me fā ʿî lün me fā ʿî lün me fā ʿî lün
. . . . / / /

- 1 Kālem çekmiş ṭabīʿat levḥine Behzād-ı endîşe
Güzel taşvîrler yazmış yine üstād-ı endîşe

Bu kār üzre kalsursa bî-sütün-ı vaşf-ı dil-berde
Nice kânlar açar ser-tîşe-i Ferhād-ı endîşe

- 41a Hücûm-ı ceyš-i âfetden ʿaceb âvâre kalmışdı
Yetişdi ṭabʿ-ı ʿacz-âlûde[ye] imdād-ı endîşe

Açar şahş-ı taḡayyül dîdesin ḥʿāb-ı tekāsülden
Girerse guş-ı istiʿdādına feryād-ı endîşe

- 5 Küşād eylerse bir nev-gonçe gül-zār-ı ṭabīʿatda
İder müşkîn dimāğ-ı nazmı neşr-bād-ı endîşe

Görüp tesvîd-i nazmuñ didiler nazm-āverān Tâ'ib
Zehî taḡrîr-i muʿciz-ḡāme-i icād-ı endîşe

Fî Ḥarfî'l-Yā

CLXV

fā ʿî lā tün fā ʿî lā tün fā ʿî lā tün fā ʿî lün
. . . . / / /

- 1 Gerçi çeşm-i mestinüñ āḡuş-ı müjgāndur yiri
Gamze-i bed-ḡüyımuñ ammā ki pinhāndur yiri

Kūy-ı cānāndan ba^cid olmaz dil-i nālendemüz
Bülbül-i ateş-nevānuñ çün gülistāndur yiri

Nevk-i müjgān-ı derūn-ı dilde laht-endāz olur
Tīşe[-i] ser-tiz-i ^cişkuñ dem-be-dem kāndur yiri

Hem-ser_olmış zir-i ebrūda nigāhı çeşmine
Merdümān-ı fitnenüñ cāy-ı girizāndur yiri

- 5 Hūn-ı gamla açılur dāğ-ı ser-i āşüftegān
Gonçe-i pür-jālenüñ gül-berg-i hāndāndur yiri

Cāna tahrir eylesün remz-i haṭuñ mūy-ı mişal
Hāme-i mu^cciz-nümānuñ şafha-i cāndur yiri

Gelse reftāre olur lerzende Tā'ib zülf-i dest
Müşk-bid-i tāzenüñ nahl-i hīrāmāndur yiri

CLXVI

me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün me fā ^ci lün
. . . . / / /

- 1 O nahl-i ^cişve-cū kim ^cāzim-i gül-geşt-i bāğ oldu
Şabā tahrik-i serv-i bāğdan şāhib-ferāğ oldu

Nola fık-r-i terennümde sakim-endişe olmazsa
Hezār-ı nāle-cūya būy-ı gül zib-i dimāğ oldu

^cizārı vaşfına mihr-i heves oldukça tāb-endāz
Nükāt-ı dil-pezirüm dilde bir tābān çerāğ oldu

O naḡş-ı pür-füsūn kim çin-i ebrūdan hüveydādur
Temāşā-yı nigāh-ı ^caşıka ḡaṭṭ-ı yasağ oldu

- 5 Meger ^caks-i şerār-ı eşk-i çeşm-i girye-nākümdür
Ki tiğ-i fitne-kār-ı gamze[-i] dil-dār zağ oldu

Görüp germ ülfetin⁴⁶³ ağıyar-ile yār-i sitem-kāruñ
Bu gamdan sine-i hūn-in-i Tā'ib dāğ dāğ oldu

⁴⁶³ Metinde *ülfetün* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

CLXVII

fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lā tūn fā °i lūn

- . - . / - . - . / - . - . / - . -

- 1 Hāller kim taraf-ı la°linde semen-būlar gibi
Cūy-ı hūsnin⁴⁶⁴ devr ider leb-teşne āhūlar gibi

- 41b Teşnegān-ı °ışık seyrān eylesünler dillerin
Mevc-hīz-i nāz olan ol zūlf-i dil-cūlar gibi

Görmemişdür dideler mānend-i dendānuñ ve-līk
Kim dizilmiş rişte[-i] cān üzre incüler gibi

Mūylar kim tābiş-i ruhsārın itmiş der-kenār
Āteş-endāz-ı firib olmağda hindūlar gibi

- 5 Ol perī zūlf-i dırāzın şalmasun dāmānına
Şarılır pāy-ı nihāl-i kıddine şular gibi

Tākat-efgendür nigāhı pūr-füsündür gamzesi
Var mı Tā'ib fitne-cū ol çeşm-i cādūlar gibi

CLXVIII

mef °ū lū fā °i lā tū me fā °i lū fā °i lūn

- . . / - . . . / / - . -

- 1 Hūsnūñ ki şöhet-āver olaldan °alem gibi
Pā-mālūñ oldu °aşık-ı bī-dil kadem gibi

Ta°bīr olur mı tīr-i nigāhuñ kader mişāl
Çak cāna geçdi peyken-i dil-dūz-ı gam gibi

Olsañ hemişe nātıka-perdāz-ı iltifāt
Te'sīr ider mi hātırımız pūr-elem gibi

Tab°um binādur itdigi maẓmūn-ı fāhīrūñ
Remz ü nūkātı vaşf-ı hayāl-i sitem gibi

⁴⁶⁴ Metinde *hūsnūñ* şeklinde yazılmıştır ancak imla olarak hatalıdır.

- 5 Ümmîd-h^vâh-ı feyz-i habîb ol ki Tâ'ibâ
Yokdur cihânda lutf-ı şefî^c-i ümem gibi

CLXIX

me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Geçüp dilden yine tîr-i müjeñ destümde hân deldi
Yine ol peyken-i dil-düz-ı mihnet geldi kân deldi

Çeküp ser-rişte-i güftâra vaşf-ı la^cl-i dil-dârın
Gönül ol gevher-i nâ-süfteyi ammâ nihân deldi

Çalurdı ^cukde-i peyvend-i nâr-ı arzû mübhem
Hele tîr-i taḥayyül süzen-âsâ bî-gümân deldi

Nola rengin iderse gülleri hün-âbe[-i] bülbül
Hezâruñ cism-i zârın nevk-i hâr-ı gülsitân deldi

- 5 Olurdı kāküli pîçide sünbül-veş o meh-rûnuñ
O müşkîn ^cukdeyi hep bād-ı âh-ı bî-dilân deldi

Dime beyhüde Tâ'ib şerḥa-gâh-ı tîg-i mihnetdür
Derün-ı ^caşık-ı nâ-kâmı ol nâ-mihribân deldi

Tārîḥ berāy-ı Vezāret-i Şadr-ı A^czām Muştafâ Paşa
I

me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün me fâ ^cî lün
. --- / . --- / . --- / . ---

- 42a/1 Bi-ḥamdi'llāh zamān-ı devlet-i sulṭān-ı ^cālemde
O zāt-ı ^cālem-ārā mahrem-i devlet-serāy oldı

Şu deñlü şaldı şevket nām-ı ^cālî-şānı ser-tā-ser
Kıbāb-ı çerḥ-i gerdün-ı köhen pür hūy [u] hāy oldı

Sirāyet eyledi āsar-ı lutfı kalb-i gam-gine
Gedālar arzū-yı lutf[i]le ser-cümle pāy oldı

Zehî baḥt-ı hümayün fāl kim tedbîr-i ḥükminde

Müşīrān-ı umūr-ı saltanat fermān-zidāy oldı

- 5 Niçe şevk-āşinā-yı zevk-i şādī olmasun her-kes
Temāşā-yı cemāl-i dil-firībi ğam-zidāy⁴⁶⁵ oldı

Küşād itmiş harīm-i devletin erbāb-ı hācāta
Varup der-gāhına efrād-ı ʿālem cebhe-sāy oldı

Sürüp yüz pāye-gāh-ı nerdübān-ı luṭfına ol-dem
Kādem başdı gönül şevkiyle hem hālet-fezāy oldı

Niyāz[ı] cāy ile çıkdıkdā ey Tā'ib olur tārīh
Vezāret şadı ḥaqqā Muştafā Paşa'ya cāy oldı

(1087/1676)⁴⁶⁶

Kıṭʿa-i Tārīh berāy-ı Vefāt-ı Merḥūm Fāzıl Mūsā Çelebi Raḥmetu'llāhi
ʿAleyh

II

fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lā tūn fe ʿi lūn

... / ... / ... / ...

- 1 Fāşıl-ı dehr o süḥan-sāz-ı cihān-ārā kim
ʿİlm-ile velvele-baḥş olmuş-idi dünyāda

Dil-i pākīzesi ḥaqqā ki kerem-perver idi
Lehçe-i ṭabʿına olmuş-idi cihān üftāde

Kār-ı iksīr-i maḥabbetde ferīd-i ʿālem
Mālikü'l-mülk idi gencine-i istignāda

Nağme-perdāz-ı kelām olsa olurdu ḥaqqā
Murg-ı kudsi-dem-i cān-baḥşına ḥatır-dāde

- 5 Şoḥbet-i zāt-ı pesendīdesi maḥbūl-i ümem

⁴⁶⁵ Metinde *ġamze* şeklinde yazılmış olan kelimenin beyit içerisinde mana vermemesi ve sonrasındaki *dāy* kısmının beytin manasına muvafık olmaması göz önünde bulundurularak bu iki kelimenin *ġam-zidāy* kelimesinin yerine sehven bu şekilde yazılmış olduğuna hükmedildi.

⁴⁶⁶ Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın sadarete geliş tarihidir.

Ülfet-i tab^cına erbāb-ı sūhan āmadē

Bāğ-ı ^cālemde o kām-āver-i ferhunde-ḥiṣāl
Serv-i nāzende gibi olmuş-iken āzāde

^cĀkıbet ḥırmen-i ^cömrine gelüp bād-ı fenā
Virdi evrāk-ı çemen-zār-ı vücūdın bāda

Eyleyüp tıfl-ı dilin nāle-zenān⁴⁶⁷ māder-i dehr
Şaldı bir mekr-ile kehvāre-i māder-zāda

Ṭutdı āyine[-i] ruḥsārını çün jeng-i ḳazā
Ḥāk-i teslīme olup ḥasret-ile sevdāda

10 Ḥātırā bā^cis-i ḥüzn oldu bu ḥālet amma
İltifāt itmeyelüm zemzeme-i üstāda

42b Āteş-i nā'ire-i āh[-i]le dil-süz olduk
Bülbül-āsā dil-i şūrīde gelüp feryāda

Oldı bir mısra^cı şad hicr-ile Tā'ib tārīḥ
Rūḥ-ı Mūsā ola hem-bezm-i Kelīm ^cuḳbāda⁴⁶⁸

Rubā^ciyyāt

I

mef^cū lū me fā^cī lū me fā^cī lūn fā
- - / . - - / . - - - / -

Ey çeşmi gibi şūḥ-ı tegāfūl-mu^ctād
^cİşkuñ eşeri sīnede bir sırr-ı mi^cād”
Dāğ-ı ḡam-ı hicrāna müdāvā mümkün
Bilmem niç'olur⁴⁶⁹ derd-i dil-i māder-zād

⁴⁶⁷ Metinde *zamān* şeklinde yazılmıştır ancak beytin manası itibarıyla sehven bu şekilde yazılmış olduğuna hükmedildi.

⁴⁶⁸ Tamiyeli olduğu ve vefatına tarih düşülen şahsiyete dair malumat edinemediğimiz için tarihi çözemedik.

⁴⁶⁹ Vezin icabı ulama yapılmıştır.

velehu

II

mef[°]ü lü me fā[°] lü me fā[°] lü fe[°]ül

--- / ---- / ---- / --

Ey tābiş-i ruhsāresi mihr-enver
İtseñ ne kadar lutf-ile nezzāre eger
İtsün mi gönül hiç ser-i zülfinde qarār
Tursun mı reh-i ābda sūzende şerer

III

mef[°]ü lü me fā[°] lü me fā[°] lün fā

--- / ---- / ---- / -

Leb-teşne gönül sūz-ı harāret bilmez
Deryāları nūş itse nihāyet bilmez
Ben āh u figān itmede takşır itmem
Ammā ki gam-ı ışk-ı o āfet bilmez

IV

mef[°]ü lü me fā[°] lü me fā[°] lün fā

--- / ---- / ---- / -

Sūzende dil-i tābiş-i didār olduk
Hayret-zede-i hatt-ı siyeh-kār olduk
Bir işve için cān u dil ışār itdük
Şad ta[°]ne-i āzāra sezā-vār olduk

V

mef[°]ü lü me fā[°] lü me fā[°] lü fe[°]ül

--- / ---- / ---- / --

Da[°]vā-yı maḥabbetde gönül itme cedel
Zirā ki virür[°]ukde-i ta[°]bire ḫalel
Bāziçe-i hayretde nihān itmişdür
İşk-ı dili takdīr-i Hudā[°]İzz ü Cell

VI

mef[°]ü lü me fā[°]ī lü me fā[°]ī lün fā

--- / --- / --- / -

Terk eylemez_{ol} işve-nümā bi-dādın

Cevr-ile füzūn itmededür bi-dādın

43a Gelmez dil-i senginine tāb-ı şefkat

Güş itse de aşüftele^{ün} feryādın

velehu

VII

mef[°]ü lü me fā[°]ī lü me fā[°]ī lün fā

--- / --- / --- / -

Aç gonçe femüñ nāz-ile güftār eyle

Her aşıkı bir bülbul-i gam-h^vār eyle

Ta[°]bir idicek remz-i cemālūñ gāhī

Rūyuñ gül-i nā-dide ha^uñ hār eyle

velehu

[Kıf[°]a]

I

fe[°]i lā tün fe[°]i lā tün fe[°]i lā tün fe[°]i lün

... / ... / ... / ...

Vireyüm nakd-i dil ü cānı o ha^uñer-keş-i nāza⁴⁷⁰

Çāk idüp sine-i hūnīnūmi girsün kana

Dāğdan cāme-i zer-keşle pūr idüp cismüm

Cebe şatmak niç'olur⁴⁷¹ göstereyüm yārāna

⁴⁷⁰ Mısraın vezni hatalıdır.

⁴⁷¹ Vezin icabı ulama yapılmıştır.

6.BİBLİYOGRAFYA

- Afyoncu, Erhan-Recep Ahıskalı. "Kâtip." *İslam Ansiklopedisi*. c.25. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2002.
- Akkaya, Hüseyin. *Nevres-i Kadîm and his Turkish Dîvân: textual analysis, critical edition and facsimile*. 2 kısım. ed. Şinasi Tekin-Gönül Alpay. Harvard: Harvard University Department of Near Eastern Languages and Civilizations, 1995-1996.
- Ali Milânî. "Râqim." *Şarkiyat Mecmuası* 5 (1964) : 85-94.
- Aydın, Şadi. "Sebk-i Hindî." *Türk Edebiyatı* 28, s. 319 (2000): 25-28.
- Aziz Ahmad. "The formation of Sabk-i Hindî." *Iran and Islam*. ed. C. E. Bosworth. Edinburgh : Edinburgh University, 1971.
- Aziz Ahmad. *Studies in Islamic culture in the Indian environment*. Oxford: Clarendon Press, 1964.
- Banarlı, Nihat Sami. *Resimli Türk Edebiyatı tarihi*. 2 c. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- Başbakanlık Osmanlı arşivi katalogları rehberi*. Ankara: TC Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 1995.
- Başlangıcından günümüze kadar büyük Türk klasikleri*. c.6. İstanbul: Ötüken-Söğüt, 1987.
- Bausani, Alessandro. "Contributo a una definizione dello « stile indiano » della poesia persiana." *ANNALI* 7 (1957): 167-178.
- Yıldırım, Suat. *Kur'ân-ı Hakîm ve açıklamalı meali*. İstanbul: Zaman, 1998.
- Browne, Edward G. *A Literary history of Persia*. c.4. *Modern times: (1500-1924)*. Cambridge: Cambridge University Press, [1978].

- Bursalı Mehmed Tâhir. *Osmanlı müellifleri*. c.2. İstanbul: Matbaa-i Âmire, 1915-1924.
- Çanaklı, Oktay. "Osmanzâde Ahmed Taib Efendi." *Türk Dünyası Araştırmaları*. s. 123 (1999): 229-234.
- Coşkun, Ali Osman. "Sebk-i Hindi üslubu ve Nâilî-i Kadîm." *Millî Kültür*, s. 45, (1984): 82-85.
- Deniz, Sabahat. "Türk Edebiyatında Hind Üslûbu (Sebk-i Hindî)" *Osmanlı*. c.9. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.
- Deniz, Sabahat. "Türk edebiyatında Hind Üslûbu: Sebk-i Hindî." *Osmanlı c.9: kültür ve sanat*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat: eski ve yeni harflerle*. 13. bs. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1996.
- Erdem, Melike. "Bursalı Tâlib ve Divanı: tenkidli metin ve inceleme." Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, 1994.
- Esrâr Dede. *Tezkire-i şu'arâ-yı Mevleviyye: inceleme-metin*. Hazırlayan İlhan Genç. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 2000.
- Fatin. *Tezkiretü hâtimetü'l-eş'âr*. İstanbul: [y.y.], 1855.
- Güftî. *Güftî ve Teşrifâtü's-Şu'arâsı*. Hazırlayan Kâşif Yılmaz. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 2001.
- Hasan Hüseyinî. *Bî-dil Sipihri ve Sebk-i Hindî*. Tahran: Soruş, 1997.
- İpekten, Haluk. "Sebk-i Hindî." *Şeyh Galib kitabı*. ed. Beşir Ayvazoğlu. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı, 1995.
- İpşirli, Mehmet. "Çelebi." *İslam Ansiklopedisi*. c.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.
- İsen, Mustafa. "Divan şiirinde bir akım: Sebk-i Hindi." *Yönelişler*, s. 6 (1981): 7-10.

- İsmâ'il Paşa el-Bağdâdî. *Hediyyetü'l-ârifin esmâ'ü'l-müellifin ve âsârü'l-musannifin*. c.1. İstanbul: Maarif Vekaleti, 1951.
- _____. *Îzâhu'l-meknûn fi'z-zeyli alâ keşfi'z-zünûn an esâmi'l-kütübi ve'l-fünûn*. 2 c. İstanbul: Maarif Vekaleti, 1945-1947.
- İsmail Belîğ. *Nuhbetü'l-âsâr li- zeyli zübdetü'l-eş'âr*. Hazırlayan Abdulkerim Abdulkadiroğlu. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi, 1999.
- Kaplan, Mahmut. "Sebk-i Hindi şairlerinden Fehîm, İsmetî, Na'ilî ve Neşatî'nin, divanlarına göre şair ve şiir hakkındaki görüşleri." *Hece* 5, s. 53-55 (2001): 272-281.
- Karahan, Abdülkadir. "Osman-zâde Tâib." *Türk ansiklopedisi*. c.26. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1977.
- Kirmani, Waris. "The Nature and dimensions of Sabk-i Hindi." *Indo-Iranian studies*. ed. Fathullah Mujtabai. New Delhi: Indo-Iran Society, 1977.
- Kutlar, Fatma S. "XVIII. Yüzyıl divan şiirinde bir Sebk-i Hindi şairi: Arpaeminizade Samî." *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 13, s. 1-2 (1996): 125-140.
- Levy, Reuben. *An Introduction to Persian literature*. New York-London: Columbia University Press, 1969.
- Mecmû'a-i eş'âr*. Millet Ktp-Ali Emirî Manzum No: 659.
- Mehmed Âsım Seyrek-zâde. *Zeyl-i zübdetü'l-eş'âr*. müstensih Nail Tuman. Yapı Kredi Sermet Çifter Ktp-Yazmalar No: 259.
- Mehmed Süreyyâ. *Sicill-i Osmânî*. c.1-2. tıpkıbasım. Westmead: Gregg International Publishers, 1971.
- Menzel, Th. "Othmân-zâde Ahmed Tâib." *Encyclopedia of Islam*. c.8. yeni bs. Leiden: EJ Brill, 1995.

- Mermer, Ahmet. "Sebk-i Hindî ve hayal atlaması." *Yedi İklim* 2, s. 2 (1992): 26-27.
- Millî Kütüphane yazmalar kataloğu*. c.6. *Türkçe divanlar*. haz. Müjgan Cunbur ve diğ. Ankara: Kültür Bakanlığı, 2001.
- Mu'allim Nâcî. *Esâmî*. İstanbul: Mahmud Beg Matbaası, 1890.
- Müstakîm-zâde Süleymân Sa'deddin Efendi. *Mecelletü'n-nisâb fi'n-niseb ve'l-kuna ve'l-elkab*. tıpkıbasım. Ankara: Kültür Bakanlığı, 2000.
- Nâ'ilî. *Nâ'ilî Divânı*. Hazırlayan Halûk İpekten. Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.
- "Nazire." *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi: devirler isimler eserler terimler*. c.6. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1986.
- "Nevâî." *Başlangıcından günümüze kadar Türkiye dışındaki Türk edebiyatları antolojisi (nesir-nazım)*. c.13. *Kırım Türk-Tatar edebiyatı*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1999.
- "Nevâî Mengli Giray II." *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi*. c.7. İstanbul: Dergâh Yayınları 1990.
- Ocak, Fatma Tulga. "XVII. Yüzyılın ilk yarısında dîvân edebiyatı ve Sebk-i Hindî." *Türkler*. c.11. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Okumuş, Ömer. "Hind Üslûbu: Sebk-i Hindî." *Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi*, s. 17 (1989): 107-117.
- Osmân-zâde Tâ'ib. *Gazeliyyât*. Millî Ktp Yazmalar No: A 4010.
- Rahim Raza. "Muhammad-Quli « Salim » of Teheran." *ANNALI: nouva serie XVIII* 28 (1968): 425-434.
- Râmiz. *Râmiz ve âdâb-ı zurafâsı: inceleme-tenkitli metin-indeks-sözlük*. Hazırlayan Sadık Erdem. Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1994.
- Redhouse, James William. *A Turkish and English lexicon*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1978.

Safâî. *Tezkire-i Safâî*, Süleymaniye Ktp-Esad Efendi Bölümü No: 2549.

Salih Sâdâvî. "Osman-zâde Tâ'ib Ahmed: hayatı, eseri ve edebî kişiliği." Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1987.

Sâlim. *Tezkire-i Sâlim*. İstanbul: İkdâm Matbaası, 1897.

"Sebk-i Hindî." *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi: devirler isimler eserler terimler*. c.7. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1990.

Şemseddîn Sâmi. *Kâmûs-ı Türkî*. tıpkıbasım. İstanbul: Bedir Yayınevi.

Şemseddîn Sâmi. *Kâmûsü'l-A'lâm*. c.3. İstanbul: Mihran, 1308 (miladî 1891).

Seyhan, Köksal. "Malî mesnevîleri ve Divanı." Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, 1993.

Şeyhî Mehmed Efendi. *Şakâik-i Nu'maniye ve zeylleri*. c.2-3. *Vekayîü'l-fuzalâ*. Hazırlayan Abdülkadir Özcan. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1989.

Shafi'î Kadkanî. "Persian literature from the time of Jâmî to the present day."

History of Persian literature from the beginning of the Islamic period to the present day. ed. G. Morrison. Leiden-Köln: EJ Brill, 1981.

Steingass, F. *A comprehensive Persian-English dictionary*. 2. bs. London: Kegan Paul, 1930.

Tâ'ib Mehmed Çelebi. *Dîvân-ı Tâ'ib Efendi*. Türk Dil Kurumu Ktp No: Yz A 378.

"TÂİB Mehmed Çelebi." *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi: devirler isimler eserler terimler*. c.8. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1998.

Tarlan, Ali Nihat. *Edebî sanatlara dair*. İstanbul: İnkılâp Kitaphanesi, 1933.

_____. *İran Edebiyatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1944.

Tatçı, Mustafa. "Sebk-i Hindî hakkında bazı düşünceler." *Millî Kültür*, s. 58 (1987): 78-81.

Tezkirelere göre dîvân edebiyatı isimler sözlüğü. Hazırlayan Halûk İpekten ve diğ.

Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.

T kel, Dursun Ali. *Divan Şiirinde mitolojik unsurlar: Şahıslar mitolojisi*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2000.

Tolasa, Harun. "D v n Ő irlerinin kendi Şiirleri  zerine düşünce ve değerlendirmeleri." *Eş Sosyal Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. s. 1 (1982): 15-46.

Tuman, Nail. *Tuhfe-i N 'il *. c.1. Ankara: Bizim Büro Yayınları, 2000.

Türk Dil Kurumu Kütüphanesi yazma eserler kataloğu. Hazırlayan M jg n Cunbur ve diğ. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1999.

 nver, İsmail. " eviriyazıda yazım birliği üzerine  neriler." *Türkoloji*. s. 11 (1993): 51-89.

_____. "T ib, Osmanzade Ahmed." *Türk Ansiklopedisi*. c.30. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1981.

van Bruinessen, Martin-Hendrik Boeschoten. *Evliya Çelebi Diyarbakir'de*. Çeviren Tansel Güney. İstanbul: İletiŐim Yayınları, 2003.

Yatman, Mustafa. "Osmanzade T 'ib: hayatı, edebi Şahsiyeti, eserleri." Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1945.

_____. *Osman-z de T ib D v n 'ndan seçmeler*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1989.

Yılmaz, Mehmet. *Edebiyatımızda İslam  kaynaklı sözler*. İstanbul: Enderun, 1992.

Yöntem, Ali Canip. *Prof. Ali C nip Yöntem'in eski Türk edebiyatı üzerine makaleleri*. Hazırlayan Ahmet Sevgi-Mustafa  zcan. İstanbul: Sözler Yayınları, 1996.

7.İNDEKSLER

7.1.İnceleme Kısmı İndeksi

A Turkish and English lexicon, 23, 78
 Abdulkerim Abdulkadiroğlu, 2
 Abdullah Öztemiz, 75
 Abdullah Uçman, 76
 Abdülkadir Özcan, 3
 âb-ı hayat, 46
 açık istiare, 57
 Adem, 41, 45
 Aden, 50
 Ahmed, 45
 Ali Alpaslan, 6
 Ali Canip, 76, 77
 Ali Canip Yöntem, 5, 75, 76, 77
 Ali Milânî, 51
 Allah, 40, 42
 Anadolu sahası şâirleri, 22
 Arap, 39
 Arapça, 24, 36, 50, 51, 78
 atasözü, 55, 56
 âyet, 41, 44, 45
 Azîz, 41
 Aziz Ahmad, 51
Bâğ-ı İrem, 50
 bahr, 34
 Bakara Sûresi, 41, 44
 Bâkî, 40
 Bârî, 40
Başlangıcından günümüze kadar Türkiye dışındaki Türk edebiyatları antolojisi (nesir-nazım): Kırım Türk-Tatar edebiyatı, 5
 Bausani, 51
 Bedahşan, 50
 Behmen, 47, 48
 Behzâd, 49
 Belîğ, 1, 2, 9, 12, 14
 bend, 36
 bî-sütûn, 50
 Browne, 51
 cân-ı âdem, 45
 Cebrâil, 47
 Cem, 47
 Cemşîd, 47, 48
 Cenâb-ı Hazret-i Hak, 40
 Cenâb-ı Rabb-i Mecîd, 40
 °Osmân-zâde Tâ'ib'ün eserleri, 75
 Coşkun, 51
 Çelebi, 13
 Çin, 50
 Dâ'im, 40

Deniz, 51
Dergâh Ansiklopedisi, 11
 Dewey, 3
 Deyim, 55
Divan şiirinde mitolojik unsurlar: şahıslar mitolojisi, 48
 dîvânçe, 68
 Dîvân-ı Hümâyûn, 12
 Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliği, 64
 Dîvân-ı Sultânî, 12
Divân-ı Tâ'ib, 69
Divân-ı Tâ'ib Efendi, 29
 Dursun Ali Tökel, 48
Edebiyatımızda İslamî kaynaklı sözler, 44
 Eflatun, 47, 49
 Efrâsiyâb, 47
 elest bezmi, 46
 Enbiyâ Sûresi, 42, 44
 Erdşîr, 48
 Erhan Afyoncu, 13
 Esad Efendi Bölümü, 9
 Eski Anadolu Türkçesi, 54, 55
 fahr-ı °âlem, 45
 fahriye, 18
 Fars, 39
 Farsça, 24, 36, 50, 51, 53, 54, 55, 68, 78, 79
 Farsî terkip, 52, 55
 Ferhâd, 61
 Ferit Devellioğlu, 23
 Fettâh, 40
 Feyyâz, 40
 Firavun, 43
 Fuzulî, 21
 Gaffâr, 40
 Gafûr, 40
 Ganî, 40
 gazel, 29, 30, 39, 68
Gazeliyyât, 75
 Gemlik, 76
 Güftî, 9, 11, 12, 14, 16, 23
 Habîb, 45
 habîb-i gül-°izâr, 45
 Habibullâh, 45
 hadis, 41
 hadîs-i kudsî, 44
 Hâfiz, 40
 hafif, 35
 Hafız, 40
 Hak, 40

- Hâlik, 40
 Halîl, 41, 45
 Hallâk, 40
 Halûk İpekten, 9, 10, 11, 25
 Harun Tolasa, 17
 Hasan, 46
 Hasan Hüseyinî, 51
 Hâtem-i Tâî, 47, 49
 Hâtemü'l-Enbiyâ, 45
 hazâniyye, 31
 Hazret-i Bârî, 40
 Hazret-i Mevla-yı İlâh, 40
 hezec, 34
 Hıtâ, 50
 Hızır, 45
 Hicr Sûresi, 43, 44, 64
 Hidayet Yavuz Nuhoglu, 77
 Hoten, 50, 63
 Hudâ, 40
 Hudâvend, 40
 Hüdâ, 40
 Hüseyin, 46
 hüsn-i talîl, 46
 Hüsrev, 47, 48
 Hz İbrahim, 42
 Hz İsa, 42
 Hz Musa, 42
 Hz Peygamber, 44, 45, 46
 Hz Süleyman, 43
 I. Mahmud, 4, 5, 70
 II. Mengli Giray, 4, 5, 70
 İbrahim, 45
 İbrahim bin Edhem, 47, 49
 iham, 62
 iktibas, 64
 iltifat, 64
 imâle, 32
 İpekten, 51
 irsâl-i mesel, 56, 59
 İsa, 45
 İsen, 51
 İsfendiyar, 48
 İsmail Belîğ, 2, 3, 9
 İstanbul, 12, 50
 İstanbul Üniversitesi Ktp Türkçe
 Yazmalar, 10
 İstanbul Üniversitesi, İbnülemin Bölümü,
 8
 İstanbulî Mehmed Çelebi, 12
 İstanbullu, 11, 12
 istifham, 59
 iştikak, 61
 James William Redhouse, 23, 78
 Kâf Sûresi, 42, 44
 kafiye, 36, 37
 kafiye, 36
 Kâmûs-ı Türkî, 23
 Kaplan, 51
 kaside, 29, 30, 40, 50
 Kâşif Yılmaz, 9
 Kelîm, 45
 Kerbelâ, 46, 50
 Kerîm, 40
 Keyâniyan, 48
 Keyhüsrev, 47
 Kırım Hanı, 70
 kıt'a, 29
 kıt'a-i kebîre, 29, 31, 68, 70
 Kird-gâr, 40
 Kirmani, 51
 Kur'ân, 42
 Kur'ân-ı Kerîm, 41, 42
 Kutlar, 51
 Kültür Bakanlığı, 6
 Küştasb, 48
 Latin, 68
 lâ-yezâl, 40
 leff ü neşr, 63
 lem-yezal, 40
 Levy, 51
 maktel, 31, 40
 Mânî, 49
 Mecelletü'n-Nisâb, 9, 23
 Mecelle, 12
 Mecelletü'n-Nisâb fi'n-niseb ve'l-kuna
 ve'l-elkab, 3
 Mehmed, 11
 Mehmed Âsım Seyrek-zâde, 10
 Mehmed Çelebi, 7, 8, 14, 65
 Mehmed Efendi, 13
 Mehmed Süreyyâ, 4, 9, 12, 14
 Mehmed Tâ'ib, 8
 Mehmed Tâ'ib Çelebi, 5
 Mehmed Tâ'ib Dîvânî, 8
 Mehmet İpşirli, 13
 Mehmet Yılmaz, 44
 Mengli Giray, 7
 Mermer, 51
 Meryem, 42
 Meryem Sûresi, 42, 44
 Mesih, 45
 Mevla, 41
 Mi'râc, 46, 47
 Mi'râciyye, 31, 40, 45, 46, 47
 Millet Kütüphanesi, 77
 Millet Kütüphanesi Ali Emirî Türkçe
 Yazmalar, 70, 76
 Millî Kütüphane, 75, 76
 Muhammed, 45
 muhbir-i lâ ilâhe illa'llâh, 45

muhbir-i sâdık, 45
 muhbir-i tebşîr-i lutf-ı Kird-gâr, 45
 Musa, 45
 musammat, 29
 Mustafa, 45
 Mustafa Paşa, 13
 Mustafa Yatman, 5, 6, 7, 8, 77
 muzari, 34
 mübalağa, 58
 mübalağa-i gulüvv, 58
 müctes, 34
 Müjgân Cunbur, 3
 münâcât, 31, 40
 mûraat-ı nazîr, 59
 Müstakîm-zâde, 2, 12, 14
 Müstakîm-zâde Süleymân Sa'deddin
 Efendi, 3
 Nâ'ilî, 3, 14, 23, 24, 25, 26, 28, 64, 65, 67
Nâ'ilî Divânı, 24, 25
 na't, 30, 31, 40, 45
 Nail Tuman, 9, 10
 nazire, 25
 Necm Sûresi, 41, 44
 Nef'î, 18
 Neml Sûresi, 43, 44
 Nemrut, 42
 Nevâî, 5
 nidâ, 61
 Nil, 43, 50
 Nisâ Sûresi, 42, 44
 niyâz-nâme, 31, 40
Nuhbetü'l-Âsâr Li- Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr,
 2, 9
 Nûşirevân, 48
 Ocak, 51
 Okumuş, 51
 Osmanlı, 3, 39, 65, 66, 67
 Osmanlı şiiri, 50
 Osmanlı Türkçesi, 79, 80
Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat:
 eski ve yeni harflerle, 23
 Osman-zâde, 4, 5, 7, 77
 Osman-zâde Ahmed Tâ'ib, 3, 4, 75
 Osman-zâde Tâ'ib, 5, 7, 77
 Osman-zâde Tâ'ib Ahmed, 1, 5
 Osman-zâde Tâ'ib Ahmed Efendi, 65
Osman-zâde Tâ'ib Ahmed: Hayatı, Eseri
 ve Edebi Kişiliği, 6
Osman-zâde Tâib Divânı'ndan seçmeler,
 6, 8
 Örfî, 19
 Perverdigâr, 40
 peygamber, 20, 47, 64
 peygamberler, 45
 Pişdâdiyan, 48

Rab, 40
 Rabbânî, 40
 Râfi', 40
 Rahîm, 40
 Rahim Raza, 51
 Ravza-i Mutahhara, 64
 Recep Ahıskalı, 13
 Redhouse, 23, 48
 Redif, 38
 remel, 34
 Resûl, 45
 Resûl-i İlâh, 45
 Resûl-i kevneyn, 45
 Resulullâh, 45
Rubâ'ıyyât, 29
 rubâî, 29
 Rum, 50
 rücû', 63
 Rüstem, 47, 48, 49
 Safâî, 9
 Safâyî, 12, 13
 Safâyî Tezkiresi, 9, 12, 13
 sâhibü'r-refref, 45
 Salih Sâdâvî, 6, 7
 Sam, 49
 Sasani, 48
 Sebk-i Hindî, 3, 18, 19, 22, 24, 50, 51, 55,
 56, 65, 66
 Semî', 40
 Settâr, 40
 Seyrek-zâde, 11
 Şafî'i Kadkanî, 51
Sicill, 12
Sicill-i Osmânî, 4, 9, 14
 Süleyman, 43, 45, 61
 Süleymaniye Kütüphanesi, 9
Şakâik-i Nu'maniye ve Zeylleri, 3
Şakâyık-ı Şeyhî, 9, 23
 şakk-ı kamer, 46
 Şeddâd, 47, 50
 Şemseddîn Sâmî, 23
 Şeyhî, 2, 12, 14
 Şeyhî Mehmed Efendi, 3
 Şîrîn, 61
 Tâ Hâ Sûresi, 43, 44
 Tâ'ib, 1, 5, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17,
 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27,
 28, 29, 30, 40, 51, 53, 54, 55, 66, 67,
 80
 Tâ'ib Ahmed, 4
 Tâ'ib Çelebi, 10, 11
 Tâ'ib Çelebi-i İstanbulî, 11
 Tâ'ib Divânı, 19, 24, 33, 40, 41, 45, 50,
 53, 55, 67, 68
 Tâ'ib Mehmed, 1, 4, 5, 7, 11, 12

Tâ'ib Mehmed Çelebi, 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10,
 11, 64, 65
 Tâ'ib-i Sitanbulî, 11
 Tahmurs, 48
 Tâib, 2
 TÂİB Mehmed Çelebi, 11
 Tâlib, 19
 Tarlan, 51
 Tatçı, 51
 Tâvus-ı Kudsi, 47
 Tâyib, 80
 tecâhül-i arif, 63
 Tehemten, 47, 48
 tekrîr, 62
 temmûziyye, 31
 terkîb-bend, 29, 30, 31, 36, 37, 40, 50
 terkîb-hâne, 31
 terkeb-i Farsî, 53, 54
Tertîb-i Hurûf-ı Teheccî, 31
 teşbih, 56
 teşbih-i belîğ, 57
 teşbih-i mufasssal, 57
 teşbih-i muhtasar, 57
 teşhîs, 58
Teşrîfâtü's-Şu'arâ, 9, 14, 23
 tevhid, 40
 tezat, 60
Tezkire-i Safâî, 9
Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler
Sözlüğü, 9, 10
 Tolasa, 17
 Tökel, 48

Tuhfe, 12
Tuhfe-i Nâ'ilî, 9, 10
 Tuman, 12
 Türk Dil Kurumu Kütüphanesi, 4, 68
Türk Dil Kurumu Kütüphanesi yazma
eserler kataloğu, 3
 Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Yazmaları,
 3
Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi:
devirler isimler eserler terimler, 11, 25
Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları
Dergisi, 17
 Türkçe, 52, 53, 55, 68, 79
 Türkoloji, 77
 Üniversite Ktp Yazmalar Bölümü, 10
 van Bruinessen, 51
 varak, 30
 vâsita beyti, 31, 36
Vekayi'ü'l-Fuzalâ, 3, 23
 vezin, 32, 33, 34, 35
 Yakub, 45
 Yapı Kredi Sermet Çifter Ktp, 10
 Yatman, 6, 7
 Yeni Türk Edebiyatı, 76
 Yezdân, 40
 Yezîd, 64
 Yunan, 49
 Zâl, 49
Zeyl-i Zübdetü'l-Eş'âr, 10
 zihaf, 32
 zübde-i cümle gürûh-ı enbiyâ, 45

7.2.Özel Adlar İndeksi

‘Âd	T 3/28	Hoten	G 23/3,
Adem	T 2/25		G 116/2,
Aden	G 74/3, G 78/3		G 136/3, G 140/1
‘Adn	T 3/42	Hudâ	T 2/223
Ahmedî	G 50/4	Hudâvend	T 2/156
Ali	T 3/38	Hüdâ	K 1/22
Azîz	T 2/176	Hüseyin	T 3/11
Bâkî	T 2/8	Hüsrev	G 9/6
Bârî	T 1/37, T 3/40	İbni Edhem	K 3/11
Bedahşan	G 74/3	İsâ	K 3/47, T 2/4,
Behmen	G 9/1		T 2/178, G 98/3
Behzâd	G 56/1,	İstanbul (Sitanbul)	G 50/3
	G 164/1	Ka’be	K 2/40, T 2/19,
bi-sütûn	G 117/5,		G 145/2
	G 164/2	Kelîm	Kt 2/12
Cem	K 3/8, T 2/30,	Kerbelâ	T 3/22
	G 6/1, G 44/4,	Kerîm	T 2/16
	G 90/5, G 158/2	Keyhüsrev	K 1/29
Cemşîd	G 9/6	Kird-gâr	K 2/12
Cenâb-ı Hazret-i Hak	G 151/5	lâ-yezâlî	T 1/4
Cenâb-ı Rabb-i Mecîd	T 2/63	lem-yezeli	T 1/3
Çin	G 30/1	Mânî	G 56/1
Dâ’im	T 2/8, 223	Mansur	G 54/3
Eflatun	K 3/38	Mecnun	G 126/2
Efrâsiyâb	K 1/29	Meryem	K 3/17, T 2/4
Ferhad	G 164/2	Mesîh	K 3/17
Fettâh	T 2/183	Mevlâ	T 1/1
Feyyâz	T 2/119	Mirâc	K 1/6,17,
Fir’avn	T 2/179,		T 2/33
	T 3/28	Mucîb	G 59/6
Gaffâr	T 2/222	Muhammed	K 3/40
Gafûr	T 2/143	Musa	T 2/5, Kt 2/12
Ganî	T 2/183	Mustafa Paşa	Kt 1/8
Habîb	K 2/36	Mustafa	T 2/176,
Habîbullah	T 2/208		G 151/1
Hâfız	T 2/129-134	Nâ’ilî	G 79/4
Hafız	T 2/132	Nil	T 2/89,
Hakk	T 1/24,		T 2/179
	T 2/56, 120, 140,	‘Örfî	K 1/17
	G 132/8, G 136/9	Perverdigâr	K 2/38
Hâlık	T 2/116	Rab	T 1/30,32,
Halîl	T 2/176		T 2/174,179,
Hallâk	K 1/24		T 3/1-47, G 137/5
Hasan	T 3/12	Rabbânî	T 1/10
Hasaneyn	T 3/51	Râfî’	T 2/136
Hâtem	G 158/6	Rahîm	T 2/223
Hâtemü’l-Enbiyâ	T 2/32	Resûl-i ilâh	T 2/209
Hazret-i Mevla-yı İlâh	T 3/23	Resûl-i kevineyn	T 2/137
Hitâ	G 112/3,	Resûlullah	K 2/49, T 3/44
	G 139/4	Rum	G 92/5
Hızır	K 3/23,	Rüstem	T 2/138
	G 119/3	Semî’	T 2/88
		Settâr	K 1/39

Sûmenât	G 102/3
Süleyman	G 44/6
Şeddâd	G 82/4
Şirin	G 78/2
Tâlib	K 1/17
Tâvus-ı Kudsî	K 1/18, K 2/17
Tehemten	G 9/2
Tûbâ	K 2/16, T 3/43
Yakub	G 102/5
Yezdânî	T 1/21
Yezîd	T 3/26

7.3.Terkip ve Birleşik Sıfatlar İndeksi

A

- °abd-i ma°yüb: T 2/194
 āb-ı āteş-cū: G 37/1
 āb-ı āteş-fām: G 15/2
 āb-ı hayvān: K 3/23
 āb-ı sirīşk: G 22/3
 āb-ı şekāvet: T 3/27
 āb-ı zemzem: K 3/28
 °ābidān-ı selef: T 2/152
 °abīr-efşānī-i lutf-ı tebessüm: G 14/2
 °adū-yı bed-ḥ°āh: T 3/17
 āfet-i ālūde-meşreb: G 4/3
 āfet-i dil-cū: G 23/2
 āfet-i nā-mihribān-ı fitne: G 135/5
 āfet-i zībā: G 127/5
 āfitāb-ı °ālem-ārā: G 89/4
 āfitāb-ı ḥüsn: G 102/4
 āfitāb-ı meşārī°-i şārī°: T 2/139
 āfitāb-ı nāz: G 162/5
 āfitāb-ı rahşān: T 2/203
 āfitāb-ı şevk: G 136/1
 āgāze-i dil-süz: G 66/6
 āgāze-i nāy: G 159/5
 āgāze-i şeh-nāz: G 56/4
 āgāze-i vaşf-ı dehen: G 51/2
 āgāz-ı nāle: G 29/3
 āgāz-ı niyāz: T 1/6
 āgāz-ı şavt-ı şekve: G 56/3
 āgūş-ı fikr: G 24/3
 āgūş-ı hayret: G 29/5
 āgūş-ı müjgān: G 165/1
 āgūş-ı ümmid: G 70/2
 āheng-i mutribān-ı vişāl: G 46/4
 āh-ı °aşıķān-ı °andelīb: G 5/7
 āh-ı āşināyī: G 49/1
 āh-ı āteşin: G 89/6
 āh-ı bī-dilān-ı kaşd-nümā: G 12/3
 āh-ı ciger-süz: G 152/4
 āh-ı dil: T 2/155; G 31/3; G 162/3
 āh-ı dil-i nā-dide: G 84/3
 āh-ı pür-süz: G 110/6; G 132/4
 āh-ı sine-süz: G 143/5
 āḥir-i fitne: G 32/2
 āḥir-i vuşlat: G 27/3
 āḥir-zamān-ı fitne: G 43/4
 aḥker-nümün: G 117/1
 āhū-nigeh: G 105/6
 āhū-yı Çin: G 30/1
 °aķl-ı dem-ā-dem: G 73/5
 °aķl-ı mükerrrem: K 3/20
 °aks-endāz: G 110/4
 °aks-i ḥat: G 62/1,6
 °aks-i ḥün: G 99/5
 °aks-i ruḥ: G 28/4
 °aks-i ruḥsār: T 2/27
 °aks-i sūz-ı çeşm-i °aşıķ: G 87/4
 °aks-i şerār-ı eşk-i çeşm-i girye-nāk: G 166/5
 °aks-i şu°ā°-ı ḥüsn: G 2/2
 °aks-i te°şir-i nigāh: G 105/5
 °aks-i zülf-i müşķin: G 12/2
 °ālem-ārā: G 12/5
 °ālem-efrāz-ı nazm: T 2/220
 °ālem-gir: G 21/3
 °ālem-i ıtlāk: T 2/64
 °ālem-i kevn: T 2/21
 °ālem-penāh-ı bī-kesān-ı cümle ümmet: G 151/6
 °ālī-cenāb: G 106/6
 °ālī-ķadr: G 143/7
 ālūde-ḥ°āb: G 132/1; G 150/2
 ālūde-i ḥāk-i reh: G 108/4
 āmāde-i āşüb-ı ser-endāzī-i nāz: G 120/3
 āmāde-i bāzū-yı emel: G 71/3
 āmāde-i nazm: K 1/7
 āmāde-i nezzāre: G 158/5
 āmāde-i perestiş: T 2/108
 āmed-şüd-i nezzāre-i °aşıķ: G 137/4
 °āmīr-i ḥikmet-i lutf: T 3/54
 °anber-āmiz: G 118/4; G 136/2
 °anber-bū: T 2/24
 °anber-i °itr-sāy-ı yā Ḥafız: T 2/133
 °ankā-yı ḥayāl: G 82/6
 °araķ-riz: G 136/1
 ārām-gāh: G 58/5
 °arız-ı dil-ber: G 46/3
 °arız-ı dil-cū: T 2/203
 °arız-ı gül: G 40/5

ʿarīz-ı gül-gün: G 38/2
 ʿarīz-ı gül-rīz-i dil-ber: G 50/1
 ʿarīz-ı pāk: T 2/213
 ʿarīz-ı pūr-tāb: G 159/1
 ʿarīz-ı pūr-tāb-ı dil-ber: G 132/3
 ʿarīz-ı rengin: G 1/5
 ʿarīz-ı tābān: G 60/1
 ʿarṣa-gāh-ı kısmet: T 2/116
 ʿarṣa-i ḡam: G 32/4
 ʿarṣa-i risālet: T 2/20
 ʿarūs-ı ṭabʿ: K 3/20
 ʿarż-ı cemāl: G 102/2
 ʿarż-ı dāḡ: K 2/24
 ʿarż-ı girībān: G 84/5
 ʿarż-ı ḥāl: K 3/24; G 96/3
 ʿarż-ı ḥıram: G 7/1; G 162/1
 ʿarż-ı iddiʿā: G 65/3
 ʿarż-ı kalā: G 69/5
 ʿarż-ı niyāz: G 67/5
 ʿarż-ı peygām: K 2/26
 ʿarż-ı ruḥsār: G 151/3
 ʿarż-ı şüküfteḡi: G 54/5
 arzü-yı lutf: K 1/3
 arzü-yı vuşlat: G 58/2
 āsar-ı baht-ı nā-be-sāmān: G 19/5
 āsar-ı cevır ü nāz: G 59/3
 āsar-ı cūd: K 2/41
 āsar-ı dem: G 144/5
 āsar-ı ḥaḳīkat: G 120/6
 āsar-ı ḥikmet: K 3/16
 āsar-ı lutf: Kt 1/3
 āsar-ı maḥabbet: G 53/6
 āsīb-i cefā: G 12/5
 āsīb-i ḥār: G 117/4
 āsīb-i vaḥşet: G 83/2
 ʿaşı-i cümle ʿaşıyan-ı ḥalef: T 2/152
 ʿaşı-i pūr-sehv-i ḥaṭā-perdāz: T 3/47
 āsüdegī-i renciṣ-i tāb-ı temennā: G 4/6
 ʿaşıḳ-ı bī-dest ü pāy: G 149/3
 ʿaşıḳ-ı bī-dil: G 20/5; G 143/1; G 168/1
 ʿaşıḳ-ı didār: K 1/30
 ʿaşıḳ-ı dil-dāde: G 65/3
 ʿaşıḳ-ı ḡam-dide: G 84/1
 ʿaşıḳ-ı ḥasret-medār: G 70/3
 ʿaşıḳ-ı maḥzūn: G 47/1
 ʿaşıḳ-ı müşkil-şinās: G 3/2
 ʿaşıḳ-ı nā-dide: G 121/3

ʿaşıḳ-ı nā-kām: G 127/3; G 134/2; G 160/1
 ʿaşıḳ-ı nā-şād: G 146/3
 ʿaşıḳ-ı püyende-rāh-ı tāze: G 157/5
 ʿaşıḳ-ı rind-i nā-be-sāmān: T 2/190
 ʿaşıḳ-ı sitem-dide: T 2/150
 ʿaşıḳ-ı şuride-dil: G 85/2
 ʿaşıḳ-ı şuride-ḥāl: G 141/1
 ʿaşıḳ-ı üftāde: G 14/1; G 82/1
 ʿaşıḳ-pesend: G 89/4
 āşinā-nüvāz: G 111/4
 āşinā-yı ʿışḳ: G 31/1
 āşinā-yı ruh: T 2/47
 āşinā-yı ʿulūm: T 2/205
 āşinā-yı yā Ḥafız: T 2/131
 āşiyān-ı ʿandelīb: G 5/3
 āşüb-ı cihān-ı fitne: G 135/1
 āşüb-ı fikr-i ḡam: G 31/6
 āşüb-ı ḡam: G 14/6
 āşüb-ı ḡavḡa: G 159/3
 āşüb-ı ḥayāl: T 3/52
 āşüb-ı nāz: G 59/2
 āşüfte-i āşüb-ı kıyām: G 7/1
 āşüfte-dil: K 2/22
 āşüfte-dimāḡ: T 3/55
 āşüfte-ser-i ḥālet-i kām-ı taleb: G 133/1
 āteş-berg: G 150/1
 āteş-endāz-ı firīb: G 167/3
 āteş-endāz-ı firīb-i ḥār: G 5/2
 āteş-feşān-ı ḥāl: G 114/3
 āteş-ḥız: G 38/1
 āteş-i āh: G 1/2
 āteş-i cān-süz-ı fena: T 3/30
 āteş-i nā'ire-i āh: Kt 2/11
 āteş-i seyyāle: G 73/5
 āteş-nāk: T 2/174
 āteş-tāb: G 34/1
 āteş-tāb-ı kām: G 37/1
 āvāze-i terennüm-i bülbül: G 40/1
 āvihte-i gūş-ı ḳabül: G 127/2
 āvizegī-i zülf: G 73/4
 āyet-i ḥukm: T 2/52
 āyet-i ḳāṭiʿ-ı l-beyān: T 2/13
 āyet-i lev-lāk: T 2/56
 āyine-dār-ı maʿdelet: K 2/10
 āyine-i ʿālem-nümā: G 12/2; G 65/2; G 115/3

āyīne-i āteş-gāh: T 3/9
 āyīne-i cemāl: G 139/2
 āyīne-i derk-i taḥayyül: K 2/37
 āyīne-i maqşūd: G 14/4
 āyīne-i gerdiş: T 3/8
 āyīne-i ruḥsār: Kt 2/9
 āyīne-i sīne: G 30/5
 āyīn-i hicrān: G 19/1
 āyīn-i kerem-kār: K 3/38; G 73/3
 āyīn-i perestiş-kār: G 76/5
 āyīn-i resm-i bī-vefā: G 118/7
 °ayneyn-i pür-nem: K 3/32
 āzāde-ḥatır: K 3/21
 āzāde-ser: K 1/2
 āzār-ı ḥatır: G 54/2
 āzār-ı heves: K 2/33
 °azim-i gül-geşt-i bağ: G 166/1
 āzürde-dil: G 37/6; G 63/5
 āzürdegī-i gül: G 116/4

B

bāb-ı behişt-i kām: G 82/4
 bāb-ı ḥarīm-i vuşlat: G 60/3
 bāb-ı müşkil-i dil: G 18/1
 bāb-ı raḥmet: K 3/5
 bāb-ı temennā: T 3/36
 bāb-ı ümmid: K 1/33
 bāde-i keyfiyyet: K 3/20
 bāde-i şebnem: G 104/3
 bāde-nuş: G 151/2
 bād-ı āh-ı bī-dilān: G 169/5
 bād-ı fenā: Kt 2/7
 bād-ı ḥayāl: G 142/4
 bād-ı nāle: G 36/5
 bād-ı nev-bahār: K 2/18
 bād-ı şabā: G 1/4; G 65/1; G 104/1
 bād-ı seher-ḥız: G 110/3
 bād-ı süḥan: G 78/1
 bād-ı tebessüm: G 2/4
 bād-ı zülf-i dil-ber: G 42/3; G 98/1
 bāğ-bān: G 26/2; G 41/6
 bāğ-bān-ı °andelib: G 5/6
 bāğ-gāh-ı fānī: K 3/36
 bāğ-ı °alem: K 2/16; K 3/51; G 121/3; G 149/1,2,3,4,5,6,7; Kt 2/6
 bāğ-ı cemāl: G 61/6; G 111/6; G 129/2
 bāğ-ı dehr: G 136/3

bāğ-ı emel: G 133/3
 bāğ-ı gam: G 86/1; G 132/4
 bāğ-ı ḥayāl: G 70/5
 bāğ-ı ḥüsn: G 136/1; G 142/1
 bāğ-ı °ilm: T 2/200
 bāğ-ı °işmet: K2/22
 bāğ-ı köhne: G 12/3
 bāğ-ı kūy: G 61/5; G 69/3
 bāğ-ı niyāz: G 139/5
 bāğ-ı ruḥ: G 7/5
 bāğ-ı sīne: G 17/2
 bahār-ı dil-küşā: K 3/2
 bahār-ı gül-şen-i ḥasret: G 156/1
 baḥr-āşinā-yı nazm-ı ṭabī°at-nümā: G 139/7
 baḥr-i āteşin: G 22/5
 baḥr-i fenā: K 2/55
 baḥr-i gumüm: K 1/32
 baḥr-i °ışk: K 3/27
 baḥr-i kân-ı ḥüsn: G 34/2
 baḥr-i kerem: K 1/21
 baḥr-i pür-cüş-ı neẓāfet: K 2/19
 baḥr-i pür-ḥurüş: G 88/4
 baḥr-i ṭabī°at: K 3/15
 baḥş-i tegazzül: G 93/5
 baḥşāyış-i feyz: G 7/4
 baḥşāyış-i lutf-ı Ḥudā: K 3/7
 baḥşāyış-i nezzāre: G 19/3
 baḥş-ı kân: K 2/7
 baḥt-ı ber-geşte: T 2/76
 baḥt-ı bī-nevā: K 3/2; G 113/4; G 115/4
 baḥt-ı hicr-āmūz: T 1/11
 baḥt-ı hümayün fāl: Kt 1/4
 baḥt-ı jeng-ālūd: G 89/6
 baḥt-ı nā-be-sāmān: T 2/199; G 145/3
 baḥt-ı nā-kām: G 123/5
 baḥt-ı siyāh: G 100/6
 bā°iş-i fiğān: G 41/7
 bā°iş-i ḥayret: G 3/3
 bā°iş-i ḥüzn: Kt 2/10
 bā°iş-i medd-i ḥayāt: G 98/3
 bā°iş-i revnaḥ-nümā-yı ḥüsn: G 28/2
 bā°iş-i şad āb u ṭab: G 132/4
 bā°iş-i taḥliş-i erbāb-ı zeel: K 2/42
 bā°iş-i zevk-i cavidān: T 2/160
 bāḳi-i lutf-ı Ḥazret-i Rāfi°: T 2/136
 bāl-efşān: G 117/7

bāl-i ser-beste-hümāyān-ı sürür-ı şādī: T 3/5
 bālīş-i zer gār-ı ʿışk: K 2/46
 bāl-küşāde: G 133/2
 bāni'-i rükn-i Ka'be-i hüllet: T 2/19
 bār-ı dil: G 34/4
 bār-ı ğam: G 163/5
 bār-ı ğam-ı cān-ı figār: K 2/31
 bār-ı günāh: K 3/7
 bār-ı hākikāt: K 3/17
 bār-ı humār: G 82/5
 bār-ı kerem: G 93/3
 bāsıf-ı mümkināt-ı mā-fihā: T 2/2
 bāsıf-ı l-kevn: T 2/223
 basıf-i tūreg-i zülf: G 18/4
 baş-ı yasağ: G 13/3
 bāzār-ı ğam: G 4/5
 bāzār-ı ʿışk: G 71/1
 bāziçe-i ğam: G 120/4
 bāziçe-i hayret: R 5
 be-dest-i sâz: G 40/3
 bed-h'vâh: T 2/172
 bed-nâm-ı ʿışk: G 42/6
 bedr-i münir: G 163/1
 behişt-âbâd-ı hâtır: G 49/5
 behişt-i hüsn-i mecâzî: G 113/3
 behmen-i feryâd: G 9/1
 behre-yâb: G 151/5
 behre-yâb-ı vuşlat: G 70/4
 Behzâd-ı endişe: G 164/1
 bekâ-yı ʿışk: G 46/6
 bend-i dām-ı teşhîr: G 156/2
 bend-i ʿışk: T 2/159
 bend-i qâdem: G 153/1
 bend-i qazâ: K 2/31
 bend-i zülf: G 33/5; G 69/1
 berg-i âteşin: G 98/1
 berg-i bahâr: G 101/2; G 117/2
 berg-i ezhar: T 1/21; G 91/4
 berg-i gül: G 34/1
 berg-i gül-ruhsâr: G 45/2
 berg-i hâzân: G 95/1
 berg-i huşk: K 3/2
 berg-i ruhsâr: G 38/4
 berg-i vefâ: G 69/3
 ber-hayme-i zerrin tınâb: K 1/20
 berik-i âh: G 113/6

be-risâlât-ı muhbir-i şādık: T 2/157
 berç-efşân: G 39/3
 berç-i miñnet: G 28/1
 berç-i ruhsâr: G 136/1
 berç-i semûm-ı ğam: G 6/5
 beste-dām-ı silsile-i müşk-tâb-ı zülf: G 100/1
 beste-dehen: G 153/2
 beste-i dām-ı taleb: G 133/2
 beste-leb: G 91/5
 beste-pâ: G 163/3
 beyne'n-nâs: T 2/92
 beyt-i h'vâhiş: G 52/4
 beyt-i muşanna': G 71/6
 beyza-i şimşir: G 38/6
 bezle-güy-ı nâle: G 4/3
 bezl-i ni'am: G 153/4
 bezm-gâh-ı germ: G 34/5
 bezm-i 'âlem: G 45/3; G 125/4
 bezm-i bâğ: K 2/5
 bezm-i Cem: G 44/4
 bezm-i cihân: G 81/1
 bezm-i cüd: K 2/17
 bezm-i dil-küşâ: G 112/4
 bezm-i firâk: G 162/2
 bezm-i ğam: G 75/4
 bezm-i gerdün: T 3/31
 bezm-i gül: G 117/3
 bezm-i hâş: G 134/2
 bezm-i ʿışk: G 37/6; G 151/2
 bezm-i işret: G 66/5
 bezm-i maḥabbet: G 42/2; G 134/2
 bezm-i medḥ: T 3/15
 bezm-i rindân: T 2/110
 bezm-i şafâ: G 68/2
 bezm-i sūhan: K 1/2
 bezm-i tâb: G 96/1
 bezm-i vişâl: G 112/5
 bi-behre-i cām-ı şafâ: G 149/7
 bi-çaregân-ı kûy: G 35/1
 bi-dimâğ-ı ʿışk: G 110/3
 bi-ğam-ı emlak: T 2/169
 bi-huş-ı ğam: G 6/1
 bi-kerde-i etvâr-ı mecâz: G 120/6
 bîkr-i me'ânî: K 3/20
 bîm-i cehâlet: T 2/90
 bîm-i ferdâ: K 2/49; T 1/8

bīm-i ḥande: G 78/3
 bīm-i temāṣā-yı serāb: K 1/34
 bīm-i temāṣā-yı ümmid: G 10/1
 bī-mihr-i cefā-perdāz: G 156/3
 bīm-nāk-ı keş-me-keş-i piç ü tab-ı zülf: G 100/1
 bīm-nāk-ı tiğ-i ebrū: G 80/4
 biñar-ı Ya'kūb-ı firāk: G 102/5
 bisāt-ı ğam: G 119/4; G 141/4
 bisāt-ı ḥüsn-i ḥāl: K 3/30
 bisāt-ı sebz: K 3/3
 bister-nişin-i ḥār: G 3/5
 bī-sütün-ı vaşf-ı dil-ber: G 164/2
 burc-ı dāğ: T 2/162
 burc-ı dil: T 2/51
 burc-ı ḥatır: G 132/5
 burc-ı nübüvvet: K 1/13
 buse-çin: G 80/2; G 110/2
 buse-ğāh-ı bī-mezākān-ı riya: G 110/2
 buse-ğāh-ı dāmen: G 154/3
 būs-ı leb: G 30/4
 büy-ı dāğ: G 99/1
 büy-ı gül: G 166/2
 büy-ı gül-i şād-āb: G 122/4
 büy-ı intizār: G 24/2
 büy-ı nefḥa-pirā: G 112/3
 büy-ı peygām: G 136/3
 büy-ı verd-i rüy-ı dil-ber: G 65/4
 büy-ı yāsemen: G 74/1
 büy-ı zülf: G 118/4
 bülbulān-ı bağ-ı ğam: G 118/2
 bülbulān-ı gül-şen-i ümmid: K 2/3
 bülbulān-ı nağme-pirā-yı ümmid: G 10/6
 bülbul-i ateş-nevā: G 165/2
 bülbul-i destān-serā: G 139/5
 bülbul-i dil: G 7/3; G 14/3
 bülbul-i ğam-ḥār: K 1/30; R 7
 bülbul-i güya: T 2/7
 bülbul-i gül-zār-ı ıışk: G 128/2
 bülbul-i ıışk: G 17/1
 bülbul-i nālān: G 51/2
 bülbul-i nā-şād: G 111/3
 bülbul-i şeydā: G 128/3
 bülbul-i zār: G 62/4
 büt-ḥane-i cihān: G 35/3
 büt-i dil-cū: G 76/5

C

cādū-yı efsün-kār-ı sihr-endiše: G 144/5
 cāh-ı aşināyi: G 49/6
 cāme-i ıaşık: G 143/7
 cāme-i zer-keş: Kt 3
 cām-ı bāde: G 112/4
 cām-ı Cem: G 90/5
 cām-ı Cem-i ḥasret: G 6/1
 cām-ı ḥayāl-i nazm-ı güftār: G 14/6
 cām-ı heves: K 1/33
 cām-ı kalb-i ıaşık: G 147/4
 cām-ı la'l: G 125/5
 cām-ı leb: G 146/2
 cām-ı leb-riz-i maḥabbet: T 1/19
 cām-ı mey-i nāb: G 30/4
 cām-ı şarāb: G 7/4; G 96/1; G 132/2
 cānān-ı cān: K 1/25
 cān-fezā: G 12/6
 cān-ı adem: K 2/12
 cān-ı ıalem-i ḥüsn: G 26/7
 cān-ı ıandelib: G 5/4
 cān-ı cihān: K 1/25
 cān-ı raqībān: G 146/5
 cān-ı zār: T 2/213; G 26/7
 cān-şikār: G 16/4
 cāy-ğāh-ı arzū: G 132/6
 cāy-ğāh-ı aşināyi: G 49/5
 cāy-gir: G 66/1
 cāy-ı āsāyiş: K 2/48
 cāy-ı firāk: G 101/4
 cāy-ı girizān: G 165/4
 cāy-ı ḥalāş: T 2/105
 cāy-ı ḥālī: T 2/111
 cāy-ı ḥarāb: G 132/1
 cāy-ı intisāb: T 1/1
 cāy-ı kulüb-ı ıaşıkān: G 143/4
 cāy-ı külḥan: G 31/3
 cāy-ı maḥsem: K 3/13
 cāy-ı me'men: G 125/2
 cāy-ı nā-giriz-i şinah: G 86/4
 cāy-ı penāh: T 2/16; G 58/1; G 90/2
 cāy-ı şafā: T 2/6; G 12/6
 cāy-ı şinah: T 1/8
 cāy-ı ta'accüb: G 28/5
 cāy-ı ümmid: G 10/5
 cebhe-fersā-yı ıışk: T 2/163
 cebhe-sāy-ı āsitān: K 2/14

cefā-āmüz-ı rengin nükte-i esrār: G 150/5
 cefā-mu^ctād: G 11/1; G 56/3
 cefā-yı dehr: G 98/5
 celīs-i mahfil-i bezm-i cefā: G 139/6
 cemāl-i Hakk: T 1/24
 cem^ciyyet-i esbāb: G 122/5
 cenāb-ı hāzret: K 1/19
 Cenāb-ı Hāzret-i Hakk: G 151/5
 Cenāb-ı Rabb-i Mecīd: T 2/63
 cennet-i kūy: G 83/3
 cevher-fürüşān-ı belā-enbān: G 39/2
 cevher-i dil: T 2/186
 cevher-i gül-gün-ı eşk: G 11/5
 cevr-i dil-ber: G 31/6
 cevr-i gül: G 117/4
 ceyš-i Fir^cavn: T 2/179
 ceyš-i fitne: G 39/1
 ceyš-i füsün-ı gamze: G 139/3
 ceyš-i gam: T 2/109
 ceyš-i gamze: G 86/3
 ceyš-i hatt: G 108/1
 ceyš-i hayāl-i ^cışk-ı dil-dār: G 123/6
 ceyš-i miḥnet: G 61/4
 cezbe-i āh: G 138/2
 cīb-i tahayyül: G 82/2
 cihān-ārā: K 3/40
 cihān-süz: G 124/4
 cihān-süz-ı gam: G 156/1
 cilā-yı dīde-i hūn-bār: G 69/4
 cilve-gāh-ı ^caks-i çeşm-i ^cişve-bīn: G 152/5
 cilve-gāh-ı ^cişve: G 145/4
 cilve-gāh-ı nāz: G 43/4
 cilve-nümā: G 99/5
 cilve-sāz-ı bī-minnet: T 2/20
 cism-i dil-efgār: T 1/40
 cism-i ğarīb-i ^cışk: G 116/1
 cism-i laṭīf: T 3/20
 cism-i nizār: G 23/6; G 95/1
 cism-i pāk: T 2/36
 cism-i zār: G 106/6; G 110/5; G 169/4
 cūş-ı hūrūş: K 3/15
 cūy-ı ^carāk: G 22/2; G 30/6
 cūy-ı dāğ: G 99/1
 cūy-ı eşk: G 118/5
 cūy-ı fırkāt: G 10/5
 cūy-ı ḥasret: G 47/4

cūy-ı ḥüsn: G 167/1
 cūy-ı kadd-i yār: G 54/1
 cūy-ı nazm: G 79/6
 cūy-ı neẓāfet: G 93/3
 cūy-ı taleb: G 31/2
 cūy-ı vuşlat: T 2/55
 cünbiş-i ebrū: G 126/2; G 146/3
 cünbiş-i vaz^c-ı tegāfūlāne: G 13/5
 cūr^cet-i şinah: G 131/3
 cüyüş-ı derd ü gam: G 130/4
 cüyüş-ı fitne-cūy-ı ḥüsn: G 15/4

Ç

çāh-ı hirmān-ı mahabbet: T 3/49
 çāk çāk-ı zaḥm-ı hançer: G 94/5
 çāk-ı dāmen: G 84/5
 çāk-ı derūn: G 78/5
 çāk-ı girībān: G 146/4; G 161/1
 çāre-gir: K 1/38
 çāre-sāz: G 103/4; G 123/2
 çāre-sāz-ı zaḥm-ḥ^vārān-ı ḥadeng-i ma^cşiyet: K 2/13
 çār-sū-yı gam: G 10/3
 çemensitān-ı cemāl: G 154/2
 çerāğ-ı bezm-i vuşlat: G 136/4
 çerāğ-ı bī-fürūğ-ı dāğ-ı sine: G 110/4
 çerāğ-ı ^cışk: G 123/4
 çerāğ-ı kudret-i Perverdigār: K 2/38
 çerāğ-ı vuşlat: G 8/5
 çerḥ-i bed-gerdār: T 2/79
 çerḥ-i bed-ḥ^vāl: T 2/74
 çerḥ-ı kühen-zā: T 3/7
 çerḥ-ı nā-hem-vār: G 45/3
 çerḥ-i nūh kıbāb: K 1/17
 çeşme-i la^cl: T 2/67
 çeşm-i ^cālem-bīn: G 136/2
 çeşm-i bī-ḳarār: K 2/20
 çeşm-i cādū: G 167/6
 çeşm-i cān: G 23/3; G 160/2
 çeşm-i cihān-bīn: T 3/45
 çeşm-i gamze-nāk: G 52/2
 çeşm-i girye-nāk: G 117/6
 çeşm-i girye-riz: G 70/4
 çeşm-i ḥaḳīkat: G 113/3
 çeşm-i hayāl: G 158/5
 çeşm-i ḥitāb: G 106/3
 çeşm-i ḥuffāş-ı belā: G 38/4

çeşm-i huffāş-ı belā-dide: G 67/1
 çeşm-i hūn-pāşide: G 102/5
 çeşm-i intizār: K 2/11
 çeşm-i 'işve-bîn: G 17/3
 çeşm-i jāle-feşān: G 36/3
 çeşm-i merdüm-rū: G 37/4
 çeşm-i mest: G 41/4; G 106/2; G 138/4; G
 140/1; G 150/2; G 165/1
 çeşm-i mest-i yār: G 19/3
 çeşm-i naḥvet-sir: G 92/3
 çeşm-i ser-mest: G 31/5
 çeşm-i siyāh: G 35/5; G 61/5; G 92/1
 çeşm-i siyeh: G 92/1
 çeşm-i siyeh-kār-ı ḥabīb: K 1/14
 çeşm-i şūḥ: G 21/1; G 40/2
 çeşm-i taḥayyül: G 57/4
 çeşm-i ter: G 28/3; G 95/2
 çeşm-i ümmid: G 6/4
 çeşm-i yesār: G 59/3
 çeşm-i zarifān: G 85/4
 çetr-i nıl-gün-ı kerem: T 2/100
 çevgān-ı ṭab^c-ı Tā'ib: G 24/5
 çin-i ebrū: G 166/4
 çin-i gam: G 19/4
 çin-i nigh: G 59/4
 çin-i zülf: T 2/69; G 20/5; G 24/2; G 64/4;
 G 131/2
 cūşış-i şad girye: T 3/1
 cūşış-i seyl-āb: G 122/1

D

dād-baḥş-ı gamze-i mest: G 155/2
 dād-baḥş-ı niyāz: T 2/37
 dād-ḥ'āh-ı vuşlat: G 17/4
 dād-ı Ḥudā: G 4/2
 dāfi^c-i hırās: G 130/1
 dāğ-dār: K 2/2
 dāğ-ı ciger: G 2/1
 dāğ-ı ciger-süz: G 117/6
 dāğ-ı dem-ālūd: G 153/3
 dāğ-ı dil-i āfitāb: G 25/2
 dāğ-ı dil-i sūzān: G 39/5
 dāğ-ı gam: T 2/191; G 1/2; G 107/2; G
 161/4
 dāğ-ı gam-ı hicrān: R 1
 dāğ-ı hūnīn: T 3/14; G 34/5
 dāğ-ı ser: G 2/2

dāğ-ı ser-i aşüftegān: G 165/5
 dāğ-ı sine: G 18/2; G 156/1
 dāğ-ı siyeh-tāb: G 30/1
 dāğ-süz: G 82/6
 dāğ-zed-i cism-i tekāsül: G 133/4
 dāhil-i ser-ḥalka-i erbāb-ı 'işret: G 149/2
 dāmān-ı çeşm: K 2/32
 dāmān-ı ḥūsn: G 93/3
 dāmān-ı kūh-ı ḥasret: G 99/4
 dāmān-ı recā: T 1/6, 26
 dāmen-çide: G 37/4; G 145/2
 dāmen-gir: G 31/2
 dāmen-gir-i naḥl-i ser-bülend: G 89/1
 dāmen-i 'adet: T 2/107
 dāmen-i ezkar-ı tevḥid: T 1/42
 dāmen-i 'işmet-penāh: G 50/2
 dāmen-i la^cl: G 34/1
 dāmen-i müjgān: G 83/4
 dāmen-i müjgān-ı çeşm: G 58/1
 dāmen-i ye's: G 6/4
 dāmen-i zülf: G 51/1
 dām-ı ārzū: G 148/3
 dām-ı heves: G 82/6
 dām-ı hicr: T 2/69
 dām-ı 'ışk: G 42/5
 dām-ı maḥabbet: G 163/3
 dāne-çin-i bağ-ı emel: T 2/149
 dāne-i 'araç: G 25/4
 dāne-i āteş-resān: G 26/1
 dāne-i eşk: G 96/5
 dāne-i müjgān: G 6/4
 dārb-ı dest-i baht-aşār: G 76/3
 dāru'l-^cıyār-ı hırmān: T 2/187
 dāru-yı jāle: G 103/4
 dāru-yı la^cl-i dil-rübā: G 83/5
 dāru-yı şebnem: G 5/4
 da^cvā-yı maḥabbet: R 5
 dāver-i cihān-bān: T 2/22
 dāver-i gerdün-rikāb: K 1/11
 dāver-i mülk-i 'aṭā: K 3/19
 da^cvet-i bezm: G 75/1
 da^cvet-i bīmār: G 76/7
 dāye-dār: T 3/29
 def^c-i gam: T 2/29
 def^c-i ḥumār: G 112/4; G 139/6
 def^c-i ibrām-ı niyāz: G 155/4
 def^c-i melāl: T 2/48

dehān-ı āh u dil: G 18/6
 dehn-i lebāb-ı aḥterān: K 2/57
 dehr-i dūn: T 2/89
 dehr-i sitem-nūş: T 3/12
 dem-beste: K 2/27; T 3/11
 dem-i cūşış: G 88/4
 dem-i eyyām: K 3/36
 dem-i ferḥunde: K 3/1
 dem-i feyz: T 2/50
 dem-i ḥasret: G 6/2,6
 dem-i °ıyd: T 2/57
 dem-i °İsā: T 2/4
 dem-i ḳudsī: G 120/7
 dem-i maḥşer: T 1/26; T 3/46
 dem-i mülk-i Süleymān: G 44/6
 dem-i seher: G 40/1,2,3,4,5,6
 dem-i sürür-ı felek: T 2/102
 dem-me'nūs: G 83/4
 dem-sāz: G 59/6
 derd-āşinā: G 110/1
 derd-i cihān-süz-ı kıyāmet-zād: T 3/1
 derd-i dil: T 1/36; T 3/216
 derd-i dil-i māder-zād: R 1
 derd-i fırkat: G 33/2
 derd-i füzūn: G 117/2
 derd-i ḡam: T 3/13
 derd-i ḥazān-ı ḡonçe: G 5/5
 derd-i ḥumār: G 23/7
 derd-i ḥumār-ı naḥvet: G 135/7
 derd-i ḥumār-ı sāḡar-ı leb-rız-i nāz: G 40/2
 derd-i °ışk: G 74/5
 derd-i keşāfet-i dil: K 1/27
 derd-i nā-ümmidī-i hicrān: G 81/8
 derd-i ser: K 1/31; G 107/5
 der-gāh-ı ḥarim-i ḥazret: K 2/26
 der-gāh-ı mu°allā: T 1/5
 der-geh-i Bārī: T 3/40
 der-geh-i Ḥaḳḳ: T 2/120
 der-geh-i Ḥudā: T 2/153
 der-i °adl: K 3/29
 der-i cūd: K 3/45
 der-i devlet-me'āb-ı Muştafā: G 151/1
 der-i Mevlā: G 111/2
 der-i vişāl: G 111/2
 der-miyān-ı arzū: G 102/3
 derūn-ı °annād: T 3/30

derūn-ı °aşık: G 27/4; G 151/3; G 169/6
 derūn-ı °aşık-ı nā-kām: G 169/6
 derūn-ı cām: G 57/6
 derūn-ı dil: G 122/2
 derūn-ı mey-āsā: G 97/1
 derūn-ı sine: G 31/3
 derūn-ı zücāc: T 2/34
 deryā-dil: K 3/27
 deryā-güzār-ı ma°şiyet-sāz-ı ḥaḫā: G 124/5
 dest-āver: G 84/5
 dest-āver-i şad meyve-i ḥām-ı ṭaleb: G 133/5
 dest-efşār-ı naḥvet: G 85/4
 dest-i °aşık: G 108/3
 dest-i āzār-ı taḥassür: K 2/29
 dest-i ḥayāl: G 61/6
 dest-i heves: G 146/4
 dest-i ḳazā: G 144/4
 dest-i kūtāh-ı tazallüm: T 3/22
 dest-i maḥabbet: G 78/2
 dest-i nāz: G 99/6
 dest-i niyāz-ı sāmi°a-i °aşıkān: G 64/2
 dest-i ṭali°: T 2/98; G 149/3
 dest-i tazallüm: G 143/7
 dest-i tekāsül-şikeste: G 29/5
 deşt-gāh-ı ümmid: G 112/2
 deşt-i vişāl: G 114/5
 devā-sāz: G 5/4
 devā-sāz-ı şikāf-ı zaḥm-ı rencūr: G 125/3
 devā-yı cān: G 160/1
 devā-yı ma°şiyet: T 1/37
 devḫa-i Ṭubā: T 3/43
 devr-i gerdiş-i gerdūn: G 47/6
 devr-i nā-müsā°id: G 45/3
 devr-i vefā: T 2/102
 deyr-i kūy: G 38/3
 dīde-i aḫvel: G 141/5
 dīde-i °aşık: G 142/3
 dīde-i nergis: G 103/2
 dīde-i nezzāre: G 102/4
 dīde-i aḫbāb: G 30/5
 dīde-i ḥasret-nigāh: T 1/16
 dīde-i ḥūn-bār: G 45/5
 dīde-i pūr-ḥūn-ı ḥasret: G 77/3
 dīde-i pūr-nūr: G 44/3
 dīde-i Tā'ib: G 25/6
 diḳḳat-i derk-i te°emmül: G 68/5

dil-āviz: G 136/3
 dil-ber: G 12/5; G 20/2; G 36/3; G 60/3; G 80/3; G 148/4
 dil-ber-i deh-sāle: G 95/6
 dil-ber-i tābende: G 107/3; G 158/6
 dil-beste: G 64/4
 dil-beste-i āšüb-ı leb: G 153/2
 dil-beste-i umūr-ı ʿasir: T 2/151
 dil-beste-i zencir-i mevc-i garka-gāh: T 1/15
 dil-beste-i zulf-i nigār: G 125/5
 dil-dāde: K 3/20; G 6/3; G 14/1
 dil-dār: G 1/5; G 46/5
 dil-figār: G 70/3
 dil-firīb: G 27/2
 dil-firīb-i ʿişve-ger: G 89/4
 dil-füsürde: G 131/1
 dil-fütād: G 52/2
 dil-gir: G 144/3
 dil-gir-i tāb-ı sine: G 105/6
 dil-ḥastegān: G 98/3
 dil-ḥastegān-ı ʿışk: G 52/3
 dil-i āgāh: K 1/28
 dil-i ʿālem: T 3/23
 dil-i ʿāşık: T 1/13; G 153/2,4
 dil-i āşüftegān: G 115/1
 dil-i bî-çāre: G 161/4
 dil-i bīmār: G 3/5
 dil-i dīvāne: G 80/2; G 92/2
 dil-i ḡam-ḥ^vār: G 151/1
 dil-i ḡam-kār: G 123/1
 dil-i ḡam-nāk: G 152/1
 dil-i hicr: G 147/5
 dil-i hūnīn: G 7/6
 dil-i mecrūḥ: K 2/47
 dil-i meyyāle: G 121/3
 dil-i Mūsā: T 2/5
 dil-i nā-kām: G 7/5; G 107/5
 dil-i nā-kār: T 2/147
 dil-i nālān: G 85/5
 dil-i nālende: G 156/3; G 165/2
 dil-i nā-puḥte: T 1/22
 dil-i nūkte-şinās: G 51/5; G 75/5
 dil-i pākīze: KT 2/2
 dil-i pūr-ḡam: G 49/2; G 74/1
 dil-i pūr-süz: G 12/1
 dil-i sengin: R 6

dil-i şikeste: G 29/1; G 41/1; G 162/2
 dil-i şūrīde: G 4/3; G 102/1; Kt 2/11
 dil-i Tāʾib: G 127/5
 dil-i ʿuşşāk: T 2/7,159; G 156/2; G 158/1
 dil-i üftādegān: G 151/5
 dil-i vīrāne: T 3/54
 dil-i zār: T 2/153; G 124/1
 dil-nūvāz-ı ḥāṭır-ı bî-çāregān-ı ḡam-kūsār: K 2/13
 dil-penāh: K 2/36
 dil-pesend: G 65/3; G 74/6; G 109/6
 dil-pesend-i ḥoş-nūvisān-ı mürüvvat: K 3/34
 dil-pesend-i nāz: G 65/3
 dil-pezir: G 66/4; G 118/3
 dil-rişān: G 69/1
 dil-rübā: G 35/5; G 94/4; G 115/1
 dil-sitān: T 2/165; G 93/1
 dil-süz: T 1/7; Kt 2/11; G 48/3
 dil-süz-ı ḡam: K 2/48; G 107/3; G 73/1
 dil-şikeste: G 29/1
 dil-teşnegān-ı fırkat: K 2/21
 dimāḡ-ı ʿāşık: G 122/4
 dimāḡ-ı bî-dilān-ı ʿālem: K 2/18
 dimāḡ-ı bî-mezāk: T 1/19
 dimāḡ-ı nazm: G 164/5
 dimāḡ-ı ṭab^c: G 99/1
 dīvān-ı luṭf-ı lā-yezālī: T 1/4
 diyār-ı dil: T 2/62
 diyār-ı tevekkül: G 130/4
 duʿā-yı devlet: K 3/50
 düde-i āh: G 72/4
 düd-ı āh: G 33/3; G 36/2; G 39/5; G 50/1; G 58/6; G 123/3
 düd-ı āh-ı nahl-i şiven: G 31/4
 düd-ı āh-ı şuʿle-i dāḡ-ı belā: G 4/4
 düd-ı heves: G 86/1
 düd-ı siyāh: G 8/5
 düd-ı şeb-kāle-i āh: T 3/9
 düd-mān-ı ʿışk: G 1/6
 dürdāne-i maḥabbet: G 30/6
 dürr-i ʿAden: G 74/3; G 78/3
 dürr-i eşk: G 152/6
 dürr-i ilhām: T 2/219; G 136/8
 dürr-i leʿāl: G 48/6; G 134/4
 dürr-i nāb: K 1/21
 dürr-i nā-süfte: G 34/2

dürr-i şadef-i baħr-i nübüvvet-perver: T
3/16
dürr-i semin: T 2/32
dürr-i senā: K 2/54
dürr-i sühan: G 127/2
dürr-nişār: G 139/7
dü-tā: G 104/4
düzd-i fitne-cū: G 31/1
düzd-i fitne-nümā-yı nigāh-ı dost: G 2/3
düzd-i hayāl: G 134/3

E

ebkem-i ھاşret: G 6/3
ebr-i girye-nümā: G 36/2
ebr-i güher-zā-yı ümmid: G 10/2
ebr-i siyāh: G 50/1
ebr-i siyeh: G 137/1
ebr-i şerm: K 2/1
ebrū-yı çin cebin: G 2/5
ebrū-yı naħvet-kār: G 43/1
ebrū-yı ruħ-ı a^cmāl: G 124/5
ecrām-ı mäh: G 137/1
ecsām-ı ğaribān-ı reh-i ^cālem-i ھاşret: G
6/5

edā-yı dil-pezir: G 74/6
edā-yı haħķ-ı imkān: K 3/50
edā-yı naẓm-ı şūh: K 3/46
edā-yı tāze tarħ-ı tab^c-ı āzād: G 79/3
edib-i bezm-i ^cişķ: G 152/3
efġān-ı ^cālem-süz: G 76/7
efġān-ı ciger-süz: G 119/5
efġān-ı ^cūd-ı āh: K 1/35
efkār-ı ferāġ: K 1/34
efkār-ı hayāl: T 1/31
Eflātūn-ı aħkem: K 3/38
efrād-ı ^cālem: Kt 1/6
efsāne-gū: K 3/49
efser-i maķşūd: G 46/2
efsūn-kār: G 156/3
ehl-i ^cayş: G 117/7
ehl-i dil: T 2/103,112; G 110/2; G 144/2
ehl-i ^cişķ: T 2/105; G 112/5; G 158/3; G
161/5
ehl-i imān: T 2/176
ehl-i ^cişyān: T 1/4,39; T 2/16
ehl-i maħabbet: T 1/25
ehl-i meclis: G 40/4

ehl-i sühan: G 51/3
elem-bünyān: K 3/29
elem-me'nūs: G 83/1
emvāc-ı baħr: G 54/2
emvāc-ı baħr-i pür-ħabāb: K 1/32
emvāc-ı belā: G 58/5
encüm-i seyyāre-bān-ı ħüsn: G 84/3
endiş-nāk-ı ma^cşiyet: K 2/27
enfās-ı dem-i cān-perver: G 115/2
enfās-ı leb: G 120/7
engüş-t-i simin-sāy: K 1/23
enin-i nāle: G 29/4
enis-i firķat: G 111/2
enis-i kām: T 2/97
enis-i miħnet: G 83/1
enis-i sitem: G 90/1
erbāb-ı dil: T 3/51; G 140/4
erbāb-ı ħacāt: Kt 1/6
erbāb-ı ħāl: K 1/21
erbāb-ı ^cişķ: G 162/1; G 52/2; G 54/4
erbāb-ı ^cirfān: G 161/6
erbāb-ı ^cişret: K 2/6; G 44/5
erbāb-ı maħabbet: K 1/23
erbāb-ı sühan: Kt 2/5
erbāb-ı tab^c: K 1/6
erbāb-ı taħķik: K 1/24
erzāk-ı etfāl-i bahār: K 3/13
esās-ı kalb-i ^caşık: T 1/3
esās-ı kaşr-ı bünyād-ı köhen: G 44/2
esās-ı rükn-i bünyād-ı çemen: K 3/14
esb-i nāz: G 110/5
eşer-ħiz: G 145/5
eşer-i āh-ı ^caşıkān: G 55/2
eşer-i māder-zād: T 3/29
eşer-i maķdem: G 111/3
eşer-i nāle: G 116/4
eşer-i tāb-ı şumār-ı ġam: T 3/2
eşer-i tır: G 41/4
esfel-i bezm-i ezeli: T 3/33
es-i pür-nem-i ھاşret: G 6/4
esirān-ı maħabbet: G 69/8
esir-i bī-mecāl: K 1/36
esir-i dām-ı tekāsül: G 40/6
esir-i firķat: G 48/5
esir-i ħüsn: G 3/1
esir-i miħnet: T 2/175
esir-i silsile-i çin-i zülf-i dost: G 139/4

esrār-ı °acīb: K 3/11
 esrār-ı dil: G 73/1
 esrār-ı hikmet: K 2/41
 eşheb-i şādī: T 1/2
 eşk-ālūd: G 57/3
 eşk-i al: G 21/2
 eşk-i bülbül: K 3/2
 eşk-i çeşm: G 5/6; G 69/5; G 166/5
 eşk-i girye-nāk: G 132/4
 eşk-i hün-pāş: T 1/8
 eşk-i melāmet: G 15/3; G 159/6
 eşk-i şebnem-rīz: G 17/2
 eşk-i ter: G 90/4
 eşk-i °uşşāk: T 2/53; G 88/4
 eşvāk-ı tecellā: K 2/58
 etvār-ı perişān: G 73/2
 evc-i çerh: K 2/45
 evc-i hevā: G 20/3
 evc-i kanā°at: G 133/2
 evc-i köhne: G 13/2
 evc-i sa°adet-cāy: K 3/25
 evc-i ümmid: G 8/2
 evrāk-ı bahār: K 2/4
 evrāk-ı çemen-zār-ı vücūd: Kt 2/7
 evrāk-ı deryā-yı nihālān: K 3/9
 evrāk-ı nihālān-ı çemen: K 3/51
 evşāf-ı cemil: K 2/50
 evşāf-ı la°l-i dil-ber: G 79/3
 ezhār-ı bağ: G 117/2
 ezhār-ı çemen-zār: G 7/3
 ezhār-ı hasret: G 30/3
 ezhār-ı pür-çin: G 4/4

F

faḥr-ı °ālem: K 2/12
 fā'ik-i maḡbuṭ: T 2/126
 fark-ı nüvāziş: G 160/5
 fark-ı sürāḡ: G 49/3
 farṭ-ı girye: G 86/4
 fāşıl-ı dehr: Kt 2/1
 fehmi-i hured: K 2/50
 fenn-i °işve: K 3/37
 ferāḡat-senc: G 11/7
 ferāḡ-ı vuşlat: G 8/1
 feraḡ-peymā: K 3/1
 ferḡunde-dem: K 1/10
 ferid-i °ālem: Kt 2/3

fermān-zidāy: Kt 1/4
 ferrāş-ı ziyet-kār-ı ferş-i bağ-ı °ālem: K 3/3
 fersüde-pişān: K 3/29
 ferş-i bağ: G 117/5
 ferş-i rāh: K 2/17
 ferş-i virāne-i ḡaṭır: G 82/3
 feryād-ı endişe: G 164/4
 feryād-ı hezār: G 157/3
 feryād-res: K 1/32
 fesāne-i ḡam: G 23/4
 feth-i bāb: K 1/18
 feth-i kelām: T 2/43
 fevvāre-i çeşm: G 37/1
 fevz-i baḡşāyış-i felāḡ: T 2/15
 feyż-ālūde: G 34/5
 feyż-āver-i Ḥafīz: T 2/132
 feyż-i cām-ı Cem: T 2/30
 feyż-i cemāl: K 1/21
 feyż-i ḡalet-efzā: T 1/11
 feyż-i istignā: K 1/23
 feyż-i kemāl: T 3/29
 feyż-i kudüm: K 3/3
 feyż-i peygamber: T 1/25
 feyż-i te'yid-i kudret-i şāyi°: T 2/136
 feyż-yāb: T 2/55
 fezā-yı deşt-i maḡabbet: G 18/2
 fezā-yı dil: G 12/6
 fezā-yı gülsitān-ı dehr: G 101/6
 fezā-yı ḡüsn: G 36/1
 fezā-yı °ışk: G 148/5
 fezā-yı °işve-ber-i ḡam-küsār: G 46/6
 fezā-yı köhne: G 157/5
 fezā-yı sine: G 28/4; G 39/5
 fezā-yı sine-ḡāh: K 2/2
 fezā-yı sine-i gül-şen: G 103/5
 fiḡān-ı dād: G 56/3
 fiḡān-süz: G 117/7
 fikār-ı derd-i cān: G 31/6
 fikr-i bi-ḡaşıl: G 68/5
 fikr-i cemāl: T 1/18
 fikr-i emel: G 146/6
 fikr-i ḡam-ı bi-dād-ı heves: G 82/1
 fikr-i ḡayāt: G 51/1
 fikr-i hirās: T 2/90
 fikr-i °ışk: T 2/124,168
 fikr-i każāyā-yı ḡukūk-ı şühedā: T 3/38

fıkr-i la^l: TY 2/30; G 136/4; G 158/1
 fıkr-i la^l-i dil-rübā: G 132/2
 fıkr-i miyān: G 29/5; G 70/2
 fıkr-i muḥāl: G 48/5
 fıkr-i ruḥ: G 129/1
 fıkr-i terennüm: G 166/2
 fıkr-i vuşlat: G 29/1
 fıkr-i zülf: G 67/1
 fırāḳ-ı dil-ber: G 3/6
 fırāḳ-ı ğamze-i şūḥ: G 111/4
 fırāḳ-ı yār: G 152/1
 fıraş-ı ğam: G 110/5
 fırib-i baht: G 41/7
 fırib-i dām: G 80/5
 fırib-i fitne: G 105/3
 fırib-i ḥār: G 103/5
 fırib-i va^d: G 72/1
 fırkat-āşina: G 123/1; G 152/1
 fiten-gāh-ı diyār-ı ḥüsn: G 66/2
 fiten-gāh-ı ḥarīm-i dil: G 91/6
 fitil-i şem^c-i ḥüsn: G 60/5
 fitil-i tiğ-i kışāş: T 2/109
 fitne-cū: G 59/1; G 71/2; G 167/6
 fitne-i ḥāl: G 145/3
 fitne-i mekkār: G 108/1
 fūnūn-ı ^cışve: G 154/5
 fūrūğ-ı āfītab-ı feyz-i Ḥaḳḳ: G 136/9
 fūrūğ-ı āh: G 149/6
 fūrūğ-ı nev-çerāğ-ı ḥüsn: G 4/2
 fūrūğ-ı tab-ı dīdār: T 1/39
 fūrū-mānde: K 3/42
 fūsūn-ı fitne: G 138/2
 fūsūn-ı ḥaṭṭ: G 13/3
 fūsūn-ı ḥikmet-i nāziş: K 3/38
 fūsūn-ı ^cışḳ: G 128/7
 fūsūn-ı nāz: G 150/2
 fütāde-zekān: G 48/4

G

ġam-ālūde: T 3/46
 ġam-cūy-ı ^citāb: K 1/37
 ġam-ı cānāne: G 53/3
 ġam-ı dār: G 54/3
 ġam-ı dehr: G 51/5
 ġam-ı hicr: G 115/1; G 149/2
 ġam-ı ^cışḳ: T 1/18; R 3
 ġam-ı neng: G 67/2

ġam-ı vişāl: T 2/65
 ġam-ı ye's: G 11/2
 ġam-nişin: G 152/3
 ġamze-i dil-gir: G 92/1
 ġamze-i dü rü: G 62/3
 ġamze-i şūḥ: G 59/4; G 135/6
 ġam-zede: G 90/2
 ġamze-i bed-ḥūy: G 165/1
 ġamze-i bī-dād: G 14/5
 ġamze-i cānāne: G 33/2
 ġamze-i ḥūn-riz: G 85/3
 ġamze-i ḥūn-ḥ^vār: G 108/5
 ġamze-i mekkār: G 3/4
 ġamze-i mest: G 99/6
 ġamze-i şūḥ: G 135/6
 ġamze-i şūrīde: G 1/1
 ġamze-i tır: G 124/3
 ġamze-kār: G 137/2
 ġam-zidāy: Kt 1/5
 ġāret-ger-i şabr u sükūn: G 123/7
 ġarīḳ-i baḥr-i ḥayāl: T 2/60
 ġarīḳ-i cūy-bār-ı ^cışḳ-ı yār: G 157/2
 ġarīḳ-i eşk: G 86/4
 ġarīḳ-i eşk-i hezār: G 77/3
 ġarḳ-āb: G 47/4; G 122/1; G 160/4
 ġarḳ-āb-ı hicr: G 122/1
 ġarḳa-i ḥayret: T 3/6
 ġavvāş-ı baḥr-i ma^crifet: G 136/5
 ġavvāş-ı yektā: G 58/5
 ġayret-i ^cışḳ: T 1/34
 ġayr-ı şemīm-i nūkhet-i bād-ı şabā: G 65/4
 ġazab-ālūde: G 109/2
 ġazālān-ı ḥayāl-i nazm: G 79/5
 ġazālān-ı Ḥoten: G 140/1
 ġazāl-ı mülk-i Ḥoten: G 23/3
 ġazel-gū: K 3/44
 genc-i derūn-ı ^cāşīḳ: G 3/4
 genc-i dil: G 14/5
 genc-i fitne: G 70/2
 genc-i ḥāṭır: G 31/1
 genc-i luṭf-ı Ḥudā: T 2/115
 gencine-i ḥikmet: T 1/22
 gencine-i istīgnā: Kt 2/3
 genc-i şer^cat: K 1/24
 gerd-i teslīm: K 2/31
 gerd-i ^canber-eşşān: G 160/2

gerd-i rāh: T 2/41
 gerd-i şad hemyāze-i miḥnet: K 2/37
 gerdiş-i devvār: G 54/4
 gerdiş-i kāmī^c: T 2/138
 germābe-i ḥasret: G 31/3
 germ-i ʿitāb-ı zülf: G 100/2
 germiyyet-i ḥüsn-i Hudā-dād: G 79/2
 germ-i ziyā-yı pertev-i mihr-i maḥabbet:
 G 22/4
 germ-ülfet: G 150/4
 germ-teḡāfūl: G 127/4
 geşt-i bāḡ-ı arzū: K 2/33
 gevher-āşinā: T 1/15
 gevher-i nā-süfte: T 3/31; G 169/2
 gevher-i nazm: G 136/5
 gevher-i yek-dāne: G 60/6
 gevher-i yektā: G 74/3
 girān-bār-ı günāh: G 50/6
 giribān-ı çerḡ: G 9/2
 girih-i dāmen: G 46/5
 girih-i rişte-i nezzāre: G 128/5
 girye-riz: G 152/6; G 154/3
 girye-riz-i ḥasret: G 102/5
 gönçe-fem: G 55/4
 gönçe-i la^l-i leb: G 78/1
 gönçe-i mu^cciz-nümā: G 14/3
 gönçe-i pür-jāle: G 165/5
 gönçe-i ṭab^c: G 103/6
 gönçe-leb: G 39/4
 gönçe-zār-ı sine: G 4/4
 gulūy-ı dāḡ: G 99/6
 gumūm-ı hicr: G 98/5; G 117/4
 ğurre-i luṭf: G 155/5
 ğurre-i māh: T 2/51
 ğuşe-gir-i ḥasret-i ebrū-yı intizār: G 24/1
 ğuşe-i çeşm: G 27/1
 ğuşe-i ebrū: G 93/4
 ğuşe-i ġaflet: K 1/37
 ğuşe-i intizār: T 2/215
 ğuş-ı ebkar-ı hayāl: G 136/8
 ğuş-ı gül: G 119/5
 ğuş-ı isti^cdād: G 164/4
 ğuş-ı ma^cnā: T 2/219
 ğuş-ı pes-āvāz-ı peyām-ı taleb: G 133/5
 ğuş-ı temyiz: T 2/134
 ğüy-ı intizār: G 24/5
 ğüfte-i evşāf-ı celī: T 3/34

ğüfte-i ʿİsī-dem-i neşāṭ: G 98/3
 güher-i vālā: T 3/29
 güher-riz: G 95/2
 gül-berg-i ḥandān: G 165/5
 gül-berg-i rü: K 1/40
 gül-bin-fürüz: G 121/2
 gül-bin-i rāḡat-zen: G 31/5
 gül-bin-i Ṭubā: K 2/16
 gül-bin-i vuşlat: G 139/5
 gül-büse-çin: G 61/6
 gül-çin-i şāḡ-ı arzū: G 69/3
 gül-geşt-i gülistān: T 3/4
 gül-gönçe-i bāḡ-ı vuşlat: G 8/3
 gül-güne-i ruḡsār: G 150/1
 gül-ḡiz: G 136/1
 gül-i bāḡ-ı maḥabbet: G 77/1
 gül-i büsek: G 28/3
 gül-i deh-sāle: G 121/4
 gül-i gül-bin: K 3/2
 gül-i ḥasret-resin: G 17/2
 gül-i hicr: G 130/3
 gül-i hoş-bū: T 2/24,200
 gül-i ʿişmet-zemin: G 17/1
 gül-i maḡşūd: G 79/6; G 119/2
 gül-i mezāk: G 25/3
 gül-i murād: G 72/2
 gül-i nā-dīde: G 142/1; R 7
 gül-i neşr: G 76/6
 gül-i nevres-nihāl-i bāḡ-ı ümmid: K 3/52
 gül-i nihāl-i ümmid: G 46/2
 gül-i pejmürde-veş: G 124/2; G 149/1
 gül-i pür-şebnem: T 2/27
 gül-i ruḡ: G 96/4
 gül-i şad-berg: K 2/22
 gül-i şād-āb: G 34/5
 gül-i ter: T 3/16; G 111/3
 gülistān-ı ġam: G 70/6
 gül-ʿizār: G 101/1; G 112/6
 gül-ruḡsār: G 149/6
 gülsitān-ı ʿālem: G 10/6
 gül-şen-i āteş-nümā: G 132/3
 gül-şen-i bāḡ-ı ḡarem-i ʿAdn: T 3/42
 gül-şen-i cemāl: G 36/3
 gül-şen-i didār: G 150/1
 gül-şen-i ḡayret: G 143/6
 gül-şen-i ḡüsn: G 67/3
 gül-şen-i maḥabbet: T 2/7

gül-şen-i temennā: T 2/130
 gül-şen-serāy-ı sīne: G 19/4; G 22/4
 gülü-şekīb-i gāmze: G 55/4
 gülü-yı şurāhī: G 29/4
 gül-zār-ı belā: G 15/2
 gül-zār-ı hüsn: G 33/5; G 41/6; G 42/3
 gül-zār-ı maḥabbet: G 152/5
 gül-zār-ı siyādet: T 3/16
 gül-zār-ı ṭabīʿat: G 164/5
 gül-zār-ı ümmid: K 3/22
 gül-zār-ı vefā: G 26/2
 güm-geşte-i zulām-ı gām: T 2/211
 güm-sürāg: G 113/5
 güneḥ-kār: T 1/31
 gürūh-ı ʿaşıyān-ı dehr: T 1/32
 gürūh-ı bī-dilān: G 27/5
 gürūh-ı melāʾik: G 59/6
 güvāh-ı aşināyī: G 49/2
 güvāh-ı tāze: G 157/6
 güzārende-i keştī-i ḥayāl: T 3/6

H

ḥabāb-ı mürde: K 3/17
 ḥʿāb-ālūde: G 152/4
 ḥaber-dār: T 1/36; G 61/3; G 147/4
 ḥaber-i dil-küşā-yı yā Ḥāfız: T 2/134
 ḥaber-i dürr-i vuşlat: G 77/4
 ḥaber-i ye's-i nigāh: G 8/42
 ḥʿāb-gāh-ı rāḥat: G 101/4
 ḥʿāb-gāh-ı yār: G 26/5
 ḥʿāb-gāh-ı zulf-i siyeh-fām: G 97/4
 ḥʿāb-ı gām: G 78/4
 ḥʿāb-ı ʿişve: G 122/3
 ḥʿāb-ı kesel: K 2/32
 ḥʿāb-ı nāz: G 106/1; G 26/5
 ḥʿāb-ı rāḥat: G 3/5; G 27/1
 ḥʿāb-ı tegāfūl-kār: G 49/4
 ḥʿāb-ı tekāsül: G 164/4
 ḥʿāb-ı yār: G 31/5
 ḥʿāb-nāz: G 106/1
 Ḥabību'llāh: T 2/138
 ḥabl-i fenā-be-dest: G 54/3
 ḥabl-i verid: T 2/167
 ḥacāt-ı dil: K 1/27
 ḥʿācegān-ı cihān: T 2/38
 ḥaclet-fiken: K 1/40
 ḥaclet-i āsib-i kıyām-ı maḥşer: T 3/37

ḥadd-i vaşıf: K 1/16
 ḥadeng-i gāmze: G 18/2; G 20/4
 ḥadeng-i ḥʿāhiş-i dil: G 71/3
 ḥadeng-i nāle: G 55/5; G 128/2
 ḥadeng-i nār: G 126/3
 ḥadeng-i nāz-be-kef: G 154/4
 ḥadeng-i nāz-küşā-yı cebīn: G 64/5
 ḥadeng-i nigāh: G 86/2
 ḥʿāhiş-i firḳat-eşer: K 1/31; G 75/5
 ḥʿāhiş-i ümmid: T 2/164
 ḥāk-ālūd: T 3/31
 ḥāk-i der: G 20/6
 ḥāk-i reh-i ʿışk: T 3/49
 ḥāk-i teslīm: Kt 2/9
 ḥakīm-i nükte-dān: G 26/4
 ḥaḳḳ-ı imkān: T 3/40; G 11/6
 ḥāk-pāy-ı dil-ber: G 1/4
 ḥāk-rāh-ı dil-ber: G 69/4
 ḥalef-i düde-i peygamber: T 3/25
 ḥalet-fezā: G 56/6
 ḥalet-fezāy: Kt 1/7
 ḥalet-fezā-yı yā Ḥāfız: T 2/132
 ḥalet-i germiyyet-i şahbā-yı ümmid: G 51/4
 ḥalet-i maḥmūr: G 87/1
 ḥalet-i ye's: G 82/7
 ḥalet-i zemzeme-i ʿışk-nümā: T 3/48
 ḥalet-nümā: G 150/4
 ḥalet-resān: G 93/1
 ḥāl-i ʿanber-bār: G 21/4
 ḥāl-i ʿanberin: G 42/5
 ḥāl-i ʿāşık: G 26/6
 ḥāl-i āteş-cū: G 27/5
 ḥāl-i dil: G 12/4
 ḥāl-i dil-i pür-iztırār: K 2/26
 ḥāl-i fitne-ger: G 41/6
 ḥāl-i gīsū-dār: G 108/2
 ḥāl-i ʿizār: G 20/5; G 94/3
 ḥālīqu'l-eşyā: T 2/223
 ḥāl-i nā-tüvān: G 55/1
 ḥāl-i nāz: G 28/5
 ḥāl-i perişān: G 19/1; G 145/1
 ḥāl-i rü: G 87/4
 ḥāl-i ruh: G 93/1
 ḥāl-i siyeh-fām: G 60/5
 ḥāl-i şuffe: G 84/3
 ḥāl-i rüy: G 1/2

hāl-i zār-ı °aşık-ı şeydā: G 53/1
 halka-i hezār sipās: T 2/95
 halka-i hük-m-i kader-kār: G 144/4
 halvet-i şöhet-serāy-ı °ışk: G 38/5
 hāme-i kudret: T 2/58
 hāme-i mu°ciz-nümā: G 165/6
 ham-geşte: T 1/7
 hāmūş-ı hayret-gāh-ı nālān-ı firāk: G 71/4
 hāmūş-i-ı hırmān-ı gam: G 91/5
 hāmūş-i-ı maḥabbet: G 137/5
 hañcer-i bürrān: G 85/1
 hañcer-i ser-tiz: G 41/3
 hancer-i ser-tiz-i şiven-i feryād: G 9/3
 hañcer-keş-i nāz: G 120/7; Kt 3
 hañcer-keş-i ser-tiz-i niyām-ı taleb: G 133/4
 hande-i nāz: G 120/7
 hande-nümā: G 7/2
 hande-riz: K 3/31
 hande-riz-i nāz: G 74/4
 hāne-i sāmān-be-düş: G 88/1
 hane-zād-ı ḥasret-i didār: G 155/1
 hāne-zād-ı turre-i şeb-güy-ı intizār: G 24/1
 h°an-ı kısmet: T 2/142
 hānķāh-ı cihān: T 2/50
 hānķāh-ı tengi-i eyyām: G 97/5
 hār-aşinā: G 149/1
 harāb-ābād-ı hātır: G 125/2
 harem-cüy-ı firāk: G 110/1
 harem-cüy-ı °izār: G 91/1
 harem-i Ka°be: G 146/2
 harem-i sine: G 41/1
 harf-endāz-ı peymān-ı vişāl: G 56/2
 harf-i küşāyiş: G 80/1
 hār-ı elem: T 3/4
 hār-ı gül: G 144/1
 hār-ı haṭṭ: G 75/3
 harik-i süziş-i ruḥsār-ı şu°le-cü: G 98/2
 harim-i °ālem: G 141/3
 harim-i °arız-ı cānāne: G 80/4
 harim-i cān: G 55/1
 harim-i der-geh-i cūd: K 3/29
 harim-i devlet: Kt 1/6
 harim-i fikr: K 3/20
 harim-i gül-şen-i kūy: G 91/1
 harim-i hāne-i itmām: G 97/3

harim-i hātır-ı ābād: G 123/5
 harim-i hayme: K 2/40
 harim-i °ışk: K 2/23; G 33/2; G 148/1
 harim-i kūy-ı yār: G 55/2
 harim-i manzara-i ḥüsn: G 36/4
 harim-i mey-kede: G 57/1
 harim-i sine: G 48/4
 harim-i üns: T 2/135
 ḥasb-i hāl: T 2/80; G 48/6
 ḥaşin-i luṭf: G 72/4
 ḥasret-ālūde: G 107/6
 ḥasret-fitne: G 27/5
 ḥasret-keş-i dil-cüy-ı nigāh: G 73/3
 ḥaşşiyet-i giyāh-ı fezā-yı Hoten: G 116/2
 ḥastegān-ı °ışk-ı yār: G 26/7
 haṭṭ-aver: G 94/1
 haṭā-ver: G 1/5
 haṭ-averde: G 137/4
 hātem-i la°l: G 37/3
 hātemü°l-enbiyā: T 2/32
 hātır-ı āzād: T 3/2
 hātır-dāde: Kt 2/4
 hātır-ı ābād: G 11/3
 hātır-ı °adū: G 62/5
 hātır-ı āzāde: G 14/6; G 156/5
 hātır-ı bülbül: G 29/3
 hātır-ı nā-kām: G 8/1
 hātır-ı nālān: G 146/6
 hātır-ı pür-gam: G 32/4
 hātır-ı virān: G 91/6
 hātır-ı virāne: G 80/1
 hātır-nüvāz-ı bendegān: K 1/25
 hātır-nüvāz-ı dil: G 71/2
 hātır-perişān: G 84/6; G 161/1
 hāti-i cümle °ābidān-ı selef: T 2/152
 haṭṭ-ı °anberin-bār: K 3/22
 haṭṭ-ı cemāl: G 23/5; G 61/3
 haṭṭ-ı dil-cü: G 68/1
 haṭṭ-ı dil-dār: G 3/3
 haṭṭ-ı fiten: G 100/5
 haṭṭ-ı hāle-dār: G 46/3
 haṭṭ-ı mu°allem: K 3/34
 haṭṭ-ı müşk-bār: G 16/1
 haṭṭ-ı müşkīn: G 67/3; G 102/4
 haṭṭ-ı nā-dide: G 44/6
 haṭṭ-ı nev-res: G 71/6
 haṭṭ-ı rü: G 143/1

ھاٲٲ-ı ruḥ: G 91/3
 ھاٲٲ-ı ruḥ-ı yār: G 104/6
 ھاٲٲ-ı ruḥsār: G 147/4
 ھاٲٲ-ı siyāḥ: G 111/5
 ھاٲٲ-ı siyeh-kār-ı ʿizār-ı dil-ber: G 19/5
 ھاٲٲ-ı verā-yı fitne: G 84/5
 ھاٲٲ-ı yasāḡ: G 166/6
 ھاٲٲ-ı zerrin: K 3/18
 ھاṣṣala-süz-ı nigāḥ-ı şevk-e-früz: G 131/2
 ḥayāl-i baḥt: G 9/1
 ḥayāl-i bī-maʿnī: T 2/188
 ḥayāl-i cevır: G 45/4
 ḥayāl-i cünbiş-i ebrū: G 156/2
 ḥayāl-i çeşm-i pür-ḥʿāb: G 101/4
 ḥayāl-i dāne: G 80/5
 ḥayāl-i dil-rübā-yı gönçe-fem-meʿnūs: G 83/2
 ḥayāl-i ebrū: T 2/51
 ḥayāl-i fitne-kārī: G 11/3
 ḥayāl-i ġamze: G 32/4
 ḥayāl-i genc-i vuşlat: G 80/1
 ḥayāl-i gönçe: G 117/1
 ḥayāl-i ḥāl: G 23/3
 ḥayāl-i ھاٲٲ-ı meh-cebīn: G 128/1
 ḥayāl-i ھاٲٲ-ı rüy: G 125/1
 ḥayāl-i kāmēt-i yār: G 31/2
 ḥayāl-i leyli-i zülf: G 114/5
 ḥayāl-i muʿteber: K 1/2
 ḥayāl-i neşʿe-i vaşl: G 33/4
 ḥayāl-i rüy-ı dil-ber: G 4/1
 ḥayāl-i sīne: G 24/3
 ḥayāl-i şūḥ: K 2/24
 ḥayāl-i ṭabʿ-ı şūḥ: G 74/6
 ḥayāl-i vuşlat-ı yār: G 43/5
 ḥayāl-i zülf: G 160/2
 ḥayāl-i zülf-i pür-çin: G 14/1
 ḥayāt-efzā: G 136/4
 ḥayāt-ı bākī: G 137/5
 ḥayāt-ı feyz-i maḥabbet: G 113/4
 ḥayīde-ārā: T 3/34
 ḥayme-ġāḥ-ı yeʿs: G 11/7
 ḥayret-fezā: G 15/3
 ḥayret-ḥāne-i sūr: G 125/4
 ḥayret-i ʿışk: T 2/70
 ḥayret-kār: G 74/4
 ḥayret-meʿāb: K 1/4
 ḥayret-zede-i ھاٲٲ-ı siyeh-kār: R 4

ḥayret-zede-i neşʿe-i cām-ı ṭaleb: G 133/1
 ḥayr-maḡdem: G 136/4
 ḥazān-ı ʿandelīb: G 5/5
 ḥazef-pāre-i bī-reng: T 3/35
 ḥāzık-ı dil: G 6/1
 ḥāzık-şinās: K 1/29
 Ḥazret-i Mevlā-yı İlāḥ: T 3/23
 Ḥazret-i Resūl: T 2/207
 heft āġāze-i iḡbāl: K 3/35
 hem-bezm-i Kelīm: Kt 2/12
 hem-ḥaşr-i kıyām: T 3/46
 hem-nām-ı Muḥammed: K 3/40
 hem-nişin-i luṭf: G 72/1
 hem-pāye-i ḥūr: G 125/5
 hem-rāz-ı cünün: G 11/6
 hem-ser-i derd: T 1/23
 hem-ser-i ḥār: G 42/6
 hem-ser-i zülf: G 142/4
 hem-ṭabʿ-ı edīb: G 123/4
 hem-ülfet-i dād: G 105/4
 ḥemyāze-ġir: G 20/4
 hem-zebān-ı bülbül-i bāġ-ı elest: G 35/4
 hevā-yı ġam: G 31/4
 hevā-yı germ: G 25/1
 hevā-yı hicr: G 148/3
 hevā-yı ʿışk: G 16/4
 hevā-yı nefis: T 2/149
 hevā-yı neşʿe-baḡs: K 3/8
 hevā-yı serāb-ı zülf: G 100/3
 hevā-yı serd-i āḥ: G 91/4
 hevā-yı sünbül-i gül-büy-ı gül-şen-i feryād: G 9/4
 heves-cūyān: G 12/5
 heves-i dāġ-be-dāġ-ı vuşlat: G 8/1
 heves-kārān-ı ʿışk: G 145/4
 heyʿet-i taḡkık: K 3/37
 heykel-i ḥürşid: K 2/56
 hezār-ı nāle-cū: G 166/2
 ḥıdmet-kār: T 2/217
 ḥıram-ı kāmēt: G 81/4
 ḥıram-ı mevc-i cūy-ı kāmēt: G 160/4
 ḥırāş-ı cevır: G 152/3
 ḥırāş-ı daġdaġa-i vuşlat: G 28/6
 ḥırāş-ı eşk: K 3/33
 ḥırāş-ı ʿışk: G 53/6
 ḥırāş-ı ʿışk-ı dil: G 11/7
 ḥırāş-ı yeʿs: G 101/1

Һired-sencān-ı ʿālem: K 3/40
 Һırқа-ı peşmīne: G 107/2
 Һırmen-i ғам: G 82/6
 Һırmen-i Һüsñ: G 142/4
 Һırmen-i Һʿāhiş: G 101/3
 Һırmen-i ʿömr: Kt 2/7
 Һırmen-i şabr-ı dil-i ʿuşşāk: G 155/3
 Һırz-ı bend-i Һüsñ: G 43/1
 Һıтта-ı zāt: K 2/41
 Һıyābān-ı gülistān: K 3/14
 Һıyām-ı ʿışk: G 72/4
 Һıẓr-ı ʿālem: K 3/23
 Һıẓr-ı necāt: G 119/3
 Һicāb-ı emel: T 3/36
 Һicāb-ı irtiyāb: T 1/5
 Һicāb-ı zülf: G 129/7
 Һicr-ālūde: T 1/18
 Һicr-āşina: G 4/6
 Һicr-āyīn: G 156/6
 Һicr-i ʿışk: G 130/4
 Һicr-i ʿışk-ālūd: G 122/5
 Һicr-i nār: G 109/2
 Һicr-i nāz: G 158/3
 Һikāyet-i bāğ: T 2/146
 Һikmet-sāz-ı Һatır: G 76/7
 Һilʿat-i dibāc: T 2/36
 Һilkāt-i Ādem: T 2/25
 Һindüyan-ı āteş-kār: G 21/4
 Һindü-yı Һāl: G 98/2
 Һirās-ı āh: G 148/2
 Һirās-ı cevır: G 109/2
 Һirās-ı fiten: G 59/3
 Һişşe-mend: G 89/5
 Һisset-i hicrān: G 155/1
 Һizmet-güzār: K 2/9
 Һod-bīn-i sitem-rū: G 108/5
 Һön-ı niʿam-ı vuşlat-ı cānāne: G 146/1
 Һön-ı vaşl: G 32/3
 Һoş-Һāl: T 2/126; G 118/7
 Һoş-Һāl-i cihān: G 82/7
 Һoş-nüvisān-ı şehādet-nāme-i Һübān: G 129/3; G 21/3
 Һoş-nüvis-i şafha-ı eşʿār-ı ʿışk: G 129/3
 Һoygerde-i Һaya: G 100/4
 Һübān-ı Sitanbul: G 50/3
 Һübān-pesend: G 116/5
 Һubūbāt-i rahmet: T 2/6

Һudāvend-i cümle-i ʿālem: T 2/156
 Һuftegān-ı Һāk-çeşm: K 2/43
 Һulūş-ı ҡalb: G 128/6
 Һulūş-ı tām: K 1/26
 Һumār-ālūd: K 2/7
 Һumār-ı derd-i ser: G 122/2
 Һumār-ı nā-ümmīdī: T 1/20; G 156/4
 Һumār-ı nāz: G 47/3
 Һün-ābe-i bülbül: G 169/4
 Һün-ābe-i ciger: G 42/2
 Һün-ābe-i eşk: G 126/5
 Һün-āb-ı eşk: G 22/1
 Һün-girifte: G 64/3
 Һün-ı ciger: G 7/6; G 130/3
 Һün-ı dāğ: G 70/6; G 124/3
 Һün-ı derūn: G 162/2
 Һün-ı dil: T 3/12; G 15/2; G 66/7; G 106/2; G 159/6
 Һün-ı firāk: G 97/2
 Һün-ı ғам: G 165/5
 Һün-ı pāk: T 3/19
 Һün-pāş: G 22/3
 Һün-pāşide: G 83/4; G 92/4
 Һün-pāşide-i mizāb: G 34/3
 Һün-riz: G 38/4
 Һün-riz-i Һün-āmiz: G 66/7
 Һurde-bīn: G 63/3
 Һurrem-i neşāt: G 98/1
 Һurşid-i enver: G 1/1
 Һurşid-i şevķ-āver: T 1/28
 Һurūş-ı baħr-i vuşlat: G 101/5
 Һurūş-ı çeşm-i deryā-bār: G 47/4
 Һurūş-ı girye: K 3/10
 Һurūş-ı yem: T 2/26
 Һuşul-i iddiʿā-yı vuşlat: G 58/3
 Һuşul-i ʿilm: T 2/199
 Һuşul-i kām-ı dil: G 44/1
 Һuşul-i naķd-i dil-i ʿāşıkān: G 154/4
 Һuşk-ı sebze-zār: G 70/6
 Һuşki-ı ғам: T 2/55
 Һuşki-i Һırmān: G 10/2
 Һuşki-i Һırmān-ı ғам: G 79/7
 Һuşyarān-ı ғам: G 158/2
 Һücüm-ı ceyş-i āfet: G 164/3
 Һükmi-ı Һākķ: T 2/140
 Һükmi-ı Һālīķ: T 2/116
 Һükmi-ı Һudā: G 115/5

hümā-te'sir-i meftūn-ı hevā: G 149/4
 hümā-yı baht: K 3/25; G 148/3
 hümā-yı baht-ı dil: G 13/2
 hümā-yı evc-i nahvet: G 66/1
 hüsñ-ārā-yı maḥbūbān-ı ʿālem: K 3/31
 hüsñ-i dil-ber-i meh-rū: T 2/202

I

ʿışk-ı bī-emān: G 55/5
 ʿışk-ı dil: R 5
 ʿışk-ı Ḥabīb-i gül-ʿizār: K 2/36
 ʿışk-ı Ḥudā: T 1/24
 ʿışk-ı miḥnet-kār: G 11/1
 ʿışk-ı pāk: T 2/158
 ıztırāb-ı āh-ı dil-i nā-šekīb: G 59/5
 ıztırāb-ı şoḥbet-i ḥār-ı siyāh: G 116/4

İ

ʿibārāt-ı ıstılāḥ: T 2/14
 icrā-yı ḥukm-i nāz: G 112/5
 iddiʿā-yı ḥulūş: T 2/120
 ifrāt-ı ḥayret: G 117/3
 ifrāt-ı şādī: K 3/32
 ihtirāk-ı derūn: G 24/4
 iḳbāl-i dehr: G 144/2
 iḳşār-ı nālīş: G 39/4
 iḳşār-ı temennā: G 90/5
 ʿilm-i sır: T 2/199
 iltifāt-ı dil-ber: G 27/2
 imdād-ı endişe: G 164/3
 ʿinān-ı rahş: G 64/2
 ʿinān-riz: T 1/1
 inkılāb-ı dehr: G 140/4
 ʿişmet-penāh-ı ʿaşıyān: K 1/25
 ism-i Ğaffār: T 2/222
 ism-i ḥaḳḳ: T 2/221
 ism-i yā Raḥīm: T 2/95
 ʿişret-ābād-ı maḥabbet: G 53/2
 ʿişret-gāh-ı miḥnet: G 47/6
 ʿişve-bāz: G 155/5
 ʿişve-cū: G 101/1
 ʿişve-nümā: G 32/3; G 59/2; R 6
 iʿfā-yı selām: T 3/41
 ittihād-ı āşinā: G 58/4
 ittihād-ı ḡamze: G 53/3
 ittihād-ı ḥayāl ü vehm ü kıyās: T 2/91
 ʿiyāl-i şühedā: T 3/13

ʿizār-ı nev-heves-kār: G 141/3
 izḥār-ı cünün: G 117/1

J

jāle-i ter: K 3/16; G 34/1
 jāle-pāş: G 130/3
 jāle-pāş-ı gönçe-zār-ı baht-ı dūn: K 2/3
 jāle-riz-i gönçe-i bağ-ı murād: G 10/2
 jeng-dār: K 2/37
 jeng-i ḡam: G 14/4
 jeng-i ḳazā: Kt 2/9

K

ḳabā-yı lāle: G 121/1
 ḳābil-i ʿaks-i cemāl: G 107/1
 ḳābil-i feyz-i ṭabīb: G 123/2
 ḳābil-i ʿiyār: T 2/86
 ḳabūl-i kısmet: G 141/5
 ḳadd-i al: G 95/1
 ḳadd-i dil-ārā: G 94/2
 ḳadd-i dil-cū: K 3/21
 ḳadd-i dil-cüy-ı mezāk: G 82/5
 ḳadd-i dü-tā: G 95/3
 ḳadd-i kıyāmet-perver: G 135/3
 ḳadd-i nihāl: G 104/4
 ḳadd-i şabā-refār: G 43/4
 ḳadem-i yār: G 95/2
 ḳadr-i ḥüsñ: G 1/5
 ḳadr-i şükūh: K 2/52
 ḳadr-i yārān: G 51/5
 ḳadr-şinās: T 2/89
 kāfī-i ʿilm-i şerʿ: T 2/45
 kāfir-mā-cerā: G 78/1
 kāfūr-mizāc: G 6/2
 kāh-ı ḥürmen: T 3/30
 ḳahr-ı nigāh-ı cevır: G 137/3
 ḳā'im-i kıyām: T 2/103
 kākül-i müşkin: G 161/3
 kākül-i pür-çin: G 121/5
 kākül-i siyeh-fām: G 36/4
 kālā-yı ḡam: G 89/5
 kālā-yı rāygān: T 2/166
 kālā-yı ümmid: G 10/3
 ḳalb-i ʿuşşāk: T 2/104
 ḳalb-i ḡam-gin: Kt 1/3
 ḳalb-i insān: T 2/3
 kāle-i feyz-i ḥabīb: T 1/35

kâle-i hürmen-geh-i hicrân: G 6/6
 kâlem-i bî-mişâl: G 134/5
 kâle-sûz-ı hürmen-i şabr u şekîb: K 2/6
 kām-aşınā-yı vuşlat: G 162/5
 kām-āver: Kt 2/6
 kām-āver-i ferhunde-hişāl: Kt 2/6
 kām-āver-i şefkat-bedir: K 1/38
 kām-baḡş: G 49/6; G 65/3; G 158/3
 kām-bîn: K 1/10
 kām-cū: G T 3/52
 kām-cūy-ı ümmid: T 2/37
 kām-et-i °aşık: G 104/4
 kām-ı ümmid: G 149/3
 kāmīlān-ı sa°y-i belīg: T 2/80
 kām-kār-ı zū'l-himem: K 1/10
 kām-yāb: K 1/10
 kām-yāb-ı vuşlat: G 43/5
 kând-i °ışk: T 2/159
 kândîl-i kıbāb-ı ravza-i °izzet-medār: K
 2/10
 kân-ı gevher-i himmet: T 2/17
 kân-ı kerem: K 3/45
 kân-ı vişāl: K 1/20
 kār-ı °asir: K 1/38
 kār-ı bî-dād: G 79/1
 kār-ı ehem: K 1/41
 kār-ı ḡam-fezā: G 87/5
 kār-ı ikşir-i maḡabbet: Kt 2/3
 kār-ı lūtf: G 115/3
 kār-ı maḡabbet: G 162/1
 kār-ı siḡr: G 135/6
 kār-ı süḡan: G 93/5
 ka°r-ı yem-i °ışk: G 58/5
 ka°r-ı yem-i °ışk: G 58/5
 qarîn-i ferāḡ: T 2/147
 qarîn-i kār-ı °ışk: G 76/2
 qarîn-i lūtf: G 72/1
 qarîn-i vuşlat-ı yār: G 113/4
 kār-peymā: T 2/93
 kār-sāz: T 1/6
 qarż-ı ḡurşid-i emel: G 163/1
 kaşd-ı cān: G 138/3
 kaşd-ı cefā: G 35/5
 kaşd-ı imtinān: G 55/4
 kaşd-ı nālîş: G 163/4
 kaşd-i nezzāre: G 120/3
 kaşd-ı şitābān: G 19/6

kaşid-ı peygām-ı °ışk: G 42/3
 kâse-i ḡunin: G 5/3
 kâsir-i maḡşüre-nişān-ı °inād: T 3/25
 kaşr-ı °irfān: T 2/137
 kaşr-ı nüzhet-ābād: G 78/2
 kaşr-ı ümmid: G 82/3
 kâşāne-i ḡatır: G 33/2
 kâşif-i rāz: G 120/5
 kaṭre-bār: G 70/5
 kaṭre-i ḡun-āb: G 30/3
 kâviş-i bî-çāregān-ı ümmet: K 2/44
 kayd-ı cān-güdāz: G 149/1
 kayd-ı dām: G 66/1
 kayd-ı ḡamūş: G 76/4
 kayd-ı iftiḡār: G 101/3
 kayd-ı ser-encām-ı maḡabbet: G 60/2
 kayd-ı şekve: T 2/113
 kayd-ı zād: G 11/7
 kayd-ı zūlf-i ḡāl: G 80/5
 kec-ṭabî°at: G 68/4
 keder-nūş: G 126/1
 kedū-yı °ışk: G 131/3
 keffe-i mizān: K 3/13
 keffe-i mizān-ı ḡusn: G 34/4
 kefi dest-i rūsūḡ: G 1414
 kefi ḡayāl: G 128/4
 kefi lūtf: K 3/19
 kefi sāḡil: G 101/5
 kefi ümmid: T 1/6
 kehvāre-i māder-zād: Kt 2/8
 kelām-ı cān-baḡş: T 2/5
 kelām-ı nūkte-i rāz-ı yakîn: G 17/5
 kelām-ı va°de-cūy-ı lūtf: K 3/28
 kemālāt-ı şāḡibū°r-refref: T 2/157
 kemāl-i bî-ḡisāb: K 1/29
 kemāl-i farṭ-ı şevḡ-i ārzū: K 3/43
 kemāl-i şafvet: G 66/3
 kemān-dār-ı nişān-ı fitne: G 135/4
 kemān-ebrū: G 61/2
 kemān-ı ārzū: G 71/3
 kemān-ı fitne: G 99/6
 kemān-ı ḡam: G 9/5
 kemān-ı nāz: G 41/4
 kemān-keş: G 41/4
 kemīn-ḡāḡ-ı ruḡ: G 80/4
 kem-sürāḡ: K 1/34
 kenār-ı ḡaşr: K 2/55

kenār-ı ma'rifet: G 139/7
 kerem-bağş-ı dād: G 52/1
 kerem-bağş-ı hātır-ı ednā: T 2/1
 kerem-kār: T 1/13
 kerem-kārī: G 150/3
 kerem-me'nūs: G 83/3
 kerem-perver: Kt 2/2
 kerem-pirāye: K 3/40
 kerem-sāz: G 91/2
 kerīmü'ş-şān-ı aḥkem: K 3/45
 kesād-ı kâle-i ümmid: G 71/1
 kesād-ı ye's-i kām-ı baht-ı hicr-āmüz: G 4/5
 kesād-ı ye's-i nā-ülfet: G 76/2
 kesb-i çemen: G 88/2
 keşret-i ezhār: G 104/4
 keşret-i gam: T 1/3
 keşret-i nezzāre: K 3/10
 keşret-i taḥvif: K 2/27
 keş-ā-keş-i ümmid: T 2/167
 keşf-i rāz: G 160/3
 keşti-i felek: K 2/55
 keşti-i güm-rāh: G 56/5
 kevkeb-i raḥşān: K 3/26
 kevn-i °ālem: K 2/41
 kevser-i vuşlat: K 2/21
 keyd-i dünyā: T 2/96
 keyf-i bī-neşāt: G 15/3
 keyfiyyet-i ḥayāl: T 2/65
 kıbāb-ı çerḥ-i gerdün-ı köhen: KT 1/2
 kılllet-i şahbā: G 37/6
 kısmet-i şahrā-yı vaşf: K 3/42
 kıyāmet-kāmet: G 26/3
 kıyāmet-kār: G 43/4
 kıyām-ı müddet-i ta'āt: T 1/33
 kıymet-i la'li: G 39/2
 kıymet-pesend-i sikke-i mi'yār-ı °ışk: G 129/4
 kilik-i ḥayāl: G 136/7
 kilik-i ta'bīr: T 2/45
 kilik-i vaşf: T 2/54
 kimyā-gerān-ı °ışk: G 21/2
 kine-cū: T 2/84
 kine-cūy-ı vuşlat: G 94/3
 kine-i °ışk: G 107/3
 kişte-zār-ı ḥüsn: G 37/4
 kitāb-ı zülf: G 100/5

ḳudsiyān-ı sübḥa-dār: K 2/14
 ḳudüm-ı maḳdem: K 3/9
 ḳudüm-ı nev-bahār: G 144/1
 ḳufl-ı ṭabī'at: G 77/5
 ḳufl-ı ümmid: T 2/10
 kūh-ı gam: G 117/5
 kūh-ken: G 78/2
 kuḥl-ı mā-zāga'l-başar: K 2/20
 kuḥl-ı tütüyā: G 69/4
 kuḥlü'l-cevāhir: G 136/2
 ḳulzum-i mevvāc: K 1/6
 ḳurş-ı mahitāb: K 1/23
 kuvvet-i iktibās-ı nūr: T 2/12
 kūy-ı bütān: G 131/1
 kūy-ı cānān: G 165/2
 kūy-ı dil-ārā: G 90/1; G 139/2
 kūy-ı dil-ber: G 89/2
 kūy-ı ḥazān-ı gam: G 112/1
 kūy-ı ḥüsn: G 92/2
 kūy-ı °izār: G 140/1
 kūy-ı nigār: G 112/3
 küdürāt-ı gam-ı āl-i °Alī: T 3/38
 kümeyt-i nāle: G 39/3
 küsüf-ı gam: G 62/6
 küşāde-baht: G 16/5
 küşāyış-i gül-i ḥaşret-resin: G 128/2
 küşāyış-zen-i zülf-i dil-ber: G 67/4

L

lafz-ı tel'in-i vücūd: T 3/34
 laht-endāz: G 165/3
 lāle-dāg: G 121/1
 lāle-i miḥnet: G 17/2; G 99/1
 lāle-zār-ı °ışk: T 2/117
 lāle-zār-ı vuşlat: G 126/5
 la'li-gün: T 3/19
 la'li-i bāde-peymā: G 149/7
 la'li-i bedahşān: G 74/3
 la'li-i dil-rübā: G 34/2
 lāl-i ebedī: G 6/3
 la'li-i Ḥasan: T 3/12
 la'li-i leb: G 158/6
 la'li-i mey-ālūd: G 121/6
 la'li-i muḥammer: G 1/2
 la'li-i müzāb-āsā: G 159/6
 la'li-i nāb: G 57/1
 la'li-i nā-yāb: G 14/3

la[°]l-i şūḥ: G 69/2
 lāne-zād: G 18/3
 lāyık-ı vuşlat: T 1/23
 lāzım-ı vuşlat: G 3/6
 le[°]āl-gün: G 156/1
 leb-i mey-gün: G 47/5
 leb-i mübārek: T 2/35
 leb-i nāz: G 6/3
 leb-i pür-güher: G 2/4
 leb-i şāhāne: G 80/1
 leb-i taşvır: T 2/165
 leb-i zühhad: T 2/159
 leb-rız-i luṭf: T 2/46
 leb-teşne: T 2/67; G 112/2; G 152/2; G 167/1; R 3
 leb-teşnegān: G 54/1
 lehçe-i ṭab[°]: Kt 2/2
 lem[°]a-gır-i sāgar-ı bezm-i şafā: K 2/7
 lerziş-i idbār: G 54/2
 levḥ-i ḥüsn: G 71/6
 levḥ-i ruḥsār: T 2/125
 levḥ-i vaşf: T 2/56
 lev-lāk-efser: K 1/5; K 2/14
 likā-i şān: G 68/3
 lisān-ı peyken-i tır-i nigāh: G 50/5
 livā[°]ü'l-ḥamd-i ḳudret: K 3/12
 livā-yı [°]işk: T 2/62
 lu[°]bet-gāh-ı devrān: G 101/3
 luṭf-ı dil-ḥ^vāh: G 147/5
 luṭf-ı Ḥakk: G 132/8
 luṭf-ı Ḥazret-i Bārī: T 1/37
 luṭf-ı Ḥudā: T 2/122
 luṭf-ı ilāh: T 1/11
 luṭf-ı nihān: G 26/6
 luṭf-ı şeff[°]-i ümem: G 168/5
 luṭf-ı ṭab[°]: K 2/44
 luṭf-ı tevfiḳ: T 3/56
 lübb-i pāk: T 2/35
 lücce-i isti[°]dād: T 3/6
 lücce-i sır-āb: G 30/1

M

ma[°]den-i me[°]ānī: T 2/186
 māder-i dehr: Kt 2/8
 maḡdūb-ı ilāh: T 3/18
 maḡz-āşüftegān-ı [°]işk: G 74/1
 maḡāfāt-ı şumār-ı [°]amel: T 3/37

maḡall-i [°]aş: G 18/5
 maḡall-i gül-şen-i bāğ-ı cemāl: G 37/2
 maḡall-i ḥ^vāb: G 122/3
 maḡall-i iştibāh: T 1/9
 maḡbūb-ı [°]ālem-intisāb: K 1/22
 maḡbūb-ı firāk: G 102/2
 maḡbūb-ı Ḥallāk-ı ebed: K 1/24
 maḡcūbān-ı çeşm-i şūḥ: G 155/2
 maḡcūb-ı firāk: G 102/4
 maḡcūb-ı niyāz: G 90/5
 māh-ı gül-[°]izār: G 140/5
 māh-ı ḥüsn: G 30/2
 māh-ı [°]işk: T 2/57
 māh-ı muḡarrem: K 3/36
 māh-ı pervin-i kesel: G 163/1
 māh-ı şu[°]le-cū: G 50/1
 māh-ı tāze: G 157/1
 māhiyet-i ḡamze-i mest: G 127/3
 maḡlūḳāt-ı [°]ālem: K 2/53
 maḡmūr-ı hicr: G 25/5; G 141/2
 maḡmūr-ı naḡvet: G 77/1
 maḡrem-i cemāl: T 2/212
 maḡrem-i devlet-serāy: Kt 1/1
 maḡrem-i esrār: G 61/3
 maḡrem-i esrār-ı [°]işk: G 129/1
 maḡrem-i ḡās: K 3/20
 māh-rū: G 63/2
 maḡsūb-ı firāk: G 102/6
 maḡsūb-ı luṭf: G 52/4
 maḡsūd-ı vuşlat: G 132/8
 maḡşer-i aşūb: G 143/4
 maḡv-ı tesvīd-i mā-sivā: T 2/118
 maḡz-ı būriyā: G 110/5
 maḡz-ı cefā: G 20/2
 maḡz-ı ḡumār: K 2/30
 maḡz-ı [°]ilāc: T 2/35
 maḡz-ı ma[°]dūm-ı ḳazā: G 82/4
 maḡz-ı serāb: G 22/4
 maḡz-ı şerer: G 2/6
 mā'il-i ferāğ: G 113/1
 maḡālāt-ı niyāz: G 152/7
 maḡāmāt-ı şabā: G 159/4
 maḡām-ı ḡüsn: G 87/2
 maḡbūl-i Settār: K 1/39
 maḡbūl-i ümem: Kt 2/5
 ma[°]ḳūl-ı seza: T 3/32
 mālikū'l-mülk: K 2/3

m̄anend-i āb: K 1/6
 m̄anend-i dendān: G 167/3
 m̄anend-i gōnçe: K 1/1
 m̄anend-i h̄ār: K 2/33
 m̄anend-i kebāb: K 1/31
 m̄anend-i ſem^e-i āfitāb: K 1/9
 ma^enī-gūdāz: G 63/3
 mānī^e-i h̄^vāb: G 143/5
 ma^enī-i ihām: G 15/5
 mānī^e-i ta^erīf-i mezāyā-yı niyāz: T 3/36
 Mañsūr-ı dil-pesend: G 54/3
 manzūr-ı ^eayn-ı şeyh u ſāb: K 1/14
 ma^eſiyet-perver-i haṭā-kār: T 2/119
 maṭla^e-ı h̄atır: G 17/6
 maṭla^e-ı mihr-i cemāl: G 142/2
 maṭla^e-ı nihān: G 41/2
 māye-i la^el-i müzāb: G 22/1
 māye-i rūh: T 2/4
 māye-i tıynet-i cihān: T 2/160
 ma^eyūb-ı firāk: G 102/1
 mazhar-ı ilhām: G 127/2
 mazhar-ı reſha-i hayāt: T 2/131
 mazhar-ı rızā: T 2/193
 mazhar-ı sırr-ı ^ealleme'l-esmā: T 2/3
 mazhar-ı taḥsin-i ceşş-i kudsiyān: K 3/41
 mazmūn-ı fāhır: G 168/4
 mazmūn-ı haṭṭ: G 15/4
 mebdē'-i kün fekān: T 2/2
 meclis-i h̄aṣ: T 2/110
 meclis-i h̄urrem: G 75/4
 meclis-i ſāhāne: G 53/2
 mecma^e-i eṣḥāş: T 2/111
 mecmū^e-ı ^eālem: K 3/45
 mecmū^e-ı efrād-ı melek: K 1/20
 mecnūn-ı pāy-der-zencir: T 2/151
 mecnūn-şema'il: G 126/2
 me'cūr-ı h̄isāb: G 151/6
 medār-ı hicr: G 72/3
 medāyih-i gül: G 62/4
 medfen-i ſāh-ı risālet-cāh: K 2/11
 medh-i cemil: K 1/9
 mefḥar-i cümle ümem: K 1/10
 meftūn-ı āh: T 1/13
 meftūn-ı feryād: G 105/7
 meftūn-ı hevā: G 110/3
 meh-cebīn-i lutf: G 72/5
 mehcūr-ı şafā: G 45/1

meh-i h̄üsn: G 101/6
 meh-i rū: G 32/2
 meh-i tābende: G 67/5
 meh-rū: T 2/44; G 12/4; G 44/1; G 45/4;
 G 70/1; G 79/1; G 138/1; G 169/5
 meh-rüy-ı intizār: G 24/4
 meh-rüy-ı sitem-perver: G 91/2
 mekteb-i nāz: G 26/4
 melāmet-i teşhīr: G 130/5
 me'men-āşub: G 90/3
 mensüb-ı firāk: G 102/3
 mensüb-ı ṭabī'at: G 73/7
 menşe'-i zikr: K 2/52
 menzil-i maḳşūd: G 97/5
 merd-i nā-ḳābil: T 1/22
 merd-i ṣādık: T 1/24
 merdümān-ı fitne: G 165/4
 merdüm-i çeşm: G 83/3
 merdüm-i ſāhib-dimāğ: G 148/4
 merhem-i ḥasret: G 6/1
 merhem-i neşāt: G 98/4
 merhem-i ſefḳat: T 2/191
 merhem-i ümmid-i ḥālet-zā: G 53/1
 merhem-yāb: G 125/3
 merḥamet-cüyān-ı bāb-ı ^eadl: K 2/45
 meşāğ-ı çeşm-i siyāh: G 86/3
 mesned-i vuşlat: T 1/14
 mesned-nişin-i saltanat: G 139/1
 mesned-nişin-i sāye-i elṭāf-ı devrān: G
 1391
 mestān-ı ḡam: T 3/53
 mest-i dil: K 2/23
 mest-i h̄arāb: G 57/5
 mest-i hayret-nüş: K 2/30
 mest-i ^eişḳ: G 1/1
 mesti-i cām-ı heves: G 60/4
 mest-i keder-nüş: T 3/15
 mest-i la^el-i nāb: G 106/1
 mest-i medhūş: G 126/1
 mest-i mey-i nāz: G 120/2
 mest-i nāz: G 40/5
 mest-i sāde-dil: G 47/2; G 108/3
 mest-i siyeh: G 61/1
 meş^eal-i cihān-efrūz: G 113/5
 meşāmm-ı ^eāşık: G 118/4
 meşāmm-ı cān: G 24/2; G 112/3
 meşḳ-i enin: G 17/1

meşk-i füsûn: G 105/4
 metâ^c-ı ârzû: G 4/5
 metâ^c-ı âfâ vü şefkat: T 2/38
 metâ^c-ı bey^c-gâh-ı hüsn: G 89/5
 metâ^c-ı hâtır-ı uşşâk: G 41/5
 mevc-hız-i nâz: G 167/2
 mevc-i âteş-bâr: G 45/1
 mevc-i cüşîş-i enhâr-ı hüsn: G 100/3
 mevc-i eşk-i al: G 142/3
 mevc-i hasret: G 70/5
 mevc-i pür-güher: K 3/15
 mevc-i seyl-âb-ı kaza: G 38/1
 mevc-i şerâr-engîz: T 1/8
 mevc-i yem-i belâ: G 112/4
 mevc-i yem-i zülf: G 119/7
 mevcüdât-ı küll: K 2/53
 meydân-ı ârzû: G 24/5
 mey-h^vâr: G 160/5
 mey-i gül-fâm-ı ışk: G 42/2
 mey-i gül-gün: G 47/3; G 107/5
 mey-i ışk: T 2/47
 mey-keşân: G 57/6
 mey-nüş-ı mahabbet: G 47/3
 meyve-çîn-i vuşlat: G 135/2
 mezâk-ı tab^c-ı nâ-kâm: G 151/2
 mezâk-ı telh: K 2/30
 mezâyâ-yı kelâm: G 49/2
 mezâyâ-yı vişâl: G 153/6
 midhat-i şân: K 3/40
 midhat-i zât: K 2/50
 miftâh-ı kudret: T 2/10
 miḥnet-âlûde: T 2/169
 miḥnet-i ışk: G 118/1
 miḥnet-kâr: K 1/30
 miḥnet-kâr-ı ğam-âlûde: G 88/3
 miḥnet-karîn: G 152/1
 miḥnet-şî^câr: K 2/27
 miḥrâb-ı hikmet-intisâb: K 1/13
 mihr-enver: R 2
 mihr-i âlem-ârâ: G 159/1
 mihr-i âsumân-ı fitne: G 135/1
 mihr-i baht: G 62/6
 mihr-i baht-ı Tâ'ib-i zâr: G 62/6
 mihr-i ber-terîn: G 17/6
 mihr-i burc-ı kerem: T 2/33
 mihr-i cihân-tâb: G 30/2
 mihr-i efser-i hükm-i ilâh: G 50/4

mihr-i feyz: K 2/38
 mihr-i firâk: T 1/16
 mihr-i firkat: G 8/3
 mihr-i heves: G 166/3
 mihr-i hasret: G 132/5
 mihr-i nâz: G 16/3
 mihr-i rahşân: G 84/2
 mihr-i tâb-dâr: K 2/1
 milket-i bâğ-ı cemâl: G 66/2
 minâ-yı tab^c-ı pür-hîred: K 2/29
 minḳâr-ı ser-tîz: G 117/5
 mir'ât-ı baht: G 89/6
 mir'ât-ı dil-cuy-ı şafâ: K 1/22
 mir'ât-ı ğubâr-âlûd: G 125/1
 mir'ât-ı kalb-i pâk-i selîm: G 35/2
 mişâl-i âb: G 89/1
 mişâl-i baḥr: T 2/68
 mişâl-i bülbül: T 3/43
 mişâl-i dide-i pür-nem: G 25/4
 mişâl-i dūd-ı dil: G 9/4
 mişâl-i gerd-i ğubâr: T 2/78
 mişâl-i ḥâr u ḥas: K 1/32
 mişâl-i ḥatt: G 12/2
 mişâl-i kaṭre-i şebnem: G 45/2
 mişâl-i lâle-zâr: K 2/47
 mişâl-i şabâḥ: T 2/42
 mişâl-i seng-i hîz: T 2/78
 mişâl-i zülf: G 123/3
 mi^cşare-i şerm ü nâz: G 22/2
 mişl-i pervâne: T 2/85
 mişl-i sürâğ: T 2/148
 mişl-i şebnem: K 3/2
 mişl-i şehâb: K 1/33
 mişkât-ı vaşl-ı dost: G 15/6
 miyân-ı âb: G 64/4
 miyân-ı âşîkân: G 101/1; G 110/6
 miyân-ı la^cl: G 134/4
 miyân-ı şaf-şikâfân-ı vefâ: G 11/2
 miyân-ı sîne: G 62/3
 miyân-ı şem^c: G 60/5
 miyân-ı yâr: G 89/1
 mizâb-ı ḥûn: G 117/6
 mu^canber-i kâkül: G 92/2
 mucib-i bârân: G 36/2
 mu^ccîz-pîşe: G 92/1
 muḥarrîk-i fiten-i zülf-i yâr: G 16/6
 muḥbir-i lâ ilâhe illâ'llâh: T 2/208

muhbir-i tebsîr-i lutf-ı Kird-gâr: K 2/12
 muhill-i qadr ü kıymet: G 11/5
 muqallid-i heves-i °andelîb: G 23/5
 mûnis-i vaşl-ı habîb: G 123/1
 murâdât-ı dil: K 1/27
 murğân-ı evc-i dil: G 137/2
 murğ-ı âteş-nevâ: T 2/201
 murğ-ı cân: G 16/4; G 20/3
 murğ-ı cân-ı Tâ'ib-i zâr: G 88/5
 murğ-ı çemen: G 159/5
 murğ-ı çemen-ârâ: G 119/5
 murğ-ı çemen-âsâ: K 3/44
 murğ-ı destân-serây-ı yâ Hâfız: T 2/130
 murğ-ı dil: G 152/4
 murğ-ı heves: G 119/2
 murğ-ı hürşid: T 2/12
 murğ-ı hüma-yı hüsn: G 93/4
 murğ-ı kudsi-dem-i cân-bahş: Kt 2/4
 murğ-ı kudsi-nefes-i zikr-i müdâm: T 3/43
 murğ-ı melâl: K 1/36
 murğ-ı nağam-sâz-ı gülistân-ı ümmîd: G 101/2
 murğ-ı nağme-senc-i firâk: G 40/6
 murğ-ı nâlende: G 75/3
 murğ-ı nevâ-senc-i gülistân-ı murâd: G 71/4
 murğ-ı per-beste: G 161/4
 murğ-ı ümmîd: G 18/3
 mu°tâd-ı cevri-ğamze-i dil-dâr: G 20/2
 mu°tâd-ı heves: G 82/1
 muṭribân-ı °ışk: G 87/3
 muṭribân-ı nâle-senc-i dâd-h°âh-ı tâze: G 157/3
 muṭribân-ı şevk: G 125/4
 muṭrib-i bezm: G 96/2
 müy-ı mişal: G 165/6
 mübtelâ-yı miḥnet: G 126/1
 mübtelâ-yı rûsûm-ı hüsrân: T 2/185
 müdâvâ-yı leb: G 123/2
 müddet-i baḥr u gam: T 2/101
 mühim-sâz: T 3/54
 müje-i tîr: G 162/4
 müjgân-ı sitiz: G 19/2
 müjgân-ı yâr: G 129/5
 müjgân-ı zehr-âlûd: G 135/4
 mülk-i dil: G 9/6; G 86/3; G 90/3
 mülk-i köhne: G 9/6

mülk-i nazm: T 2/220
 münşî-i kudret: G 102/6
 mürîd-i şüyûḥ: T 2/49
 mürşid-i °ışk: T 2/163
 müşîrân-ı umûr-ı saltanat: Kt 1/4
 müşîr-i müşteri: K 3/39
 müşk-bîd-i tâze: G 165/7
 müşk-bîz: K 2/18
 müşk-bû: K 1/12
 müşk-i gazâlân-ı Ḥoten: G 136/3
 müşkilât-ı °ışk-ı miḥnet-kâr: G 3/2
 müşkilât-ı ṭab°: G 144/3
 müşkil-küşâ: G 65/5
 müşkil-küşâ-yı °ukde-i ḥâṭır-firibân: G 105/4
 müşkil-pesend-i şa°irân-ı Rum: G 92/5
 müşkil-pesend-i tâze-güyân-ı ḥired: G 79/4
 müşkil-şinâsan-ı mu°amma-yı vefâ: G 37/5
 müşkil-şinâs-ı kâr-bîn: K 1/8
 müznibân-ı ümmet: K 2/15

N

nâ-dîde-sencân: G 143/1
 nâdire-sâz: G 120/1
 nâfe-i âhû-yı hüsn: G 20/5
 nâfe-i müşkin-ḥasret: K 2/24
 nağme-i rengin: G 136/4
 nağme-i şad-kâr: G 104/2
 nağme-i ṭanbûr: G 87/3
 nağme-perdâz: G 96/2
 nağme-perdâz-ı gül-şen-i cennet: T 2/18
 nağme-perdâz-ı kelâm: Kt 2/4
 nağme-pîrâ: K 3/5; G 159/4
 nağme-sâz: G 111/3; G 128/3; G 139/5
 nâ-h°âh-ı vuşlat: G 86/5
 naḥçir-i fikr: G 112/2
 naḥçir-i ḥasret: G 13/4
 naḥçir-i heves: G 12/6
 naḥl-i cinân: G 93/3
 naḥl-i gül-şen-i °işmet: G 91/4
 naḥl-i ḥıramân: G 165/7
 naḥl-i ḥıyâbân: G 143/6
 naḥl-i ḥûn-âlûd: G 45/5
 naḥl-i °işve-cû: G 166/1
 naḥl-i kâdd: K 2/16; T 1/7

naḥl-i müşk-bîd-i tâze: G 69/3
 naḥl-i nâz-perver: G 94/2
 naḥl-i nev-res-kâr-ı ğam: G 5/6
 naḥl-i nev-res-kâr-ı ümmîd: G 136/9
 naḥl-i serâb: G 25/1
 naḥl-i ser-be-hevâ-yı zemîn-i nâz: G

109/1

naḥl-i ser-firâz-ı ḥüsn: G 149/5
 naḥvet-i hicrân: K 2/27
 naḥvet-kâr: G 138/4
 naḥvet-me'âb: G 106/1
 nâ'il-i merâm: T 2/97
 nâ'il-i rûtbe-i °ulyâ-yı makâm: T 3/44
 nâ'il-i şubḥ-ı ümmîd: G 30/7
 nâ-kâm-ı °ışk: G 42/1
 naḳd-i cân: G 89/5
 naḳd-i cân-ber-kef: T 2/154
 naḳd-i dil ü cân: Kt 3
 naḳd-i eşk: T 2/166; G 10/3; G 74/2
 naḳd-i eşk-i °aşık-ı zâr: G 15/4
 naḳd-i niyâz: G 109/5
 naḳd-i râyicü'l-âşâr: T 2/187
 naḳd-i ṭab°: T 2/86
 naḳd-i ümmîd: G 72/3
 naḳkâş-ı ḥayâl: G 94/4
 naḳl-i müdde°â: G 23/4
 naḳş-ı bî-misâl: G 142/5
 naḳş-ı bü'l-°aceb tahrîr: G 56/1
 naḳş-ı cünbiş-i esrâr: G 76/1
 naḳş-ı debîr: G 66/3
 naḳş-ı fenâ: T 3/8
 naḳş-ı gül: G 104/6
 naḳş-ı ḥaṭṭ: G 11/4
 naḳş-ı kâr-hâne-i ma°ni-i dil-firîb: G

116/3

naḳş-ı menâş: T 2/108
 naḳş-ı nigâr: G 70/1
 naḳş-ı nisyân: T 3/50
 naḳş-ı pür-füsûn: G 166/4
 naḳş-ı rû: G 94/4
 naḳş-ı şun°-ı Yezdânî: T 1/21
 naḳş-ı vaşf: G 136/7
 naḳş-kâr: G 70/1; G 141/1
 nālân-ı bezm-i °işve: G 63/4
 nâle-cû: G 10/6
 nâle-cûy-ı ğam: G 42/4
 nâle-ḥ°âh-ı âşinâyî: G 49/4

nâlehâ-yı firâk: T 2/64
 nâle-i °aşık: G 67/4
 nâle-i cân-gâh: K 1/2
 nâle-i firâk-âmûz: G 96/6
 nâle-i murg-ı bî-nevâ: G 149/5
 nâle-i zârî: T 1/37
 nâle-kâr: G 35/4
 nâle-perdâz: G 91/1 ; G 132/7
 nâle-senc: T 2/75; G 22/6
 nâle-senc-i dâd-ḥ°âh: T 1/13
 nâle-zenân: Kt 2/8
 nâliş-i feryâd-ı °andelîb: G 104/2
 nâliş-i ğam: G 88/1
 nâm-ı °âlî-şân: Kt 1/2
 nâm-ı dil: G 127/1
 nâm-ı Ḥalîl: T 2/178
 na°ra-i âgâze-i hû: G 138/2
 na°ra-i kulkul: G 40/4
 nâr-ı hikmet: T 2/36
 nâr-ı °ışk: T 2/6
 nâ-şekîb-i cevri: G 36/5
 nâ-şekîb-i cevri-i ḥâr: G 70/4
 nâ-şekîb-i °ışk: G 97/4
 nâ-şinâs-ı °ışk: G 65/5
 nâşir-i reşḥa-i kerem: T 2/180
 na-temîz-i ḥükm-i mesâg: T 2/150
 nâṭıka-perdâz-ı iltifât: G 168/3
 nâvek-i ser-tîz-i miḥnet: G 60/1
 nâzar-perdâz-ı mir°ât-ı Ḥudâ-dâd: G 105/6
 nâzenîn-i °işve: G 135/3
 nâzım-ı Mi°râc: K 1/6
 nâzım-ı süḥan-dân: T 2/188
 nâzır-ı aḥbâb-ı kirâm: T 3/45
 nâzır-ı âşâr-ı nümü-dâr-ı şifât: G 119/1
 nâzım-ı nezâket-şefâ: G 48/7
 nazm-âverân: G 15/5; G 164/6
 nazm-ı beyhûde: T 2/189
 nazm-ı cihân-efrûz: K 1/3
 nazm-ı niẓâm-ı la°l-i dendân: G 60/6
 nazm-ı pür-sûz: K 2/39
 nazm-ı taşavvur: G 52/4
 nâz-perverd: G 138/4
 nazra-gâh-ı nâz: G 157/1
 nazra-i kerem: G 52/2
 nazra-perdâz: G 106/3
 nefes-i germ: G 6/6
 nefḥa-cûy-ı dil: G 121/5

nefha-cüy-ı kalb-i Meryem: K 3/17
 nefha-i büy-ı kader-bağ-ı gül-i hikmet: T 3/55
 nefha-i cüy-ı nesim-i zülf-i dil-ber: G 1/6
 nefha-i gül-zar-ı ahlâk: K 2/18
 nefha-i kâkül: G 122/4
 nefh-i cüd: T 2/4
 nefh-i rûh: T 2/178
 nehâr-ı kâm-ı dil: G 78/4
 nehy-i tahrim-i iktibâh: T 2/13
 nemek-pâş: G 150/5
 nem-i eşk: G 163/2
 nergis-dîde: K 3/10
 nergis-i hammâr: G 104/3
 nerrâd-ı çerh: G 141/4
 nesim-i âh: G 16/1; G 22/5
 nesim-i cân-fezâ: G 118/4
 nesim-i feyz-i tām: K 1/43
 nesim-i gül-şen: G 62/1
 nesim-i kâkül-i ‘anber-şiken: G 74/1
 nesim-i lutf-ı mu‘tād: G 79/7
 nesim-i müjdegân-ı h^vâhiş-i vuslat-eşer: K 2/25
 nesim-i nâle-cü: G 26/5
 neşât-âver: K 3/1
 neşât-bağ-ı ğam: G 154/1
 neşât-bağ-ı kulüb: T 2/30
 neşât-ı cām: G 87/1
 neşât-ı la‘l-i nâb: G 160/1
 neşât-ı mey: G 74/4; G 77/1
 neşât-ı neş’e-i cām-ı şarâb-ı nâb: G 122/2
 neş’e-cü: G 124/1; G 161/5
 neş’e-cüy-ı hâtır: G 68/1
 neş’e-dâr: K 2/7
 neş’e-dâr-ı cām-ı vaşl: G 156/4
 neşr-bâd-ı endîşe: G 164/5
 neşr-i gül-zar-ı şabâ: G 136/2
 neşr-i hâk: G 160/2
 neşr-i şabâ: G 115/2
 neşve-bağ-ı hâtır-ı erbâb-ı ‘ayş: G 132/2
 neşve-i piyâle: G 154/1
 neval-i kâm-bağ-ı hulûk: K 3/30
 neval-i kerem: G 82/2
 nevâ-perdâze-i kām: G 101/2
 nevâ-yı es-sâhū (?): T 2/201
 nevâ-yı köhne: G 91/3
 nevâ-yı nâle: G 37/3; G 46/4; G 159/4

nevâ-yı yâ Hâfiz: T 2/129
 nevây-sencân-ı ‘uşşâk: G 91/5
 nev-çâkerân-ı bezm-i maḥabbet: G 97/3
 nev-icâd-ı firib: G 153/4
 nevk-i hâr-ı gülsitân: G 169/4
 nevk-i kalem: G 68/3
 nevk-i müjgân: G 128/4
 nevk-i müjgân-ı derûn-ı dil: G 165/3
 nev-nihâl: G 48/2
 nev-nihâl-i pür-cefâ: G 12/3
 nev-res: G 17/1
 nev-reside: G 65/1; G 145/5
 nev-reste: G 101/6
 nev-şüküfte: G 38/2; G 130/3
 nev-zemin-i lutf: G 72/2
 nezzâre-gâh: G 46/3
 nezzâre-i ağıyar: G 153/5
 nezzâre-i ‘uşşâk: G 28/2
 nezzâre-pirâ-yı şekib: K 1/14
 nezzâre-sâz-ı hâl-i nâz: G 14/7
 nezzâre-süz-ı hüsn: G 16/3
 nigâh-ı cevri: G 118/7
 nigâh-ı çeşm: K 3/37
 nigâh-ı çeşm-i bîdâr: T 1/39
 nigâh-ı çeşm-i naḥvet-kâr: G 125/2
 nigâh-ı çeşm-i temâşâ: G 100/6
 nigâh-ı dîde-i hünin: G 14/7
 nigâh-ı dil-firib: K 1/14
 nigâh-ı dil-keş: G 17/3; G 105/4
 nigâh-ı dil-keş-i dil-dâr: G 71/7
 nigâh-ı fitne-cüyân: G 58/4
 nigâh-ı ğamze-i hün-h^vâr: G 150/4
 nigâh-ı nâz: G 155/4
 nigâh-ı şefkat: G 81/5
 nigâh-ı şüh: G 47/1
 nigâh-ı tâze: G 157/1
 nigâh-ı yâr: G 36/6
 nigh-bân: G 19/3
 nigh-i dil-ber: G 75/4
 nigh-i dil-firib: G 59/1
 nigh-sâz: G 79/2; G 143/3
 nigh-sâz-ı dil: K 2/49
 nihâl-i âteş-i âh: G 18/3
 nihâl-i nâz: K 1/11
 nihâl-i sâye-bağ-ı ‘avn-i Rabbânî: T 1/10
 nihâl-i tâze: G 154/3
 nihâl-i tâze bâr-ı gülsitân-ı fitne: G 135/2

nihāl-i vuşlat: G 35/1
 niḳāb-ı zülf: G 100/6
 Nıl-i ʿirfān: T 2/89
 niʿmet-i çerḥ-i dūn-ı levş-megāş: T 2/107
 nişār-ı ḥāk-pāy-ı meh-cebin: G 152/6
 niş-i keşret-i ʿişyān: T 2/148
 nişimen-i feryād: G 9/6
 nişter-i ḥasret: G 97/2
 niyāz-ı ʿālem-süz: T 2/155
 niyāz-ı ʿāşık: G 13/5; G 23/2
 niyāz-ı kām-ı dil: G 88/1
 niyāz-ı maʿdelet-ārā: K 3/44
 niyāz-ı vuşlat: G 26/3
 niyāz-mend-i ümmid: T 2/60
 niẓām-ı ḥikmet-i şunʿ: G 134/4
 niẓām-ı ḥüsn: G 108/2
 niẓām-ı nazm-ı şirîn: G 66/4
 nokṭa-i ḥün-eşk: G 89/3
 nokṭa-i lafz: T 1/9
 nokṭa-i mevhūm-ı cürm: T 1/4
 nokṭa-i şeş güşe-i dār u diyār: K 2/34
 nūr-ı feyz: K 2/10
 nūr-ı fikr: T 2/211
 nūr-ı merḳad: K 2/58
 nūr-ı sırr-ı Aḥmedî: G 50/4
 nüş-ı sāgar: G 108/3
 nuṭḳ-ı ʿİsā: K 3/47
 nücüm-ı baht: G 72/5
 nüh püte-i gerdūn: K 2/57
 nükāt-ı dil-pezir: G 166/3
 nükhet-āver: G 79/7
 nükhet-i zülf: G 36/1
 nükte-dān-ı fitne: G 135/6
 nükte-güyan: G 26/4
 nükte-i cān-baḥş: K 2/21
 nükte-i esrār: G 150/5
 nükte-i ḥarf-i ʿitāb: G 96/3
 nükte-i ʿibret: T 1/21
 nükte-i iʿcāz: K 3/46
 nükte-i laʿl: G 80/2
 nükte-i rāz-ı ʿitāb: G 132/7
 nükte-i remz-i nihān-ı ʿandelib: G 5/2
 nükte-senc: K 3/44
 nükte-senc-i ʿişḳ-ı dil: G 94/1
 nükte-tırāz: G 63/3; G 120/1
 nüşha-i hicrān: G 85/4
 nüşha-i küfr: T 2/52

nüşha-i minhāc: T 2/39
 nüşha-i nām-ı dil-i ʿuşşāk: G 102/6
 nüşha-i tōmār-ı nazm: K 2/51
 nüvāzende-i dil-i aʿlā: T 2/1
 nüvāziş-i nigh: G 62/5
 nüvāziş-i nigh-i ʿişve-bin: G 128/5

P

pā-bestegān: G 54/1
 pākize-dāmen: G 85/1
 pākize-dil: K 1/10
 pākize-meşreb: K 3/21
 pā-māl-i dūnān: T 1/36
 pās-bān: G 26/5
 pāy-dār: K 2/51
 pāye-gāh-ı nerdübān-ı luṭf: Kt 1/7
 pāy-endāz: K 1/11
 pāy-i ʿāzm: G 82/4
 pāy-ı būs: G 145/2
 pāy-ı nihāl-i ḳadd: G 167/5
 pāy-ı taʿzīm: K 2/54
 pāy-ı ümmid: G 10/4
 pāy-ı yār: G 50/2
 pehlū-yı intizār: G 24/3
 pençe-i āhīn: G 9/2
 per-beste: G 148/3
 perde-i ḥüsn: G 96/2
 perde-i zülf: G 155/3
 perde-keş-i ebr-i siyāh: T 3/21
 perde-küşa-yı nefehāt: G 119/2
 perend-i kâle: G 28/1
 per-feşān: K 1/18
 perî-rû: G 94/4; G 106/3; G 158/3
 pertev-ger: G 30/5
 pertev-nümā: G 4/1; G 66/3; G 149/6
 pervāne-i küstāḥ-ı pervāz: G 123/4
 pervāne-meşreb: G 63/2
 pervāne-zār-ı ʿişve: G 4/2
 perver-i āteş-dem-i neşāt: G 98/2
 perverişyāb-ı dimāğ: G 115/2
 peyām-ı şefkat: K 2/15
 peyām-ı yeʿs: G 15/1
 peykān-ı gam: G 98/4
 peyken-i dil-düz-ı gam: G 168/2
 peyken-i dil-düz-ı mihnet: G 169/1
 peyken-i dil-düz-ı teğāfûl: G 146/5

peyken-i müjgân: G 21/3
 peykerde-i efgân-ı ʿaşıq: G 159/5
 peymâne-i Cem: G 158/2
 peymâne-i ʿișyân-be-dest: K 1/37
 peymâne-i ʿișret: T 1/19
 peymâne-i şafâ: G 139/6
 peyrev-i üstâd-ı dānâ-dil: G 65/5
 pîçîş-i gîsû-yı baht: G 84/4
 pîç ü tâb-ı kâkûl: G 84/6
 pîr-i hezâr sâle: G 154/5
 pûşide-i dāmân-ı rahmet: T 1/40
 pûşide-i gîsû-yı ʿanber-bâr: G 158/4
 püyende-i rāh-ı belâ: K 2/35
 püyende-i rāh-ı hayâl-i vuslat: G 132/6
 pür-fiğân-ı iʿtizâr: K 2/45
 pür-füsûn-ı nâz: G 135/6
 pür-hûn-âb-ı gam: G 15/2
 pür-kîn-i bed-hû: G 138/3
 pür-levh-i şuʿûr-ı hâtır: T 3/50
 pür-sürûr-ı şegâf: T 2/158
 pür-şevk-i tâb: G 151/3
 pür-teff-i tâb: K 2/28

R

râci-i ʿafv: T 2/190
 râfiʿ-i kayd-ı mâ-sivâ: T 2/196
 râgîb-ı ʿayş u şafâ: G 23/7
 râgîb-i hevâ: T 2/145
 râhat-bağş: G 118/5
 râhat-ı revâh: T 2/9
 râhat-ı zât: G 51/5
 râhat-nümâ-yı bî-karârân-ı maḥabbet: K
 3/6
 râhat-yâb: G 143/6
 rāh-ı aşinâyî: G 49/3
 rāh-ı dil-ber: G 160/2
 rāh-ı Hîta: G 112/3
 rāh-ı ʿișk: K 1/26
 rāh-ı müstakîm: T 2/181
 rāh-ı tevekkül: G 119/3
 rahm-cû: G 27/6
 rāh-revân-ı emel: G 82/2
 râkıbân-ı şubḥ-ı vuslat: G 84/2
 râkıb-ı bezm-i şühûd-ı lezzet-i didâr: G
 38/5
 râkıb-i kîne-güzâr: G 128/6
 râkıb-i nâ-kes: G 20/1

râz-ı cân: G 55/1
 râz-ı cünûn: G 105/5
 râz-ı leb: G 73/5
 recâ-yı vuslat: G 115/4
 redd-i iqbâl-i naşîb: G 123/5
 refʿ-i iflâs: T 2/115
 reh-âverd: K 3/43; G 136/3
 rehber-i ferḥunde-pey: T 1/25
 reh-güzâr-ı dil-dâr: G 130/2
 reh-i âb: R 2
 rehîn-i lutf: G 72/3
 reh-neverd-i serâb-ı gam: G 28/1
 reh-nümûn: G 117/7
 reh-revân-ı maḥabbet: T 2/181
 reh-zen-i feryâd: G 9/1
 rem-gerde: G 16/4; G 136/2
 remz-i beyân-ı muʿcize-i ḥüsn ü ân: G
 93/2
 remz-i cemâl: R 7
 remz-i ḥaqq: G 165/6
 remz-i ḥüsn: G 147/4
 remz-i ḥüsn-i dil-ber: G 143/1
 remz-i kelâm: K 3/47
 remz-i maḥabbet: G 49/2
 remz-i müşkil: G 11/4
 remz-i nükât-ı ṭabʿ: G 26/8
 remz-i pür-meʿânî: T 1/21
 reng-i âteş-nümâ-yı firḳat: T 2/53
 reng-i gül: G 5/2
 reng-i ḥâr: G 76/6
 reng-i hayret-âlûd: G 60/4
 rengîn-edâ: G 92/5
 reng-i rû: G 142/1
 reng-i rûy-ı dağ: G 99/5
 reng-i tegâfûl: G 105/6
 reng-yâb: G 22/3
 resm-i ʿad: T 3/7
 resm-i aşinâyî: G 80/3
 resm-i bî-vefâyî: G 11/4
 resm-i cevr: G 118/3
 resm-i debîr-i ḥâme-i ehl-i sühan: G 116/3
 resm-i ḥʾâhiş: G 115/3
 resm-i ḥaqq-ı müy-ı dil-ber: G 37/5
 resm-i heves-kârî: G 123/4
 resm-i inkılâb: T 1/1
 resm-i ʿișve: G 157/6
 resm-i köhen: G 74/6

resm-i maḥabbet: G 71/7; G 153/4
 resm-i nev-icād: G 56/6
 resm-i nigū-kārī: T 1/41
 resm-i taḥrīr: K 3/48
 resm-i tāze-kār-ı lutf: G 105/2
 resm-i tedbīr: T 2/39
 resm-i vādī-i maḥabbet: G 67/2
 Resūl-i ilāh: T 2/209
 Resūl-i kevneyn: T 2/21,177
 Resūlu'llāh: T 3/44
 reşḥa-i feyz: T 1/25
 reşḥa-i ma'rifet: T 2/92
 reşk-āver-i ma'ni-nüvisān-ı müsellemler: K 3/26
 reşk-fermā: K 3/2
 reşk-i bülbul: G 160/3
 reşk-i çār-bāğ: G 152/5
 reşk-i hürşid-i āsumān: T 2/161
 revā-baḥş-ı ümmid-i ḥ'āhiş-i 'uşşāk-ı pür-gam: K 3/4
 revāc-ı kâle-i sūdāgerān-ı nāz: G 109/5
 revnağ-fürüz-ı gül-şen-i ezhār-ı 'ışk: G 129/5
 revnağ-küşā-yı ḥatır-ı efrād-ı ādem: K 3/6
 ri'āf-engiz: G 122/4
 rif'at-i 'ālem: T 2/25
 rīg-i şarāb-ı ārzū: G 141/5
 rind-i bāde-nuş: G 88/3
 rind-i bī-nevā: G 88/1
 rind-i cihān-bīn: G 107/6
 rind-i kâle-süz: G 101/3
 rind-i mey-kede: G 23/7
 rind-i mey-keş: G 66/5
 rind-i pür-huş: G 126/2
 rind-i tecemmül-be-düş: G 20/6
 riş-i ümmid-i Ta'ib: G 163/5
 rişte-i āzār: G 54/1
 rişte-i cān: G 167/3
 rişte-i güftār: T 3/35; G 1/3
 rişte-i reftār: G 10/4
 rişte-i ümmid-i kām: G 124/2
 riyāz-ı dil: G 21/5
 rūḥ-aşinā: G 98/3
 ruḥ-ı dil-ber: G 65/2
 ruḥ-ı dil-dār: G 12/2; G 68/1
 ruḥ-ı ḥatt-pūs: G 51/3
 ruḥ-ı ḥayāl: G 57/4

ruḥ-ı iḳbāl: K 3/22; G 108/1
 rūḥ-ı Mūsā: Kt 2/12
 rūḥ-ı muşavver: G 94/4
 rūḥ-ı mücessem: K 3/21
 rūḥ-ı pāk: K 2/59; T 2/214
 ruḥ-ı pür-tāb: 27/6
 rūḥ-ı revān-ı fitne: G 135/3
 rūḥ-ı şerif: K 1/43
 ruḥ-ı şevk: G 25/2
 ruḥsār-ı al: G 65/1
 ruḥsār-ı cānān: G 145/5
 ruḥsār-ı cīvānān: G 4/2
 ruḥsār-ı dil-dār: G 76/6
 ruḥsār-ı 'ilm: T 2/202
 ruḥsār-ı mäh: G 36/2
 ruḥşat-ı nezzāre-sāz-ı ḡamze: G 145/3
 rū-mālī-i pāy: G 90/4
 rumūz-ı ḥ'āhiş-i 'ışk: G 105/5
 rumūz-ı naqş: G 68/3
 rū-nümā: T 1/28; G 50/4
 rūşenā-baḥş-ı 'arūs-ı rüzigār: K 2/8
 rūy-ı 'aşık: G 34/3
 rūy-ı cihān: T 3/21; G 58/6
 rūy-ı dil-ber: G 140/5
 rūy-ı ihtirāz: G 109/3
 rūy-ı iḳbāl: G 50/5
 rūy-ı meh: G 68/1
 rūy-ı niyāz: K 2/54
 rūy-ı pür-tāb: G 84/2
 rūy-ı siyāh: T 2/210
 rūy-ı zerd: G 130/2
 rūy-māl-i ḥāk-i der-gāh: T 1/41
 rūze-dār-ı hicr: T 1/42
 rūze-dār-ı hicrān: T 2/184
 rūz-ı ezel: G 102/6
 rūz-ı ḥaşr: K 2/42
 rūz-ı kısmet: G 123/5
 rūz-ı kıyāmet: T 3/17; G 5/5
 rūz-ı maḥşer: T 3/45
 rūsūm-ı ibtilā: G 60/2
 rūsūm-ı kākül: T 1/9
 rūsūm-ı müşkilāt-ı 'aql: G 11/6
 rütbe-ḥ'āh-ı mu'cizat: K 2/42
 rütbe-i cāh: K 3/33
 rütbe-i ednā: G 53/5
 rütbe-i evşāf: G 75/6
 rütbe-pirā-yı 'aşıkan-ı sa'id: T 2/61

S

sa^cadet-i ^cişk: T 2/61
 şadâkat-âferîn: T 1/17
 şadâ-yı ^candelib: G 88/2
 şadâ-yı ^caşıkân: K 2/8
 şadâ-yı hû: G 62/4
 şadâ-yı nâle-i şahbâ-keşân: G 62/2
 şadâ-yı sūz-nâk: G 50/6
 şadâ-yı yâ Fettâh: T 2/43
 şadâ-yı yâ Hâfız: T 2/129
 şadâyü'l-^catş cüyân: G 152/2
 şad-çâk: T 2/172
 şadef-i bahr-i hikmet: G 77/4
 şadef-i la'l: G 48/6
 şadef-i ma^crifet: T 2/32
 sâde-rû: G 72/5
 sâde-ruh: G 90/2
 şadr-ı hâlvat-serây-ı kuds: T 2/135
 şadr-ı rif'at: T 2/99
 şadr-ı risâlet-perver: K 1/5
 şafâ-bahş-ı dimâğ: G 121/5
 şafâ-cû: G 45/3
 şafâ-cüyân: G 144/1
 şafahât-ı mahabbet: T 2/58
 şafâ-yâb: K 3/1; G 47/6
 şafâ-yı şubh-ı vaşl: G 87/1
 şâf-dil: K 3/21
 şafha-i ^câlem: T 3/27
 şafha-i bâğ: K 3/18
 şafha-i cân: G 165/6
 şafha-i dil: G 134/5
 şafha-i hicrân: G 60/2
 şafha-i tab^c: T 2/54
 şafha-i sine: G 142/5
 sāğar-ı billûr: G 44/4
 sāğar-ı Cem: K 3/8
 sāğar-ı fırkat: T 3/15
 sāğar-ı gül-fâm: G 97/1
 sāğar-ı ^cişve: G 106/1
 sāğar-ı leb-rîz-i nâz: G 40/2
 sāğar-ı lutf: T 3/53
 sāğar-ı mahabbet: T 2/114,195
 sāğar-ı nâz: G 69/2
 sāğar-ı pür-hûn: G 47/3
 sāğar-ı vaşl: G 33/4
 sāğar-keşân: G 15/3

sāha-i ^cizzet: T 2/100
 sāha-i sine-i cilve-geh: G 36/6
 şahbâ-yı ^cişk-ı pür-habâb: K 1/42
 şahib-debîr-i nüsha-i evşaf: K 3/46
 şahil-geh-i bahr-i mahabbet: G 56/5
 şahil-i ma^cnâ: G 136/6
 şahil-i mezâk-ı dil: G 2/4
 şahil-i vuşlat: G 157/2
 şahil-nişin-i tâli^c: G 112/4
 şahn-ı bâğ-ı ^câlem: K 3/51
 sâ^cid-i emel: G 77/5
 sâ^cid-i sâkî-i ^cişk: G 99/3
 sâ^cid-i ümmid: G 109/4
 sâ^ci-i ezkâr: K 1/39
 sakf-ı gerdûn: G 44/2
 sâkî-i devrân: G 161/5
 sâkî-i felek: T 3/53
 sâkî-i gam: G 6/2
 sâkî-i hânde-rû: G 40/4
 sâkî-i hicr-âlûd: G 125/6
 sâkî-i iqbâl: G 141/2
 sâkî-i şahbâ-yı bezm-i cavidân-ı fitne: G 135/7
 sakîm-endişe: G 87/5; G 166/2
 sakîm-i hicr-âlûd: T 2/79
 sâlikân-ı tarîkat: T 2/39
 şarîr-i nâgme-sâz-ı baht: K 3/35
 şarşar-ı bād-ı hevâ: K 1/42
 şarşar-ı gam: T 2/110
 şarşar-ı ^cişk: G 8/2
 şavt-ārâ: G 133/5
 şavt-ı dil-keş: G 124/4; G 128/3
 şavt-ı muhayyer: G 91/3
 şavt-ı şeker-rîz: G 136/4
 şavt-ı zübâb: K 1/35
 şayd-gâh-ı ^cişve: G 64/1
 şayd-ı cân: G 131/4
 şayd-ı h^vâhiş: G 10/4
 sāye-bân-ı ra'yet: K 2/48
 sāye-dâr: K 2/16
 sāye-fiken: T 3/5
 sāye-i feyz: G 143/6
 sāye-i zülf: G 132/1
 sāye-perver: G 31/5
 sa^cy-i ferah encâm: K 1/26
 sa^cy-i küh-ken: G 74/5
 sayyad-ı hüsn: G 42/5

sâz-ı merhem: G 78/3
 sâz-kâr: K 2/17
 sâz-kârî-i miñnet: G 109/6
 sâz u söz-i muñrib: G 159/5
 sebak-^hân-ı ıñk: G 3/2
 sebû-keşân-ı mañabbet: G 57/1
 sebû-yı dâğ: G 99/3
 sebük-sâmân: G 66/5
 sebze-zâr: G 112/1
 señâb-ı zülf: G 100/4
 señâ-endiše: K 3/27
 seññâre-i çeşm: G 124/3
 seķâmet-zede: T 2/172
 seķam-me'nûs: G 83/5
 semen-bû: G 167/1
 semend-i nâz: G 106/6; 130/2
 semer-ñiz: G 136/9
 semt-i ıñrâr-ı dâlâlet: T 3/28
 semt-i nâlân: T 2/113
 semûm-ı âh: G 25/1
 semûm-ı bād-ı âh: T 1/7
 senâ-^hân-ı şalât: K 2/53
 seng-dil: G 67/5
 seng-i cefâ: K 1/33
 seng-i firâķ-ı Ĥasaneyn: T 3/51
 seng-i ĥârâ-puş-ı hicrân: G 76/3
 seng-i nigâh: G 35/2
 seng-nihâd: T 3/26
 serâb-gâh-ı mañabbet: G 96/5
 serâb-ı miñnet: G 152/2
 ser-âğâz-ı ĥitâb: K 1/2
 ser-âteşyân-ı ĥayret: G 39/3
 ser-beste: T 1/33; T 2/200
 ser-dâde: T 3/49
 ser-dâde-i ĥayâl-i ser-encâm-ı ıñk: G 42/1
 ser-dâde-i ĥükm-i eñad: K 1/24
 ser-efgendegân: K 3/45
 ser-efrâz: G 91/4
 ser-engüşt-i ümmid-i ıñlem: G 144/4
 ser-fürû: G 76/5
 ser-geşte-dilân: T 3/7
 ser-geşte-i keş-â-keş-i râh-ı Ĥitâ: G 139/4
 ser-ĥoş: T 3/12
 ser-i gül-bin: G 7/3; G 117/3
 ser-i kūy: G 111/1
 serir-efrûz-kinn-i Ka^ebe-i erkân-ı câr: K

serir-i ĥüsn: G 49/6
 serir-i ma^edelet: K 3/39
 serir-i rif^eat: K 1/19
 ser-i şikeste: T 2/191
 ser-i ümmid: T 3/5
 ser-i zülf: G 20/3; G 49/4; G 122/1; R 2
 ser-kâr-ı ümmid: G 15/1
 ser-mâye-cüyân-ı heves: G 76/2
 ser-mâye-i sūd: T 1/35
 ser-mest: G 27/1; G 159/6
 ser-mest-i câm-ı ıñşve: G 100/2
 ser-meşķ-i ebrû: G 11/6
 ser-nâme-i evşâf-ı ekrem: K 3/18
 ser-pür-dâğ-ı ģam: G 83/1
 ser-rişte-i ģüftâr: G 169/2
 ser-şafĥa-i cemâl: G 137/4
 ser-şafĥa-i dil: G 119/5
 ser-tiše-i Ferĥâd-ı endiše: G 164/2
 ser-tiše-i mañabbet: G 2/3
 ser-tiz: G 38/6; G 97/2
 serv-i bâğ-ı himmet: G 112/6
 serv-i gül-zâr: K 3/8
 serv-i ĥurâmân: G 145/2
 serv-i nâz: G 162/1
 serv-i nâzende: Kt 2/6
 serv-i nev-bâre-i âzâd-ı ĥurâm: T 3/42
 serv-i sebze-puş: G 88/5
 serv-i ser-efrâz: G 108/1
 serv-i ser-firâz: G 109/1
 sevâd-ı gül: K 1/12
 sevâd-ı hâle: G 68/1
 sevâd-ı kilki-mu^eciz-kâr: K 3/34
 sevâd-ı ter: G 134/5
 sevâd-ı vaşf-ı ruĥ-ı nâzenin: G 128/4
 sevdâ-yı ıñk: T 2/196
 sevdâ-yı iftiĥâr: T 2/87
 sevdâ-yı perestiş: G 38/3
 seyf-i bi-niyâm-ı ümmid: T 2/98
 seyl-âb: G 30/6
 seyl-âb-riz: G 70/6
 seyl-i eşķ: G 49/3
 seyr-i cemâl: G 30/5
 seyr-i gül: G 120/3
 seyr-i ıñk: T 2/170
 seyr-i intizâr: G 101/4
 sezâ-yı vuşlat: G 128/6
 şiklet-i ibrâm: G 155/4

şımāh-ı gūş-ı cemāl: G 28/5
 sırr-ı cemāl: G 160/6
 sırr-ı fırkat-i dil-dār: G 54/5
 sırr-ı hāk-i hañçer: G 78/5
 sırr-ı hūsn: G 61/3
 sırr-ı ʿışk: T 1/22; G 130/5
 sırr-ı la^l-i yār: G 68/5
 sırr-ı mi^{ad}: R 1
 sırr-ı mu^{ciz}-kār-ı la^l-i yār: G 143/3
 sırr-ı mübhem: K 3/7
 sırr-ı mücāzāt-ı maḥabbet: G 75/2
 sīb-i ḡabḡab: G 17/3
 sidre-i hūsn: G 94/2
 siḥr-āmūz: G 105/2
 siḥr-i füsün-kār-ı hūsn: G 2/5
 siḥr-i mübîn: K 1/8; G 128/7; G 152/7
 silk-i ṭab^c: G 1/3
 sīm-beden: G 95/6
 sīm-per: G 120/6
 sīne-bend: G 89/3
 sīne-i eflāk: K 2/56
 sīne-i hūnîn: G 95/3; G 163/2; G 166/6
 sīne-i hūnîn-i Tā'ib: G 166/6
 sīne-i hūş: G 9/3
 sīne-i pür-dāḡ: G 88/2
 sīne-i pür-tāb: G 146/4; G 152/7
 sīne-i pür-zaḥm: G 132/3
 sīne-i şad pāre: G 94/5
 sīne-i sīmîn-geh-i āḡūş-ı vuşlat: G 85/2
 sīne-i süzende-i ʿuşşāk-ı nālān: G 19/2
 sīne-i ʿuşşāk: G 92/3
 sīne-i yār: G 89/3
 sīne-i zār: G 108/5; G 109/3
 sīne-küşā: G 56/3; G 129/5
 sīne-rişān-ı ʿışk: T 2/35
 sīne-riş-i ʿışk: G 86/2
 sīne-süz: G 1/1; G 5/7; G 27/5; G 71/2
 sīne-süzān-ı heves: G 158/1
 sīne-süz-ı fırāk: G 2/6
 sipeh-i hūsn: G 90/3
 sipihr-i nāz: G 96/6
 sir-āb: G 17/2; G 70/5
 sirişk-i çeşm-i hūn-ālūd: G 121/4
 sirişk-i dīde-i hūn-bār: K 3/32
 sirişk-i ḡatre-bār-ı dīde-i hūn-bār: G 108/4
 sitem-cū: G 138/1
 sitem-cüyān: K 3/29; G 49/6

sitem-güne: T 2/82
 sitem-kār: G 114/4
 sitem-me'nūs: G 83/1
 siyeh-fām: G 95/4
 siyeh-mest-i cünün: G 17/5
 siyeh-pūş: T 3/9
 şöḡbet-i dūşine: G 107/5
 şöḡbet-i ḡaş: G 75/4
 şöḡbet-i mecnūn: G 47/2
 şöḡbet-i zāt-ı pesendide: Kt 2/5
 şöḡbet-i zevk: T 2/111
 sūdāgerān-ı ma^cşiyet: G 74/2
 sūdāgerān-ı vuşlat: G 129/4
 sūd-mend-i ümmid: T 2/87
 suḡte-i āh: G 57/3
 şulb-i Meryem: T 2/4
 Sūmenāt-ı cihān: T 2/108
 Sūmenāt-ı dil: G 38/3; G 102/3
 şun^c-ı Hudā-dāde: G 68/3
 şüret-i ḡāhiş: G 14/4
 şüret-i ruḡsār-ı pāk: G 35/3
 şüret-nümā-yı hūsn: G 129/3
 şüret-perest: G 35/3
 sūr-ı kıyāmet: G 81/4
 sūr-ı na^ct: K 2/43
 sūzān-ter: G 6/5
 sūz-aşinā: G 118/2
 sūz-aşinā-yı nāle-i dil: G 100/4
 sūzende-i dil-i tābiş-i didār: R 4
 sūz-ı āh: G 60/1
 sūz-ı āh-ı dil-keş: G 106/5
 sūz-ı āh-ı pür-melāl: G 142/1
 sūz-ı ʿaṭaş-cüyān-ı ümmid: K 3/28
 sūz-ı dāḡ: G 3/1
 sūz-ı derūn: G 58/1; G 72/4; G 120/1
 sūz-ı dil: G 24/4; G 117/1
 sūz-ı dūd-ı āh: K 1/35
 sūz-ı fiḡān-ı ʿandelib: G 5/1
 sūz-ı ḡam: G 61/6; G 83/4; G 102/5
 sūz-ı ḡarāret: R 3
 sūz-ı ʿışk-ı dil-rübā: G 4/1
 sūz-ı kebāb: G 106/2
 sūz-ı sīne: G 162/4
 sūz-ı te'essür: K 2/36
 sūziş-eşer: K 1/28
 sūziş-i āh: G 22/2; G 94/3
 sūziş-i ḡam: G 131/5

sūziş-i ʿişk: T 1/34; G 132/5
 sūziş-i nāle-i āh-ı şühedā: T 3/48
 sūziş-i tāb-ı semūm-ı gam: K 2/35
 sūziş-nihād: G 71/5
 sūziş-pezir: G 81/5
 sūhan-güyan-ı ʿālem: G 144/3
 sūhan-perdāz: G 79/4
 sūhan-sāz-ı cihān-ārā: Kt 2/1
 sūkūn-ı derd: G 147/6
 sūkūn-ı kalb: K 3/7
 sūnbül-i ʿanber-nişār: G 16/2
 sūnbül-i bağ-ı cünün: G 21/5
 sūnbül-i ḥʿāhiş: G 39/5
 sūnbül-i nev-reste: K 3/22
 sūnbül-i pür-çin-i siyeh-reng: G 67/3
 sūnbül-zār-ı ḥaṭṭ: G 101/6
 sūrʿat-i devrān: G 39/3
 sūrh-i ʿāşıkāne: G 18/1
 sūrh-i eşk: G 52/6
 sūrūd-ı āh: K 1/35
 sūrūd-ı mest-i maḥabbet: G 62/4
 sūrūd-ı nāle-i dem-sāz-ı her şavt-ı nefir: G
 66/6
 sūrūr-efrüz: K 3/32
 sūrūr-encām: G 161/5
 sūrūr-ı dem: T 2/28
 süvār-ı gam: G 119/5

Ş

şād-āb: G 79/6
 şād-kām: K 1/43
 şāfiʿ-i ehl-i ʿa zāb: K 1/25
 şāh-bāz: G 109/4
 şāhenşāh-ı ʿālī-cāh: T 1/29
 şāh-ı cihān-bān: T 1/38
 şāh-ı gül-bin: K 3/12
 şāh-ı ʿişk: T 2/217
 şāh-ı kām-kār: K 2/40
 şāh-ı kerem-zād: G 79/6
 şāh-ı mesned-nişin-i ḥubbiyyet: T 2/22
 şāh-ı mülk-ārā: G 113/2
 şāh-ı nām-āver: G 130/4
 şāh-ı nükte-dān: T 2/164
 şāh-ı refref-serir: T 2/33
 şahidān-ı çeşm: G 157/6
 şahid-i gül-zār: G 43/2
 şahid-i maḫşūd: G 65/2

şāhid-i mirʿāt-ı enver: G 151/3
 şāhid-i ümmid: T 1/28
 şah-sār-ı kām-ı ümmid: G 149/3
 şahş-ı ḥayāl: G 147/3
 şahş-ı hicrān: T 3/10
 şahş-ı taḥayyül: G 164/4
 şāʿir-i gāzel-ḥʿān: T 2/189
 şāʿir-i kār-āferin: K 1/8
 şāʿir-i muʿciz-ḥiṭāb: K 1/16
 şākī-i sitem: T 2/146
 şāmil-i sırr-ı ilāhī: G 116/2
 şaşt-ı ʿāşıkān: G 9/5
 şebān-gāh-ı ḥarīm-i dil: G 110/4
 şebān-gāh-ı heves: G 8/5
 şeb-gāh-ı taḥayyül: T 3/10
 şeb-gerde: G 137/1
 şeb-gir: G 21/4
 şeb-gir-i reʿfet-i emel: G 30/7
 şeb-ḥiz: G 38/5
 şeb-i ābisten-i gam: G 141/1
 şeb-i firāk: G 24/3
 şeb-i gam: G 78/4
 şeb-i miḥnet: G 113/6
 şebistān-ı nümā: K 2/38
 şeb-i vişāl: G 41/3
 şebnem-i neşāt: G 98/1
 şebnem-riz: G 83/4; G 38/2
 şeb-tā-ṭulūʿ-ı āfitāb: K 1/41
 Şeddād-ı heves: G 82/4
 şeft-ālū: G 37/2
 şeh-bāz-ı gamze-kār: G 137/2
 şehen-şāh-ı le-ʿamrük-rütbe: K 2/14
 şeh-i āzād: G 11/5
 şehidān-ı gam: G 78/5
 şeh-i ḥusn: G 111/1
 şeh-i ʿişve-serir: G 163/4
 şeh-i nīk-nām: G 162/5
 şeh-i yad-āşinā: G 20/1
 şeh-levend: G 106/6
 şeh-nāz: G 87/2
 şeh-per-feşān: G 137/2
 şeh-per-i nāz: G 8/2
 şekl-i ʿanber-bū: G 37/5
 şekl-i müstezād: G 71/6
 şekl-i pür-piç-i siyāh: G 31/4
 şekve-gir: G 61/4
 şekve-gir-i nāle-perdāz-ı ḥaṭā: K 2/28

ŧekve-perdāz: G 11/2 ; G 70/3; G 138/1
 ŧem^c-i baht: T 2/85; G 136/5
 ŧem^c-i fūrūġ-ı enbiyā: K 1/22
 ŧem^c-i hūsn: G 131/5
 ŧemīm-i bŧy-ı sŧnŧl-zār-ı zŧlf: G 14/2
 ŧemīm-i kākŧl: G 110/3
 ŧemīm-i lŧtf: T 2/18
 ŧemīm-i zŧlf: G 16/1; G 115/2
 ŧems-i ziyā-baġş-ı Hŧdā: K 1/22
 ŧerār-efgen: G 82/6
 ŧerāre-i tab^c-ı fiġān-ı Tā'ib: G 18/6
 ŧerār-ı āh: G 44/2
 ŧerār-ı āh-ı dil: G 96/4
 ŧeref-āyın: T 2/32
 ŧeref-baġş-ı ŧulŧ^c-ı mihr-i gerdŧn: G 114/3
 ŧeref-i hūsn: G 153/6
 ŧerer-hız: G 136/5
 ŧerġa-gāh-ı peyken-i hār: G 5/4
 ŧerġa-gāh-ı tiġ-i miġnet: G 169/6
 ŧerġa-geş: K 2/47
 ŧerġa-i dāġ-ı ġam: G 161/2
 ŧer^c-i maġabbet: T 1/18
 ŧermende-cŧ: K 1/40
 ŧermende-i āzār: G 108/3
 ŧerm-i h^vāhiş: k 2/54
 ŧerm-i ıışķ-ālŧde: G 155/2
 ŧevķ-āşinā: Kt 1/5
 ŧevķ-āşinā-yı zevķ-i ŧādī: Kt 1/5
 ŧevķ-efzā: K 2/38
 ŧevķ-efzā-yı ıālem: G 158/4
 ŧevķ-efzā-yı ıerāġān-ı ıemen: K 2/5
 ŧevķ-endāz: T 1/16
 ŧevket-i iķbāl: k 2/59
 ŧevķ-i āh: G 5/3
 ŧevķ-i cām-ı i^ctibār: G 141/2
 ŧevķ-i cemāl: G 52/1; G 63/2
 ŧevķ-i ıerāġ-ı dāġ: G 33/3
 ŧevķ-i eşer-i ıeşm: G 73/6
 ŧevķ-i ferāġ-peymā: G 53/4
 ŧevķ-i ġam: G 1/1; G 17/6
 ŧevķ-i ġāl: T 2/69
 ŧevķ-i hūsn: G 136/5
 ŧevķ-i ıışķ: T 2/126
 ŧevķ-i ıilm: T 2/204
 ŧevķ-i ıizār-ı al: G 22/3; G 41/2
 ŧevķ-i mihr: T 2/28
 ŧevķ-i nazra: G 27/6

ŧevķ-i nigāh: K 2/20
 ŧevķ-i nigāh-ı āşināyī: G 49/1
 ŧevķ-i ruh: G 30/2
 ŧevķ-i ŧahbā-yı maġabbet: G 161/5
 ŧevķ-i ŧeb: T 2/11
 ŧevķ-i tab: G 4/1; G 159/1
 ŧevķ-i temennā-yı ŧŧmmid: G 10/1
 ŧevķ-tab-ı ŧem^c-i miġnet: G 126/4
 ŧevķ-yāb: G 132/5
 ŧeyġ-i ŧŧyŧh: T 2/175
 ŧifā-h^vāh: G 83/5
 ŧifā'ŧ'l-fu'ād: G 52/3
 ŧikāf-ı cān: G 130/3
 ŧikāf-ı sine: G 50/5
 ŧikāf-ı sŧrh: G 34/3
 ŧikāf-ı ŧerġ: G 148/5
 ŧikāf-ı zahm: G 27/4; G 98/4; G 105/3; G 131/4
 ŧikāf-ı zahm-ı cān: K 3/38
 ŧikāf-ı zahm-ı dil: G 66/1
 ŧikāf-ı zahm-ı tiġ-ı ıışķ: G 69/1
 ŧikār-ı murġ-ı heves-perver: G 109/4
 ŧikenc-i ġatı: G 76/6
 ŧikenc-i kākŧl: G 42/5
 ŧikenc-i zŧlf: G 128/1
 ŧiken-i zŧlf: G 95/5
 ŧimşir-i cevher-dār: G 43/1
 ŧimşir-i hindŧ-kār: G 76/1
 ŧimşir-i mŧjġān: G 138/3
 ŧināh-ı tāze: G 157/2
 ŧirāze-i ġatır: G 106/4
 ŧirāze-i zikr: K 2/51
 ŧir-i naġvet-pişe: G 140/3
 ŧir-i naġvet-sir: G 21/1
 ŧir-i peyken-i dil-dŧz: G 131/4
 ŧir-i ŧecā^cat-pişe: G 66/7
 ŧişe-i ġuccām: G 97/2
 ŧöhre-i cihān: T 2/92
 ŧöhret-āver: G 168/1
 ŧöhret-engiz: G 136/6
 ŧöhret-ger-i encām: G 127/1
 ŧöhret-kār-ı dil: G 39/2
 ŧu^cā^c-ı hūsn: G 96/1
 ŧu^cā^c-ı hūsn-i dil-ber: G 45/5
 ŧŧh-ı āfet: G 94/2
 ŧŧh-ı ıālem-ġir: G 92/4
 ŧŧh-ı fettān: G 145/4

şūh-ı gül-ruhsār: G 43/3
 şūh-ı işve-cū: G 58/2; G 154/5
 şūh-ı nāz: G 49/6
 şūh-ı perī-çehre: G 73/2
 şūh-ı şafā-pīrā: K 3/35
 şūh-ı sitem-āyīn: G 107/4
 şūh-ı şehir-aşūb: K 1/9
 şūh-ı şīrīn-kār: G 74/5
 şūh-ı tegāfūl-mu^otād: R 1
 şūh-ı tünd-hū: G 76/4
 şūh-ı va^ode-āmūz-ı vefā: G 140/2
 şukka-i ra'yāt-ı a^ozam: K 3/12
 şu^ole-bār: K 2/58; T 2/85
 şu^ole-cū: K 1/40; G 72/5
 şu^ole-efrūz: G 1/6
 şu^ole-efrūz-ı nesīm-i bağ-ı gam: K 2/4
 şu^ole-i āh: G 86/1
 şu^ole-i ^oaks-i nigāh-ı gāh gāh-ı taze: G 157/4
 şu^ole-i cevvalē: G 120/2
 şu^ole-i meh: G 52/1
 şu^ole-nümā: G 107/1
 şu^ole-pezir: G 8/5; G 163/1
 şu^ole-tāb: K 1/1
 şumār-ı keyf-i sāgar: G 160/5
 şumār-ı ni^omet ü ihsān: T 1/12
 şūr-efgen: T 2/90
 şūr-engiz: G 38/1
 şüre-zār-ı hātır-ı virān: G 79/5
 şüre-zār-ı köhen: G 72/2
 şūr-ı fitne: G 158/2
 şūriş-şadā-yı velvele-i hāy hūy-ı dāg: G 99/4
 şüküfte-gir: G 103/6

T

tāb-baḥş-ı ^oarız-ı şad āfitāb: G 106/5
 tāb-baḥş-ı dide: G 10/1
 tāb-baḥş-ı sīne-sūzān-ı felek: K 2/2
 tāb-dāmān: G 84/1
 tāb-efgen-i mir'āt-ı dil: G 17/6
 tāb-efgen-i şad ḥānumān-ı ^oandelīb: G 5/1
 tāb-efrūz: G 31/3
 tāb-endāz: G 166/3
 tāb-endāz-ı şerm: G 149/6
 tab^o-ı ^oacz-ālūde: G 164/3
 tab^o-ı ālem-ārā: K 3/49

tāb-ı ^oarız-ı cān-sūz: G 71/5
 tab^o-ı ^oaşık-ı nā-kār: G 45/4
 tab^o-ı dānişīn: K 3/42
 tab^o-ı erbāb-ı ḥired: T 3/2
 tab^o-ı ḥired-peymā: K 3/24
 tāb-ı ^oişmet: G 136/1
 tāb-ı firqat: G 88/4
 tāb-ı gam: G 45/1
 tāb-ı germiyyet-i cemāl: T 2/66
 tāb-ı ḥasret: T 2/59
 tāb-ı ḥayāl-i ^oarız: G 2/6
 tāb-ı keder: K 1/31
 tab^o-ı mest: T 1/20
 tāb-ı miḥnet: G 50/2
 tāb-ı mihr-i gam: T 1/10
 tab^o-ı nā-dide: T 2/218
 tab^o-ı nā-kām: K 2/25
 tab^o-ı nāle: T 2/128
 tab^o-ı nā-şad: G 155/6
 tāb-ı nigeḥ: G 95/5
 tab^o-ı nizār: G 28/6
 tāb-ı nūr-ı çerāg-ı ḥükm: T 2/11
 tab^o-ı pāk: G 48/7
 tab^o-ı rakīb-i nā-sezā: G 12/1
 tāb-ı reşk: G 121/2
 tāb-ı ruhsār: G 158/4
 tāb-ı rüy-ı dil-ber: G 161/3
 tāb-ı serāb-ı hicr: G 107/2
 tāb-ı şefkat: G 27/6; R 6
 tab^o-ı şūh: G 152/3
 tāb-ı taḥammül: G 70/4
 tāb-ı tal^oat: K 2/9
 tab^o-ı taze-gū: G 83/2
 tabīb-i çare-cū: K 2/47
 ta^obīr-i ^oālem-sūz: K 1/3
 ta^obīr-i şūh: G 116/5
 tābiş-i ḥüsn: G 107/1
 tābiş-i nezzāre: G 32/1
 tābiş-i rü: G 135/1
 tābiş-i ruhsār: G 154/3; G 167/4
 tābiş-i ruhsāre: R 2
 tabl-ı sīne: G 42/4
 tāc-ı meserret: G 113/2
 taḥammül-yāb-ı firqat: G 118/6
 taḥammül-yāb-ı hicrān: G 15/6
 taḥarrük-i müje: G 23/6
 taḥayyülāt-ı vişāl: G 134/3

taḥiyyāt-ı sipās: K 1/29
 taḥmīr-i fikr-i ḥasret: G 49/5
 taḥmīr-i ḥāk-i pāy-ı yār: G 21/2
 taḥmīr-i sāgar: G 68/2
 taḥrib-i ʿizār-ı yār: G 26/2
 taḥrif-i peymān-ı elest: K 1/38
 taḥrik-i bāde: G 103/2
 taḥrik-i bād-ı feyz-i mülhem: K 3/15
 taḥrik-i fem: G 153/2
 taḥrik-i laʿl: G 132/7
 taḥrik-i pey-ā-pey: G 153/5
 taḥrik-i serv-i bāg: G 166/2
 taḥrik-sāz-ı nāle: G 124/4
 taḥrīr-i ʿiṣk-bāzī-i hicrān: G 52/6
 taḥrīr-i muʿciz-ḥāme-i icād-ı endiše: G 164/6
 taḥt-gāh: G 9/6
 taḥvīl-i şevāb: K 1/38
 Tāʿib-i bī-dil: G 69/5
 Tāʿib-i bīmār: G 108/5
 Tāʿib-i dil-ḥaste: G 76/1
 Tāʿib-i heves-ārā-yı kār-sāz: G 109/6
 Tāʿib-i mestāne: G 125/6
 Tāʿib-i muʿciz-dem: G 26/8
 Tāʿib-i nā-dīde: G 27/6
 Tāʿib-i nā-kām: K 2/46
 Tāʿib-i nā-kār: G 156/6
 Tāʿib-i nālede-dil: T 1/37
 Tāʿib-i rencūr: G 87/5
 Tāʿib-i rind: G 59/6
 Tāʿib-i üftāde: G 84/6
 Tāʿib-i zār: G 15/6; G 28/6; G 150/5
 tāʿir-i endiše-i dil: G 26/1
 tākat-efgen: G 31/1; G 167/6
 taqdir-i Ḥudā: R 5
 talʿat-ı şabāḥ: T 2/11
 talʿat-ı şeb: T 2/42
 taleb-i ruḥsat-ı niyāz: G 18/5
 taleb-kārān-ı ülfet: G 44/1
 taleb-kār-ı sitem: G 80/3
 taleb-kār-ı vişāl: G 118/6
 tālib-i zer: G 74/5
 tāliʿ-i bed-kār: T 2/76
 taʿne-fermā-yı cāhilān: T 2/77
 taʿne-fermā-yı rakīb: G 123/1
 taʿne-i āzār: R 4
 taʿne-i nā-dān: K 3/33

tarāvet-baḥş-ı ḥüsn: G 45/2
 tarāvet-i leb: G 25/3
 tār-efgen: T 3/22
 taraf-ı ḥāl: G 36/1
 taraf-ı laʿl: G 167/1
 taraf-ı leb: G 30/6; G 93/5
 tarḥ-ı resm-kār-ı esās: T 2/94
 tarḥ-ı tāze: G 56/6
 tār-ı girih-i zülf-i perişān: G 146/3
 tār-ı kākül: G 34/4
 tār-ı zülf: G 59/5; G 159/3
 tarīk-ı gam: G 66/5
 tārik-i kayd-ı gam-ı maʿāş: G 130/1
 tarz-ı büʿl-ʿaceb bīmār: G 150/2
 tarz-ı cihān-ārā: G 114/2
 tarz-ı kalem-kārī: G 136/7
 tarz-ı kelimāt: G 51/3
 tarz-ı köhne: G 56/6
 tarz-ı nev-icād: G 147/2
 tarz-ı şafā-āmūz: K 1/3
 tarz-ı süḥan: G 74/4
 tarz-ı vefā: G 91/2
 taṭvīl-i maẓmūn: K 3/50
 Tāvus-ı Kudsi: K 1/18; K 2/17
 tāze-kār-ı ḥüsn: G 17/4
 taẓyīʿ-i ḥıram: G 153/1
 tebessüm-riz: T 2/46; G 88/5
 tebliğ-i belāg-ı vuşlat: G 8/4
 tebliğ-i peyām: G 7/5
 tebyīn-i iddiʿā: G 86/5
 tecellā-yı cemāl-i lem-yazel: T 1/3
 tecellī-fürüş-ı ḥüsn: G 25/6
 tedbīr-i ʿālī-kadr-i efḥam: K 3/39
 tedbīr-i feyz-i iktisāb: G 132/8
 tedbīr-i hükm: Kt 1/4
 tedvīr-i sāgar: G 45/3
 tefāḥūr-i māhiyyet: G 103/6
 tegāfül-kār-ger: G 122/3
 Tehem-ten-i feryād: G 9/2
 teʿkid-i istiḳāmet: T 2/140
 tekrār-ı niyāz: K 2/39
 telḥi-i zehr-āb-ı ḥasret: G 83/5
 telḥ-kām: G 13/1
 temāşā-gāh-ı çeşm: G 101/5
 temāşā-gāh-ı ʿuşşāk: G 44/6
 temāşā-yı cemāl: G 65/2

temāşā-yı cemāl-i dil-firīb: G 123/3; Kt
1/5

temāşā-yı nigāh-ı °aşık: G 166/4

temāşā-yı ruh: G 44/3; G 107/6

temennā-sāz-ı şefkat: G 151/5

temennā-yı istiṭāat: T 2/112

temennā-yı şekīb: G 123/7

temmūz-ı şu°le-kār: K 2/1

temyīz-aşār-ı niyāz: G 12/4

tenhā-yı dil-i nā-kām: G 114/1

ten-i meftūh: T 2/50

tenvīr-i kulūb: K 2/58

ter-dāmen: G 142/3

terk-i °ār: G 67/2

terkīb-i a°māl: T 1/9

terk-i māder-zād: G 147/6

terk-i mu°tād: G 155/5

terk-i niyāz: G 147/1

tertūb-i bisāt: G 106/2

tesellī-yāb: T 2/5

teşhīr-i kulūb: G 37/3

te'sīr-i āh-ı dil: G 29/1

te'sīr-i aşüb-ı firāk: G 102/1

te'sīr-i devr-i çerh-i nā-hem-vār: G 115/5

te'sīr-i luṭf: K 3/36

te'sīr-i nāfe: G 116/2

te'sīr-i sūz-ı °ışk-ı yār: G 156/6

te'sīr-i sūziş-i nāliş-i erbāb-ı °ışk: G 103/4

tesliyet-yāb-ı füyūzāt-ı Rahīm: G 32/5

tesvīd-i hayāl: G 106/4

tesvīd-i nazm: G 164/6

teşbih-i şirāt: G 124/5

teşmī°-i çerāgān-ı fezā-yı harem: G 153/3

teşne-dürdi-i gam-zidā: T 2/195

teşnegān-ı bağ: G 160/4

teşnegān-ı °ışk: G 33/4; G 167/2

teşne-leb: G 25/3

teşnī°-i °itab: T 3/24

teşrih-i sūhan: K 1/15

te'yīd-i Hudā: K 3/19

tıfl-ı dil: Kt 2/8

tıfl-ı dil-āzāde: G 75/1

tıfl-ı hayāl: G 48/4

tıfl-ı merdüm-pişe: G 17/3

tıfl-ı nāz-perver: G 47/1

tıfl-ı şehir-aşüb: G 74/4

tılısm-ı sine: G 14/5

tınāb-ı hayme-i endişe-i hātır: G 124/2

tınāb-ı re'y: T 1/38

tīg-i āteşin: G 162/4

tīg-i cellād-ı qazā: G 38/6

tīg-i fitne-kār-ı gamze-i dil-dār: G 166/5

tīg-i firqat: K 2/47

tīg-i naḥvet: G 27/7

tīg-i nāz: G 89/1

tīg-i nigāh: G 61/4

tīg-i ser-tiz: G 136/7

tīg-i sitem: G 92/4

tīg-i teşvīr: T 3/18

tīr-i āh: T 2/84

tīr-i gamze: G 147/2

tīr-i ḥazān: G 104/5

tīr-i kader: G 64/5

tīr-i küşāde-dimāg: T 2/145

tīr-i ma°şiyet: T 2/144

tīr-i müje: G 30/1; G 146/5; G 169/1

tīr-i müjgān der-kemān: G 27/4

tīr-i naḥvet: G 13/6

tīr-i nigāh: G 61/2; G 61/4; G 64/3; G

161/2; G 168/2

tīr-i peyken-i feryād: G 9/5

tīr-i taḥayyül: G 169/3

tīşe-i Rüstem-ber-kef: T 2/138

tīşe-i ser-tiz-ı °ışk: G 165/3

tīşe-kār-ı bī-sütün: G 117/5

tiz-āb-ı ḥün-e eşk: G 34/3

toḥm-ı dāg: T 2/117

toḥm-ı emel: G 72/2

toḥm-ı nāle: G 5/6

tuğrā-yı menşūr-ı cemāl: K 1/13

tulū°-ı şubḥ-ı tecellī: G 18/4

tūṭī-i cān: G 136/4

tūṭī-i şirīn-maḳāl: K 1/36

tūṭiyān-ı behcet-i şādī: K 3/5

tūṭiyā-yı çeşm: T 2/177

tūṭiyā-yı müşk-bār: K 2/11

tünd-ḥū: G 64/1

U

°ūd-nüvāz: G 120/2

ufk-ı sine: T 2/162

°ukde-gir: T 2/31

°ukde-i dūd-ı dil-i aşüfte-ḥāl: G 142/2

°ukde-i gam: G 71/3

°ukde-i nefis-i le'im: T 1/33
 °ukde-i peyvend-i nār-ı ārzū: G 169/3
 °ukde-i ta'bir: R 5
 °ukde-i tezvīr: G 43/2
 °ukde-i zūlf: G 161/4
 ulūhiyyet-i Hūdā-yı Semīc: T 2/88
 °uluvv-i şān: K 3/41
 °umūm-ı ıztırāb: K 3/4
 umūr-ı āfāk: T 2/8
 umūr-ı mevcūdāt: T 2/182
 °uşşāk-ı ġarībān: G 146/1
 °uşşāk-ı zār: G 20/1; G 140/2

Ü

üftāde-dil: G 94/1
 ülfet-i °aşık: G 135/5
 ülfet-i °ışk: T 2/48
 ülfet-i ṭab: Kt 2/5
 ülfet-kerde: G 21/1
 ülfet-nümā-yı °ışk: T 2/127
 ümmīd-h^vāh-ı feyz-i ḥabīb: G 168/5
 ümmīd-h^vāh-ı rütbe-i ser-kār-ı °ışk: G 129/6
 ümmīd-i bī-dilān: K 3/24
 ümmīd-i luṭf-ı ġalaṭ-baḥş-ı °ālem: G 54/4
 ümmīd-i nazra-i luṭf: G 148/4
 ümmīd-i nazra-i nāz: T 2/71
 ümmīd-i ṭab-ı ġam-h^vār: G 58/3
 ümmīd-i vaşl: G 45/4
 ümmīd-i vuşlat: G 155/6
 ümmīd-i kām: K 1/26
 ümmīd-i kār: G 101/1
 ümmīd-i vaşl: G 23/1; G 42/1; G 48/5
 ümmīd-i vuşlat: G 155/6
 üstād-ı endişe: G 164/1
 üstād-ı heves: G 82/3
 üstād-ı қаза: K 2/57
 üstūh^vān-riz: G 110/5

V

vā-beste-i maḥabbet: T 2/123
 va^cd-gūy-ı vuslat: G 26/6
 va^cd-i dürūġ-ı çerḥ: G 52/5
 vādī-i °ışk: T 2/169
 vādī-i nūr-ı °irfān: T 2/184
 vādī-i şāhāne: G 33/1
 vādī-neverd-i °ışk: G 157/5

vaḥdet-serāy-ı lā-mekān: T 1/14
 vaḥ^ca-i ḥayret-ger-i ḥāl-i şühedā: T 3/8
 vākıf-ı her mebdē'-i zāt: G 119/1
 vaḳt-i eyyām-ı ġüzār: K 2/59
 vaḳt-i ḥurrem: K 3/1
 vaḳt-i imtidād: G 71/1
 vaḳt-i kār-zār: K 2/48
 vaḳt-i medīd: T 2/59
 vaḳt-i şevḳ-āver: K 2/1
 vālā-rütbe: K 3/27
 vāridāt-ı kemāl: T 2/198
 vaşf-ı cemāl: G 48/7
 vaşf-ı ḥayāl-i sitem: G 168/4
 vaşf-ı ḥüsn: G 51/3
 vaşf-ı °ışk: T 2/72
 vaşf-ı la^cl-i dil-dār: G 169/2
 vaşf-ı la^cl-i şūḥ: G 1/3
 vaşf-ı la^cl-i şūḥ-ı dil-ber: G 66/4
 vaşf-ı la^cl-i yār: G 15/5
 vaşf-ı leb: G 73/7
 vaşf-ı leb-i la^cl: G 120/1
 vaşf-ı medḥ: T 2/46
 vaşf-ı midḥat: K 3/48
 vaşf-ı Resūl: K 1/8
 vaşf-ı şerīf: K 1/5
 vaşf-ı ta^crīf-i ism-i pāk: T 2/14
 vaşf-ı terkīb: K 3/47
 vāşıl-ı āşār-ı peyām: T 3/41
 vāşıl-ı aşḥāb-ı °izām: T 3/47
 vāşıl-ı kām: G 53/5
 vāşıl-ı raḥmet-i Ğafūr: T 2/143
 vāşıl-ı ser-çeşme-i leb-riz-i ḥayāt: G 119/3
 vāşıl-ı vuşlat: T 2/174
 vaşl-ı ḥübān: G 68/4
 važ^c-ı ḥuṭūt: T 2/125
 važ^c-ı nā-pesend: G 115/1
 važ^c-ı pesendide: T 1/41
 važ^c-ı tekāsül-güne: G 147/6
 vehm-i ḥayāl: T 2/141
 velvele-baḥş: Kt 2/1
 verā-yı bām-ı rükn-i °arş: T 1/26
 verā-yı fitne: G 27/3
 verā-yı ḥaṭṭ: G 41/2
 virāne-zār-ı ḥaṭır: G 147/3
 vird-i °ışk: T 2/48
 vişāl-i yār: G 116/1
 vuşlat-endāz: G 87/5

vuşlat-güzārān-ı gām: G 10/5
 vuşlat-güzār-ı ʿışk: G 56/4
 vuşlat-meʿāb: G 151/1
 vücūd-ı ʿāşık: G 46/5; G 131/1
 vüṣʿat-i şahrā-yı luṭf: K 2/19

Y

yād-ı gāmze: G 51/1
 yād-ı vaşf: T 2/26
 yār-i mihribān: G 41/1
 yār-i sitem-kār: G 152/3; G 166/6
 yār-i revāc: T 2/38
 yek-rengi-i ʿışk: G 75/5
 yem-güzār-ı emel: G 23/1
 yem-i hikmet: T 2/17; G 48/7
 yem-i maḫşūd: T 1/27
 yem-i Nıl: T 2/179
 yem-i pür-cüş: T 2/171
 yem-i ser-cüş-ı eşk-i Tāʿib-i divāne: G 33/5
 yeʿs-i taḫammül: G 111/5
 yeʿs-ül fet: G 66/5
 yeʿs-ül fet-i gām-cüy-ı dil-ārām: G 127/1
 yetimān-ı gürüh-i ümmet: T 1/30

Z

zād-ı heves: G 82/2
 zāğ-ı vuşlat: G 8/2
 zaḥm-āşina-yı fırkat: G 53/3
 zaḥm-ı cān: G 53/1
 zaḥm-ı cān-ı Tāʿib-i zār: G 150/5
 zaḥm-ı dāğ-ı hicr: G 126/3
 zaḥm-ı derūn: G 30/3
 zaḥm-ı hezār: G 103/1
 zaḥm-ı ʿışk: G 78/3
 zaḥm-ı miḥnet: G 77/2
 zaḥm-ı müje: G 20/4
 zaḥm-ı sine: T 3/10
 zaḥm-ı tır: G 2/1
 zālīm-i bī-raḥm: T 3/17
 zamān-ı devlet-i sultān-ı ʿālem: Kt 1/1
 zamān-ı fitne: G 13/3
 zamān-ı ḥüsn: G 27/3; G 32/2
 zamān-ı saltanat-ı ʿömr: G 115/2
 zār-ı bahār-ı ḥüsn: G 160/3
 zār-ı ʿışk: G 129/1
 zār-ı zebūn: G 117/4

zāt-ı ʿālem-ārā: Kt 1/1
 zāt-ı ʿişve-şifāt-ı sūtūde: G 137/3
 zāt-ı pāk: K 3/19
 zāt-ı pāk-i enver: K 1/5
 zāt-ı pür-nūr: T 2/34
 zebān-ı nāle: K 3/5
 zekūr-ı inās: T 2/93
 zemīn-i sine: G 10/5
 zemzeme-i ārzū-yı dāğ: G 99/2
 zemzeme-i gül: G 40/1
 zemzeme-i kām-ı heves: G 82/7
 zemzeme-i nām-ı ʿışk: G 42/4
 zemzeme-i rağbet: G 103/2
 zemzeme-i üstād: Kt 2/10
 zemzeme-perdāz-ı niyāz: G 120/4
 zemzeme-sāz: G 63/4
 zemzeme-senc-i ʿitāb: G 57/2
 zencire-i zülf: G 47/2
 zevīʿl-Miʿrāc: T 2/33
 zevk-āver-i feyz-i reşehāt: G 119/7
 zevk-i dem-i neşāt: G 98/5
 zevk-i dil-ālūde-i hicrān: G 145/1
 zevk-i ḥālet-baḫş-ı şahbā: G 44/5
 zevk-i ḥüsn: T 2/68
 zevk-i mey-i gül-fām-ı heves: G 82/5
 zevk-i nükte-senc-i: G 76/4
 zevk-i reşehāt: G 51/4
 zevk-i vaşl: G 126/1
 zevk-i vicdān: T 2/143
 zevk-i vişāl: G 142/6
 zevk-i vişāl-i dil-ber: G 81/2
 zılām-ı türegi-i gām: G 113/5
 zırh-puş: G 126/3
 zīb-baḫş: G 2/4; G 154/2
 zīb-efzā-yı devrān: K 3/30
 zīb-i dimāğ: G 166/2
 zīb-i gül-şen: G 109/1
 zīb-i ʿişyān: T 2/173
 zih-gir: G 144/4
 zikr-i feryād-ı ʿataş-cüy-ı Hüseyin: T 3/11
 zikr-i şalāt: K 1/44
 zimmet-i şahş-ı każā: G 72/3
 zir-i dāmān: G 142/3
 zir-i ebrū: G 165/4
 zir-i kākül: G 21/4
 zir-i kemāl: T 3/3
 zir-i leb: G 110/2

zîr-i tak-ı ebruvân: G 19/3
 ziyâ-bahş: G 132/5
 ziyâ-yı rû'yet-i didâr: G 44/3
 ziyânet-âvîz: G 136/8
 ziyânet-ger-i mecâlis-i dil: G 99/3
 ziyânet-i destâr-ı imtiyâz: G 2/2
 zîver-bend: K 2/56
 zuhûr-ı hatt-ı siyeh-kâr-ı 'arîz: G 93/2
 zulmet-i deycûr: G 87/1
 zulmet-i mekr: T 3/21
 zulmet-i tîregî-i h'âb: G 32/1
 zulmet-zidây-ı ma'şîyet: T 1/39
 zübde-i cümle gürûh-ı enbiyâ: K 2/12
 zücâc-ı dil: G 76/3
 zülâl-i hoş-güvâr: K 2/21
 zülâl-i nûkte: K 3/23; G 25/5
 zülf-i 'anber-bâr: G 45/1
 zülf-i dest: G 165/7
 zülf-i dîrâz: G 167/5

zülf-i dil-cû: G 167/2
 zülf-i girih-gîr: G 162/3
 zülf-i ham-der-ham: T 2/31
 zülf-i hûbân: T 2/110
 zülf-i müşk-bû: G 110/1 G 62/1; G 62/6
 zülf-i müşkîn: T 2/24; G 106/3; G 84/1; G
 85/5; G 48/2
 zülf-i nigâr: G 16/1
 zülf-i pür-ham: K 3/22
 zülf-i ruḥ: G 153/1
 zülf-i siyâh: G 160/6
 zümre-i âgyâr: G 160/6
 zümre-i hussâd: T 1/36
 zümre-i rindân: G 68/4
 zümre-i 'uşşâk: G 7/2
 zünnâr-ı fırkat: G 89/2
 zünnâr-ı 'ışk: G 102/3

8.METNİN ASLI

Handwritten notes in the top right corner, possibly including the word "مجلس" (Majlis).

Handwritten notes on the right side, possibly including the word "مجلس" (Majlis).

Handwritten notes in the middle left section, possibly including the word "مجلس" (Majlis).

Handwritten notes in the middle right section, possibly including the word "مجلس" (Majlis).

[illegible]

خطبات امام ربیع سنی مزاج کا ایک

رسول خدا صلی الله علیه و آله

مدرسہ دارالت کی کتب خانہ کے احاطہ میں

15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850.

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

۱۱
 ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ اسلام و تاریخ ایران

1950

...

وہی ہے جس نے ان کو

1. *Chlorophyll*
 2. *Chlorophyll*
 3. *Chlorophyll*
 4. *Chlorophyll*
 5. *Chlorophyll*
 6. *Chlorophyll*
 7. *Chlorophyll*
 8. *Chlorophyll*
 9. *Chlorophyll*
 10. *Chlorophyll*
 11. *Chlorophyll*
 12. *Chlorophyll*
 13. *Chlorophyll*
 14. *Chlorophyll*
 15. *Chlorophyll*
 16. *Chlorophyll*
 17. *Chlorophyll*
 18. *Chlorophyll*
 19. *Chlorophyll*
 20. *Chlorophyll*
 21. *Chlorophyll*
 22. *Chlorophyll*
 23. *Chlorophyll*
 24. *Chlorophyll*
 25. *Chlorophyll*
 26. *Chlorophyll*
 27. *Chlorophyll*
 28. *Chlorophyll*
 29. *Chlorophyll*
 30. *Chlorophyll*
 31. *Chlorophyll*
 32. *Chlorophyll*
 33. *Chlorophyll*
 34. *Chlorophyll*
 35. *Chlorophyll*
 36. *Chlorophyll*
 37. *Chlorophyll*
 38. *Chlorophyll*
 39. *Chlorophyll*
 40. *Chlorophyll*
 41. *Chlorophyll*
 42. *Chlorophyll*
 43. *Chlorophyll*
 44. *Chlorophyll*
 45. *Chlorophyll*
 46. *Chlorophyll*
 47. *Chlorophyll*
 48. *Chlorophyll*
 49. *Chlorophyll*
 50. *Chlorophyll*
 51. *Chlorophyll*
 52. *Chlorophyll*
 53. *Chlorophyll*
 54. *Chlorophyll*
 55. *Chlorophyll*
 56. *Chlorophyll*
 57. *Chlorophyll*
 58. *Chlorophyll*
 59. *Chlorophyll*
 60. *Chlorophyll*
 61. *Chlorophyll*
 62. *Chlorophyll*
 63. *Chlorophyll*
 64. *Chlorophyll*
 65. *Chlorophyll*
 66. *Chlorophyll*
 67. *Chlorophyll*
 68. *Chlorophyll*
 69. *Chlorophyll*
 70. *Chlorophyll*
 71. *Chlorophyll*
 72. *Chlorophyll*
 73. *Chlorophyll*
 74. *Chlorophyll*
 75. *Chlorophyll*
 76. *Chlorophyll*
 77. *Chlorophyll*
 78. *Chlorophyll*
 79. *Chlorophyll*
 80. *Chlorophyll*
 81. *Chlorophyll*
 82. *Chlorophyll*
 83. *Chlorophyll*
 84. *Chlorophyll*
 85. *Chlorophyll*
 86. *Chlorophyll*
 87. *Chlorophyll*
 88. *Chlorophyll*
 89. *Chlorophyll*
 90. *Chlorophyll*
 91. *Chlorophyll*
 92. *Chlorophyll*
 93. *Chlorophyll*
 94. *Chlorophyll*
 95. *Chlorophyll*
 96. *Chlorophyll*
 97. *Chlorophyll*
 98. *Chlorophyll*
 99. *Chlorophyll*
 100. *Chlorophyll*

وہی کہ جس نے اسے

تاریخ و جغرافیہ

[illegible][illegible]

و انچه که در این کتاب مذکور است، به جهت آنکه در این کتاب

卷之五

1950

...

[illegible]

فصل في بيان ما ينبغي من التوكل

[illegible]

مجلسه ۱۰۰۰

۱- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۲- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۳- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۴- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۵- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۶- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۷- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۸- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۹- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.
 ۱۰- منظره‌ای از یک شهر با کوه‌ها و دریاچه‌ها.

خطی نام ایہ سہی مع الخاتمہ

[illegible]

۱۰۰

五

١٠٠٠

12

10

10

1990

مجلسه اول

10

15 0

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

10

[illegible]

مجله نامه ام

62

新刊

11

167

...

[illegible]

20

1990

١٠٠

—

1871-1872

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

مجلسه اول

... 1940 ...

[illegible]

مجلسه اول

Ernst H. Young

اول من حضر

1950

五、六、七、八、九、十、十一、十二、十三、十四、十五、十六、十七、十八、十九、二十、二十一、二十二、二十三、二十四、二十五、二十六、二十七、二十八、二十九、三十、三十一、三十二、三十三、三十四、三十五、三十六、三十七、三十八、三十九、四十、四十一、四十二、四十三、四十四、四十五、四十六、四十七、四十八、四十九、五十、五十一、五十二、五十三、五十四、五十五、五十六、五十七、五十八、五十九、六十、六十一、六十二、六十三、六十四、六十五、六十六、六十七、六十八、六十九、七十、七十一、七十二、七十三、七十四、七十五、七十六、七十七、七十八、七十九、八十、八十一、八十二、八十三、八十四、八十五、八十六、八十七、八十八、八十九、九十、九十一、九十二、九十三、九十四、九十五、九十六、九十七、九十八、九十九、一百。

[Faint, illegible handwritten notes]

مجلسه اول

[illegible]

[illegible]

1. *Chlorophyll*

ਮੁਕਤੀ ਮੰਤਰ

Handwritten manuscript page from the 'Mushaf' of the Prophet's Farewell Sermon, featuring two columns of Arabic script in Maghrebi style.

۱۰۰

پیشہ منہ پر جو تھوڑی سی بات ہے

[illegible]

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسمًا من موسمي الدنيا والآخرة

The image shows a page from a manuscript, identified as the 'Sikandar-nama' in the 'Shamsa' script. The text is written in a dense, cursive style, typical of Persian or Urdu manuscripts. The page is divided into two columns of text, with the right column being slightly wider than the left. The ink is dark, and the paper appears aged and slightly discolored. The text is arranged in horizontal lines, with some variations in line length and spacing, characteristic of handwritten manuscripts. The overall appearance is that of a historical document, likely a copy of a story or a collection of poems.

John D. Quinn

1997

Handwritten manuscript page from the 'Mushaf' section, featuring dense Arabic script in two columns.

بسم الله الرحمن الرحيم

77

[illegible]

برای این که در این کتاب
برای این که در این کتاب

در شمع کند، اگر عیال
ساکر جانبدار از او است
مختنه و دگر از او
خا نبرد شد بد مشهور
با کوه سر سبز و خوشگی
دل و دگر در شمع از او
در دگر از او است
در دگر از او است
در دگر از او است

ایتمه بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

ایتمه بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

اولی که بزرگوار و در سبزه
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر

کوه و فتح و از دگر
نور و کوه و فتح و از دگر

در دگر از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

بندای بد و هم از او است
بندای بد و هم از او است

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible][illegible]

Handwritten notes in Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.

۱۷۱۱ هـ ق
 در روز پنجشنبه
 در شهر کابل
 در محله کهنه بازار
 در خانه شماره ۱۰
 در طبقه اول
 در سمت راست
 در دیوار شمالی
 در ارتفاع ۱۰ فوت
 در عمق ۱۰ فوت
 در عرض ۱۰ فوت
 در طول ۱۰ فوت
 در مساحت ۱۰۰ فوت مربع
 در حجم ۱۰۰۰ فوت مکعب
 در وزن ۱۰۰۰۰ کیلوگرم
 در قیمت ۱۰۰۰۰۰۰ ریال
 در تاریخ ۱۳۰۰/۰۵/۰۱
 در شهر کابل
 در محله کهنه بازار
 در خانه شماره ۱۰
 در طبقه اول
 در سمت راست
 در دیوار شمالی
 در ارتفاع ۱۰ فوت
 در عمق ۱۰ فوت
 در عرض ۱۰ فوت
 در طول ۱۰ فوت
 در مساحت ۱۰۰ فوت مربع
 در حجم ۱۰۰۰ فوت مکعب
 در وزن ۱۰۰۰۰ کیلوگرم
 در قیمت ۱۰۰۰۰۰۰ ریال
 در تاریخ ۱۳۰۰/۰۵/۰۱

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله
الطاهرين الطيبين الطاهرين

خواجه نصیر الدین اقبال
 صاحبزاده صاحبزاده صاحبزاده
 صاحبزاده صاحبزاده صاحبزاده
 صاحبزاده صاحبزاده صاحبزاده

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

صدمه در پیش در وقت که از آن
کوه که در پیش در وقت که از آن
ایستاده و در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

در وقت که از آن

در وقت که از آن
در وقت که از آن

نشد در کل باغ غنای
صدا بیخه سینه اوسم بدن
ادله در کلامی باغ غنای
پشته در خبر در و صلا اوله

نکلی اول قویک عد اول
عکس اول برینه فضل طیف اعظم

اکله در جوی و طیف غنای
بودند که هر نرست اوست
باست در اول سیم غنای
شد به در جوی غنای غنای

آه برکت سود و فود در غنای
شیر برکت غنای در و صلا اول

صنای در اول و صلا غنای
عاقبت غنای در و صلا اول
کوشی در یک سر و صلا غنای
الده غنای در و صلا اول

سید باغ غنای غنای

کوشی در و صلا غنای
جناک غنای و صلا غنای

نشد در کل باغ غنای
صدا بیخه سینه اوسم بدن
ادله در کلامی باغ غنای
پشته در خبر در و صلا اوله

نکلی اول قویک عد اول
عکس اول برینه فضل طیف اعظم

اکله در جوی و طیف غنای
بودند که هر نرست اوست
باست در اول سیم غنای
شد به در جوی غنای غنای

آه برکت سود و فود در غنای
شیر برکت غنای در و صلا اول

صنای در اول و صلا غنای
عاقبت غنای در و صلا اول
کوشی در یک سر و صلا غنای
الده غنای در و صلا اول

سید باغ غنای غنای

کوشی در و صلا غنای
جناک غنای و صلا غنای

بر سر عور و بر جوار رنگ
از سر غم سر صفا رنگ
شکار غم برون در دین صفا
نور صفا در دین صفا
نور صفا در دین صفا
نور صفا در دین صفا

بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم

بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم

بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم
بیا که ز غم غم و غم

خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود

خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود

خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود

خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود
خون آلود و زخم آلود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

Handwritten text in two columns, likely a continuation of the previous page's content.

درد نامدین شود
نور رسید خفا در رخسار کون

فرازم صحت جانان بچکلیک
کوبیده کام کجاست از رخ بچکلیک
مهرت ز کجاست از رخ بچکلیک
عده که دلش زبانه آید
خافد بر کجاست زبانه آید
الانچه بچکلیک

زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک
زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک
زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک
زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک
زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک
زلفت ز غم خاطر لاله بچکلیک

صفت وضع کس که در دنیا
صفت وضع کس که در دنیا
صفت وضع کس که در دنیا
صفت وضع کس که در دنیا
صفت وضع کس که در دنیا
صفت وضع کس که در دنیا

چو بر روی زده اند که در دنیا
چو بر روی زده اند که در دنیا
چو بر روی زده اند که در دنیا
چو بر روی زده اند که در دنیا
چو بر روی زده اند که در دنیا
چو بر روی زده اند که در دنیا

فردا که غمش بداند با کجاست
فردا که غمش بداند با کجاست
فردا که غمش بداند با کجاست
فردا که غمش بداند با کجاست
فردا که غمش بداند با کجاست
فردا که غمش بداند با کجاست

خداوند که غمش بداند با کجاست
خداوند که غمش بداند با کجاست
خداوند که غمش بداند با کجاست
خداوند که غمش بداند با کجاست
خداوند که غمش بداند با کجاست
خداوند که غمش بداند با کجاست

کجا که غمش بداند با کجاست
کجا که غمش بداند با کجاست
کجا که غمش بداند با کجاست
کجا که غمش بداند با کجاست
کجا که غمش بداند با کجاست
کجا که غمش بداند با کجاست

سرسه از این خوش گلستان مدد
کولک کل و لک قریه مدد
هر بار این خوش گلستان مدد
خود از این گلستان مدد
فانور و سده کی می بیند
دو که که از این گلستان مدد

پرس از این گلستان مدد
تا اینجا اول از این گلستان مدد

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب
نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب
نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب
نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب
نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب
نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره
مطلب و مطلب و مطلب

نوازش و نوازش و نوازش
بهره و بهره و بهره

کودک سبک نشین است

تجربه کند که در میان چیزها
بغیر و بجا نباشد در کارها

دوره نقد در خانه پدری
و دفعه جادو بر سر بزم

آتش فراوان آید از آتش

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

آتش بخت و آتش بدعت
آتش بخت و آتش بدعت

